

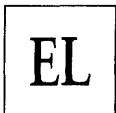
Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα</u>	<u>Σελίδα</u>
	I <i>Ανακοινώσεις</i>	
	
	II <i>Προπαρασκευαστικές πράξεις</i>	
	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	
	Σύνοδος του Μαΐου 1998	
98/C 235/01	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το περιβάλλον και την απασχόληση (Οικοδόμηση μιας βιώσιμης Ευρώπης)»	1
98/C 235/02	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με τον τροφικό, κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό έλεγχο και επιθεώρηση»	6
98/C 235/03	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ελευθερία ίδρυσης επιχειρήσεων» (Παρατηρητήριο της Ενιαίας Αγοράς)»	10
98/C 235/04	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής: “Ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές για μικρομεσαίες επιχειρήσεις: προοπτικές και ενδεχόμενα εμπόδια στην πρόοδο”»	13
98/C 235/05	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποίησης της οδηγίας 92/23/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τα ελαστικά των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκούμενων τους και με την τοποθέτησή τους»	24

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	Περιεχόμενα <i>(συνέχεια)</i>	Σελίδα
98/C 235/06	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των καθεστώτων νομικής προστασίας των εφευρέσεων με υπόδειγμα χρησιμότητας» . . .	26
98/C 235/07	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση των επιβατικών αυτοκινήτων οχημάτων που μεταφέρονται οριστικά σε άλλο κράτος μέλος σε συνδυασμό με τη μεταφορά της κατοικίας ή χρησιμοποιούνται προσωρινά σε κράτος μέλος εκτός εκείνου στο οποίο είναι ταξινομημένα»	31
98/C 235/08	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «8η Ετήσια Έκθεση για τα Διαρθρωτικά Ταμεία 1996»	34
98/C 235/09	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής: “Τα νέα περιφερειακά προγράμματα 1997-1999 για το στόχο 2 της κοινοτικής διαρθρωτικής πολιτικής — με προτεραιότητα στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης”»	38
98/C 235/10	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Ανακοίνωση της Επιτροπής που αφορά την “Εφαρμογή του πρώτου Προγράμματος Δράσης για την Καινοτομία στην Ευρώπη”»	46
98/C 235/11	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που τροποποιεί τις οδηγίες 89/48/ΕΟΚ και 92/51/ΕΟΚ σχετικά με το γενικό σύστημα αναγνώρισης των επαγγελματικών διπλωμάτων και συμπληρώνει τις οδηγίες 77/452/ΕΟΚ, 77/453/ΕΟΚ, 78/686/ΕΟΚ, του οδοντιάτρου, του κτηνιάτρου, της μαίας, του αρχιτέκτονα, του φαρμακοποιού και του ιατρού (υποβλήθηκε από την Επιτροπή)»	53
98/C 235/12	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: “Το μέλλον της αγοράς των αλιευτικών προϊόντων στην ΕΕ: υπευθυνότητα, συνεργασία ανταγωνιστικότητα”»	56
98/C 235/13	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ περί προβλημάτων υγειονομικού ελέγχου στον τομέα των ενδοκοινοτικών συναλλαγών βοοειδών και χοιροειδών»	59
98/C 235/14	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό στατιστικό πρόγραμμα 1998-2002»	60
98/C 235/15	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της μπανάνας»	63
98/C 235/16	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο “Προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος στην Ευρώπη: Προτεραιότητες για το μέλλον”»	69

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα (συνέχεια)</u>	<u>Σελίδα</u>
98/C 235/17	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενός γενικού πλαισίου για τις κοινοτικές δραστηριότητες υπέρ των καταναλωτών»	72
98/C 235/18	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού αριθ. 136/66/ΕΟΚ περί δημιουργίας κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών» . . .	78
98/C 235/19	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα δράσης για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων»	82

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το περιβάλλον και την απασχόληση (Οικοδόμηση μιας βιώσιμης Ευρώπης)»

(98/C 235/01)

Στις 24 Νοεμβρίου 1997 και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Μαΐου 1998 βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Pellarini.

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειας της συνεδρίασης της 27ης και 28ης Μαΐου 1998 (συνεδρίαση της 28ης Μαΐου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Στο προοίμιο της Συνθήκης του Άμστερνταμ εντάχθηκε η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης ενώ μεταξύ των στόχων της Ένωσης η «ισορροπημένη και βιώσιμη ανάπτυξη» και «ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης» έχουν στενά συνδυαστεί στο ίδιο εδάφιο του άρθρου Β.

1.2. Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση του διωνύμου περιβάλλον-απασχόληση, θεωρώντας αυτονόητο ότι αυτό είναι εποικοδομητικό και ότι θα πρέπει να τονιστούν οι επιπτώσεις που προκύπτουν από τη χάραξη των κοινοτικών πολιτικών.

1.3. Για την ΟΚΕ πρόκειται για ένα θέμα που έχει αντιμετωπιστεί επανειλημμένα, ειδικότερα στη γνωμοδότηση για την «Οικονομική ανάπτυξη και περιβάλλον»⁽¹⁾ όπου ένα κεφάλαιο αφιερώνεται στη «Διαχείριση της μετάβασης προς μία βιώσιμη ανάπτυξη» και όπου δηλώνεται ότι «στη σημερινή φάση, η βιώσιμη ανάπτυξη και η αύξηση της απασχόλησης αποτελούν

και οι δύο αλληλένδετους στόχους, που θα πρέπει να συνδεθούν μέσω ισχυρής πολιτικής πρωτοβουλίας και υπεύθυνης συμπεριφοράς όλων των ενδιαφερομένων».

1.4. Δράττεται λοιπόν της ευκαιρίας για να επανέλθει στο θέμα, λαμβάνοντας υπόψη την παρότρυνση του Συμβουλίου του Λουξεμβούργου, το Δεκέμβριο του 1997, για την κατάρτιση μιας στρατηγικής για την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών θεωρήσεων στις κοινοτικές πολιτικές και δράσεις και την προσεχή προθεσμία για την εξέταση αυτής της στρατηγικής στη Διάσκεψη Κορυφής του Κάρντιφ.

2. Παρατηρήσεις για τις σχέσεις μεταξύ περιβάλλοντος και απασχόλησης (κεφάλαιο 2)

2.1. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για διότι η Επιτροπή υιοθετεί την προσέγγιση που η ΟΚΕ είχε υποστηρίξει στις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, ειδικότερα στο κεφάλαιο «Διαχείριση της μετάβασης», και διότι ανακοινώνει στο κεφάλαιο 3 μία σειρά πολιτικών για την ειδική υποστήριξη στους διαφόρους τομείς.

⁽¹⁾ ΕΕ C 155 της 21.6.1995.

2.2. Η ΟΚΕ έχει επίσης την πεποίθηση ότι χωρίς ένα ισχυρό πολιτικό μήνυμα που θα προσανατολίζει τις πολιτικές προς τη βιώσιμη ανάπτυξη, σε κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ορισμένες διαβεβαιώσεις αρχής που περιέχονται στις Συνθήκες υπάρχει κίνδυνος να παραμείνουν ανεφάρμοστες. Αυτό είχε ήδη δηλωθεί στη γνωμοδότηση που καταρτίστηκε τη στιγμή της υιοθέτησης του 5ου προγράμματος για το περιβάλλον, όπου είχε εκφραστεί η εκτίμηση ότι αυτό δεν θα εφαρμοστεί εάν δεν καθοριστούν συγκεκριμένες «πρωτογενείς πολιτικού χαρακτήρα»⁽¹⁾ όχι μόνο στο κοινοτικό επίπεδο αλλά και στο επίπεδο των κρατών μελών.

2.3. Η δέσμευση που έχει αναληφθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, επίσης σε διεθνές επίπεδο, συνολικά το 1992 στο Ρίο και το 1997 σε σχέση με τις κλιματολογικές μεταβολές στο Κιότο, για τον προσανατολισμό της ανάπτυξης σύμφωνα με νέες παραμέτρους διατήρησης των φυσικών πόρων, θα πρέπει πραγματικά γίνει σεβαστή και να ενσωματωθεί στα διάφορα μέτρα. Στη σημερινή φάση αυτή η δέσμευση μπορεί να παγιωθεί με αξιολόγηση όλων εκείνων των εμπειριών που επιτρέπουν τη βελτιστοποίηση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αύξηση της απασχόλησης, έχοντας ωστόσο υπόψη ότι τα αποτελέσματα δεν μπορούν να επαληθευτούν σε ένα μόνο μέτρο, αλλά διαχέονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο και μπορούν να πολλαπλασιαστούν μόνο εάν συνεχιστεί με αποφασιστικότητα μία στρατηγική «βιώσιμης ανάπτυξης».

2.4. Για τους λόγους αυτούς η ΟΚΕ κρίνει ότι η παρούσα ανακοίνωση δεν εμβαθύνει επαρκώς σε ορισμένες βασικές έννοιες και δεν προσφέρει ένα εξαντλητικό πλαίσιο όσων έχουν γίνει μέχρι σήμερα μέσω των διαφόρων προγραμμάτων και των πολιτικών πρωτοβουλιών.

2.5. Ο ίδιος ο τίτλος αφήνει να εννοηθεί μία υπέρμετρα επιφανειακή σύνδεση εννοιών μεταξύ περιβάλλοντος, απασχόλησης και ανάπτυξης· κυρίως η έκφραση «οικοδόμηση μιας βιώσιμης Ευρώπης» δεν έχει στην κυριολεξία κανένα νόημα ή τουλάχιστον, εάν έχει, αυτό παραμένει ασαφές.

2.5.1. Για μεγαλύτερη σαφήνεια θα ήταν προτιμότερο να συνδυαστούν όροι που έχουν ήδη παγιωμένη σημασία όπως για παράδειγμα «οικοδόμηση μιας ανταγωνιστικής Ευρώπης στα πλαίσια μιας βιώσιμης ανάπτυξης».

2.6. Λόγω της σημασίας και της διάστασης του φαινομένου της ανεργίας στην Ευρώπη είναι επίσης επικίνδυνο να συνδυάζεται αυτομάτως η προστασία του περιβάλλοντος με την απασχόληση, όπως φαίνεται να υπονοεί η ανακοίνωση, στο βαθμό που μολονότι και οι δύο αυτοί στόχοι θα πρέπει να ενσωματωθούν στις κοινοτικές πολιτικές, η καταπολέμηση της ανεργίας μπορεί να είναι μόνο το αποτέλεσμα της συνολικής εφαρμογής όλων αυτών των πολιτικών.

2.6.1. Δεν πρέπει να παραγνωρισθεί ότι η προστασία και η διατήρηση του περιβάλλοντος αποτελεί μία ξεχωριστή πολι-

τική, πέρα από τις οριζόντιες της πτυχές, και ότι η αξιολόγηση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου των σχεδίων και των προγραμμάτων μπορεί εποικοδομητικώς να συνοδεύεται πληροφοριακά από δελτίο αξιολόγησης των επιπτώσεων στην απασχόληση, το οποίο μπορεί να είναι χρήσιμο για τον προσδιορισμό των συνεργειών μεταξύ διάφορων πολιτικών, χωρίς αυτό να επηρεάζει τις αποφάσεις που θα πρέπει να βασίζονται κυρίως σε περιβαλλοντικές θεωρήσεις.

2.7. Η ανακοίνωση αρχίζει με τη διαπίστωση (σημείο 1.1) ότι «οι οικονομίες των χωρών της ΕΕ δεν αναπτύσσονται στην οπτική της βιωσιμότητας» δεν συνεχίζει όμως συνεκτικά τον προβληματισμό της έως την επιβεβαίωση της αναγκαιότητας τροποποίησης του προτύπου κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης και την υιοθέτηση μιας νέας σφαιρικής προσέγγισης, που θα αξιοποιεί τις νέες γνώσεις και τις νέες επιχειρηματικές ικανότητες, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη Λευκή Βίβλο Ντελόρ (βλ. στη συνέχεια) και με όσα περιέχονται ρητώς στο 5ο πρόγραμμα βιώσιμης ανάπτυξης.

2.7.1. Παραμένοντας στην ένδειξη των ενδεχόμενων μέτρων και ενεργειών τομεακής εμβέλειας στο σημερινό πλαίσιο, έχει κανείς την αίσθηση ότι η Επιτροπή αποφασίζει να αγνοήσει ότι το σημερινό πρότυπο ανάπτυξης δεν διαθέτει συνταγές για τη ριζική επίλυση του προβλήματος, αλλά μόνο για την εξομάλυνση της σοβαρότητάς του με χρονική απομάκρυνση των προβλεπόμενων βλαβών.

2.8. Αυτό είναι ακόμη περισσότερο προφανές όταν διαπιστώνεται ότι στην ανακοίνωση δεν υπάρχει ίχνος πιο εμπειροστατομένου και επίκαιρου προβληματισμού επί τριών ουσιαστικών σημείων:

— ότι η ανεργία στην Ευρώπη δεν είναι συγκυριακή αλλά παρουσιάζει διαρθρωτικά χαρακτηριστικά·

— ότι παρά το θεμελιώδη ρόλο της τεχνολογικής ανάπτυξης στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας, δεν μπορεί να δηλώνεται με βεβαιότητα ότι η τεχνολογική καινοτομία μπορεί να δημιουργήσει περισσότερες θέσεις εργασίας από όσες αντικαθιστά κυρίως από την άποψη της παραδοσιακής μισθωτής εργασίας·

— ότι είναι απατηλό να σκέφτεται κανείς ότι υφίσταται ακόμη αυτόματη και αιτιακή διασύνδεση μεταξύ του συντελεστή οικονομικής ανάπτυξης και της μείωσης της ανεργίας.

2.9. Από τις προηγούμενες θεωρήσεις προκύπτει ότι για να αντιμετωπιστεί η ανεργία με θετικά αποτελέσματα χρειάζεται να καταρτιστεί μία πολιτική διαρθρωτικού χαρακτήρα σε μία οπτική βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία να στηρίζεται σε μια

⁽¹⁾ ΕΕ C 287 της 4.11.1992.

ολόκληρη σειρά μέσων, να σέβεται την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και να εγγράφεται σε μια κανονιστική τυποποίηση της έννοιας της ευθύνης για τις περιβαλλοντικές ζημιές⁽¹⁾.

2.10. Θεωρούμενη ως αυτονόητη η ανάλυση του τι σημαίνει η βιώσιμη ανάπτυξη (ανάλυση που γίνεται και στο έγγραφο της Επιτροπής) είναι σαφές ότι για την επίτευξη αυτού του στόχου χρειάζεται να τεθούν εκ νέου σε συζήτηση οι κοινωνικοοικονομικοί μηχανισμοί που υποστηρίζουν σήμερα την παραγωγή και την κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών. Το δίδυμο περιβάλλον-απασχόληση μπορεί να βρει τη μέγιστη λύση του μόνο στην οπτική αυτή και θα πρέπει ειδικά να λαμβάνεται υπόψη στις πολιτικές δημιουργίας απασχόλησης που προωθούν τα διάφορα κράτη μέλη.

2.11. Σχετικά με αυτό η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το ότι οι θεωρήσεις που αναπτύσσονται στο κεφάλαιο 10 της Λευκής Βίβλου Ντελόρ, για την υποχρησιμοποίηση του εργατικού δυναμικού και την υπερβολική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων, καθώς και για την αναγκαιότητα φορολογικών διορθωτικών συντελεστών για την αποκατάσταση αυτής της ισορροπίας, δεν αναπτύσσονται επαρκώς μεταξύ των θεμάτων της ανακοίνωσης⁽²⁾.

2.11.1. Μόνο ξεκινώντας από την προσέγγιση αυτή μπορούν να επιτευχθούν οι δύο προτεραιότητες της προστασίας του περιβάλλοντος και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, δρώντας όχι αποκλειστικά στο φορολογικό επίπεδο, αλλά και με ένα σύνολο μέτρων, ούτως ώστε να τηρηθεί η αρχή της φορολογικής ουδετερότητας.

2.12. Χρειάζεται πράγματι να αναληφθεί μία δυναμική διατύπωση που θα λαμβάνει υπόψη της τις νέες ανάγκες πρόληψης και προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και τις νέες μεθόδους παραγωγής και οικολογικής διαχείρισης, τις νέες τεχνολογίες και τις νέες υπηρεσίες στους τομείς των πληροφοριών και της κατάρτισης που απαιτεί το πέρασμα στην «βιώσιμη ανάπτυξη»: μόνο με τον τρόπο αυτό μπορούν να προσδιοριστούν οι νέες επαγγελματικές μορφές και οι νέες θέσεις εργασίας που μπορούν να δημιουργηθούν, αξιολογώντας επίσης το ρόλο που μπορεί ειδικά να διαδραματίσει η μικρή και μεσαία επιχείρηση.

2.12.1. Κατά τη δημιουργία αυτών των νέων επαγγελματικών μορφών και των νέων θέσεων εργασίας, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους κανόνες για την ασφάλεια και την υγεία στο χώρο εργασίας.

2.13. Δεν χρειάζεται, εξάλλου, να περιοριστεί ο προβληματισμός μόνο στον τομέα της βιομηχανικής μισθωτής εργασίας: οι νέες μορφές αυτόνομης εργασίας, εργασίας με περιορισμένη

σύμβαση, με περιορισμένο χρόνο, που διαγράφονται κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών, συνδέονται με την πληροφορία και τη συμβουλευτική δραστηριότητα και επιτρέπουν να είναι όλο και πιο εύκολα κατανοητή η ανάπτυξη της άτυπης εργασίας.

2.14. Στην προαναφερθείσα γνωμοδότηση για την «Ανάπτυξη και περιβάλλον» αποκλείονταν η αυτόματη σχέση μεταξύ μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος και αύξησης της απασχόλησης και αυτό επιβεβαιώνεται στην ευρύτερη τεκμηρίωση που παρέχεται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής σχετικά με τις μελέτες που έγιναν τα τελευταία χρόνια στο θέμα αυτό: οι μελέτες αυτές αποδεικνύουν ωστόσο ότι τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος με τη χρήση των καλύτερων τεχνολογιών που έχουμε στη διάθεσή μας έχουν συνολικά θετικό αποτέλεσμα, έστω και εάν δεν είναι τόσο σημαντικό από την άποψη των θέσεων εργασίας και ότι συχνά συνδυάζονται με στοιχεία τεχνολογικής καινοτομίας και εξορθολογισμού των παραγωγικών διαδικασιών που εξασφαλίζουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, συμβάλλοντας κατ'αυτό τον τρόπο όσο γίνεται στη διατήρηση της απασχόλησης.

2.14.1. Κατά την ανάπτυξη νέων παραγωγικών διαδικασιών, προϊόντων και υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στη νέα ζήτηση εκ μέρους της βιομηχανίας, της δημόσιας διοίκησης και των καταναλωτών, μπορούν να δημιουργηθούν θετικές συνέργιες που απαιτούν ωστόσο μία σημαντική προσπάθεια.

2.15. Πέρα από τον ειδικό τομέα της «οικολογικής βιομηχανίας» που ανταποκρίνεται ειδικότερα στη ζήτηση τεχνολογιών και υπηρεσιών περιβαλλοντικής προστασίας και αντιπροσωπεύει έναν νέο τομέα ανάπτυξης, χρειάζεται να υπάρξει γενικότερα διάκριση μεταξύ των μέτρων που αποβλέπουν στη μείωση και την πρόληψη της ρύπανσης και επιφέρουν πρόσθετο κόστος επενδύσεων — τα οποία όμως μακροπρόθεσμα μετατρέπονται σε εξοικονομήσεις πρώτων υλών και ενέργειας, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της παραγωγικότητας και στη μακροπρόθεσμη μείωση του κοινωνικού κόστους των περιβαλλοντικών ζημιών — και των μέτρων προστασίας και διατήρησης του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος, που δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας, παραδοσιακές και καινοτόμες.

2.15.1. Θα πρέπει σχετικά να υπάρξει επίσης διάκριση μεταξύ των μεθόδων χρηματοδότησης των διαφόρων μέτρων, στο βαθμό που οι πρώτες αφορούν τομείς δημιουργούς κέρδους και κατ'εξοχήν ιδιωτικού χαρακτήρα (μεταποιητική βιομηχανία, παραγωγή ενέργειας, μεταφορές), ενώ οι δεύτερες απαιτούν δημόσιες επενδύσεις.

2.16. Μολονότι υιοθετείται μία δυναμική και σφαιρική προσέγγιση, διαπιστώνεται ωστόσο ότι οι διάφοροι τύποι μέτρων απαιτούν νέες τεχνολογίες, αρμοδιότητες και συμβουλευτικές υπηρεσίες, που μπορούν να εξασφαλιστούν όχι μόνο από τη δημόσια διοίκηση και από τους δημόσιους οργανισμούς που οφείλουν να εξοπλιστούν για το σκοπό αυτό, αλλά επίσης και από τις νέες επιχειρήσεις υπηρεσιών που μπορούν να

⁽¹⁾ Βλ. τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή: Πράσινη Βίβλος σχετικά με την αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών», ΕΕ C 133 της 16.5.1994.

⁽²⁾ Βλ. τις γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ για τη Λευκή Βίβλο, ΕΕ C 295 της 22.10.1994.

προσφέρουν σημαντικές διεξόδους απασχόλησης. Τα αποτελέσματα από την άποψη της απασχόλησης θα πρέπει να υπολογιστούν συνολικά και μεσοπρόθεσμα, λαμβάνοντας υπόψη τις αναγκαίες αναδιαρθρώσεις.

2.17. Δεδομένου ότι η «βιώσιμη ανάπτυξη» αποτελεί διεθνώς επιδιωκόμενο στόχο, η Ευρώπη μπορεί να αντλήσει επίσης πλεονέκτημα από την άποψη της εξαγωγής τεχνολογιών και καθαρών προϊόντων και τεχνολογιών εάν προχωρήσει ταχύτερα προς την κατεύθυνση αυτή και στο μέτωπο αυτό επίσης μπορούν να επιτευχθούν θετικές επιπτώσεις στην απασχόληση.

2.18. Επίσης, ο ρόλος των κεντρικών, περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων θα πρέπει να εξεταστεί πιο εμπειριστικά, στο βαθμό που αυτές μπορούν να καθιερώσουν κανόνες και κίνητρα ικανά να καταστήσουν πιο θελκτικό για τον ιδιώτη αυτό που είναι χρήσιμο για το συλλογικό συμφέρον, συμβάλλοντας κατά τον τρόπο αυτό στο βαθμιαίο προσανατολισμό του σημερινού προτύπου σε μία οπτική ανάπτυξης που συμβιβάζεται με την προστασία του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης.

2.19. Οι διάφοροι οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες στα πλαίσια της «κοινής ευθύνης» μπορούν να διαδραματίζουν ρόλο ώθησης, εκπαίδευσης, ενημέρωσης προς την κατεύθυνση της «βιώσιμης» ανάπτυξης και καταπολέμησης, κινητοποιώντας τους οργανωτικούς και συνεταιριστικούς πόρους τους· ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες όλες οι εμπειρίες που αποτελούν το αντικείμενο συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων κοινωνικο-επαγγελματικών, συνδικαλιστικών και περιβαλλοντικών οργάνωσεων, σε διαμεθοριακό επίσης επίπεδο.

2.20. Παράλληλα με το έργο εκπαίδευσης και κατάρτισης σε οριζόντιο επίπεδο, που μπορεί να δημιουργήσει νέες μορφές απασχόλησης στον αποκαλούμενο «τρίτο τομέα», στον οποίο δρουν εθελοντικές ενώσεις με αναγνωρισμένο και αξιοποιούμενο ρόλο, έμφαση πρέπει να δοθεί επίσης στην καλύτερη περιβαλλοντική διαχείριση των επιχειρήσεων, στα πλαίσια του συστήματος Ecoaudit, του οποίου εξαγγέλλεται η προσεχής αναθεώρηση σε συνάρτηση με την καλύτερη διάδοσή του, καθώς και με την καλύτερη ανταπόκριση στις ανάγκες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, ιδίως της βιοτεχνίας και των μικροεπιχειρήσεων. Η διάδοση αυτού του συστήματος είναι πράγματι αρχετὰ άνιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο και θα πρέπει να ενθαρρυνθεί περισσότερο από τα κράτη μέλη.

2.21. Ιδιαίτερα, όσον αφορά τις μικρές επιχειρήσεις και τη βιοτεχνία, η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή στην ανάγκη θέσπισης νομοθετικών και φορολογικών μέτρων που θα έχουν προσαρμοσθεί στις ανάγκες τους ώστε να τις βοηθήσουν να εισαγάγουν περιβαλλοντικές προδιαγραφές. Τονίζει επίσης ιδιαίτερα την ανάγκη να υποστηριχθεί και να διευκολυνθεί ο ρόλος και η δράση των ενδιάμεσων οργάνωσεων.

2.22. Βάσει των προηγούμενων θεωρήσεων το έγγραφο της Επιτροπής προκύπτει ότι είναι υπερβολικά επιφυλακτικό και

δεν ανοίγει νέους κλάδους προβληματισμού, περιοριζόμενο στην απλή καταγραφή των ενδεχόμενων μέτρων στα πλαίσια των σημερινών πολιτικών.

3. Παρατηρήσεις για τις πολιτικές υποστήριξης και τις κύριες δράσεις (κεφάλαια 3 και 4)

3.1. Η ανακοίνωση εξετάζει τις ήδη εφαρμοζόμενες δράσεις στους διάφορους τομείς καθώς και τις πολιτικές υποστήριξης που έχουν ενεργοποιηθεί και αναφέρει ορισμένες κύριες δράσεις για το μέλλον· αυτό το τελευταίο κεφάλαιο (κεφ. 4) είναι το πιο ασαφές και θα πρέπει να συμπληρωθεί με νέο περιεχόμενο και λειτουργικές προτάσεις που θα συνδυάζονται με την τομεακή ανάλυση του τμήματος 3.

3.2. Βάσει της τεκμηρίωσης που έχει συλλεγεί και των πρωτοβουλιών που αναπτύσσονται στα κράτη μέλη με την ενεργό συμμετοχή και τη συνεργασία με τις κοινωνικοεπαγγελματικές οργανώσεις, τις περιβαλλοντικές ενώσεις και τις ενώσεις των καταναλωτών, η ΟΚΕ υποδεικνύει ορισμένα θέματα που θα πρέπει να αναπτυχθούν:

3.2.1. Εθνικές πολιτικές για την απασχόληση

3.2.1.1. Είναι σημαντικό στα πλαίσια των προσανατολισμών για τον καθορισμό των πολιτικών για την απασχόληση των κρατών μελών να ενσωματωθεί η πτυχή της βιώσιμης ανάπτυξης, δίδοντας ώθηση στις πρωτοβουλίες των κρατών μελών κατά τον προσδιορισμό των τοπικών συμφώνων που αξιοποιούν τις περιβαλλοντικές πηγές και ενθαρρύνουν την καινοτομία και τις ικανότητες, προδιαθέτοντας τα μέσα κατάρτισης και διάδοσης της τεχνογνωσίας, ειδικότερα προς την κατεύθυνση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Τα σύμφωνα αυτά δεν θα πρέπει να περιορισθούν σε πιλοτικά πειράματα, αλλά να ενταχθούν στο πλαίσιο της χρήσης των διαρθρωτικών ταμείων.

3.2.2. Οι πόλεις και η αστική αποκατάσταση ως πεδίο δοκιμής των καινοτόμων πολιτικών που είναι ικανές να συνδυάζουν περιβάλλον και απασχόληση

3.2.2.1. Η έννοια του αστικού χώρου έχει καταστεί τα τελευταία χρόνια όλο και πιο σαφής και ωστόσο σχετίζεται όλο και περισσότερο με ειδικά προβλήματα φθοράς του μητροπολιτικού χώρου, που αντιπροσωπεύουν μία σειρά προβλήματα που επηρεάζουν το περιβάλλον με ειδικό τρόπο. Προκύπτει έτσι ανατροπή των παλαιών προγραμματίων δράσης και η έννοια της αστικής ανάπτυξης προοδευτικά αντικαθίσταται από την έννοια της συντήρησης της πόλης. Από την αναγκαιότητα επίλυσης όλων των προβλημάτων που θέτει η πόλη στο περιβάλλον προκύπτει επίσης μία νέα προσέγγιση κατά την

οποία η πόλη δεν είναι απλώς ο χώρος στον οποίο κατοικεί, μετακινείται και εργάζεται ο καθένας, αλλά μία εδαφική οντότητα που ζει ως σύστημα ροών και κύκλων, και της οποίας η αποτελεσματική, και συμβατή με το περιβάλλον, διαχείριση αποτελεί εξασφάλιση της ευημερίας των πολιτών⁽¹⁾.

3.2.2.2. Είναι πλέον σαφές ότι οι πολιτικές για την πόλη, δηλαδή ο προγραμματισμός, ο σχεδιασμός και ο έλεγχος της ανάπτυξης του αστικού περιβάλλοντος όπως είναι τα ρυθμιστικά σχέδια, τα σχέδια ανάπτυξης, τα κυκλοφοριακά σχέδια ή τα σχέδια για την εξάλειψη των αποβλήτων, τα σχέδια ενέργειας, έχουν ισχυρή επίδραση στους τρόπους με τους οποίους παρεμβαίνει κανείς για να προστατεύσει το οικοσύστημα των αστικών χώρων, για να μειώσει την κατανάλωση περιβαλλοντικών και εδαφικών πόρων που βρίσκονται σ'αυτές. Για να δοθεί επιπλέον η δυνατότητα συμβιβασμού των απαιτήσεων ανάπτυξης των πόλεων με λύσεις συμβατές με την προστασία του περιβάλλοντος αλλά επίσης και με την αναγκαιότητα δημιουργίας νέας και μόνιμης απασχόλησης⁽²⁾.

3.2.2.3. Εάν σκεφθούμε τον τομέα των κατασκευών και της κατοικίας διαπιστώνεται ότι οι διευκολύνσεις και τα κίνητρα που εφαρμόζονται για την προστασία και την αναδιάρθρωση της κτιριακής κληρονομιάς, μπορούν να αποτελέσουν πολλαπλασιαστές της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος. Οι παρεμβάσεις στην κτιριακή κληρονομιά είναι πολύπλοκες και διαρθρωμένες και περιλαμβάνουν διάφορα πεδία και κλάδους, από το πνεύμα της αστικής ανάπτυξης έως τις πολιτικές εξυγίανσης των ιστορικών κέντρων και των περιφερειών, από τη διατήρηση έως την επαναχρησιμοποίηση των χώρων του αστικοποιημένου περιβάλλοντος, και έως τη συνολική βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών των πόλεών μας.

3.2.2.4. Η ενεργειακή εξοικονόμηση θα πρέπει να συνεχισθεί κατά την αποκατάσταση των κτιρίων της, όπως επίσης η ενεργός πολιτική για τη συμμετοχή των χρηστών, με τα κατάλληλα κίνητρα επίσης. Αυτό θα συμβάλει, όπως προκύπτει από τα στοιχεία, πέρα από πιο θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, και στην αύξηση των δυνατοτήτων απασχόλησης.

3.2.3. Διαχείριση των αποβλήτων

3.2.3.1. Στα πλαίσια της προληπτικής προσέγγισης της μείωσης των αποβλήτων στην πηγή, της διαφοροποιημένης περισυλλογής και της επεξεργασίας ενόψει επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης, δημιουργούνται και μπορούν να ενθαρρυνθούν νέες επαγγελματικές μορφές και νέες διέξοδοι απασχόλησης, όπως έχει τονίσει η ΟΚΕ σε σχετικές γνωμοδοτήσεις της⁽³⁾.

⁽¹⁾ Βλ. τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την Πράσινη Βίβλο «Αστικό περιβάλλον», ΕΕ C 269 της 14.10.1991.

⁽²⁾ Βλ. τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για τη «Αειφόρο ανάπτυξη — Δόμηση και διαβίωση στην Ευρώπη» ΕΕ C 355 της 21.11.1997.

⁽³⁾ Βλ. ειδικότερα τη γνωμοδότηση για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την επανεξέταση της κοινοτικής στρατηγικής διαχείρισης αποβλήτων», ΕΕ C 89 της 19.3.1997.

3.2.4. Μεταφορές

3.2.4.1. Σε διάφορες γνωμοδοτήσεις της⁽⁴⁾ η ΟΚΕ υπογράμμισε την ανάγκη μεταστροφής και εξορθολογισμού των συστημάτων δημόσιων μεταφορών, με ιδιαίτερη προσοχή στον τομέα των αστικών μεταφορών, και την αναγκαιότητα ένταξης των περιβαλλοντικών θεωρήσεων στα πλαίσια της διεύρυνσης των εθνικών και υπερευρωπαϊκών δικτύων. Οι δευτερεύουσες σιδηροδρομικές μεταφορές θα πρέπει να αναβαθμιστούν και οι τοπικές μεταφορές να ενισχυθούν.

3.2.4.2. Είναι ουσιώδες να ενθαρρυνθεί η επέκταση των δημόσιων μεταφορών, όπως είχε υπογραμμιστεί στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την Πράσινη Βίβλο σχετικά με τον αντίκτυπο των μεταφορών στο περιβάλλον⁽⁵⁾.

3.2.5. Αγροτική ανάπτυξη και Ατζέντα 2000

3.2.5.1. Δεν μπορούμε να είμαστε πολύ αισιόδοξοι ως προς τις επιπτώσεις στην απασχόληση στη γεωργία που θα έχει η Ατζέντα 2000. Χρειάζεται ωστόσο να ορισθούν πρωταρχικές δράσεις που θα αξιοποιήσουν το ρόλο των παραγωγών στη διατήρηση του περιβάλλοντος, ειδικότερα όσον αφορά την υφή του εδάφους, την προστασία του τοπίου, την αναδάσωση, την προστασία των ορεινών περιοχών, όπως επίσης σε νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, όπως είναι ο αγροτουρισμός και η βιολογική παραγωγή.

3.2.5.2. Στα πλαίσια του επαναπροσδιορισμού της ΚΓΠ τα Διαρθρωτικά Ταμεία θα πρέπει να διευκολύνουν τη μεταστροφή προς την οικοβιώσιμη γεωργία και να αξιοποιήσουν τα νέα επαγγέλματα που θα προσελκύσουν τους νέους.

3.2.5.3. Κυρίως όμως από μία συνεκτική και αποφασιστική πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, η οποία, αναγνωρίζοντας τη γεωργία ως το στυλό της οικονομίας των αγροτικών περιοχών, θα έχει επίσης ως στόχο την ενεργοποίηση κάθε πρωτοβουλίας στους παράλληλους τομείς της αγροεπισιτιστικής βιομηχανίας, του τουρισμού, της βιοτεχνίας, των μεταφορών, των επικοινωνιών κ.λπ., μπορούν να προκύψουν σημαντικές δυνατότητες νέας απασχόλησης, τεχνολογικής καινοτομίας, εκσυγχρονισμού και ανάκαμψης της συνολικής οικονομίας των αγροτικών περιοχών.

3.2.5.4. Για να προωθηθεί αυτή η ανάκαμψη, θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να καθιερωθεί μια σύνδεση μεταξύ του δικτύου «Natura 2000» (οδηγία για τους οικοτόπους) και των διαρθρωτικών ταμείων, εντάσσοντας τις τοποθεσίες φυσικού ενδιαφέροντος στο δίκτυο των στόχων 1 και 2.

⁽⁴⁾ Βλ. τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για το «Δίκτυο των πολιτών — Αξιοποίηση του δυναμικού των δημόσιων επιβατικών μεταφορών στην Ευρώπη — Πράσινο Βιβλίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής», ΕΕ C 212 της 22.7.1996. Επίσης, τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για το Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής με τίτλο «Προς ένα δίκαιο και αποτελεσματικό καθορισμό των τιμών στις μεταφορές — Πολιτικές επιλογές για την εσωτερική των εξωτερικών στοιχείων κόστους των μεταφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση», ΕΕ C 56 της 14.2.1997.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 313 της 30.11.1992.

3.2.5.5. Η διαχείριση των υδάτινων πόρων από τις αρχές ύδρευσης, όπως ενθαρρύνεται από την οδηγία πλαίσιο για τα υδάτινα αποθέματα, μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα σημαντικού μέσου για μία νέα προσέγγιση στα πλαίσια της διαχείρισης του χώρου.

3.2.6. Κατάρτιση και επιμόρφωση στον περιβαλλοντικό τομέα σε σχολικό και επαγγελματικό πλαίσιο

3.2.6.1. Στον τομέα αυτό θα πρέπει να καταβληθεί μεγαλύτερη προσπάθεια, τόσο για να μεταστραφούν οι εργαζόμενοι προς νέα επαγγέλματα και να προσανατολιστούν οι νέοι προς νέα επαγγέλματα και νέες δεξιότητες, όσο και για να καταρτιστεί το προσωπικό των δημόσιων διοικήσεων, οι ενδιαμέσες και οι επαγγελματικές οργανώσεις, καθώς και οι μικροί επιχειρηματίες στις νέες τεχνολογίες και στην οικοσυνβατή διαχείριση.

3.2.6.2. Στα πλαίσια αυτά πέρα από τις σχολικές δομές επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης, θα πρέπει να

αξιοποιηθεί επίσης το σύστημα του «Ecoaudit» που προωθεί τη βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης των επιχειρήσεων και περιλαμβάνει σύστημα «συνεχούς επιμόρφωσης» και εκσυγχρονισμό του προσωπικού των φορέων.

3.2.6.3. Στον τομέα της επιμόρφωσης και της ενημέρωσης σημαντικό ρόλο πολλαπλασιαστική μπορούν να διαδραματίσουν οι κοινωνικοεπαγγελματικές οργανώσεις και οι αδελφότητες.

3.2.7. Έρευνα και ανάπτυξη

3.2.7.1. Σύμφωνα με το νέο πρόγραμμα πλαίσιο θα δοθεί ώθηση στην έρευνα και την ανάπτυξη για τις καθαρές τεχνολογίες και τις τεχνολογίες καταπολέμησης της ρύπανσης, όπως επίσης στις νέες πτυχές της νέα αντίληψης των παραγωγικών μεθόδων και τους προϊόντος σε συνάρτηση με τη βιώσιμη ανάπτυξη και κατανάλωση. Η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα και τα επακόλουθα ανάπτυξης της εξαρτώνται από την ικανότητα απάντησης στις προκλήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος, της αξιοποίησης και της διατήρησης των φυσικών πόρων.

Βρυξέλλες, 28 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με τον τροφικό, κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό έλεγχο και επιθεώρηση»

(98/C 235/02)

Στις 30 Ιανουαρίου 1998, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης, η Επιτροπή απεφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Μαΐου 1998 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Nielsen και των συνεισηγητών κ. S. Colombo και P. Verhaeghe.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 355η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1998) υιοθέτησε με 81 ψήφους υπέρ και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Μετά την ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα την υγεία των καταναλωτών και την ασφάλεια των τροφίμων [Απρίλιος 1997⁽¹⁾], η Επιτροπή με την παρούσα ανακοίνωση εκθέτει τις εγκριθείσες διατάξεις σχετικά με την οργάνωση της υπηρεσίας της Επιτροπής για τον τροφικό, κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό έλεγχο και επιθεώρηση.

1.2. Επιπλέον, η Επιτροπή εκθέτει τα σχέδια όσον αφορά τις μελλοντικές προσπάθειες ελέγχου που θα βασίζονται στην έρευνα και στις συστάσεις της Γενικής Επιθεώρησης Υπηρεσιών για τους φορείς ελέγχου της ασφάλειας των τροφίμων (έκθεση IGS)⁽²⁾.

⁽¹⁾ COM(97) 183 της 30.4.1997.

⁽²⁾ Μελέτη της 13ης Οκτωβρίου 1997 της Γενικής Επιθεώρησης Υπηρεσιών (ΓΕΥ) για τους φορείς ελέγχου της ασφάλειας των τροφίμων.

1.3. Σύμφωνα με τη γνωμοδότησή της που εξεδόθη το 1996, η ΟΚΕ δεν είχε πεισθεί ότι το τότε γραφείο θα έπρεπε να μετατραπεί σε υπηρεσία⁽¹⁾. Η Επιτροπή, παραπέμποντας, μεταξύ άλλων, και στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ, απέσυρε την πρότασή της για τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής υπηρεσίας κτηνιατρικής και φυτοϋγειονομικής επιθεώρησης⁽²⁾, καταλήγει δε ότι την ευθύνη για τον έλεγχο και την επιθεώρηση θα συνεχίσει να την έχει το Γραφείο Τροφίμων και Κτηνοτροφικών Θεμάτων (ΓΤΚΘ) στην Ιρλανδία, το οποίο υπάγεται στην αρμοδιότητα της Επιτροπής, και ειδικότερα, είναι υπηρεσία της ΓΔ XXIV.

1.4. Η Επιτροπή συνεχίζει να είναι της γνώμης ότι η ασφάλεια των τροφίμων και η προστασία της υγείας των καταναλωτών επιτυγχάνεται καλύτερα με τη σύμπραξη, εκ των πραγμάτων, της βιομηχανίας τροφίμων, των εθνικών αρχών ελέγχου και της Επιτροπής, στα πλαίσια μιας αποτελεσματικής νομοθεσίας. Η βιομηχανία τροφίμων πρέπει να αναπτύξει συστήματα επιτήρησης και ελέγχου για να διασφαλίσει ότι τα τρόφιμα σε όλα τα στάδια της παραγωγής παράγονται βάσει των κανόνων της ΕΕ. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών θα συνεχίσουν να έχουν τη βασική ευθύνη και να κάνουν χρήση συντονισμένων προγραμμάτων ελέγχου καθώς και συστημάτων ελέγχου που βασίζονται στον περιοδικό έλεγχο. Η Επιτροπή επιθυμεί επίσης να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των εθνικών αρχών ελέγχου μέσω συστημάτων ελέγχου.

1.5. Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή συμφωνεί με τις συστάσεις της έκθεσης IGS όσον αφορά τη διεύρυνση του ελέγχου, τη δυνατότητα για κοινό έλεγχο των υπηρεσιών να εργάζονται αμερόληπτα και αντικειμενικά καθώς και για ένα σαφώς καθορισμένο νομικό και επίσημο καθεστώς σχετικά με τα καθήκοντα της υπηρεσίας ελέγχου, τους τομείς ευθύνης του προσωπικού, τις διαδικασίες, τις μεθόδους εργασίας, κ.λπ.

1.6. Η έννοια «έλεγχος από τη γη στο τραπέζι» περιλαμβάνει μικρές διεπαγγελματικές ομάδες επιθεώρησης, οι οποίες μπορούν να καλύπτουν όλες τις φάσεις της αλυσίδας παραγωγής, από τη βιομηχανία τροφίμων έως τα πρότυπα υγείας και ευημερίας σε ό,τι αφορά τις απλές γεωργικές επιχειρήσεις, τις αγορές και τις μεταφορές, για την παραγωγή, την αποθήκευση, τη διανομή και τη λιανική πώληση των σχετικών ειδών διατροφής. Προτείνεται ακόμη, να συσταθεί μικρός αριθμός ομάδων επέμβασης ώστε να έρχονται γρήγορα σε επαφή σε περιπτώσεις κρίσεων στην ΕΕ ή σε τρίτες χώρες, κρίσεις που θα αφορούν τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων και των φυτών στην ΕΕ.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει πλήρως τις προσπάθειες της Επιτροπής για τον καθορισμό προτεραιοτήτων όσον αφορά την υγεία των καταναλωτών και την ασφάλεια των τροφίμων και μπορεί να συμφωνήσει, υπό τις ακόλουθες επιφυλάξεις και συστάσεις, με τα προαναφερθέντα σχετικά με τον προγραμματισμό του ελέγχου και των προσπαθειών επιτήρησης.

2.2. Όπως τονίζεται κατωτέρω, έχει μεγάλη σημασία να διασφαλισθεί ο καθορισμός κανόνων ελέγχου καθώς και η επεξεργασία σημαντικών και προσαρμοσμένων διαδικασιών συνεργασίας μεταξύ του ΓΤΚΘ και των άλλων φορέων σε διοργανικό επίπεδο και στις χώρες μέλη έτσι ώστε να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες που διαθέτουν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη σε ό,τι αφορά τον έλεγχο και την επιθεώρηση. Ως εκ τούτου, πρέπει να εξασφαλισθεί η μεγαλύτερη δυνατή απλούστευση των διαδικασιών ελέγχου και ο λεπτομερής συντονισμός. Εάν η δομή λειτουργεί μόνο θεωρητικά και όχι στην πράξη, το αποτέλεσμα μπορεί να είναι γραφειοκρατία και αναποτελεσματικότητα καθώς και έλλειψη υποστήριξης και εμπιστοσύνης στο σύστημα. Ως εκ τούτου, η ΟΚΕ επιδοκιμάζει οποιαδήποτε πρωτοβουλία που αποβλέπει στο συντονισμό των εθνικών φορέων που δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα.

2.3. Σύμφωνα με την Επιτροπή, το 1997 υπήρχαν 76 οδηγίες του Συμβουλίου κ.λπ., στις οποίες περιέχονται διατάξεις σχετικά με την παρακολούθηση ή τον έλεγχο εκ μέρους της Επιτροπής, της εφαρμογής τους από τα κράτη μέλη ή από τις τρίτες χώρες (57 οδηγίες στον κτηνιατρικό τομέα, 16 στο φυτοϋγειονομικό και 3 για τον έλεγχο από το δημόσιο των ειδών διατροφής και της υγιεινής των τροφίμων)⁽³⁾.

2.4. Ανεξάρτητα από την ανάγκη να συνεχισθεί η απλούστευση των κανόνων, θα υπάρξει στο μέλλον, πολύ πιθανόν, ανάγκη για περισσότερους κανόνες και μεγαλύτερες προσπάθειες στους τομείς των τροφίμων, τον κτηνιατρικό και το φυτοϋγειονομικό. Η αύξηση των προβλημάτων στο μικροβιολογικό τομέα πρέπει π.χ. να καταστήσει αναγκαία τη λήψη και άλλων νομοθετικών μέτρων στην ΕΕ.

2.5. Η διεύρυνση με την ένταξη των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και τα νέα σύνορα και γειτονικά κράτη θα αυξήσουν αυτόματα σε σημαντικό βαθμό την ανάγκη για εκτεταμένο έλεγχο και παρακολούθηση, ακόμη και για τον κτηνιατρικό τομέα. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να αρχίσουν το ταχύτερο οι υποψήφιες προς ένταξη χώρες, την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ, προκειμένου οι πιθανές παρεκκλίσεις, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, να είναι όσο το δυνατόν συντομότερης διάρκειας.

2.6. Για να εξασφαλισθεί η τήρηση των διατάξεων και η επίτευξη του στόχου της υψηλής ασφάλειας και υγείας στους τομείς των ειδών διατροφής, και στον κτηνιατρικό και τον φυτοϋγειονομικό τομέα, απαιτείται από την ΕΕ η διενέργεια αποτελεσματικών και δραστικών ελέγχων και επιθεώρησεων.

(1) Γνωμοδότηση της ΟΚΕ, της 27ης Νοεμβρίου 1996, για την δημιουργία ευρωπαϊκής υπηρεσίας κτηνιατρικής και φυτοϋγειονομικής επιθεώρησης, ΕΕ C 66 της 3.3.1997, σ. 43.

(2) COM(96) 223, ΕΕ C 239 της 17.8.1996, σ. 9.

(3) COM(97) 183 παράρτημα II.

Η ορθή και ενιαία τήρηση των διατάξεων καθώς και η εναρμόνιση των κανόνων πληρωμής των δαπανών ελέγχου είναι του λοιπού καθοριστικής σημασίας προϋπόθεση για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και τη διασφάλιση ισότιμων συνθηκών ανταγωνισμού. Η ΟΚΕ επικροτεί τη διοργάνωση του φόρουμ του Εδιμβούργου με θέμα την ενίσχυση της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών (11-12 Ιουνίου 1998) που δημιουργεί προηγούμενο για συνεργασία και απευθύνει έκκληση για την παρακολούθηση της εξέλιξης στον τομέα των τροφίμων με τη διεξαγωγή τακτικών συναντήσεων μεταξύ των υπαλλήλων των κρατών μελών που είναι αρμόδιοι για τον έλεγχο των τροφίμων προκειμένου να υπάρξει συνοχή.

2.7. Με βάση τα ανωτέρω, η ΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση της Επιτροπής για την χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών που θα διασφαλίσουν την ενιαία εφαρμογή και το συντονισμό των εθνικών προγραμμάτων ελέγχου, τα οποία περιλαμβάνουν ολόκληρη την αλυσίδα παραγωγής τροφίμων και την καθιέρωση ρυθμίσεων ελέγχου.

2.8. Η ΟΚΕ συμφωνεί επίσης με την πρόταση για διαφάνεια. Οι μέθοδοι εργασίας της υπηρεσίας πρέπει, όπως προτείνει και η Επιτροπή, να είναι διαφανείς και γι' αυτό πρέπει να καθιερωθεί ένας αποτελεσματικός εσωτερικός διοικητικός έλεγχος που να βασίζεται στην τήρηση των συστάσεων της έκθεσης ΓΕΥ (βλ. σημ. 3.5).

2.9. Οι τελευταίες αποφάσεις της Επιτροπής για τον επιτόπιο κτηνιατρικό έλεγχο⁽¹⁾ πρέπει να συμπληρωθούν με την επείγουσα εξέταση, όπως αναφέρει και η Επιτροπή. Η ΟΚΕ μπορεί να συμφωνήσει όπως τα αποτελέσματα από τις επισκέψεις ελέγχου είναι προσιτά υπό μορφή πληροφοριών περί ελλείψεων στα συστήματα ελέγχου των κρατών μελών, μέσω του διαδικτύου (Internet), ετήσιων εκθέσεων και τακτικών συζητήσεων μεταξύ των οργανώσεων των καταναλωτών και των παραγωγών. Παρόλα αυτά, πρέπει στο σχετικό κράτος μέλος να παρέχεται η δυνατότητα, πριν από τη δημοσίευση, να σχολιάσει τις πληροφορίες και να διορθώνει τις παρανοήσεις. Η δημοσιότητα των πληροφοριών, οι οποίες αφορούν, άμεσα ή έμμεσα, μεμονωμένες επιχειρήσεις, θα αντιβαίνουν στις διατάξεις του άρθρου 214 της Συνθήκης περί εμπιστευτικών πληροφοριών όσον αφορά τις μεμονωμένες επιχειρήσεις⁽²⁾.

(1) Αποφάσεις της Επιτροπής 98/139/ΕΚ και 98/140/ΕΚ της 4ης Φεβρουαρίου 1998 για τον επιτόπιο κτηνιατρικό έλεγχο που ενεργείται από τους ειδικούς της Επιτροπής στα κράτη μέλη και στις τρίτες χώρες. ΕΕ L 38 της 12.2.1998.

(2) Σύμφωνα με το άρθρο 214 της Συνθήκης ΕΕ απαγορεύεται στους υπαλλήλους της ΕΕ «να μεταδίδουν πληροφορίες που αποτελούν εκ φύσεως επαγγελματικά απόρρητα, ιδίως πληροφορίες σχετικές με επιχειρήσεις που αφορούν τις εμπορικές τους σχέσεις και τα κοστολογικά τους στοιχεία».

2.10. Η ΟΚΕ υποστηρίζει επίσης την πρόθεση της Επιτροπής να εκτιμηθεί η ανάγκη για συμπληρωματικό εθνικό έλεγχο των προδιαγραφών ασφαλείας για τα τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης, όπως π.χ. τα οπωροκηπευτικά, και αν είναι ανάγκη να αναληφθεί μία ακόμη εθνική ή κοινή προσπάθεια. Είναι κατά συνέπεια πολύ σημαντικό, και βάσει των ανωτέρω είναι απαραίτητο η προσπάθεια αυτή να μην δημιουργήσει μόνο αυξημένες δαπάνες για τον έλεγχο χωρίς να υπάρξει σοβαρή αιτία.

2.11. Ανεξάρτητα από τη σημασία που ενέχει η χορήγηση προτεραιότητας στον τομέα των τροφίμων, η τήρηση των κανόνων της ΕΕ, σχετικά με την υγεία και το σεβασμό των κατοικίδιων ζώων, έχει μεγάλη σημασία για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, πράγμα που φαίνεται από το σημαντικό αριθμό νομικών πράξεων του τομέα.

2.12. Ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών για τα Τρόφιμα και τη Γεωργία (FAO) έχει, με την ευκαιρία αυτή, προειδοποιήσει για τον κίνδυνο που υπάρχει όσον αφορά την εκδήλωση νέων, σοβαρών και μεταδοτικών ζωνόσων στα κατοικίδια, λόγω της συγκέντρωσης της αναπαραγωγής τους, των πολλών και μακράς διάρκειας μεταφορών τους, των νέων εμπορικών οδών προς τη Μέση Ανατολή και την Κοινοπολιτεία των Ανεξαρτήτων Κρατών (CIS) καθώς και εξαιτίας της ασταθούς κατάστασης, ελλείψεως ελέγχων και επίβλεψης των μεταδοτικών ζωνόσων στα κατοικίδια, μεταξύ άλλων στην περιοχή των Βαλκανίων. Αυτό δεν ισχύει μόνο για τις γνωστές μεταδοτικές ζωνόσους, αλλά και για τις νέες όπως π.χ. ΣΕΒ. Ο FAO τονίζει, σχετικά, τη σημασία που έχει η ύπαρξη μίας αποτελεσματικής κτηνιατρικής διοίκησης στις ευρωπαϊκές χώρες.

2.13. Σε ό,τι αφορά τις διαπραγματεύσεις στον ΠΟΕ για την εξισορρόπηση των διεθνών ανταλλαγών προϊόντων με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προστασία της υγείας και της ασφάλειας, η ΟΚΕ προτρέπει την Επιτροπή και το Συμβούλιο να καταβάλλουν, όσο το δυνατόν, μεγαλύτερες προσπάθειες προκειμένου να διατηρηθεί και να επιτευχθεί διεθνής αποδοχή για την πολιτική ελέγχου της ΕΕ, ώστε να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα στους τομείς των τροφίμων και στον κτηνιατρικό και το φυτοϋγειονομικό τομέα, τα οποία οφείλονται στην ελευθέρωση των αγορών.

3. Ειδιές παρατηρήσεις

3.1. Η άσκηση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στο ΓΤΚΕ είναι δυσχερής λόγω σημαντικών ελλείψεων σε προσωπικό. Διερωτάται κανείς κατά πόσον θα είναι ικανοποιητική, η επί σειρά ετών σταδιακή σύσταση σύμφωνα με τις συστάσεις της έκθεσης IGS, 202 συνολικά θέσεων, από τις οποίες οι 127 κατηγορίας Α, όταν ληφθούν υπόψη οι μελλοντικές ανάγκες.

3.2. Χωρίς να γίνουν συμβιβασμοί όσον αφορά την απαίτηση να προσληφθεί προσωπικό με υψηλού επιπέδου εκπαίδευση και εμπειρία, η Επιτροπή πρέπει να επιταχύνει τις δυσχερείς

και χρονοβόρες διαδικασίες πρόσληψης ώστε η υπηρεσία να λειτουργήσει πλήρως το ταχύτερο δυνατό. Στην αντίθετη περίπτωση δεν θα κατορθώσει να εκπληρώσει τις επαγγελματικές και πολιτικές προσδοκίες για τις υποχρεώσεις της εντός λογικού χρονικού διαστήματος. Αν όχι, θα καταλήξει σε απογοητεύσεις και οπισθοδρόμηση.

3.3. Η μεταφορά του ΓΤΚΕ στην Ιρλανδία αποφασίστηκε από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων στη Σύνοδο Κορυφής του Νοεμβρίου 1993 και γι' αυτό δεν μπορεί να αποτελέσει θέμα προς συζήτηση. Η εγκατάσταση του γραφείου στα περίχωρα της πόλης Grange, 40 χλμ. βορείως του Δουβλίνου, δημιουργεί από πολλές απόψεις προβλήματα για την πρόσληψη προσωπικού και την στην πράξη επιμελή εκτέλεση των καθηκόντων. Όσον αφορά την επικείμενη οργάνωση του γραφείου, η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει διεξοδικά μήπως η εγκατάστασή του πιο κοντά στο κέντρο του Δουβλίνου θα βελτιώσει τις δυνατότητες του γραφείου, ώστε να λειτουργήσει αποτελεσματικά και δραστήρια.

3.4. Πρέπει επίσης να αποφευχθεί, λόγω της εγκατάστασης του γραφείου στο Δουβλίνο, η καθιέρωση δεύτερης διοίκησης στις Βρυξέλλες που θα έχει ως αποτέλεσμα τη σύγχυση των αρμοδιοτήτων. Η κατανομή των καθηκόντων σε πολλές Γενικές Διευθύνσεις και η λόγω αυτής ανάγκη πληροφόρησης και συντονισμού θα έχει ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα, ανεξάρτητα

από τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής, τη σημαντική χρησιμοποίηση πόρων⁽¹⁾.

3.5. Εξάλλου, η ΟΚΕ υποστηρίζει τα σχέδια της Επιτροπής για έναν αυστηρό, εσωτερικό, διοικητικό έλεγχο, καθώς και τη σύσταση μιας ικανής εσωτερικής ομάδας στο ΓΤΚΕ, το καθεστώς της οποίας θα είναι ανεξάρτητο από την εσωτερική διοικητική διάρθρωση του γραφείου, έτσι όπως απαιτείται για ανάλογες διαρθρώσεις βάσει των αρχών λειτουργίας των οργανισμών επιθεώρησης.

3.6. Η ΟΚΕ, με την εκπροσώπησή της σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας, από την αρχή της παραγωγής ως την κατανάλωση, αποδίδει μεγάλη σημασία στις προσπάθειες που καταβάλλει η Επιτροπή στον τομέα του ελέγχου και της παρακολούθησης, την εξέλιξη του οποίου η ΟΚΕ θα παρακολουθήσει προσεκτικά. Η ΟΚΕ αναμένει να τηρείται ενήμερη για τις εξελίξεις και να της ζητηθεί η έκδοση γνωμοδότησης για τα περαιτέρω μέτρα που πρέπει να ληφθούν στον τομέα αυτό.

⁽¹⁾ Οι αρχές για την κατανομή των ευθυνών, στις οποίες ανήκουν η εσωτερική πληροφόρηση και οι διαδικασίες διαβούλευσης περιγράφονται στο εγχειρίδιο για εσωτερική χρήση της Επιτροπής της 4ης Ιουλίου 1997. Η ευθύνη για τις επιστημονικές επιτροπές και για τον έλεγχο λειτουργίας έχει ανατεθεί στη ΓΔ XXIV. Η ΓΔ III (είδη διατροφής), η ΓΔV (νόσοι που αφορούν τα είδη διατροφής και ζωνόσοι) και η ΓΔVI (κτηνιατρικός και φυτοϋγειονομικός τομέας) είναι αρμόδιες για την προπαρασκευή, την εφαρμογή και την τήρηση της νομοθεσίας.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

**Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ελευθερία ίδρυσης επιχειρήσεων»
(Παρατηρητήριο της Ενιαίας Αγοράς)»**

(98/C 235/03)

Στις 18 Μαρτίου 1997, η ΟΚΕ αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 3, του Εσωτερικού Κανονισμού της, να καταρτίσει γνωμοδότηση για την «Ελευθερία ίδρυσης επιχειρήσεων (ΠΕΑ)».

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Μαΐου 1998 με εισηγητική έκθεση του κ. Φωλία.

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1998), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 88 ψήφους υπέρ και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η μόνιμη ομάδα μελέτης κατά τις εργασίες της τους τελευταίους μήνες όσον αφορά τη λειτουργία της Ενιαίας Αγοράς, επανειλημμένα διεπίστωσε προβλήματα τα οποία σχετίζονται με την δυνατότητα ίδρυσης εταιρίας, ή λειτουργίας υποκαταστήματος υπάρχουσας εταιρίας σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ.

1.2. Ουδείς μπορεί να αμφισβητήσει την πρόοδο που έχει συντελεσθεί μέχρι σήμερα στην κατεύθυνση της δημιουργίας της Ενιαίας Αγοράς με τις νέες και πολλές δυνατότητες που παρέχονται στις ΜΜΕ και στους εργαζομένους για ίδιο λογαριασμό να δραστηριοποιούνται σε άλλη χώρα μέλος εκτός της δικής τους.

Παράλληλα, όμως, ουδείς μπορεί να αμφισβητήσει ότι εξακολουθούν να υφίστανται ουσιαστικά εμπόδια στην ελεύθερη εγκατάσταση επιχειρήσεων σε άλλη χώρα μέλος.

1.3. Χάρην ακρίβειας των εννοιών, δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής ότι όσα ισχύουν για τις 15 χώρες μέλη ισχύουν εξ ίσου και για τις 3 χώρες ΕΖΕΣ/ΕΟΧ (Νορβηγία/Ισλανδία/Λιχτενστάιν), οι οποίες, βάσει της «Συμφωνίας ΕΟΧ» θεωρούνται ότι ανήκουν στην Εσωτερική Αγορά.

1.4. Στόχος αυτής της γνωμοδότησης είναι να αποδειχθεί ότι ο δρόμος προς την υλοποίηση της Ενιαίας Αγοράς είναι ακόμη μακρύς, να καλέσει όλα τα εμπλεκόμενα μέρη να καταβάλλουν προσπάθειες προς την σωστή κατεύθυνση, να δοθούν συγκεκριμένα παραδείγματα πραγματικών ή τεχνητά δημιουργούμενων εμποδίων, και να υποβληθούν προτάσεις που θα διευκολύνουν την άρση των εμποδίων αυτών.

1.5. Για την επίτευξη του στόχου αυτού θα αξιοποιηθούν τα στοιχεία που συλλέγησαν από ερωτηματολόγια που συντάχθηκαν, απεστάλησαν και επεστράφησαν συμπληρωμένα, οι πληροφορίες που καταγράφηκαν κατά την ακρόαση που πραγ-

ματοποιήθηκε στη Νίκαια της Γαλλίας, καθώς και ένα δείγμα συγκεκριμένων εμποδίων που έχουν καταγραφεί ή εντοπισθεί.

1.6. Η «ελευθερία ίδρυσης επιχειρήσεων» δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί σαν μία προσπάθεια εξαίρεσης μιάς επιχείρησης από τους κανόνες της χώρας υποδοχής. Στόχος είναι η θετική αντιμετώπιση ατόμων/εταιριών που επιθυμούν να εγκατασταθούν σε μία χώρα-μέλος και όχι να τους ζητείται να πληρούν υπερβολικούς ή διαφορετικούς όρους σε σύγκριση με τους εντόπιους. Στην προκειμένη περίπτωση, «υπερβολικοί όροι» σημαίνει κάθε προσπάθεια άνισης μεταχείρισης η οποία δημιουργεί εμπόδια ή απαγορεύει την εγκατάσταση επιχείρησης.

1.7. Δεν είναι εύκολο να διαχωρισθούν τα προβλήματα της εγκατάστασης επιχειρήσεων από τις άλλες πτυχές της ενιαίας αγοράς, π.χ. η ελευθερία παροχής υπηρεσιών. Καθώς η ΟΚΕ έχει, ήδη, εκδώσει αρκετές γνωμοδοτήσεις για τους διάφορους τύπους εμποδίων, τα οποία υπεισέρχονται στην λειτουργία της ελεύθερης αγοράς⁽¹⁾, η παρούσα γνωμοδότηση επικεντρώνεται σε πρακτικές προτάσεις για να βοηθήσει άτομα και επιχειρήσεις στην εγκατάστασή τους.

2. Διαπιστώσεις

2.1. Εξακολουθούν να υφίστανται πολλά και διάφορα προβλήματα στην εγκατάσταση επιχειρήσεων σε άλλη χώρα-μέλος της Ε.Ε., τα οποία δημιουργούν πληθώρα «εμποδίων» στην ελεύθερη εγκατάσταση. Πέραν αυτού, όμως, υπάρχουν και προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις ή οι ελεύθεροι επαγγελματίες μετά την εγκατάστασή τους, τα οποία

⁽¹⁾ Αντίκτυπος και αποτελεσματικότητας της Ενιαίας Αγοράς — ΕΕ C 206 της 7.7.1997, σ. 70 — ΜΜΕ στις παραμεθόριες περιοχές — ΕΕ C 206 της 7.7.1997, σ. 65 — Ενιαία Αγορά και προστασία του Περιβάλλοντος — ΕΕ C 19 της 21.1.1998, σ. 95 — Πρόληψη των εμποδίων στην Ενιαία Αγορά — CES 453/98 της 25.3.1998 — Κατάργηση ορισμένων εμποδίων στις συναλλαγές — CES 643/98 της 29.4.1998.

δημιουργούν εμπόδια στην ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών τους.

2.2. Πολλοί εθνικοί περιορισμοί οφείλονται στην ιδιαίτερη μέριμνα που παίρνουν ορισμένες εκ των χωρών μελών για την προστασία των καταναλωτών τους. Το απόλυτα θεμιτό ενδιαφέρον των κυβερνήσεων για τους καταναλωτές, το οποίο αποτελεί ιερό καθήκον τους, δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται σαν δικαιολογία για την δημιουργία προβλημάτων στην εγκατάσταση επιχειρήσεων.

3. Διαπιστωμένα «Εμπόδια»

3.1. Εμπόδια στην ελεύθερη εγκατάσταση έχουν εντοπισθεί πολλά και διάφορα, εθνικά και περιφερειακά, υποκειμενικά αλλά και αντικειμενικά, εμπόδια που μπορούν να αρθούν και άλλα που είναι αξεπέραστα χωρίς προσωπική ή συλλογική προσπάθεια.

3.2. Εμπόδια νομοθετικής φύσης

Παρατίθενται επιγραμματικά τα πιό συχνά εμφανιζόμενα και σε πολλές χώρες:

- Αναγνώριση διπλωμάτων·
- Αναγνώριση προϋποθέσεων άσκησης επαγγέλματος·
- Απόκτηση άδειας άσκησης επαγγέλματος·
- Προϋποθέσεις ίδρυσης επιχειρήσεων·
- Διοικητική γραφειοκρατία·
- Απαγόρευση πρόσβασης σε συγκεκριμένα επαγγέλματα (φαρμακοποιοί, συμβολαιογράφοι, μηχανικοί κ.λπ.)·
- Νομική μορφή επιχειρήσεων.

Πέραν των εθνικών κανόνων, τίθενται και συγκεκριμένοι περιφερειακοί όροι που μεταφράζονται σε εμπόδια στις χώρες στις οποίες υπάρχει αποκεντρωμένη διοίκηση.

3.3. Υποκειμενικά εμπόδια:

- Έλλειψη πληροφοριών σχετικά με τις εθνικές νομοθεσίες·
- Γλωσσικά εμπόδια·
- Έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με τη στοχευόμενη αγορά·
- Άγνοια τοπικών κανόνων και αρχών·
- Διαφορά κουλτούρας και νοοτροπίας·
- Διάφορες καταναλωτικές συνήθειες.

4. Δείγμα συγκεκριμένων εμποδίων

Παρατίθεται μια σειρά συγκεκριμένων εμποδίων τα οποία έχουν καταγγελλθεί ή καταγραφεί για την ανάγλυφη παρουσίαση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις.

4.1. Ο εργατικός κώδικας χώρας-μέλους απαιτεί από τα εντόπια πρακτορεία μοντέλων να καταθέτουν εγγύηση τουλάχιστον 15 000 Ecu. Τούτο σημαίνει ότι πρακτορεία μοντέλων άλλων χωρών μελών δεν μπορούν να δραστηριοποιηθούν στην χώρα αυτή, έστω και περιστασιακά, αν δεν καταβάλλουν την ίδια εγγύηση.

4.2. Τεχνίτες μιάς χώρας — μέλους αποφεύγουν να εργασθούν σε μία άλλη επειδή απαιτείται η μεσολάβηση φορολογικού εκπροσώπου, με υψηλό κόστος υπηρεσιών, για την καταβολή των εισπραχθέντων εμμέσων φόρων.

4.3. Σε χώρα-μέλος υπάρχουν 7 000 μεσίτες ακινήτων με επίσημη άδεια από τις εθνικές αρχές, οι οποίοι πληρούν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις. Υπό τις αυτές προϋποθέσεις μόνον 4 (τέσσερις!) μη αλλοδαποί μεσίτες έχουν καταφέρει να πάρουν άδεια.

4.4. Από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών κράτους-μέλους απαιτείται έγγραφη δήλωση σε περίπτωση κατοχής άνω των 7 500 Ecu τόσο κατά την είσοδο όσο και κατά την έξοδο από την χώρα αυτή. Προς διαπίστωση, οι αμμόδοιοι υπάλληλοι πραγματοποιούν και φυσική έρευνα των αποσκευών των ταξιδιωτών, ασχέτως υπηκοότητας!

4.5. Εδώ και χρόνια, η υπηρεσία εσόδων χώρας — μέλους αντιμετωπίζει με αδιαφορία τις αιτήσεις επιστροφής ΦΠΑ, που έχουν καταθέσει εταιρίες άλλης χώρας-μέλους, οι οποίες τον έχουν καταβάλει στην πρώτη χώρα κατά την συμμετοχή τους σε διεθνείς εκθέσεις και δικαιούνται την επιστροφή του. Επίσης, οι όροι και διαδικασίες που απαιτούνται κάνουν ασύμφορη την απαίτηση της επιστροφής.

4.6. Οι αρχές χώρας — μέλους περιορίζουν το δικαίωμα πληρωμής προμηθείας για υπηρεσίες ενδιαιμέσων μη κατοίκων της χώρας αυτής (ασφαλιστές, μεσίτες ακινήτων, κ.λπ.).

4.7. Εταιρίες παροχής υπηρεσιών ασφαλείας για να δραστηριοποιηθούν σε συγκεκριμένη χώρα — μέλος θα πρέπει να έχουν την έδρα τους, στην χώρα αυτή και τα μέλη του ΔΣ και οι εργαζόμενοι σ'αυτές να είναι κάτοικοι της χώρας αυτής. Οι επικαλούμενοι λόγοι είναι δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

4.8. Εταιρία χώρας — μέλους της ΕΖΕΣ δεν μπόρεσε να εκτελέσει συμβόλαιο για κατασκευαστικές εργασίες σε χώρα — μέλος διότι οι τοπικές αρχές αρνήθηκαν να την εγγράψουν στα τοπικά Μητρώα Κατασκευαστών, επειδή δεν ανήκε σε χώρα μέλος της ΕΕ.

5. Προτάσεις

Οι προτάσεις που παρατίθενται προέρχονται από επιχειρήσεις που υπέστησαν τις πραγματικές συνέπειες των εμποδίων, από ανταλλαγή απόψεων και βέβαια από το μεγάλο ενδιαφέρον συνεισφοράς στην υπόθεση της άρσης των εμποδίων.

5.1. Η ΟΚΕ ζητά την δημιουργία κλίματος, στην ΕΕ, το οποίο θα συμβάλλει στην αντιμετώπιση της εγκατάστασης εταιριών ή ατόμων σε άλλες χώρες — μέλη σαν μία δύναμη δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και οικονομικής δραστηριότητας. Περισσότερο από κάθε τι άλλο, η πολιτιστική ανταλλαγή βρίσκεται στο κέντρο αυτού του δυναμικού οράματος. Στα πλαίσια αυτού του πνεύματος, η Επιτροπή θα πρέπει να ξεκινήσει μία διαφημιστική εκστρατεία για τα δικαιώματα επιχειρήσεων και ατόμων να εγκατασταθούν σε χώρα της επιλογής τους, εφ' όσον συμμορφώνονται με την βασική της νομοθεσία.

5.2. Γενικές προτάσεις

- Δημιουργία τραπεζών δεδομένων αρμοδίων αρχών και φορέων για την άντληση πληροφοριών
- Προώθηση της μεγαλύτερης αξιοποίησης και ανάπτυξης των Ευρωπαϊκών Κέντρων Πληροφόρησης, τα οποία μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο στην ενημέρωση και διαφώτιση επιχειρήσεων, αλλά και οργάνωση συναντήσεων, διμερών ή πολυμερών για ανταλλαγή απόψεων. Επίσης δημοσίευση ετήσιας έκθεσης που θα περιγράφει τα συχνότερα εμφανιζόμενα προβλήματα στην εγκατάσταση επιχειρήσεων
- Δημιουργία εθνικών ενιαίων κέντρων πληροφόρησης (one-stop shops) στα μεγάλα επαγγελματικά επιμελητήρια εμπορικά και βιοτεχνικά με ομοιόμορφη παροχή υπηρεσιών
- Σύνταξη συγκριτικού πίνακα των επί μέρους και κατά κλάδο νομοθεσιών των χωρών μελών
- Δημιουργία από κάθε χώρα μέλος σελίδων στο Internet, στις 11 γλώσσες, οι οποίες θα περιλαμβάνουν πλήρεις οδηγούς για τους όρους και την νομοθεσία που πρέπει να πληρούνται για την ελεύθερη εγκατάσταση στις αγορές τους και κατά κλάδο. Επίσης, η Επιτροπή μπορεί μέσα από τις υφιστάμενες σελίδες που χρησιμοποιεί στο Διαδίκτυο (Europa, ISPO κ.λπ.) να παρέχει συγκεντρωτικές πληροφορίες προς την αυτή κατεύθυνση
- Περαιτέρω αξιοποίηση του θεσμού του Europarteneriat
- Μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση του νέου κοινοτικού προγράμματος Κοινές Ευρωπαϊκές Επιχειρήσεις (Joint European Ventures)

- Διάθεση περισσότερων κονδυλίων για κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου και κεφάλαια εκκίνησης
- Κοινοτική πρωτοβουλία για την εναρμόνιση των επί μέρους νομοθεσιών για συγκεκριμένους κλάδους
- Δημιουργία, επιτέλους, μιάς μορφής «Ευρωπαϊκής Εταιρίας», με την ολοκλήρωση της προσπάθειας της Επιτροπής, για να μπορέσουν οι επιχειρήσεις να έχουν την δυνατότητα επιλογής μιάς νομικής υπόστασης, η οποία θα έχει ομοιόμορφη και προβλέψιμη αντιμετώπιση σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό χώρο⁽¹⁾
- Κατά προτεραιότητα πρόσβαση σε χρηματοδοτικές πηγές τόσο σε ευρωπαϊκό («Ανάπτυξη και Απασχόληση») όσο και σε εθνικό επίπεδο, με στόχο την δημιουργία επιχειρηματικών δράσεων.

5.3. Ειδικές προτάσεις:

- Διαπραγματεύσεις ενδιαφερομένων απ' ευθείας με εθνικές και περιφερειακές διοικήσεις για επίλυση συγκεκριμένων θεμάτων
- Συνεργασία μεταξύ επαγγελματικών επιμελητηρίων (εμπορικών, βιοτεχνικών,...) για ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών, οι οποίες θα αποστέλλονται στις εθνικές διοικήσεις και στα αρμόδια Κοινοτικά όργανα
- Επιστημόνσεις και ενημέρωση ευρωβουλευτών και ενδεχόμενη κατάθεση προτάσεων ή/και ερωτήσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με πρωτοβουλία και των εκπροσώπων επιχειρηματικών φορέων
- Η ελευθερία εγκατάστασης να μην επηρεάζεται από το μέγεθος των επιχειρήσεων
- Παροχή ίσων ευκαιριών ασχέτως μεγέθους εταιριών
- Λήψη ειδικής πρόνοιας για «εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα» και «φιλανθρωπικές οργανώσεις».

6. Επίλογος

6.1. Η ΟΚΕ, δια του Παρατηρητηρίου Εσωτερικής Αγοράς, και μέσα από την γνωμοδότηση αυτή, αποπειράται μία ουσιαστική και τεκμηριωμένη προσέγγιση στο μεγάλο πρόβλημα των εμποδίων στην εγκατάσταση επιχειρήσεων, το οποίο και αποτελεί σοβαρή τροχοπέδη στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

6.2. Για την επίτευξη του στόχου, η ΟΚΕ απευθύνεται προς τις πλευρές, εκείνες οι οποίες έχουν την ευθύνη της δημιουργίας, αλλά και την δυνατότητα αποτελεσματικής αντιμετώπισης των προβλημάτων αυτών, άλλες λιγότερο-άλλες περισσότερο.

⁽¹⁾ Καταστατικό της Ευρωπαϊκής Εταιρίας, ΕΕ C 129 της 27.4.1998, σ. 1.

6.2.1. Προς την Επιτροπή, την οποία καλεί να καταβάλει συντονισμένες πρακτικές προσπάθειες για να εξηγήσει την οργάνωση της ενιαίας αγοράς, οι οποίες θα οδηγήσουν σε συγκεκριμένα αποτελέσματα που θα βασίζονται στην τακτική καταγραφή των πραγματικών αποτελεσμάτων που προέρχονται από τα μέτρα που έλαβε η ΕΕ.

6.2.2. Προς τις επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες των χωρών-μελών, εφόσον κρίνουν ότι είναι προς το συμφέρον τους να εγκατασταθούν και να δραστηριοποιηθούν σε μία άλλη αγορά τότε να ανασκουμπωθούν, να επιστρατεύσουν όλον τους τον δυναμισμό, που αποδεδειγμένα διαθέτουν, και να αξιοποιήσουν όλες τις δυνατότητες που έχουν για να ξεπεράσουν μόνοι τους όσα εμπόδια μπορούν.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής: “Ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές για μικρομεσαίες επιχειρήσεις: προοπτικές και ενδεχόμενα εμπόδια στην πρόοδο”»

(98/C 235/04)

Στις 13 Μαΐου 1998 και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η Επιτροπή απεφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότηση του στις 6 Μαΐου 1998 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Pezzini.

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1998), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 101 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Είναι αξιόπαινες οι εποικοδομητικές και συνεχείς προσπάθειες που καταβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με σκοπό την τόνωση της δημιουργίας ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών για τις ΜΜΕ. Οι πρωτοβουλίες της περιγράφονται σε προγενέστερη ανακοίνωση με τίτλο «Έκθεση σχετικά με τη δυνατότητα δημιουργίας μιας ευρωπαϊκής κεφαλαιαγοράς για μικρές επιχειρηματικά διοικούμενες, αναπτυσσόμενες εταιρείες»⁽¹⁾, για την οποία η ΟΚΕ δεν γνωμοδότησε. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη έτσι το αίτημα της ΟΚΕ με τον οποίο καλούσε την Επιτροπή «να διερευνήσει τις δυνατότητες που υπάρχουν για τη δημιουργία μιας αναγνωρισμένης ευρωπαϊκής αγοράς που θα εξασφαλίζει την πρόσβαση στα κεφάλαια (κινδύνου) των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και ειδικότερα των μικρών επιχειρήσεων.»

1.2. Με την εξεταζόμενη ανακοίνωση, που αποτελεί τη συνέχεια, η Επιτροπή κατήχησε ένα εποικοδομητικό έγγραφο. Εντούτοις όμως, ορισμένα σημεία όπως π.χ. η πρακτική λειτουργία της νομοθεσίας της ΕΕ όσον αφορά τις κινητές

αξίες δεν εξετάζονται όσο επιμεριστατωμένα θα έπρεπε. Για άλλα σημεία ακόμη, ορισμένοι παράγοντες εκτός εκείνων που προτείνονται από την Επιτροπή, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο.

1.3. Υπάρχουν πράγματι πολυάριθμοι άλλοι παράγοντες, εκτός από το πρόβλημα της διάθεσης των κατάλληλων χρηματοδοτήσεων, που επηρεάζουν τις αναπτυξιακές δυνατότητες των επιχειρήσεων. Στην παρούσα γνωμοδότηση αποφασίστηκε να εξεταστούν οι σημαντικότεροι από τους παράγοντες αυτούς, προκειμένου να καταστεί δυνατή η καλύτερη σφαιρική αξιολόγηση των προβλημάτων που τίθενται. Αρχικές από τις συστάσεις που διατυπώνονται εδώ προκύπτουν από τα δεδομένα μιας ερευνητικής αποστολής που πραγματοποίησε η ΟΚΕ στις ΗΠΑ το Νοέμβριο 1997. Η ιδέα του ταξιδιού αυτού γεννήθηκε σε μεγάλο βαθμό από την αναφορά στις κεφαλαιαγορές των ΗΠΑ που γίνεται στην εισαγωγή της ανακοινώσεως της Επιτροπής καθώς και από την προτροπή του Προέδρου Santer ο οποίος, μιλώντας ενώπιον της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στις 2 Οκτωβρίου 1998, την ενεδόρυνε να εξετάσει τη σχετική κατάσταση που επικρατεί στις ΗΠΑ. Κατά συνέπεια το αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης θα είναι κατά πολύ ευρύτερο απ' ό,τι το αντικείμενο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής που περιορίζεται αποκλειστικώς στις κεφαλαιαγορές για τις ΜΜΕ.

⁽¹⁾ COM(95) 498 τελικό της 25.10.1995.

1.4. Μία άλλη κριτική παρατήρηση όσον αφορά την ανακοίνωση είναι ότι οι νέες ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές παρουσιάζουν ενδιαφέρον μόνον για τις εταιρείες, οι οποίες, μολονότι τεχνικά αποτελούν ΜΜΕ (κάτω των 250 απασχολούμενων, κύκλος εργασιών κάτω των 40 εκατομμυρίων Ecu και προϋπολογισμός της τάξεως των 27 εκατομμυρίων Ecu) αποτελούν είτε νέες επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους που λειτουργούν κυρίως στον τομέα της καινοτομίας ή επιχειρήσεις που χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερος υψηλή ένταση κεφαλαίου.

1.5. Αλλά και στις ΗΠΑ, οι επιχειρήσεις που προσελκύουν χρηματοδοτήσεις από ιδιωτικούς άτυπους επενδυτές (οι αποκαλούμενοι «business angels») ή από κεφάλαια κινδύνου αποτελούν κατά μέγιστο όριο το 2 % του συνολικού αριθμού, μολονότι οι αναπτυξιακές τους προοπτικές είναι υψηλότερες από το μέσο όρο. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, οι επιχειρήσεις οι οποίες θα μπορούσαν μία δεδομένη στιγμή να εισαγάγουν τις μετοχές τους στο χρηματιστήριο ανέρχονται κατ'ανώτατο όριο σε 20 000 περίπου σε όλη την ΕΕ. Πρόκειται όμως για τις πιο υποσχόμενες επιχειρήσεις σε ό,τι αφορά τα ποσοστά ανάπτυξης και δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης πράγμα που εξηγεί για ποιο λόγο η Επιτροπή επέδειξε τόση προσοχή στις χρηματοπιστωτικές τους ανάγκες, οι οποίες δεν είχαν ληφθεί υπόψη στην Ευρώπη στον ίδιο βαθμό με τις ΗΠΑ.

2. Συνοπτική παρουσίαση του εγγράφου της Επιτροπής

2.1. Η Επιτροπή επιδιώκει κατ'ουσίαν την υλοποίηση των εξής στόχων: διερεύνηση των ενδεχόμενων εμποδίων που υφίστανται ως προς την εισαγωγή των μετοχών των ΜΜΕ στις κεφαλαιαγορές: έναρξη διάλογου σε ευρωπαϊκή κλίμακα σχετικά με τις κατάλληλες συνθήκες προσβάσεως στα ίδια κεφάλαια: περιγραφή των προόδων που συντελέστηκαν χάρη στις διάφορες πρωτοβουλίες με σκοπό τη δημιουργία νέων χρηματοοικονομικών αγορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση όπως η «Easdaq» και η «Euro NM»: συνοπτική παρουσίαση των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνει σήμερα ή πρόκειται να αναλάβει στο μέλλον η Επιτροπή για την άρση των εμποδίων που τίθενται στην ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών για ΜΜΕ και για την εξασφάλιση της αρμονικής τους λειτουργίας.

2.2. Στην ανακοίνωση εντοπίζονται δύο βασικοί τομείς που δημιουργούν ενδεχόμενα εμπόδια στην ανάπτυξη των εν λόγω κεφαλαιαγορών. Ο πρώτος τομέας αφορά τη νοοτροπία, τις δυνατότητες και τους πειθαναγκασμούς που είναι σύμφυτοι με τις ίδιες τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Πρόκειται ειδικότερα για τη νοοτροπία των ΜΜΕ όσον αφορά τη χρηματοδότησή τους, για τις ικανότητές τους (ή την έλλειψη γνώσεων) στον τομέα της χρηματοπιστωτικής διαχείρισης και για τις επιβαρύνσεις που θα προκύψουν σε περίπτωση εισαγωγής τους στο χρηματιστήριο.

2.3. Ο δεύτερος τομέας εμποδίων αφορά τις διαμεθοριακές συναλλαγές τίτλων στα χρηματιστήρια αξιών σε ευρωπαϊκή κλίμακα, τα ειδικότερα προβλήματα νομισματικής φύσεως, τις φορολογικές διαφορές καθώς και τις διαφορές ως προς τις εθνικές λογιστικές πρακτικές, τη διοίκηση της επιχειρήσεως και τις θεσμικές επενδύσεις. Κατά την κρίση της Επιτροπής, σε ορισμένους από τους τομείς αυτούς, θα ήταν σκόπιμη η

ταχεία και πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας που ισχύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος, στον τομέα των θεσμικών επενδύσεων και της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων, η Επιτροπή θεωρεί ότι εάν δεν αρθούν οι εθνικοί διακριτικοί περιορισμοί, τότε ελλοχεύει ο κίνδυνος να παραβιαστούν οι κανόνες.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Εισαγωγή

Η ΟΚΕ συμφωνεί με τις θέσεις της Εισαγωγής με την επιφύλαξη των παρατηρήσεων που διατυπώνονται στο σημείο 1 της παρούσας γνωμοδότησης.

3.2. Οι πρόοδοι που σημειώθηκαν στην ανάπτυξη κεφαλαιαγορών για τις ΜΜΕ στην Ευρωπαϊκή Ένωση και προοπτικές αυτών

3.2.1. Στην Ευρώπη υφίστανται σήμερα ορισμένες κεφαλαιαγορές οι οποίες είναι πιο ευαίσθητες έναντι των απαιτήσεων των καινοτόμων και ταχέως αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων από ό,τι οι παραδοσιακές αγορές μετοχών. Δύο εξ αυτών, η Easdaq και η Euro-NM, εμφορούνται από πανευρωπαϊκές φιλοδοξίες. Η εναλλακτική αγορά επενδύσεων του Λονδίνου (London AIM) φαίνεται σήμερα να επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο στο Ηνωμένο Βασίλειο.

3.2.2. Οι ρυθμοί ανάπτυξης των επιχειρήσεων εκείνων που επιθυμούν να εισέλθουν στις εν λόγω αγορές θα είναι κατά πάσα πιθανότητα υψηλότεροι του 10 % που αναφέρεται στη δεύτερη παράγραφο του κεφαλαίου 2 (σελ. 2 της Ανακοίνωσης). Από την σύγκριση των πωλήσεων κατά το 1996 και 1997 προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις των οποίων οι μετοχές εισήχθησαν στην αγορά EASDAQ σημείωσαν αύξηση των πωλήσεών τους κατά 25 %. Για το ένα τρίτο σχεδόν των σχετικών επιχειρήσεων σημειώθηκε αύξηση άνω του 100 %.

3.2.3. Μακροπρόθεσμα, η επιτυχία των αγορών αυτών θα εξαρτηθεί από την ικανότητα αποδοχής επαρκούς αριθμού καινοτόμων επιχειρήσεων, διότι αυτές ακριβώς οι επιχειρήσεις φαίνεται να προσελκύουν ιδιαίτερος το ενδιαφέρον των επενδυτών. Οιαδήποτε άμεση πρωτοβουλία για την αύξηση του αριθμού παρόμοιων επιχειρήσεων, ειδικότερα σε τομείς όπως η βιοτεχνολογία, δεν μπορεί παρά να είναι θετική. Δεν υφίσταται κανένα καθ'όλα αξιόπιστο σύστημα για να προσδιοριθεί εκ των προτέρων ποιες είναι οι επιχειρήσεις που πρόκειται να γνωρίσουν ταχεία ανάπτυξη και να παρουσιάσουν θετικά αποτελέσματα μακροπρόθεσμως. Η δυνατότητα προσελκύσεως εξωτερικών επενδύσεων θα εξαρτηθεί από την ποιότητα της διαχειρίσεώς τους.

3.2.4. Για το λόγο αυτό χρειάζεται συγκέντρωση των προσπαθειών στην ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων για να εξασφαλισθούν οι δυνατότητες προσβάσεώς τους στις χρηματοδοτήσεις και στην κατάλληλη παροχή συμβουλών κατά τρόπον ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα της διαχείρισης και να μειωθεί το ποσοστό «θνησιμότητας» των επιχειρήσεων το οποίο σήμερα, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, ανέρχεται σε 50 % κατά την πρώτη πενταετία λειτουργίας. Στην ΕΕ λειτουργούν ήδη ικανοποιητικά συστήματα που είναι σε θέση να συνδράμουν τις επιχειρήσεις εκείνες που έχουν ανάγκη κατευθύνσεων για την επεξεργασία της πολιτικής τους. Ως παράδειγμα ας αναφερο-

θεί ο ιταλικός χρηματοδοτικός οργανισμός που ονομάζεται «Artigiancassa».

3.2.4.1. Δεδομένου ότι κατά την περίοδο κεφαλαιοποιήσεως, οι νέες επιχειρήσεις δεν είναι συνήθως σε θέση να παράσχουν εγγυήσεις για τη λήψη δανείων,

Πρέπει να καθιερωθεί σε όλα τα κράτη μέλη η δυνατότητα εγγυήσεως δανείων για τις ΜΜΕ που θα συμπεριλαμβάνονται ειδικές διατάξεις για την παροχή πολύ περιορισμένων μικροδανείων. Ο τρόπος δανειοδοτήσεως είτε μέσω των δημόσιων συστημάτων ή άλλων μηχανισμών όπως τα συστήματα αμοιβαίων εγγυήσεων θα αποφασιστεί σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες εθνικές πραγματικότητες. Δεδομένου ότι οι πολύ μικρές επιχειρήσεις δεν επιλέγουν τη μορφή περιορισμένης ευθύνης, χρειάζεται να επιδειχθεί ιδιαίτερη προσοχή στις δικές τους ανάγκες.

Ίσως δεν είναι απαραίτητο το ανώτατο όριο να είναι της αυτής τάξεως με το όριο που καθορίζεται από την αμερικανική διοίκηση για τις μικρές επιχειρήσεις (1 εκατομμύριο δολάρια εκ των οποίων 750 000 είναι εγγυημένα). 250 000 Ecu κατ'ελάχιστον φαίνεται να είναι το κατάλληλο ποσό. Οι ευκολίες αυτές, εάν τύχουν της κατάλληλης διαχείρισεως, δεν πρόκειται να αποτελέσουν σημαντική επιβάρυνση για το δημόσιο προϋπολογισμό. Σήμερα στις ΗΠΑ οι μη επιστροφές για τη δανειοδότηση είναι κατώτερες από 2,5 % των συνολικών εγγυήσεων, ενώ οι οφειλές που επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις για τη λήψη δανείων καλύπτουν μέρος αυτών. Από την εμπειρία των συστημάτων αμοιβαίων εγγυήσεων διαπιστώνεται ότι ο αποκαλούμενος «πολλαπλασιαστής» που ενισχύει τη δυνατότητα των συνασπισμών να εγγυώνται δάνεια συνιστά έναν πολλαπλασιαστή ίσο προς 22. Στην πρακτική, με μία εγγύηση 50 % και ένα υποθετικό κεφάλαιο κινδύνου 100 Ecu είναι δυνατή η χορήγηση ενός δανείου 4 400 Ecu. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται ένα ποσοστό αφερεγγυότητας 4 % καθώς και το κόστος της ρευνας φερεγγυότητας.

3.2.4.2. Μία από τις σημαντικές αιτίες πτωχεύσεως των επιχειρήσεων είναι η έλλειψη γνώσεων όσον αφορά τον τομέα και η αναδρομική γνώση σε θέματα οικονομικής και χρηματοπιστωτικής διαχείρισης. Οι εν λόγω γνώσεις και αρμοδιότητες δεν έχουν τίποτε το απόκρυφο και στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για γνώσεις που μπορούν να διδαχθούν, υπό τον όρο όμως ότι εκείνος που τις μεταδίδει διαθέτει την απαιτούμενη εμπειρία στον τομέα των επιχειρήσεων καθώς και τις απαιτούμενες αρμοδιότητες όσον αφορά την παροχή συμβουλών. Δυστυχώς όμως παρατηρείται ότι οι περισσότεροι από εκείνους που έχουν ανάγκη συμβουλών, σπανίως τις επιζητούν.

Κάθε κράτος μέλος με την συνεργασία των κατάλληλων οργανισμών του ιδιωτικού τομέως θα πρέπει να μεριμνήσει ούτως ώστε κάθε ελεύθερος επαγγελματίας ή ιδιοκτήτης ή διαχειριστής ΜΜΕ να έχει την δυνατότητα προσβάσεως στις υπηρεσίες παροχής συμβουλών στον εμπορικό τομέα επί βάσεως ατομικής και με λογικό ή καθόλου αρχικό κόστος. Τα άτομα που παρέχουν συμβουλές πρέπει να διαθέτουν πείρα στον τομέα της επιχειρήσεως και να εξαρτώνται από ένα επαγγελματικό όργανο (που θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει τους εθνικούς οργανισμούς ΜΜΕ και βιοτεχνίας), όργανο ικανό να μεριμνά ούτως ώστε η ΜΜΕ να είναι σε θέση να εξασφαλίζει βασική κατάρτιση κατάλληλη και συνεχή. Θα ήταν σκόπιμο η προσφυγή σε αυτό

το είδος αρωγής να αποτελέσει προϋπόθεση για την παροχή εγγυήσεων εν όψει δανειοδοτήσεως.

Μολοντί ένα παρόμοιο σύστημα αν δημιουργηθεί δεν θα είναι τόσο οικονομικό όσο το πρόγραμμα Score της Αμερικανικής Διοικήσεως για τις Μικρές Επιχειρήσεις, στα πλαίσια του οποίου οι σύμβουλοι αποζημιώνονται μόνο για τα έξοδα που κάνουν, δεν πρόκειται εντούτοις να είναι υπερβολικά δαπανηρό. Κατά το διάστημα του τελευταίου έτους λειτουργίας της Βρετανικής Υπηρεσίας για τις Μικρές Επιχειρήσεις (1990) η διατήρηση 300 συμβούλων στον τομέα αυτό стоίχισε μόνο 14 εκατομμύρια Ecu περίπου. Αποτέλεσμα είναι η μείωση και του αριθμού πτωχεύσεων και του αριθμού εμφάνισης νέων επιχειρήσεων που δε διαθέτουν επαρκείς βάσεις, πράγμα το οποίο καθιστά την δημιουργία παρόμοιων δομών βασικότερη εθνική επένδυση. Μπορεί να υποστηριχθεί ότι με την επέκταση αυτού του συστήματος θα μειωθεί αισθητά το ποσοστό των αποτυχιών, φθάνοντας ακόμη και το 80 %.

3.2.4.3. Το γεγονός ότι ορισμένες επιχειρήσεις διακόπτουν τις δραστηριότητές τους δεν οφείλεται στην έλλειψη χρηματοδότησης ή στην κακή διαχείριση. Πολλές από τις επιχειρήσεις αυτές (ο αριθμός των οποίων δεν είναι δυνατόν να καθορισθεί με ακρίβεια) διακόπτουν τη λειτουργία τους διότι δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις κανονιστικές υποχρεώσεις που τους επιβάλλονται. Υπάρχουν επίσης και πολλοί επιχειρηματίες που παραιτούνται από την ιδέα της δημιουργίας μιας επιχείρησης λόγω των απαιτούμενων διοικητικών διαδικασιών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ότι υπάρχουν τα προβλήματα αυτά, θεωρούν όμως ότι πρέπει να επιταχυνθεί η εφαρμογή των μέτρων που έχουν ληφθεί για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες η μόνη υποχρέωση την οποία έχουν οι επιχειρήσεις είναι να λάβουν τα μέτρα τους για να καταβάλουν τις συνδρομές κοινωνικής ασφάλισης και να καταθέσουν τις φορολογικές τους δηλώσεις. Τα κράτη μέλη οφείλουν εξίσου να μειώσουν στο αυστηρώς ελάχιστο τις απαιτούμενες διαδικασίες για τη δημιουργία μιας επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη κατά τον ίδιο τρόπο τις διάφορες οικονομικές και κοινωνικές δομές. Θα πρέπει επίσης να αυξήσουν και τα επίπεδα εξαιρέσεως από την υποχρέωση εγγραφής στον ΦΠΑ, όπως επιτρέπεται ήδη από τις σχετικές οδηγίες για τον ΦΠΑ, πράγμα που θα έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση των πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Η διαχείριση του συστήματος ΦΠΑ για τις επιχειρήσεις που καταβάλλουν πολύ χαμηλά ποσά ΦΠΑ στοιχίζει ακριβότερα από το εισόδημα του ίδιου του φόρου και συνεπώς η μεταρρύθμιση αυτή δεν θα επισύρει δαπάνη για τον προϋπολογισμό, και ταυτοχρόνως θα εξασφαλίσει στις νέες επιχειρήσεις τον απαιτούμενο χρόνο για να προσαρμοστούν στο σύστημα αυτό που για πολλές επιχειρήσεις είναι σύνθετο, σύστημα που τις υποχρεώνει να καταφεύγουν στις υπηρεσίες έμμεσθων εξωτερικών συμβούλων για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του νόμου.

3.2.4.4. Στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι εύκολη η ίδρυση μιας επιχείρησης και η διαχείρισή της από το σπίτι, εφόσον βεβαίως δεν αποτελεί πηγή θορύβου ή βλαβερών εκπομπών. Και εδώ διερωτάται κανείς κατά πόσον επιχειρήσεις όπως η Microsoft και η Dell Computers που άρχισαν να λειτουργούν και οι δύο μέσα σε ένα σταθμό αυτοκινήτων, θα μπορούσαν ποτέ να δημιουργηθούν σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης.

Για την έκδοση αδειών λειτουργίας νέων επιχειρήσεων, οι δημόσιες αρχές πρέπει να επιδεικνύουν μεγαλύτερη προσοχή τόσο στην ουσία όσο και στη μορφή και να επιταχύνουν τις σχετικές διαδικασίες. Πρέπει να μετριασθούν

οι περιορισμοί όσον αφορά τη δημιουργία και τη διαχείριση επιχειρήσεων από το σπίτι για μια ορισμένη περίοδο, στο μέτρο που η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν ενοχλεί τους άλλους, δεν δημιουργεί προβλήματα ή βλάβες στο περιβάλλον ή στους απασχολούμενους.

3.2.4.5. Εφόσον βασικός στόχος είναι η προαγωγή της δημιουργίας καινοτόμων επιχειρήσεων, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η εμπειρία που αποκτήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις αυτές φαίνεται να αναπτύσσονται κατά προτίμηση γύρω από πανεπιστημιακά ή ερευνητικά κέντρα. Στην Ευρώπη υφίστανται ήδη παραδείγματα παρόμοιων κέντρων αλλά δεν είναι πολυάριθμα ούτε σημαντικού μεγέθους.

Θα πρέπει κατά προτεραιότητα να ενθαρρυνθεί η δημιουργία σημαντικότερου αριθμού τεχνολογικών επιχειρήσεων γύρω από τα πανεπιστήμια και άλλα κέντρα έρευνας και συγχρόνως η βελτίωση της συνολικής ποιότητας των επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν κατά τρόπον ώστε να αυξηθούν οι ευκαιρίες για την εμπορική εφαρμογή των επιστημονικών ανακαλύψεων. Για τούτο και έχει ζωτική σημασία η εξασφάλιση μιας υποστηρίξεως με πόρους κεφαλαίων κινδύνου για κάθε μεμονωμένη περίπτωση.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να εξετάσει τις καλύτερες πρακτικές που ακολουθούνται σήμερα στις ΗΠΑ και να διαδώσει τα σχετικά αποτελέσματα για να υπάρξουν περαιτέρω εξελίξεις.

3.2.4.6. Οι πανεπιστημιακοί των ΗΠΑ είναι πολύ πιο πρόθυμοι να ξεκινήσουν μια επιχείρηση ή να συμμετάσχουν σε πανεπιστημιακές δραστηριότητες απ' ό,τι οι ευρωπαίοι ομόλογοί τους. Αυτό οφείλεται τόσο στη μεγαλύτερη διαθεσιμότητα χρηματοδοτήσεων για νέες επιχειρήσεις ή για επιχειρήσεις που βρίσκονται σε εμβρυακή φάση (πρόκειται για ένα κενό που άρχισε σήμερα να αντιμετωπίζεται μετά την έκτακτη σύνοδο κορυφής των κρατών και κυβερνήσεων που πραγματοποιήθηκε για την απασχόληση στο Λουξεμβούργο), είτε στη διαθεσιμότητα εμπειρογνομosύνης στον εμπορικό τομέα. Υπεισέχεται βεβαίως και ο πολιτιστικός παράγοντας δεδομένου ότι στην Ευρώπη έχει μεγαλύτερο κύρος η επιτυχία στον ακαδημαϊκό χώρο απ' ό,τι στον εμπορικό τομέα.

Είναι απαραίτητο να μελετηθούν ποιες μέθοδοι είναι οι καταλληλότερες για την μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των πανεπιστημιακών ως προς τις δυνατότητες εμπορικής εφαρμογής των θεωρητικών τους γνώσεων και ειδικότερα στο πλαίσιο των επιχειρήσεων που μπορεί να συμμετέχουν. Εξίσου απαραίτητο είναι να προβλεφθούν κίνητρα όπως π.χ. η διάθεση μεγαλύτερων πόρων υπέρ της βασικής έρευνας για τις πανεπιστημιακές σχολές που επιδεικνύουν θετικό ενδιαφέρον. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να μετριάσουν τους παραδοσιακούς περιορισμούς που εμποδίζουν τους ερευνητές να ασκήσουν οιαδήποτε εμπορική δραστηριότητα.

Θα χρειαστεί να ξεπεραστούν τα πρακτικά προβλήματα και ειδικότερα το πρόβλημα της αναγνώρισης της πνευματικής ιδιοκτησίας, στις περιπτώσεις κυρίως κατά τις οποίες τα ερευνητικά κέντρα χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από το κράτος. Εντούτοις όμως, η ύπαρξη δυσχερειών δεν θα πρέπει να προβάλλεται ως άλλοθι της αδράνειας.

3.2.4.7. Ένας άλλος λόγος της περιορισμένης εμπορικής εφαρμογής της έρευνας στην Ευρώπη έγκειται ίσως στο γεγονός

ότι είναι λιγότερο ευχερής και πιο δαπανηρή η εξασφάλιση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, σε σύγκριση με τις ΗΠΑ.

Πρέπει συνεπώς να επικροτηθεί πλήρως η πρόθεση της Επιτροπής να προβεί το συντομότερο δυνατόν στην επεξεργασία σχεδίου νομοθεσίας για την θέσπιση ενός πραγματικού ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Η ΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να εξετάσουν και να εγκρίνουν το συντομότερο δυνατό τη νομοθεσία αυτή καθώς και το σχέδιο οδηγίας για το πρότυπο χρήσης που είναι εξίσου σημαντικό.

3.2.4.8. Στις ζώνες των ΗΠΑ που χαρακτηρίζονται από μεγάλη επιχειρησιακή ένταση, οι επιχειρηματίες που πτωχεύουν θίγονται λιγότερο. Πράγματι η νομοθεσία των ομοσπονδιακών κρατών επιτρέπει σε αυτούς να διδάσκονται από τα σφάλματα που διέπραξαν και να συνεχίζουν τη δραστηριότητά τους εξαρχής ή να ξεκινούν μια νέα.

Τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάσουν σε βάθος τις εθνικές νομοθεσίες όσον αφορά την πτώχευση και να επιφέρουν τροποποιήσεις κατά τρόπον ώστε να μειωθεί ο αριθμός των πτωχεύσεων οι οποίες δεν είναι αναγκαίες και να παρασχεθούν μεγαλύτερες δυνατότητες για νέο ξεκίνημα των επιχειρήσεων εκείνων οι οποίες μπορεί μεν να απέτυχαν, λειτούργησαν όμως με καλή πίστη.

3.2.5. Ένας άλλος παράγοντας που θα καθορίσει την επιτυχία ή την αποτυχία των αγορών αυτών είναι η ύπαρξη ικανού ενδιαφέροντος από πλευράς επενδυτών. Το ενδιαφέρον που έχει σημειωθεί έως σήμερα από πλευράς θεσμικών επενδυτών είναι ενθαρρυντικό, δεν ισχύει όμως το ίδιο και για τις ιδιωτικές επενδύσεις. Ένας από τους λόγους που εξηγούν την έλλειψη ενδιαφέροντος από πλευράς ευρωπαίων ιδιωτών επενδυτών σε μετοχές, θέμα στο οποίο αναφέρεται η 7η παράγραφος του κεφαλαίου II, είναι αναμφισβήτητη πολιτιστική διαφορά. Η Ευρώπη δεν έχει το ίδιο επιχειρησιακό έθος με τις ΗΠΑ. Σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις, αποδίδεται κατά παράδοση μεγαλύτερη σημασία στην ασφάλεια των επενδύσεων σε ομόλογα από ό,τι στην επένδυση σε μετοχές που παρέχει τη δυνατότητα υψηλότερων κερδών. Είναι πολύ πιθανό η δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού νομισματός να μεταβάλλει τη συμπεριφορά των επενδυτών. Η απόδοση των κρατικών τίτλων θα έχει την τάση να μειώνεται ανάλογα με τη μείωση των εκδόσεων. Πράγμα που σημαίνει ότι οι επενδυτές θα αναγκαστούν να εξετάσουν και άλλες εναλλακτικές λύσεις.

3.2.6. Η στάση των επενδυτών φαίνεται ήδη να μεταβάλλεται: η προφανής έλλειψη ενδιαφέροντος για τις μετοχές θα μπορούσε να αποδοθεί επίσης και στις ανεπαρκείς δυνατότητες. Σύμφωνα με τις πρόσφατες εξελίξεις, μεταξύ των οποίων και η επιτυχία των ιδιωτικοποιήσεων, φαίνεται ότι υπάρχει μια λανθάνουσα ζήτηση πολύ σημαντικότερη από τις σχετικές εκτιμήσεις. Οποσδήποτε, η πλειονότητα των μικρών επενδυτών μεταξύ των ιδιωτικών επενδυτών φαίνεται ότι διατηρεί εμμέσως το κεφάλαιό της σε μετοχές μέσω συλλογικών επενδύσεων και μέσω επενδύσεων που πραγματοποιούνται από τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία. Ως προς την επενδυτική πολιτική, έχει σημασία να μην επιβληθούν στους εν λόγω θεσμικούς επενδυτές περιορισμοί που προκύπτουν από την εφαρμογή απαρχαιωμένων εθνικών κανόνων, οι οποίοι είναι μοιραίο να αποβάλλουν ολοένα και περισσότερο τη σημασία τους εντός της ζώνης του ενιαίου νομισματός (βλ. επίσης το σημείο 4.1.4).

3.2.7. Οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στο στάδιο αναπτύξεως έχουν πολύ αισθητές ανάγκες κεφαλαίων, στην Ευρώπη όμως η έλλειψη χρηματοδότησης εμποδίζει συχνά τους ρυθμούς ανάπτυξής τους. Το πρόβλημα αυτό γίνεται λιγότερο αισθητό στις ΗΠΑ, όπου υπάρχει μεγάλη ποικιλία πηγών κεφαλαίων. Στις ΗΠΑ, οι ανεπίσημοι ιδιωτικοί επενδυτές (οι αποκαλούμενοι «άγγελοι της επιχειρήσεως» που είναι συχνά επιτυχημένοι επιχειρηματίες) είναι πρόθυμοι να επενδύσουν σχετικά σημαντικά κεφάλαια (μεταξύ 50 000-100 000 δολαρίων) σε επιχειρήσεις που υπόσχονται ταχεία ανάπτυξη. Επιπλέον, οι συμβουλές και οι επαφές τις οποίες παρέχουν στην επιχείρηση είναι στοιχεία τόσο πολύτιμα όσο και τα χρήματα που επενδύουν. Ένα από τα κίνητρα που τους παρέχεται είναι η αντιστάθμιση κάτω από συγκεκριμένους όρους των ενδεχόμενων απωλειών με φορολογικές μειώσεις για άλλες δραστηριότητες. Φαίνεται ότι παρόμοιο είδος επενδυτών υφίσταται και στην Ευρώπη. Πρόκειται όμως για φαινόμενο που δεν έχει γενικευτεί και οι επενδυτές παραπονούνται διότι είναι δύσκολο να βρεθούν επιχειρήσεις για τέτοιου είδους επενδύσεις. Η Αμερικανική Διοίκηση των Μικρών Επιχειρήσεων προσπάθησε πρόσφατα να βελτιώσει τις επαφές στις Ηνωμένες Πολιτείες, δημιουργώντας μια βάση δεδομένων σε εθνική κλίμακα.

Τα κράτη μέλη πρέπει να μελετήσουν τί μέσα υπάρχουν που να επιτρέπουν την ενθάρρυνση των ανεπίσημων ιδιωτικών επενδύσεων, τόσο μέσω φορολογικών κινήτρων όσο και δια της δημιουργίας δικτύων επαφών, όπου δεν υπάρχουν.

3.2.7.1. Στην περίπτωση κατά την οποία η συμμετοχή των ανεπίσημων ιδιωτικών επενδυτών δεν επαρκεί πλέον, θα πρέπει θεωρητικώς να ελέμβουν δραστικά τα κεφάλαια κινδύνου για τις επιχειρήσεις με μεγαλύτερες δυνατότητες αύξησης έως όπου καταστεί δυνατή η εισαγωγή τους στο χρηματιστήριο. Στην πράξη όμως, ακόμη και στις ΗΠΑ, αυτό ισχύει μόνο για πολύ μικρό αριθμό επιχειρήσεων, διότι οι ενδιάμεσες επενδύσεις λαμβάνουν ολοένα και πιο σημαντικές διαστάσεις. Η Αμερικανική Διοίκηση των Μικρών Επιχειρήσεων προσπάθησε να συμπληρώσει το κενό αυτό, παρέχοντας εγγυήσεις στις επενδύσεις κεφαλαίων κινδύνου περιορισμένης εμβέλειας.

Δεδομένου ότι το Συμβούλιο έχει αναγνωρίσει την ύπαρξη σχετικού προβλήματος (σημείο 48 των συμπερασμάτων της Διασκέψεως Κορυφής του Λουξεμβούργου), η Επιτροπή ανταποκρίθηκε παρουσιάζοντας ένα σχέδιο πρότασης απόφασης που καθιστά δυνατή την παροχή τέτοιων εγγυήσεων. Η πρόταση αυτή θα αποτελέσει αντικείμενο χωριστής γνωμοδότησεως της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

3.2.8. Ένα χαρακτηριστικό των Ηνωμένων Πολιτειών που χρήζει προσοχής είναι ο αριθμός μικρών επιχειρήσεων που αναπτύσσονται έως ότου καταστούν μεσαίες επιχειρήσεις. Ένας από τους λόγους του φαινομένου αυτού έγκειται στη φορολογία των κεφαλαίων, η οποία μειώθηκε στις ΗΠΑ κατά τη δεκαετία του '80. Οι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων είναι πιο πρόθυμοι να αναλάβουν τους κινδύνους που συνεπάγεται η ταχεία ανάπτυξη, εφόσον τους παρέχεται η δυνατότητα να διατηρήσουν ένα σημαντικό τμήμα των καρπών της επιτυχίας τους σε περίπτωση που θα εισήγαγαν την επιχείρηση στο χρηματιστήριο ή θα την πωλούσαν. Εάν δεν επιθυμούν ούτε τη μία ούτε τη δεύτερη λύση, έχουν τη δυνατότητα να μεταβιβά-

σουν την επιχείρηση στα νεώτερα μέλη της οικογενείας τους, χωρίς να είναι απαραίτητη η καταβολή φόρων μεταβιβάσεως, που στερούν την επιχείρηση από τα αναγκαία κεφάλαια για τη λειτουργία της και την περαιτέρω ανάπτυξή της.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μελετήσουν τις επιπτώσεις που απορρέουν από τη φορολογία των κεφαλαίων και τους φόρους μεταβιβάσεως για την ανάπτυξη των ΜΜΕ και να προβούν στις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις. Η ΟΚΕ έχει επανειλημμένως συνηγορήσει υπέρ του εγχειρήματος αυτού.

Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι οι κυβερνήσεις πρέπει να αποδίδουν σημασία μάλλον στη συνολική απόδοση και όχι στους πραγματικούς συντελεστές φορολογίας.

3.2.9. Ένα άλλο απαραίτητο στοιχείο είναι η υψηλής ποιότητας ενημέρωση των επενδυτών, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τις νέες εκδόσεις μετοχών. Για τις εκδόσεις μεγάλης διάδοσης, η πληροφόρηση αν και σχετικά πολύπλοκη, είναι εντούτοις εφικτή στην πράξη ενώ για τις προσφορές μικρότερης σημασίας προκύπτουν δυσκολίες στις περιπτώσεις όπου τίθενται προβλήματα διαμεθοριακού χαρακτήρα, και τούτο για δύο σημαντικούς λόγους. Ο πρώτος έγκειται στο γεγονός ότι δεν υπάρχει κοινός ορισμός στην ΕΕ της δημόσιας προσφοράς. Ο δεύτερος οφείλεται στον περιορισμένο τρόπο με τον οποίο ερμηνεύονται από τα κράτη μέλη οι διατάξεις της οδηγίας για την έκδοση τίτλων⁽¹⁾ στον τομέα της αμοιβαίας αναγνώρισης. Συχνά απαιτείται η μετάφραση πολύτομων εγγράφων καθώς και συμπληρωματικός αριθμός επιπρόσθετων πληροφοριών και πολυέξοδες ανακοινώσεις στα φύλλα του εθνικού τύπου. Αν και καθ'όλα νόμιμο, αυτό αναγκάζει τους εκδότες «μετοχών ΜΜΕ» να περιορίσουν την αρχική προσφορά μετοχών προς το κοινό σ' ένα και μόνο κράτος μέλος, ποντάροντας σε ιδιωτικές τοποθετήσεις μετοχών στους κόλπους επαγγελματιών επενδυτών. Επιπλέον, οι σημαντικές διαφορές που υφίστανται μεταξύ των εθνικών νόμων περί δημοσιότητας έχουν ως αποτέλεσμα να αποκλείονται συνήθως πολυαριθμοί ιδιωτικοί επενδυτές, είτε διότι δεν είναι ενήμεροι, είτε διότι στις χώρες διαμονής τους στις χρηματιστηριακές πράξεις περιορίζονται σε ιδιωτικές τοποθετήσεις. Οι δύο αυτοί παράγοντες έχουν το αρνητικό αποτέλεσμα να περιορίζουν τη ρευστότητα των μετοχών μετά την είσοδό τους στο χρηματιστήριο και να μειώνουν την τιμή τους. Όσο τα προβλήματα αυτά παραμένουν άλυτα, θα είναι σχεδόν ανέφικτη η εκμετάλλευση του αποθέματος που εν δυνάμει υφίσταται στην Ευρώπη όσον αφορά την χρηματοδότηση και το ενδιαφέρον για τις μετοχές των καινοτόμων ΜΜΕ. Αλλά ούτε και οι κεφαλαιαγορές για τις ΜΜΕ μπορούν να προβούν παρά τις δυνατότητές τους, σε χρηματοδότηση των μελλοντικών ευρωπαϊκών «πρωταθλητών» του εμπορικού και βιομηχανικού τομέα.

3.3. Ενδεχόμενα εμπόδια στην εισαγωγή των ΜΜΕ στα χρηματιστήρια

Στο κεφάλαιο αυτό της ανακοίνωσής της, η Επιτροπή θέτει τα εξής πέντε ερωτήματα τα οποία και θα εξετασθούν κατά την ίδια σειρά.

(1) Οδηγία του Συμβουλίου 89/298/ΕΟΚ (περί συντονισμού των όρων κατάρτισης, ελέγχου και κυκλοφορίας του ενημερωτικού δελτίου δεν πρέπει να δημοσιεύεται όταν απευθύνεται στο κοινό πρόσκληση για κινητές αξίες).

3.3.1. Υπάρχει στην Ευρώπη επαρκής αριθμός ΜΜΕ, οι οποίες να είναι κατάλληλες και ώριμες για εισαγωγή και διαπραγμάτευση σε χρηματιστήριο και, αν ναι, πως μπορούν αυτές να εντοπιστούν;

3.3.1.1. Από τις επιμέρους μελέτες που έγιναν έως σήμερα και αναφέρονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής φαίνεται ότι υπάρχει επαρκής αριθμός διαθέσιμων επιχειρήσεων με τις απαραίτητες δυνατότητες. Δεν είναι όμως εξίσου βέβαιο αν είναι ήδη έτοιμες ή αν έχουν όντως συνείδηση των δυνατοτήτων που παρέχονται από την εισαγωγή στο χρηματιστήριο. Δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις έχουν την τάση να μην αποκαλύπτουν τις υποθέσεις τους και ότι το κοινό διαθέτει πολύ πιο περιορισμένες πληροφορίες απ' ό,τι στις ΗΠΑ είναι δύσκολο να επινοηθούν συστήματα για τον εντοπισμό τους. Θα μπορούσαν ίσως να πεισθούν οι επαγγελματίες του τομέα της παροχής συμβουλών (τραπεζίτες, δικηγόροι, λογιστές) και οι οργανισμοί (εμπορικά επιμελητήρια κ.λπ.) να βοηθήσουν στον εντοπισμό των επιχειρήσεων εκείνων οι οποίες θα μπορούσαν να είναι υποψήφιες για εισαγωγή στο χρηματιστήριο.

3.3.2. Υπάρχουν ιδιοκτήτες ΜΜΕ έτοιμων για εισαγωγή στο χρηματιστήριο που να είναι πρόθυμοι να δεχθούν την πιθανή μείωση του ελέγχου επί της επιχείρησης που συχνά συνεπάγεται η δημόσια έκδοση μετοχών;

3.3.2.1. Οι ιδιοκτήτες ΜΜΕ δεν θα πρέπει να επιδιώκουν την εισαγωγή στο χρηματιστήριο, εφόσον δεν είναι έτοιμοι να αποδεχθούν μείωση του ελέγχου επί της επιχείρησης και αν δεν είναι πρόθυμοι να λογοδοτήσουν σε μεγαλύτερο κοινό απ' ό,τι προηγουμένως. Μεγάλο μέρος εκείνων που ίδρυσαν επιχειρήσεις μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο αρχίζει να συνταξιοδοτείται, ενώ οι διάδοχοί τους φαίνονται πολύ πιο πρόθυμοι να δεχθούν μείωση του ελέγχου της επιχείρησης με αντάλλαγμα μια εξωτερική χρηματοδότηση και τις συνακόλουθες μεγαλύτερες δυνατότητες επέκτασής. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις που έχουν επωφεληθεί από κεφάλαια κινδύνου ή έχουν προσελκύσει ανεπίσημες ιδιωτικές επενδύσεις έχουν ήδη συνηθίσει να θέτουν τις αποφάσεις τους υπό την κρίση τρίτων. Η ιδέα της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων θα μπορούσαν να είναι υποψήφιες εάν οι δημόσιες αρχές υποστήριζαν τις εκστρατείες για να γνωστοποιηθούν σε όσες ΜΜΕ ανταποκρίνονται στις απαραίτητες συνθήκες τα οφέλη της εισαγωγής στο χρηματιστήριο είναι μια ιδέα που αξίζει να μελετηθεί περισσότερο, μολονότι ανήκει οπωσδήποτε σε όποιους ασχολούνται επαγγελματικά με την παροχή συμβουλών να βοηθήσουν την εν λόγω επιχείρηση σε ό,τι αφορά την επιλογή της αγοράς που ταιριάζει καλύτερα και άλλα σχετικά ζητήματα.

3.3.3. Οι ΜΜΕ διαθέτουν την απαραίτητη θέληση και τις χρηματοοικονομικές δεξιότητες για να ανταποκριθούν στις υψηλές απαιτήσεις χρηματοοικονομικών πληροφοριών και διαφάνειας που συνεπάγεται η εισαγωγή και η διαπραγμάτευση των μετοχών τους σε χρηματιστήριο;

3.3.3.1. Το γεγονός ότι απαιτείται σημαντική ποσότητα πληροφοριών χρηματοοικονομικής φύσεως για την προετοιμασία

της εισαγωγής στο χρηματιστήριο μπορεί να εμποδίσει την εν λόγω διαδικασία. Απαιτούνται σημαντικές προσπάθειες εκτός του υψηλού κόστους που αποτελεί ο χρόνος που θα πρέπει να αφιερωθεί από τους υπεύθυνους εις βάρος της εργασίας τους για την ανάπτυξη της επιχείρησης. Οι υποχρεώσεις αυτές είναι όμως αδιαχώριστες από τη διαφάνεια που είναι απαραίτητη και στους επενδυτές και στις ρυθμιστικές αρχές της αγοράς. Είναι δύσκολο να κατανοήσει κανείς πως θα λυθεί το πρόβλημα με την πρόταση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία πρέπει να ζητηθεί από τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης να υιοθετήσουν παρόμοια πρότυπα χρηματοοικονομικής διαφάνειας. Το αποτέλεσμα θα ήταν μια περαιτέρω επιβάρυνση των επιχειρήσεων που δεν αναζητούν ούτε ποτέ πρόκειται να αναζητήσουν κεφάλαια εξωτερικής συμμετοχής.

3.3.3.2. Ως προς τη δεύτερη πρόταση, σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να παρέχεται χρηματοοικονομική πληροφόρηση στις εταιρείες που ετοιμάζουν την έκδοση ενός τίτλου, ας σημειωθεί ότι δεν είναι η επιχείρηση που ετοιμάζει την έκδοση ενός τίτλου αλλά η εταιρεία εκδόσεως και ότι εμπίπτει στην αρμοδιότητα των λογιστών εισηγητών να επαληθεύσουν την ακρίβεια και την παρουσίαση των στοιχείων. Ελπίζεται βεβαίως ότι οι επιχειρήσεις που έχουν φθάσει στο στάδιο αυτό, έχουν αποκτήσει εξίσου και το απαραίτητο επίπεδο αρμοδιότητας σε ό,τι αφορά τα χρηματοπιστωτικά θέματα. Διαφορετικά θα έχουν να αντιμετωπίσουν προβλήματα όταν χρειασθεί να ανταποκριθούν στις μόνιμες υποχρεώσεις μιας αυτόνομης εταιρείας.

3.3.4. Οι ΜΜΕ διαθέτουν πρόσβαση στις αναγκαίες συμβουλές ειδικού και στην απαραίτητη υποστήριξη που απαιτείται για την προπαρασκευή των αρχικών δημοσίων εκδόσεων μετοχών;

3.3.4.1. Οι δυνητικές αρχικές δημόσιες εκδόσεις μετοχών κάτω των 100 εκατομμυρίων Ecu ενδέχεται να αντιμετωπίσουν δυσκολίες, διότι παρουσιάζουν μικρότερο ενδιαφέρον για τις μεγάλες τράπεζες επενδύσεων. Σε ορισμένα από τα κυριότερα χρηματοπιστωτικά κέντρα, υπάρχουν όντως μικρές εταιρείες επενδύσεων που είναι πρόθυμες να διαχειριστούν τη δημόσια έκδοση μετοχής αρκετά χαμηλής αξίας, η κατάσταση όμως αυτή δεν είναι γενικευμένη και υπάρχει κίνδυνος να δημιουργηθούν δυσκολίες όσον αφορά τη λήψη ενισχύσεως ή κατάλληλης αρωγής. Το λεπτό θέμα είναι ότι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που καθορίζουν το ενδιαφέρον ή όχι των επενδυτών για την έκδοση μιας μετοχής είναι το όνομα του οίκου έκδοσης που έχει αναλάβει την εν λόγω μετοχή. Ο ρόλος τους άλλωστε είναι να λειτουργούν ως φίλτρα ή ως επιλογείς, να εκπαιδεύουν ή να προετοιμάζουν και να βοηθούν τις ΜΜΕ που εισάγονται στο χρηματιστήριο. Ελπίζεται ότι η Οικονομική και Νομισματική Ένωση που θα συνοδευθεί με αυξημένο ανταγωνισμό στις κεφαλαιαγορές, θα έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση μεγαλύτερου αριθμού εταιρειών επενδύσεων πρόθυμων να αναλάβουν τις εκδόσεις δημοσίων μετοχών μικρής αξίας και μάλιστα εκτός της χώρας στην οποία έχουν τη βασική τους έδρα.

3.3.5. Επιθυμούν και μπορούν οι ΜΜΕ να αντιμετωπίσουν το υψηλό κόστος της διαδικασίας εισαγωγής και διαπραγμάτευσης σε χρηματιστήριο, τόσο από πλευράς αρχικής δημόσιας προσφοράς όσο και από πλευράς τρεχουσών δαπανών μιας τέτοιας διαπραγμάτευσης;

3.3.5.1. Οι δαπάνες μιας εκδόσεως είναι υψηλές, έστω και αν το ποσοστό 20% του συγκεντρωθέντος κεφαλαίου που

αναφέρεται στην ανακοίνωση πρέπει να αφορά την έκδοση μιας χρηματιστηριακής αξίας περιορισμένης αποδόσεως. Όσον αφορά την NASDAQ, το κόστος ανέρχεται περίπου στο 7-9% της αξίας εκδόσεως. Δεν θα ωφελούσε ιδιαίτερος η χορήγηση ειδικών ενισχύσεων για την κάλυψη των δαπανών μιας αρχικής δημόσιας έκδοσης μετοχής για τις MME που προβαίνουν σε εκδόσεις πολύ χαμηλού ποσού, δεδομένου ότι δεν εξοφλούνται τα δικαιώματα έως ότου ληφθούν νέα κεφάλαια. Όπως και να έχει, τα χρηματιστήρια δεν επιδεικνύουν κανέναν ενθουσιασμό για τέτοιου είδους εκδόσεις, επειδή η τάση των μετοχών αυτών είναι να παρουσιάζουν περιορισμένη κυκλοφορία μετά την εισαγωγή στο χρηματιστήριο και δύσκολα δικαιολογούνται τα απαιτούμενα χρηματιστηριακά τέλη.

3.3.5.2. Έχουν καταβληθεί ορισμένες προσπάθειες για την αντιμετώπιση των αναγκών των μικρότερων MME εκ των οποίων μια μειοψηφία μόνο θα καταστούν επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας με διεθνείς φιλοδοξίες. Αξίζει εδώ να αναφερθούν δύο σχετικές πρωτοβουλίες:

- Η Ένωση Εμπορικών Επιμελητηρίων της Λομβαρδίας στην Ιταλία δημιούργησε πρόσφατα μια δευτερεύουσα κεφαλαιαγορά για τις επιχειρήσεις των οποίων το ελάχιστο κεφάλαιο ανέρχεται σε 0,5 εκατ. Ecu.
- Το χρηματιστήριο της Ιρλανδίας δημιούργησε τον Ιανουάριο 1997 την «Αγορά Αναπτυσσόμενων Επιχειρήσεων». Πρόκειται για μια κεφαλαιαγορά στην οποία οι όροι είναι λιγότερο δαπανηροί από τους όρους που εφαρμόζονται στις μετοχές του επίσημου δελτίου, και συγκεκριμένα απαιτούνται για την αγορά αυτή τα λογιστικά μιας μόνο χρονιάς αντί τριών. Επιπλέον, η υποχρεωτική δημόσια έκδοση μετοχής περιορίζεται σε 10% των μετοχών.

Φαίνεται λοιπόν ότι είναι απαραίτητη η ανάληψη παρόμοιων πρωτοβουλιών, ικανών να δημιουργήσουν κεφαλαιαγορές για τις επιχειρήσεις που βρίσκονται στα πρώτα τους βήματα και με χαμηλές σχετικά δαπάνες πρόσβασης.

3.3.5.3. Υπάρχει ακόμα και η αποκαλούμενη γερμανική αγορά «Freiverkehr», που λειτουργεί από καιρό ήδη και όπου γίνεται διαπραγμάτευση 500 περίπου επιχειρήσεων που δεν έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο.

3.3.5.4. Χρήσιμο θα ήταν ίσως να ενθαρρυνθεί και η δημιουργία μιας αγοράς Internet κυρίως για τις μετοχές των μικρότερων MME. Τον Ιούνιο 1997 το χρηματιστήριο της Αυστραλίας ανήγγειλε για τον Φεβρουάριο 1998 τη δημιουργία μίας «εναλλακτικής κεφαλαιαγοράς» στην οποία οι επιχειρήσεις εκτός χρηματιστηρίου και ανεξαρτήτως διαστάσεων θα μπορούν να αναζητούν επενδύσεις μέσω αναγγελιών στο Internet. Το αυστραλιανό χρηματιστήριο υπολογίζει ότι στην Αυστραλία λειτουργεί ένα εκατομμύριο περίπου MME, εκ των οποίων το 10% διαθέτει ίσως πραγματικές δυνατότητες ανάπτυξης και 2% που θα μπορούσαν να ενδιαφερθούν για την αναζήτηση εξωτερικών κεφαλαίων. Οι επιχειρήσεις που σκοπεύουν να εισέλθουν στην αγορά θα πρέπει προηγουμένως να προσφύγουν στις συμβουλές εξωτερικών εταιρειών με την έγκριση και την εποπτεία του χρηματιστηρίου Αυστραλίας, οι οποίες θα πρέπει κατόπιν να επαληθεύουν τις πληροφορίες

που παρέχονται στις επιχειρήσεις και στους πελάτες μέσω Internet. Θα είναι υποχρεωτική η παροχή ορισμένων πληροφοριών πράγμα το οποίο όμως δεν είναι τόσο πολύπλοκο όσο η έκδοση τίτλων.

3.3.5.5. Η κατάρτιση της προσκλήσεως για κινητές αξίες και η μεταβίβασή της στην αρμόδια επιτροπή του χρηματιστηρίου είναι υποχρεωτική αλλά οι ίδιες οι επιχειρήσεις καθορίζουν την τιμή των μετοχών, πράγμα το οποίο δεν προκαλεί μεγάλη διαφάνεια στη δευτερεύουσα αγορά. Φαίνεται ότι έως σήμερα η πλειονότητα των μετοχών που εκδόθηκαν κατά τον τρόπο αυτό πουλήθηκαν σε επενδυτές που γειτνιάζουν με την εταιρεία.

3.3.5.6. Ένα νέο είδος έκδοσης τίτλων κάπως πιο αναπτυγμένο, που απευθύνεται στις μεσαίες εταιρείες αφορά τις αποκαλούμενες «Public Venture Offerings» (δημόσια προσφορά ανάληψης κινδύνου) και προτείνεται σήμερα στις ΗΠΑ και μέσω επίσης του Internet. Τα ποσά που αναζητούνται συνήθως είναι της τάξεως των 5-10 εκατ. δολαρίων. Είναι υποχρεωτική η κατάρτιση προσκλήσεως για την αρμόδια επιτροπή του χρηματιστηρίου και για τη ρυθμιστική αρχή κάθε πολιτείας στην οποία προσφέρονται οι τίτλοι. Η έκδοση μπορεί ακολουθώντας να αποτελέσει αντικείμενο διαφήμισης χωρίς κανένα περιορισμό και στην οποία μπορούν να εγγραφούν κατ' ανώτατο όριο πέντε θεσμικοί επενδυτές και απεριόριστοι ιδιώτες. Οι μετοχές δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης κατά τη διάρκεια μιας περιόδου 18 μηνών από τις ημερομηνίες εκδόσεως. Η πρόσβαση σε αυτό το είδος χρηματοδότησης ίσως είναι δυσχερής λόγω της καινοτομίας της. Από τις 2000 επιχειρήσεις που ενδιαφέρθηκαν, μία μόνο εταιρεία επενδύσεων δέχτηκε να προβεί σε μια έκδοση για τέσσερις επιχειρήσεις. Εντούτοις, φαίνεται πως πρόκειται για ένα χρηματοοικονομικό μέσον με μεγάλες δυνατότητες.

3.3.5.7. Ένα από τα προβλήματα που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν για την ενθάρρυνση παρόμοιων πρωτοβουλιών στην Ευρώπη είναι η κατάλληλη ρύθμιση και η πρόληψη της απάτης. Ακόμη και η Αμερικανική Επιτροπή Χρηματιστηριακών Πράξεων δεν είναι ακόμη σε θέση να δημοσιεύσει σχετικό σώμα κανόνων πράγμα που σημαίνει ότι θα είναι ίσως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το πρώτο όργανο που θα χρειαστεί να αντιμετωπίσει συνολικά το πρόγραμμα αυτό, θεσπίζοντας ως ελπίσουμε, το πλαίσιο των κανόνων εντός των οποίων θα μπορέσει να αναπτυχθεί μια αγορά μετοχών των MME που να είναι σημαντική, διαφανής και έντιμη.

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει και υποστηρίζει τις εποικοδομητικές προσπάθειες που κατέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου. Καλεί την ίδια την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αρχίσουν διαβουλεύσεις επί της βάσεως αυτής, και σε συνεργασία ει δυνατόν με την Αμερικανική Επιτροπή Χρηματιστηριακών Πράξεων, για την κατάρτιση του κατάλληλου ρυθμιστικού πλαισίου που θα ισχύει για τους τίτλους που προσφέρονται στους επενδυτές μέσω του Internet.

3.4. Ενδεχόμενοι φραγμοί στη διασυνοριακή αγοραπωλησία μετοχών σε ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές για ΜΜΕ

3.4.1. Σημεία που θίγει η Επιτροπή

3.4.1.1. Προβλήματα που συνδέονται με το συνάλλαγμα

Η ΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία τα προβλήματα που συνδέονται με το συνάλλαγμα μπορούν να επιλυθούν μόνο με την εισαγωγή του Ευρώ και χάρη στην επακόλουθη ώθηση που θα δοθεί στις διαμεθοριακές συναλλαγές σε τίτλους. Φυσικά, αυτό θα εξαρτηθεί από τον αριθμό των κρατών μελών που θα συμμετάσχουν ήδη από την αρχή και δεν μπορεί να θεωρηθεί ανεξάρτητα από τα αποτελέσματα της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.4.1.2. Η κανονιστική ρύθμιση του εμπορίου κινητών αξιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο

3.4.1.2.1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αριθμεί 18 περίπου αγορές τίτλων και 18 κανονιστικά όργανα. Στις Ηνωμένες Πολιτείες υπάρχουν 3 κύρια ή «εθνικά» χρηματιστήρια αξιών. Όλα χαρακτηρίζονται από υψηλή αποτελεσματικότητα και εξυπηρετούν ικανοποιητικά τα συμφέροντα των επενδυτών και των επιχειρήσεων. Από το 1996 που το Κογκρέσο υιοθέτησε νομοθετικές διατάξεις που υπερισχύουν των νομοθεσιών των πολιτειών σε ό,τι αφορά τη διαπραγμάτευση αξιών σε αυτές τις αγορές, η κανονιστική αρχή είναι ενιαία, δηλαδή η Αμερικανική Επιτροπή Χρηματιστηριακών Πράξεων (Securities and Exchange Commission). Σήμερα η κατακερματισμένη κανονιστική διάθροιση που υπάρχει στην Ευρώπη καθώς και οι επιχειρήσεις επενδύσεων που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε αυτή, δεν μπορούν να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά το υπόδειγμα των Ηνωμένων Πολιτειών.

3.4.1.2.2. Προς το παρόν η κοινοτική νομοθεσία για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες επιτρέπει την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων και αναγνωρίζει το δικαίωμα εγκαταστάσεως. Λείπει ωστόσο μια ενιαία ερμηνεία των διατάξεων εκ μέρους των εθνικών κανονιστικών οργάνων. Η κατάσταση αυτή και το γεγονός ότι οι δυνατότητες που προσφέρονται από τις νομοθεσίες για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες αποτέλεσαν αντικείμενο εκμετάλλευσης κατά τους πιο ποικίλους τρόπους σε εθνικό επίπεδο, αποτελούν ίσως τα βασικά προβλήματα που τίθενται ακόμη όσον αφορά την οργάνωση και τη λειτουργία των χρηματιστηρίων αξιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η λύση δεν έγκειται μόνο στο ενιαίο νόμισμα παρά το ότι αυτό αποτελεί την αναγκαία προϋπόθεση. Πράγματι ο τομέας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών δεν θα επωφεληθεί πλήρως από τα πλεονεκτήματα που συνδέονται με το ενιαίο νόμισμα όσο καιρό ισχύει το υφιστάμενο νομοθετικό και κανονιστικό καθεστώς.

3.4.1.2.3. Ιδιαίτερα προβλήματα παρουσιάζουν οι διατάξεις της οδηγίας του Συμβουλίου 89/298/ΕΟΚ για τον συντονισμό των όρων κατάρτισης, ελέγχου και κυκλοφορίας του ενημερωτικού δελτίου που πρέπει να δημοσιεύεται όταν απευθύνεται στο κοινό πρόσκληση για κινητές αξίες όταν οι επιχειρήσεις ενός κράτους μέλους ζητούν να εισαχθούν σε αγορά αξιών άλλου κράτους μέλους. Η οδηγία αυτή δεν προβλέπει την αμοιβαία αυτόματη αναγνώριση μιας προσκλήσεως προς εγγραφή σε νέα έκδοση τίτλων που καταρτίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 12 προκειμένου να επιτευχθεί η εισαγωγή σε ρυθμισμένη αγορά, ακόμη και αν η έκδοση τίτλων έχει ελεγχθεί

από αρμόδια αρχή. Ορισμένες από τις αρχές αυτές είναι διατεθειμένες να εκδώσουν πιστοποιητικό που να πιστοποιεί ότι έλεγξαν την έκδοση τίτλων, αλλά άλλες όχι. Πράγματι, η ποιικιλία των κανονιστικών ρυθμίσεων που έχουν υιοθετηθεί σε εθνικό επίπεδο, η οποία οφείλεται στους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους ορισμένες δυνατότητες που περιέχονται στην οδηγία για τις κινητές αξίες έχουν μεταφερθεί στις εθνικές νομοθεσίες κατά τρόπο απολύτως νόμιμο, εμποδίζει να πραγματοποιηθεί με την δέουσα ευκολία η αμοιβαία αναγνώριση που προβλέπεται στο άρθρο 21, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.

3.4.1.2.4. Όπως ήδη επισημάνθηκε στο σημείο 3.2.9, οι δυσκολίες προκύπτουν από το γεγονός ότι ορισμένες αρχές απαιτούν τη μετάφραση της εκδόσεως τίτλων, καθώς και επιπρόσθετες πληροφορίες που προβλέπονται από τα ισχύοντα σε αυτό το κράτος μέλος, όσον αφορά το εφαρμοζόμενο φορολογικό καθεστώς επί των εισοδημάτων, τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που εξασφαλίζουν τη χρηματοπιστωτική εξυπηρέτηση του εκδότη στο εν λόγω κράτος μέλος, και τους τρόπους δημοσίευσης των προσκλήσεων που απευθύνονται στους επενδυτές. Στην πράξη οι απαιτήσεις αυτές είναι σχεδόν απαγορευτικές για τους μικρότερους εκδότες τίτλων.

3.4.1.2.5. Η παραμονή των ανωμαλιών αυτών θα υπονομώσει ορισμένα από τα πλεονεκτήματα που προέρχονται από την ύπαρξη ενός ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος και θα θέσει τις ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές σε μειονεκτική θέση έναντι των αντίστοιχων αγορών των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι αγορές των ΗΠΑ δεν είναι μόνο αποτελεσματικές, αλλά προσφέρουν επιλογές στις επιχειρήσεις και διευρύνουν τις δυνατότητες για τους επενδυτές. Η κατάσταση αυτή φαίνεται ότι εξαρτάται κυρίως από το ρυθμιστικό πλαίσιο, που εξασφαλίζει την διαφάνεια και ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό. Ως αποτέλεσμα, αυξάνεται το μέγεθος των αγορών και μειώνεται το κόστος τόσο για τους επενδυτές όσο και για τις επιχειρήσεις που αναζητούν κεφάλαια. Παρά το ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει τώρα ένα σφαιρικό πλαίσιο κανόνων που ρυθμίζουν τις χρηματοπιστωτικές αγορές και υπηρεσίες, οι κανόνες αυτοί είναι εξαιρετικά πολύπλοκοι, συμπληρώνονται από επιπρόσθετες εθνικές διατάξεις και η εφαρμογή τους ελέγχεται από εθνικές κανονιστικές αρχές.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να μελετήσουν κατά πόσο το υφιστάμενο νομοθετικό και κανονιστικό καθεστώς ενθαρρύνει την τελειοποίηση των κεφαλαιαγορών που είναι πλέον απαραίτητη και να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την τροποποίησή του και ιδιαίτερα την τροποποίηση της οδηγίας για την έκδοση κινητών αξιών. Για να μετασχηματισθεί η οδηγία αυτή σε ένα αποτελεσματικό μέσο, δεν θα πρέπει να επέλθουν σημαντικές τροποποιήσεις. Θα πρέπει όμως ορισμένα κράτη μέλη να απαρηθθούν μερικές από τις νομοθετικές επιλογές στις οποίες τώρα μπορούν να προβούν και οι οποίες είχαν προβλεφθεί σε μία εποχή κατά την οποία οι χρηματοπιστωτικές αγορές είχαν περισσότερο εθνικό χαρακτήρα από ό,τι σήμερα. Οπωσδήποτε είναι μάλλον απίθανο να επιτευχθεί στο εγγύς μέλλον η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού κανονιστικού οργάνου όπως η Αμερικανική Επιτροπή Χρηματιστηριακών Πράξεων. Ωστόσο, επιβάλλεται να κατα-

βληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες ώστε η εφαρμογή των κανόνων σε εθνική κλίμακα να είναι πολύ πιο συνεπής από ό,τι σήμερα.

3.4.1.3. Διαφορές μεταξύ εθνικών νομοθεσιών και πρακτικών

3.4.1.3.1. Φορολογία

Η Επιτροπή ορθώς υποστηρίζει ότι στις περισσότερες περιπτώσεις υπάρχουν καθεστώτα διπλής φορολογίας. Αυτό όμως δεν ισχύει για όλα τα κράτη μέλη και ιδιαίτερα για δύο που παρουσιάζουν μεγάλες ελλείψεις στον τομέα αυτό. Ωστόσο, τα προβλήματα οφείλονται προφανώς στην έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τις εθνικές ιδιαιτερότητες, παρά στις ίδιες τις διαφορές.

Η Επιτροπή θα μπορούσε να καλύψει το κενό αυτό προβαίνοντας απευθείας στην έκδοση ενός πλήρους οδηγού για το θέμα ή στην ενθάρρυνση της εκδόσεώς του.

3.4.1.3.2. Λογιστικά πρότυπα

Η ΟΚΕ συμμερίζει την άποψη της Επιτροπής κατά την οποία τα πρότυπα αυτά δεν θέτουν σημαντικά προβλήματα. Ωστόσο, θα ήταν χρήσιμο για τους αναλυτές, οι οποίοι αποτελούν την πηγή πολυάριθμων «δημόσιων» πληροφοριών για τις επιχειρήσεις, να καταρτίζονται συχνότερα οι λογαριασμοί και σε συμφωνία με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Το θέμα αυτό θα πρέπει να ρυθμίσουν τα χρηματιστήρια, με την έκδοση εσωτερικών κανόνων, και όχι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Όμως για να λειτουργήσει αποτελεσματικά το σύστημα αυτό, ορισμένα κράτη μέλη θα πρέπει, όπως έχει κατ'αρχήν συμφωνηθεί, να τροποποιήσουν τις εθνικές νομοθεσίες τους προκειμένου να μπορέσουν οι επιχειρήσεις τους να εφαρμόσουν τους διεθνείς κανόνες. Φαίνεται ότι τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει αυτή την υποχρέωση και καλούνται να την εκπληρώσουν το ταχύτερο.

3.4.1.3.3. Εταιρική κυβέρνηση

3.4.1.3.3.1. Θα ήταν σκόπιμο να πραγματοποιηθεί συζήτηση σε ευρωπαϊκή κλίμακα με θέμα το απαραίτητο επίπεδο των προτύπων της εταιρικής κυβέρνησης. Είναι ωστόσο θεμιτό να αμφισβητηθούν οι λύσεις που βασίζονται σε θεσμικές διατάξεις, ιδιαίτερα αν ληφθούν υπόψη οι δυσκολίες για την κατάρτιση μιας οδηγίας ικανής να επιτύχει τη συμφωνία του Συμβουλίου, ή εναλλακτικώς, εθνικών κανόνων που να χαρακτηρίζονται από συνοχή.

3.4.1.3.3.2. Η πρώτη δυσκολία βρίσκεται στην εξεύρεση κατάλληλου ορισμού για την εταιρική κυβέρνηση. Ο ορισμός που υιοθέτησε η Ernst & Young σε μία έκθεση που κατήχησε για την Επιτροπή (όλοι οι κανόνες λειτουργίας και ελέγχου που ρυθμίζουν τη ζωή των επιχειρήσεων σε ένα δεδομένο ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο) είναι εξαιρετικά ευρύς. Το να επιχειρηθεί η μεταφορά του σε νομοθεσία μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα περίπλοκο, κυρίως σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δεδομένου ότι σε ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν αναπτυχθεί καλώς ούτε οι πιο προκαταρκτικές έννοιες της εταιρικής κυβέρνησης. Ένας από τους κινδύνους που ελλοχεύουν είναι η θέση άσκοπων περιορισμών σε σχέση με τις ανάγκες για ευέλικτη διαχείριση σε ένα οικονομικό περιβάλλον που μετα-

βάλλεται ταχέως, και αυτό θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία περαιτέρω μειονεκτημάτων για την Ευρώπη στην προσπάθειά της να ανταγωνισθεί με τον υπόλοιπο κόσμο.

3.4.1.3.3.3. Ακόμη και οι κώδικες συμπεριφοράς πρέπει να περιέχουν ένα στοιχείο ευελιξίας, για να μην αποβούν υπερβολικά επαχθείς για τις μικρότερες επιχειρήσεις. Ένα ευρωπαϊκό χρηματιστήριο ήδη καθορίζει ορισμένες βασικές αρχές εταιρικής κυβέρνησης, τις οποίες πρέπει να ικανοποιούν και να συνεχίζουν να ικανοποιούν οι επιχειρήσεις των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στις διαπραγματεύσεις:

— το διοικητικό συμβούλιο πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο ανεξάρτητα μέλη (γεγονός που αποκλείει όλους τους ιθύνοντες και τους υπαλλήλους της επιχειρήσεως ή των συνδεδεμένων επιχειρήσεων, τους μετόχους που απολαύουν συμμετοχών άνω του 20% και οποιονδήποτε έχει οιαδήποτε σχέση που μπορεί να επηρεάσει την ανεξάρτητη κρίση του)

— πρέπει να υπάρχει μία επιτροπή αμοιβών, που να αποτελείται εξ ολοκλήρου από ανεξάρτητους διοικητικούς υπαλλήλους, η οποία θα λειτουργεί σύμφωνα με τις καλύτερες διεθνείς πρακτικές για τον καθορισμό των αμοιβών και των κινήτρων για τα διοικητικά στελέχη και τους ιθύνοντες

— πρέπει να συσταθεί μία ελεγκτική επιτροπή, που θα αποτελείται κατά το μεγαλύτερο μέρος της από ανεξάρτητους ιθύνοντες

— όλες οι συναλλαγές μεταξύ ατόμων που συνδέονται μεταξύ τους πρέπει να εξετάζονται σε τακτική βάση, με τη βοήθεια ενός οργάνου με ανεξάρτητα ως επί το πλείστον μέλη, όπως η Ελεγκτική Επιτροπή, το οποίο θα πρέπει επίσης να εξετάζει τις καταστάσεις κατά τις οποίες είναι πιθανή η εμφάνιση συγκρούσεων συμφερόντων.

3.4.1.3.3.4. Αν και άλλα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια υιοθέτησαν ανάλογους δεσμευτικούς κανόνες, τότε τα προβλήματα της εταιρικής κυβέρνησης που συνδέονται με τις ανώνυμες εταιρείες, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τη γενική συμπεριφορά των μελών του διοικητικού συμβουλίου που είναι υπεύθυνα για τη διοίκηση της επιχειρήσεως, θα είχαν σε μεγάλο βαθμό ξεπεραστεί. Στο μέλλον μπορεί να προκύψουν άλλα προβλήματα. Δεδομένου του σχετικά νεότερου χαρακτήρα αυτού του θέματος, καλό θα ήταν να υιοθετηθεί μία βαθμιαία προσέγγιση, και να επιχειρείται η αντιμετώπιση των ενδεχόμενων καταστρατηγήσεων όταν προκύπτουν, κατά προτίμηση με την προσφύγη σε διαφορετικά της νομοθεσίας μέσα.

3.4.1.3.4. Θεσμικές επενδύσεις

Δύο βασικοί λόγοι για τον χαμηλότερο όγκο των διαθέσιμων χρηματοδοτήσεων για επενδύσεις σε επικίνδυνα κεφάλαια στην Ευρώπη είναι ότι υπάρχει μικρότερος αριθμός συνταξιοδοτικών ταμείων που να βασίζονται στο σύστημα της κεφαλαιοποίησης, και ότι, ακόμη και εκεί όπου υπάρχουν, σε ορισμένα κράτη μέλη οι επενδυτικές πολιτικές τους αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια. Δεδομένων των δημογραφικών προβλημάτων που πρόκειται να αντιμετωπίσει η Ευρώπη κατά τον

προσεχή αιώνα, είναι θεμιτό να υποστηριχθεί ότι θα είναι απολύτως αναγκαία η δημιουργία περισσότερων τέτοιων ταμείων. Εξάλλου, για να επιτευχθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα, τα ταμεία αυτά θα πρέπει να είναι ικανά να επιτύχουν υψηλότερες αποδόσεις μέσω σημαντικών επενδύσεων σε επικίνδυνα κεφάλαια. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή όσον αφορά τη μεγάλη σημασία των θεσμικών επενδύσεων για την επιτυχία των αγορών αυτών και για την ανάγκη να αρθθούν οι πεπαλαιωμένοι και άχρηστοι περιορισμοί επί των επενδύσεων εκ μέρους των συνταξιοδοτικών ταμείων.

Δεδομένης της ανάγκης για κατάλληλες εγγυήσεις που να υποβάλλονται σε αυστηρούς ελέγχους, τα συνταξιοδοτικά ταμεία θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χαράσσουν επενδυτικές στρατηγικές που να εξυπηρετούν όσο το δυνατόν καλύτερα τα συμφέροντα των μελών τους.

4. Άλλες σημαντικές πτυχές που πρέπει να ληφθούν υπόψη

4.1. Η περιοριστική έννοια της «ρυθμισμένης αγοράς»

4.1.1. Η νομική έννοια της «ρυθμισμένης αγοράς» ισχύει μόνο για την οδηγία για τις επενδυτικές υπηρεσίες και την οδηγία για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, και για καμία άλλη από τις οδηγίες της ΕΕ για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Το γεγονός αυτό μπορεί να έχει διάφορες επιπτώσεις:

- i) φαίνεται ότι στην πραγματικότητα οι μετοχές που εισάγονται προς διαπραγμάτευση θα μπορούσαν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να ταξινομηθούν ως μη εισηγμένες κινητές αξίες ακόμη και εάν πρέπει να ικανοποιούν τα αυστηρά κριτήρια ελέγχου και διαφάνειας που επιβάλλει ένα επίσημο χρηματιστήριο, εάν όχι ακόμη αυστηρότερα·
- ii) στην περίπτωση που εφαρμόζεται η ταξινόμηση των μη εισηγμένων κινητών αξιών, οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις θα έπρεπε να τους εφαρμόζουν μηδενική στάθμιση κατά τον υπολογισμό των συντελεστών φερεγγυότητας περιορίζοντας με τον τρόπο αυτό τις θεσμικές επενδύσεις·
- iii) οι επιχειρήσεις επενδύσεων που αναπτύσσουν δραστηριότητα με ΟΣΕΚΑ (Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες) μπορούν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία που προκύπτει από την οδηγία 85/611/ΕΟΚ, να υπόκεινται στην υποχρέωση να προβαίνουν σε μια «συνετή επαλήθευση» της εν λόγω ρυθμισμένης αγοράς προτού πραγματοποιήσουν οιαδήποτε επένδυση σε διαπραγματεύσιμες μετοχές επ' αυτής·
- iv) δεν εφαρμόζεται η οδηγία 88/627/ΕΟΚ που αφορά τις προς δημοσίευση πληροφορίες κατά τη στιγμή της αποκτήσεως ή της παραχωρήσεως σημαντικής συμμετοχής σε μια εισηγμένη στο χρηματιστήριο εταιρεία. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια κατάσταση κατά την οποία θα είναι δυνατό να αποκτηθεί σημαντική συμμετοχή σε μια εισηγμένη επιχείρηση, χωρίς ο αγοραστής να είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει την επιχείρηση ή την ενδιαφερόμενη αγορά.

4.1.2. Τεκμαίρεται ότι η Επιτροπή θεωρεί πως ο ορισμός της «ρυθμισμένης αγοράς» περιλαμβάνει την εγγύηση της αξιό-

πιστίας της αγοράς αυτής. Αν σε αυτό προστεθούν οι αυστηροί κανόνες που επιβάλλονται στις επιχειρήσεις των οποίων οι μετοχές είναι διαπραγματεύσιμες στην αγορά αυτή, τότε είναι προφανώς άσκοπο να εφαρμοσθούν, ή να θεωρηθεί ότι εφαρμόζονται, πιο αυστηροί κανόνες από αυτούς που ισχύουν στα επίσημα χρηματιστήρια. Η Επιτροπή καλείται να εξετάσει με ποιο τρόπο θα αντιμετωπισθεί αυτή η ανωμαλία.

4.2. Διδάγματα από την εμπειρία των Ηνωμένων Πολιτειών

4.2.1. Παρά τις μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, φαίνεται ότι από τις ΗΠΑ είναι δυνατόν να εξαχθούν διδάγματα προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση των ΜΜΕ, ιδιαίτερα από χρηματοπιστωτικής απόψεως, και στο επίπεδο της παροχής συμβουλών στις επιχειρήσεις, συμβάλλοντας στη δημιουργία μεγαλύτερου αριθμού νέων επιχειρήσεων και συνεπώς θέσεων εργασίας.

4.2.2. Η υιοθέτηση νέων πρωτοβουλιών ή η προσαρμογή των υφιστάμενων διαρθρώσεων υπό το φως των εμπειριών τους δεν σημαίνει ότι ολόκληρη η Ευρώπη θα επωφελείτο επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Πράγματι, αυτό δεν συμβαίνει σε ολόκληρη την επικράτεια των Ηνωμένων Πολιτειών. Η επέκταση των νεοτεριστικών τομέων και των υπηρεσιών (η οροθέτηση μεταξύ των δύο γίνεται συνεχώς δυσχερέστερη) φαίνεται να συγκεντρώνεται σε εξέχοντα κέντρα, γύρω από ιδρύματα πανεπιστημιακού επιπέδου ή σε ζώνες όπως το δυτικό τμήμα της Ουάσινγκτον.

4.2.3. Ο αναλογικά υψηλός αριθμός νέων επιχειρήσεων που δημιουργούνται στις Ηνωμένες Πολιτείες οφείλεται εν μέρει σε πολιτιστικούς λόγους, δεδομένου ότι η επιχειρηματικότητα, η ανεξαρτησία και η ευκαμψία είναι πιο διαδεδομένες στον πληθυσμό. Το να επιχειρήσει κανείς, όπως φαίνεται ότι έχει την πρόθεση να κάνει η Επιτροπή, να προσθήσει μια μεγαλύτερη επιχειρηματικότητα μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος θα απαιτήσει χρόνο: τουλάχιστον μια γενεά.

4.2.4. Η δημόσια πολιτική στην Ευρώπη πρέπει να διευκολύνει τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, να αποφεύγει ρυθμούς θνησιμότητας των επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια των πρώτων πέντε χρόνων ζωής υψηλότερους από εκείνους που σημειώνονται στις Ηνωμένες Πολιτείες και να προσφέρει σε μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων τη δυνατότητα να επιτυγχάνουν το μεσαίο μέγεθος.

4.2.5. Στόχος πρέπει να είναι να δίδεται στις ΜΜΕ, και ιδιαίτερος στις νέες, πρόσβαση στην παροχή συμβουλών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιλέξουν με ποιο τρόπο θα γίνεται αυτή η παροχή, από κυβερνητικούς οργανισμούς, μέσω τρίτων ή άλλως, κατά προτίμηση μετά από διαβούλευση των κοινωνικών εταίρων. Οποσδήποτε θα πρέπει να διασφαλίσουν την ελαχιστοποίηση του αποτελέσματος της μεταφοράς, ώστε να μην παρέχεται βοήθεια κατά τρόπο που να δημιουργεί αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα βραχυπρόθεσμα.

5. Ανάλυση των συμπερασμάτων της Επιτροπής

5.1. Τα συμπεράσματα της Επιτροπής όπως τα εκθέτει στην ανακοίνωση, δεν είναι δυνατόν να τεθούν υπό αμφισβήτηση. Μπορεί όμως να λεχθεί ότι η πορεία προς την επίτευξη μιας πραγματικής χρηματιστηριακής παιδείας για τις ΜΜΕ στην Ευρώπη θα είναι μακροχρόνια. Οι προοπτικές δεν είναι τόσο σκοτεινές, δεδομένης της νέας και θετικής δέσμευσης εκ μέρους των νομοθετών και των τεχνικών ρυθμιστικών οργάνων να μειώσουν τα περιττά εμπόδια. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να μην καθυστερήσει, ή μάλιστα να κατασταλεί η πορεία προς την καινοτομία των αγορών κινητών αξιών από ρυθμιστικά προβλήματα. Πρέπει πάντα να λαμβάνεται υπόψη ότι οι κύριοι στόχοι των νόμων για τις κινητές αξίες και των νομοθετών είναι οι ακόλουθοι:

- η ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ του χρηματιστή και του πελάτη, κατά τρόπο ώστε ο πελάτης να μην υφίσταται άδικη μεταχείριση και να μην εκτίθεται στον κίνδυνο απάτης·
- η προστασία των επενδυτών, σε γενικότερο επίπεδο, από την απάτη και τους χειρισμούς της αγοράς.

5.2. Αυτό δεν σημαίνει ότι επιζητείται η προστασία των επενδυτών από τους κινδύνους της αγοράς ή η προστασία των ιδιαίτερων εθνικών συμφερόντων της αγοράς: κάτι τέτοιο θα γίνεται ολοένα και δυσκολότερο στις σημερινές σφαιρικές χρηματοπιστωτικές αγορές.

5.3. Ο βασικός οικονομικός ρόλος των χρηματιστηρίων είναι να διοχετεύουν την παθητική αποταμίευση σε παραγωγικές επενδύσεις. Αυτό που οι επιχειρήσεις επενδύσεων δεν μπορούν να κάνουν σήμερα είναι να εξασφαλίσουν το άριστο επίπεδο ρευστότητας στην αγορά, λόγω του περιοριστικού πνεύματος των ρυθμιστικών οργάνων και των εθνικών νομοθετών όσον αφορά την έγκριση των προσκλήσεων για κινητές αξίες, τον ορισμό της δημόσιας προσφοράς και το ποιες κινητές αξίες μπορούν να ορισθούν ως «κινητές ευρωπαϊκές» [βλ. άρθρο 3 (στ) της οδηγίας για την πρόσκληση για κινητές αξίες (89/298/ΕΟΚ)]. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξασφαλίσει την ορθή εφαρμογή αυτού του άρθρου της οδηγίας σε εθνικό επίπεδο.

5.4. Προκειμένου να μεγιστοποιήσει τη δημιουργία επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας, με την υποστήριξη χρηματοπιστωτικών αγορών που να είναι εξίσου αποτελεσματικές με εκείνες των Ηνωμένων Πολιτειών, και με τη διατήρηση της ιδιαίτερης κοινωνικής της ταυτότητας, η Ευρώπη θα πρέπει:

- να επιτύχει όπως μεγαλύτερος αριθμός υγιών εταιρειών ζητεί την εισαγωγή σε χρηματιστηριακές αγορές. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αυξηθεί ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων, οι επιχειρήσεις να μην πλήττονται από την σπάνι χρηματοδότησεων, να έχουν πρόσβαση σε παροχή

συμβουλών εκ μέρους ικανών ατόμων, να μην καθυστερεί η πρόοδός τους από περιττούς ρυθμιστικούς φραγμούς και να μπορούν να εξασφαλίζουν τη νομική προστασία των καινοτομιών τους πιο εύκολα·

- να ενθαρρύνεται η πραγματοποίηση μεγαλύτερων επενδύσεων σε μετοχικά κεφάλαια σε κάθε στάδιο της ανάπτυξης της επιχειρήσεως·
- να εξασφαλίζεται η διαθεσιμότητα χρηματιστηριακών αγορών για τις επιχειρήσεις που βρίσκονται στο στάδιο εκκίνησης, πιθανώς σε περιφερειακό επίπεδο, το οποίο κατόπιν οι επιχειρήσεις θα μπορούν να εγκαταλείπουν για να προχωρήσουν σε μεγαλύτερες αγορές, εθνικές και πανευρωπαϊκές, μόλις επιτύχουν κατάλληλο στάδιο αναπτύξεως· να εξασφαλίζεται επίσης η εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το Διαδίκτυο·
- και τέλος να γίνει αναθεώρηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που αφορά τους τίτλους προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερη διαφάνεια και ανταγωνισμός και να επιτραπεί η αποτελεσματική λειτουργία ενός πραγματικά ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού τομέα.

5.5. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι στις διάφορες περιπτώσεις ορισμένα κράτη μέλη μπορεί ήδη να διαθέτουν τέλειους μηχανισμούς για την αντιμετώπιση του προβλήματος και ότι πιθανώς θα εισαχθούν και άλλοι μηχανισμοί ως επακόλουθο του Έκτακτου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την Απασχόληση που έλαβε χώρα τον Νοέμβριο 1997. Στόχος αυτών των συστάσεων είναι να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη ενός σφαιρικού πλαισίου κατάλληλου να διευκολύνει την ανάπτυξη των ΜΜΕ και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε ολόκληρη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καλύπτοντας τα κενά που μέχρι τώρα παραμένουν στο σημερινό πλαίσιο στήριξης. Αυτό θα έχει θετικές επιπτώσεις στα συνολικά επίπεδα οικονομικής ευημερίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων αποτελείται από ΜΜΕ. Η μορφή με την οποία θα εισαχθούν τα μέτρα αυτά θα εξαρτηθεί από τις παραδόσεις και τις ιδιαίτερες διαρθρώσεις κάθε κράτους μέλους.

6. Επιπρόσθετες παρατηρήσεις

6.1. Η ΟΚΕ επικροτεί τις θετικές εξελίξεις της πολιτικής που σκιαγραφούνται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής «Επικίνδυνα κεφάλαια: πρωταρχικός συντελεστής για τη δημιουργία απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση»⁽¹⁾. Σημειώνει, επίσης, ότι η μεγάλη πλειοψηφία των προτεινόμενων πρωτοβουλιών ακολουθεί την ίδια προσέγγιση με την παρούσα γνωμοδότηση. Η ΟΚΕ συμφωνεί με τις απόψεις που εκφράζονται στην Ανακοίνωση και ζητεί να γνωμοδοτήσει για την συνεχιζόμενη ανάπτυξη της πολιτικής στον τομέα αυτό.

⁽¹⁾ COM(98) 522 τελ.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποίησης της οδηγίας 92/23/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τα ελαστικά των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκούμενων τους και με την τοποθέτησή τους»⁽¹⁾

(98/C 235/05)

Στις 6 Ιανουαρίου 1998 και σύμφωνα με το άρθρο 100Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Μαΐου 1998 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Bagliano.

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1998), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 101 ψήφους υπέρ και 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Το σχέδιο οδηγίας που προτείνει η Επιτροπή αποσκοπεί στην κάλυψη ενός κενού στα υφιστάμενα μέτρα για την καταπολέμηση του θορύβου που προκαλείται από την οδική κυκλοφορία.

1.2. Η οδηγία 70/157/ΕΟΚ σχετικά με την αποδεκτή ηχοστάθμη των μηχανοκίνητων οχημάτων είναι στην ουσία διατυπωμένη κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επικεντρώνεται — και επομένως να περιορίζεται — μόνο στο θόρυβο που προέρχεται από την εξάτμιση και τα μηχανικά μέρη των οχημάτων. Την εποχή της υιοθέτησής της αυτές ήταν, πράγματι, οι κυριότερες πηγές θορύβου.

1.2.1. Οι αυστηρότερες τεχνικές απαιτήσεις που θεσπίστηκαν με τις μετέπειτα τροποποιήσεις της ανωτέρω οδηγίας είχαν ως αποτέλεσμα την έντονη μείωση του θορύβου από αυτές τις πηγές, αλλά ταυτόχρονα έφεραν στο φως το πρόβλημα του θορύβου που προκαλείται από την επαφή των εν κινήσει ελαστικών με το οδόστρωμα.

1.3. Το πρόβλημα αυτό επισημαίνεται στο άρθρο 4 της τελευταίας τροποποίησης της προαναφερόμενης οδηγίας 70/157/ΕΟΚ (οδηγία 92/97/ΕΟΚ της 19ης Δεκεμβρίου 1992), όπου το Συμβούλιο ζητεί από την Επιτροπή να παρουσιάσει πρόταση με στόχο τον περιορισμό του θορύβου ελαστικών/οδοστρώματος και συγκεκριμένα αυτής της ανάγκης με τις απαιτήσεις ασφαλείας. Η παρούσα πρόταση οδηγίας ανταποκρίνεται σ' αυτήν την εντολή.

1.3.1. Πρόκειται ουσιαστικά για τροποποίηση της οδηγίας 92/23/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τα ελαστικά των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκούμενων τους και με την τοποθέτησή τους, η οποία όμως δεν είχε ως αντικείμενο τον θόρυβο. Προσδιορίζει τόσο τη μέθοδο μέτρησης της αριθμητικής τιμής του θορύβου κυλίσεως του ελαστικού όσο και τη μέγιστη αποδεκτή ηχοστάθμη για διάφορους τύπους ελαστικών.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Το πεδίο εφαρμογής της εξεταζόμενης πρότασης οδηγίας καλύπτει όλους τους τύπους ελαστικών που είναι τοποθετημένα είτε σε επιβατικά αυτοκίνητα (οχήματα M1) είτε σε ελαφρά ή βαρέα εμπορικά οχήματα (οχήματα M2, M3, N1, N2 και N3) και στα ρυμουλκούμενά τους. Εξαιρούνται τα

οχήματα που αποσκοπούν σε διάφορες μορφές μεταφοράς προσώπων ή εμπορευμάτων, τα οποία καθαρά περιστασιακά ενδέχεται να χρησιμοποιούν την οδική υποδομή (π.χ. οι γεωργικοί ελκυστήρες).

2.1.1. Για να καλύψει αυτό το τεράστιο πεδίο εφαρμογής, η Επιτροπή ανέπτυξε μια κοινή μέθοδο μέτρησης, προτείνοντας ωστόσο διαφορετικές μέγιστες αποδεκτές ηχοστάθμες για κάθε κατηγορία οχημάτων. Στο εσωτερικό κάθε κατηγορίας, αυτές οι ηχοστάθμες συνδέονται στη συνέχεια:

— για τα επιβατικά αυτοκίνητα: με το ονομαστικό πλάτος διατομής του ελαστικού (λαμβάνοντας έτσι υπόψη τους περιορισμούς που επιβάλλονται από τον συνυπολογισμό της σταθερότητας του οχήματος εν κινήσει και των ειδικών χρήσεων),

— για τα εμπορικά οχήματα: τη συγκεκριμένη χρήση του ελαστικού (κανονική, σε χιόνι, ειδική).

2.1.2. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιζητείται ο προσδιορισμός συγκεκριμένων απαιτήσεων για τον περιορισμό του θορύβου κυλίσεως που παράγεται από την επαφή του ελαστικού με το οδόστρωμα και, παράλληλα, η τήρηση των όρων ασφαλείας.

2.1.3. Οι ηχοστάθμες που προκαλούνται από το ίδιο ελαστικό ανάλογα με το υλικό επίστρωσης του οδοστρώματος (ή, επίσης, ανάλογα με τις ατμοσφαιρικές συνθήκες) δεν εμπίπτουν στο πεδίο της προτεινόμενης οδηγίας. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει σχετικά ότι στην οδηγία 92/97/ΕΟΚ της 19.12.1992, στην 12η αιτιολογική σκέψη αναφέρεται ρητώς ότι «είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθούν μελέτες προκειμένου να καθοριστούν αριθμητικοί δείκτες για τον προσδιορισμό αντικειμενικών κριτηρίων συμμορφώσεως των οδών».

3. Χρονοδιάγραμμα

3.1. Η πρόταση οδηγίας προβλέπει την έναρξη ισχύος των νέων προδιαγραφών από 1ης Οκτωβρίου 2001, τόσο για τους νέους τύπους ελαστικών που θα διατίθενται στην αγορά όσο και για τα νέα οχήματα, τα οποία θα πρέπει να είναι εφοδιασμένα αποκλειστικά με ελαστικά που πληρούν αυτές τις προδιαγραφές.

3.2. Από την 1η Οκτωβρίου 2005 όλα τα ελαστικά που θα διατίθενται στην αγορά θα πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές της προτεινόμενης οδηγίας.

⁽¹⁾ ΕΕ C 30 της 28.1.1998, σ. 8.

3.3. Αποκλείονται από τις προδιαγραφές της πρότασης οδηγίας:

- τα ελαστικά που πρόκειται να τοποθετηθούν σε οχήματα των οποίων η πρώτη εγγραφή στα μητρώα οχημάτων έγινε πριν από την 1η Οκτωβρίου 1980,
- τα εφεδρικά ελαστικά προσωρινής χρήσης και τα ελαστικά κατηγοριών ταχύτητας κάτω των 80 km/h ή με ονομαστική διάμετρο του σότρου μικρότερη ή ίση με 254 mm.

4. Παρατηρήσεις

4.1. Η μέθοδος μέτρησης ορίζει ότι η στάθμη του θορύβου κυλίσεως των ελαστικών εξακριβώνεται σε κανονική ταχύτητα 80 km/h, ενώ το όχημα κινείται ελεύθερα και με τον κινητήρα σβηστό, επί τυποποιημένου οδοστρώματος.

4.1.1. Τα μέτρα που θα υιοθετηθούν για τη συμμόρφωση με αυτές τις προδιαγραφές θα έχουν, επομένως, το βέλτιστο αποτέλεσμα για τη μείωση του θορύβου της οδικής κυκλοφορίας σε μη αστικές ζώνες και σε συνθήκες ομαλής ροής.

4.1.2. Δεν εξακριβώνεται, αντίθετα, ο θόρυβος του ελαστικού κατά την επιτάχυνση ή την πέδηση, συνθήκες οι οποίες εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα στην αστική κυκλοφορία ή σε περίπτωση συμφόρησης. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει, άλλωστε, ότι δεν υπάρχει σήμερα παγιωμένη διαδικασία ελέγχου που να μπορεί να αντιμετωπίσει αυτό το σημαντικό ωστόσο πρόβλημα.

4.2. Οι τεχνικές λύσεις που απαιτούνται για τη διασφάλιση των επιδόσεων των ελαστικών σε ειδικές χρήσεις, όπως η χρήση τους σε χιονισμένους ή σε ανώμαλους δρόμους, δικαιολογούν τις υψηλότερες οριακές τιμές θορύβου που προβλέπει η πρόταση.

4.2.1. Δικαιολογούνται, επίσης, τα διαφορετικά όρια για τα ελαστικά (των επιβατικών αυτοκινήτων), τα οποία πρέπει να έχουν χαρακτηριστικά συμβατά με τις επιδόσεις των αυτοκινήτων στα οποία τοποθετούνται, προκειμένου να εξασφαλισθεί η μέγιστη δυνατή ασφάλεια κατά την οδήγηση. Η ΟΚΕ συμφωνεί με αυτήν την προσέγγιση.

4.3. Οι προτεινόμενες ηχοστάθμες είναι ισοροπημένες, από την άποψη ότι, χωρίς να επιβάλουν σημαντική προσπάθεια στη βιομηχανία ελαστικών, είναι βιομηχανικά εφικτές εντός των προβλεπόμενων χρονοδιαγραμμάτων.

4.3.1. Οι εν λόγω «στάθμες» ανταποκρίνονται, εξάλλου, στις προσδοκίες των πολιτών, οι οποίοι περιμένουν παρεμβάσεις που να περιορίζουν τον θόρυβο της οδικής κυκλοφορίας και να παρέχουν μια επιπλέον συμβολή στις βελτιώσεις που έχουν

ήδη επιτευχθεί από την αυτοκινητοβιομηχανία σ' αυτόν τον τομέα.

4.4. Οι ημερομηνίες έναρξης ισχύος των προδιαγραφών που προβλέπονται στην παρούσα πρόταση συμφωνούν με το απαιτούμενο χρονοδιάγραμμα για την προσαρμογή της βιομηχανίας ελαστικών.

4.4.1. Το Συμβούλιο θα πρέπει, ωστόσο, να διαβουλευθεί με τη βιομηχανία για να εξακριβώσει τη διαθεσιμότητα συμμορφούμενων με τις προδιαγραφές τύπων ελαστικών για όλα τα μοντέλα οχημάτων που θα παραχθούν το 2001, χρονολογία κατά την οποία θα πρέπει πλέον να τοποθετούνται αποκλειστικά ελαστικά που ανταποκρίνονται στις προτεινόμενες οριακές τιμές.

4.4.2. Η ΟΚΕ θεωρεί ρεαλιστική τη μετάθεση αυτής της προθεσμίας κατά δύο έτη (ήτοι το 2003) για τα οχήματα νέας καταχώρησης αριθμού κυκλοφορίας (παλαιά μοντέλα) και τη διατήρηση του 2001 ως χρονολογίας αναφοράς μόνο για τις νέες εγκρίσεις τύπου (νέα μοντέλα).

4.5. Είναι σημαντική η δήλωση της Επιτροπής ότι οι προτεινόμενες προδιαγραφές είναι μόνο ένα πρώτο βήμα για την καταπολέμηση του θορύβου που προκαλείται από την επαφή των ελαστικών με το οδόστρωμα και ότι μελλοντικώς θα πρέπει να επανεξετασθούν με βάση τα αποτελέσματά τους τόσο στην αγορά όσο και στο περιβάλλον.

4.5.1. Η δήλωση αυτή, στην «Αιτιολογική έκθεση», θα πρέπει ωστόσο να επαναληφθεί στο κυρίως κείμενο της πρότασης οδηγίας ως έκτη «αιτιολογική σκέψη»:

«[Εκτιμώντας:] ότι οι προδιαγραφές που αποβλέπουν στη μείωση των θορύβων εξαιτίας της επαφής των ελαστικών με το οδόστρωμα είναι μόνο ένα πρώτο βήμα για την καταπολέμηση της συγκεκριμένης πηγής θορύβου και ότι μελλοντικώς θα πρέπει να επανεξετασθούν με βάση τα αποτελέσματά τους τόσο στην αγορά όσο και στο περιβάλλον, και λαμβάνοντας υπόψη την ολοένα και μεγαλύτερη σημασία που θα λάβει ο τύπος του οδοστρώματος ως πηγή θορύβου.»

Αυτή η αιτιολογική σκέψη συνδέεται, και συμπληρώνει, με την 12η αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 92/97/ΕΟΚ που προαναφέρθηκε στο σημείο 2.1.3.

5. Συμπέρασμα

Η ΟΚΕ συμφωνεί με τον στόχο της οδηγίας και συνιστά ιδιαίτερα:

- να ληφθεί υπόψη η παρατήρηση που διατυπώνει ανωτέρω στο σημείο 4.4 και
- να τονισθεί περισσότερο, σε μια πρόσθετη «αιτιολογική σκέψη», η ανάγκη μελλοντικής επανεξέτασης της αποτελεσματικότητας των μέτρων που θα υιοθετηθούν.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των καθεστώτων νομικής προστασίας των εφευρέσεων με υπόδειγμα χρησιμότητας»⁽¹⁾

(98/C 235/06)

Στις 13 Ιανουαρίου 1998, και σύμφωνα με το άρθρο 100Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Μαΐου 1998 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Ataíde Ferreira.

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1998), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 102 ψήφους υπέρ, 2 ψήφους κατά και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

1.1. Η παρούσα γνωμοδότηση αφορά την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που παρουσίασε η Επιτροπή⁽²⁾ σχετικά με την προσέγγιση των καθεστώτων νομικής προστασίας των εφευρέσεων με υπόδειγμα χρησιμότητας.

1.2. Η πρόταση αυτή αποτελεί συνέχεια του Πράσινου Βιβλίου — «Η Προστασία με υπόδειγμα χρησιμότητας στην εσωτερική αγορά»⁽³⁾ καθώς και συνέχεια της γνωμοδότησης που υιοθέτησε η ΟΚΕ σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο⁽⁴⁾.

1.3. Πρόκειται, επομένως, για μία ιδιαίτερα σταθμισμένη νομοθετική διαδικασία, με συμμετοχή των διαφόρων αρμόδιων οργάνων καθώς και με τη συμμετοχή διαφόρων οργανισμών οι οποίοι ενδιαφέρονται για το θέμα αυτό.

1.4. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει, επομένως, τη σημασία του θεσμού του Υποδείγματος Χρησιμότητας για την τεχνική και βιομηχανική καινοτομία και, ιδίως, για τις ΜΜΕ, και για την ανάπτυξη της Ένωσης.

2. Η Πρόταση της Επιτροπής — Γενικές Παρατηρήσεις

2.1. Η πρόταση της Επιτροπής βασίζεται, αφενός, σε ορισμένες προϋποθέσεις γενικού χαρακτήρα και, αφετέρου, στην ανάλυση της πραγματικότητας που επικρατεί σχετικά με την προστασία με υπόδειγμα χρησιμότητας στην οποία πρόβη η Επιτροπή με έρευνα σε διάφορα κράτη μέλη.

2.2. Η πρώτη γενική προϋπόθεση αναφέρεται στο γεγονός ότι, στον τομέα αυτό, «Η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας που παραχωρείται από τα κράτη μέλη μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εμποδίσει την υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων»⁽⁵⁾, όπως ορίζεται στις παραγράφους

στ) και ζ) του άρθρου της Συνθήκης, οι οποίες θέτουν τις βάσεις για την προσέγγιση των νομοθεσιών που επιδιώκεται.

2.3. Γι' αυτό το λόγο η Επιτροπή, βάσει του κοινοτικού δίκαιου, στηρίζει — και δικαιολογημένα — την παρούσα γνωμοδότηση στο άρθρο 100 Α της Συνθήκης.

2.4. Η Επιτροπή αναφέρει επίσης την ανάγκη υλοποίησης έργων με σκοπό «να γίνει πιο διαφανής η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, αποτέλεσμα μικρών τεχνικών εφευρέσεων μέσα στην Κοινότητα και να αποφεύγονται οι νοθεύσεις του ανταγωνισμού στις οποίες οδηγούν οι διαφορετικές ή ανύπαρκτες διατάξεις των εθνικών νομοθεσιών»⁽⁶⁾ και επιπλέον η ενέργεια αυτή «θα βελτίωνε το νομικό περιβάλλον των επιχειρήσεων της Κοινότητας που συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας και συνεχούς προσαρμογής και θα βελτίωνε έτσι την ανταγωνιστικότητά τους στην παγκόσμια αγορά χάρη στην προστασία των εφευρέσεων τους με το υπόδειγμα χρησιμότητας, που αποτελεί ένα μηχανισμό ιδιαίτερα προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ΜΜΕ»⁽⁷⁾.

2.5. Η Επιτροπή καταλήγει, με βάση την έρευνα που πραγματοποιήσε και η οποία αναφέρεται στο σημείο 2.1, ότι «υπάρχει πραγματική αναγκαιότητα προστασίας των εφευρέσεων με υπόδειγμα χρησιμότητας στην Κοινότητα (...) δεδομένου ότι η προστασία μέσω διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν είναι προσαρμοσμένη σε ορισμένα είδη εφευρέσεων, όπως οι μικρές τεχνικές εφευρέσεις»⁽⁸⁾.

2.6. Η ΟΚΕ είχε ήδη την ευκαιρία να εκφράσει τη γνώμη της σχετικά με τις μελέτες και έρευνες που εκπόνησε η Επιτροπή και εξακολουθεί να διατηρεί τις επιφυλάξεις της σχετικά με αυτές τις μελέτες και έρευνες, για τις οποίες πιστεύει ότι δεν είναι «τόσο πλήρως έγκυρες όσο φαίνεται να θεωρούν οι υποστηρικτές τους»⁽⁹⁾.

2.7. Η ΟΚΕ, όσον αφορά τη βασική προϋπόθεση στην οποία βασίζεται αυτή η νομοθετική διαδικασία δηλαδή, ότι καθίσταται απολύτως απαραίτητη η καθιέρωση κανόνων με σκοπό την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας με συστήματα τα οποία θα διαφέρουν από τα συστήματα του διπλώματος ευρεσιτεχνίας — επαναλαμβάνει την άποψη της την οποία

⁽¹⁾ ΕΕ C 36 της 3.2.1998, σ 13.

⁽²⁾ COM(97) 691 τελικό, ΕΕ C 36 της 3.2.1998.

⁽³⁾ COM(95) 370 τελικό.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 174 της 17.6.1996.

⁽⁵⁾ COM(97) 691 τελικό, ΕΕ C 36 της 3.2.1998, σ. 3, σημείο 3.

⁽⁶⁾ COM(97) 691 τελικό, ΕΕ C 36 της 3.2.1998, σ. 4, σημείο 6.

⁽⁷⁾ ΕΕ C 174 της 17.6.1996, σ. 10, σημείο 5.5.

εξέφρασε στην προηγούμενη γνωμοδότησή της σύμφωνα με την οποία «το δίδαγμα που μπορεί ενδεχομένως να προκύψει από την ύπαρξη αυτών των εθνικών συστημάτων “σύντομης διάρκειας” είναι ότι η πρωταρχική απαίτηση στην Ευρώπη είναι να καταστεί πιο αποτελεσματική (πιο ταχεία και λιγότερο δαπανηρή) η προστασία των ευρεσιτεχνιών, και όχι να δημιουργηθεί μία συμπληρωματική προστασία (υπόδειγμα χρησιμότητας) σε κοινοτικό επίπεδο»⁽¹⁾. Όσον αφορά το θέμα αυτό, η ΟΚΕ υπογραμμίζει την προσπάθεια της Επιτροπής να εξετάσει την κατάσταση που επικρατεί σχετικά με την προστασία μέσω διπλώματος ευρεσιτεχνίας⁽²⁾. Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι η Επιτροπή προετοιμάζει μία Ανακοίνωση σχετικά με το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

2.8. Η ΟΚΕ επαναλαμβάνει, για άλλη μία φορά, ότι το πρόβλημα της αναγκαιότητας ενός συστήματος προστασίας των τεχνικών καινοτομιών, το οποίο θα συμπληρώσει το σύστημα προστασίας των εφευρέσεων, πρέπει να ενταχθεί στην στρατηγική των πολιτικών έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.8.1. Επομένως, ως προς το θέμα αυτό, πρέπει να εξαχθούν συμπεράσματα από τις εμπειρίες των μεγάλων ανταγωνιστών της Ένωσης σε σχέση με τους οποίους η Ένωση παρουσιάζει σημαντική καθυστέρηση.

2.8.1.1. Πράγματι, η εμπειρία των ΗΠΑ, όπου δεν ισχύει ο θεσμός των Υποδειγμάτων Χρησιμότητας, καθιστά αναγκαίο «να καταστεί πιο αποτελεσματικό το σύστημα αδειών ευρεσιτεχνίας, με την αντιμετώπιση των γνωστών δυσχερειών που προκύπτουν ειδικότερα από τις χρονοβόρες και δαπανηρές διαδικασίες εξέτασης και χορήγησης»⁽³⁾.

2.8.1.2. Αφετέρου, η ιαπωνική εμπειρία αποδεικνύει, όπως ήδη υπογράμμισε η ΟΚΕ, ότι ο υπό εξέταση θεσμός θα πρέπει πάντα να συνδέεται με τον τρισδιάστατο χαρακτήρα της εφεύρεσης στην οποία παρέχεται σχετική προθεσμία προστασίας πολύ πιο σύντομη σε σχέση με το Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας (έξι έτη, αντί για είκοσι).

2.9. Η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες οι οποίες αποσκοπούν στη νομοθετική προσέγγιση στον τομέα αυτό θα πρέπει πάντα να έχουν τη δική τους αιτιολογική βάση και όχι να βασίζονται σε ατέλειες και αντιφάσεις που περιλαμβάνονται στη διαδικασία διπλώματος ευρεσιτεχνίας, οι οποίες και θα πρέπει να διορθωθούν και να εξαλειφθούν από τη συγκεκριμένη διαδικασία, όπως φαίνεται να είναι η πρόθεση της Επιτροπής, σύμφωνα με το Πράσινο Βιβλίο σχετικά με το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

2.10. Μεταξύ των επιχειρημάτων τα οποία έχουν τη δική τους εγκυρότητα συμπεριλαμβάνονται και εκείνα που συνδέονται με την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, τη νομική προστασία κατά της παραποίησης και, κατά έμμεσο τρόπο, την ενίσχυση της καινοτομίας και ανάπτυξης σε κοινοτικό επίπεδο, με συνεκτίμηση της παγκόσμιας κατάστασης που

καθιστά εμφανή την ύπαρξη όλο και πιο σύντομων κύκλων παραγωγής και διάρκειας των εφευρέσεων.

2.11. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει επίσης ότι οι οποιοσδήποτε προτάσεις εναρμόνισης αυτού του θεσμού θα πρέπει να καθορίζονται από την εναρμόνιση προθεσμιών και διαδικασιών, διαφορετικά δεν θα καταστεί λειτουργική η εναρμόνιση η οποία επιχειρείται σε πιο ουσιαστικό επίπεδο.

3. Η Πρόταση της Επιτροπής — Η νομοθετική επιλογή την οποία προωθεί η Πρόταση

3.1. Η Επιτροπή είχε παραθέσει, στο Πράσινο Βιβλίο⁽⁴⁾ τις διάφορες δυνατότητες παρέμβασης στον τομέα αυτό, και συγκεκριμένα τις εξής τέσσερις:

3.1.1. η προσέγγιση των ισχυόντων εθνικών καθεστώτων προστασίας και η δημιουργία συστήματος προστασίας στις χώρες που δεν διαθέτουν παρόμοιο σύστημα·

3.1.2. η αμοιβαία αναγνώριση — και μετά την προσέγγιση αυτή — των εθνικών καθεστώτων προστασίας εκ μέρους των κρατών μελών·

3.1.3. η δημιουργία, μέσω κανονισμού, ενός κοινοτικού συστήματος προστασίας το οποίο θα υπερισχύει των εθνικών συστημάτων προστασίας·

3.1.4. ο συνδυασμός των διαφόρων δυνατοτήτων και, ιδίως, η εναρμόνιση των εθνικών δικαιωμάτων προστασίας μέσω μίας οδηγίας και η δημιουργία ενός ομοιογενούς συστήματος προστασίας, μέσω ενός κανονισμού.

3.2. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι η Επιτροπή περιόρισε την παρούσα πρωτοβουλία στον πρώτο στόχο (βλ. σημείο 3.1.1) αφού καταλήγει ότι «η εναρμόνιση θα επιτρέψει τη συνύπαρξη αντίστοιχων εθνικών συστημάτων προστασίας με υπόδειγμα χρησιμότητας» και ότι «ο καταθέτης υποδείγματος προστασίας θα γνωρίζει ότι θα έχει αντίστοιχο δικαίωμα προστασίας στα άλλα κράτη μέλη και δεν θα αντιμετωπίζει μια σειρά διαφορετικών νομοθεσιών»⁽⁵⁾, και επομένως η ΟΚΕ υπογραμμίζει το γεγονός ότι οι καταθέτες πρέπει να υποβάλλουν χωριστή αίτηση σε κάθε χώρα στην οποία επιθυμούν να προστατευτεί η εφεύρεσή τους ως υπόδειγμα χρησιμότητας.

3.3. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος στόχος χωρίς, παράλληλα, να καθιερωθεί ένα σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισης της εθνικής προστασίας από τα κράτη μέλη. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, είναι βασικό το σχέδιο εναρμόνισης των εθνικών δικαιωμάτων να προβλέπει «ως ενδεχόμενη φάση μετά την πραγματική εναρμόνιση, την αμοιβαία αναγνώριση των εθνικών δικαιωμάτων»⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ C 174 της 17.6.1996, σημείο 5.3.3.

⁽²⁾ COM(97) 314 τελικό — «Πράσινο Βιβλίο για το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και το σύστημα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στην Ευρώπη» ΕΕ C 129 της 27.4.1998.

⁽³⁾ ΕΕ C 174 της 17.6.1996, σ. 5, σημείο 2.8.

⁽⁴⁾ COM(95) 370 τελικό, σ. 6 και επόμενες σελίδες.

⁽⁵⁾ COM(97) 691 τελικό, ΕΕ C 36 της 3.2.1998, σ. 6, σημείο 10.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 174 της 17.6.1996, σ. 13, σημείο 6.11.

3.4. Η ΟΚΕ επίσης θεωρεί, ότι αντί να διατυπωθούν ορισμένες γενικές σκέψεις, θα πρέπει μάλλον να ενισχυθούν δύο βασικές ιδέες που ήδη περιλαμβάνονται στην προηγούμενη γνωμοδότησή της σχετικά με το θέμα αυτό.

3.4.1. Πρώτον, «ορισμένα από τα εθνικά συστήματα, που το Πράσινο Βιβλίο ομαδοποιεί υπό τον τίτλο “υπόδειγμα χρησιμότητας” δεν είναι τίποτα άλλο στην πραγματικότητα παρά συστήματα ευρεσιτεχνιών “χωρίς εξέταση” (της καινοτομίας και της εφευρετικής δραστηριότητας) και συνεπώς αποτελούν ευρεσιτεχνίες “καταγραφής” (και όχι προκαταρκτικής εξέτασης επί της ουσίας) που ενδεχομένως έχουν μια πιο σύντομη διάρκεια από τις κανονικές άδειες ευρεσιτεχνίας (περίπτωση Βελγίου, Ολλανδίας και Γαλλίας)»⁽¹⁾, διατηρώντας ωστόσο κριτήρια επιλεξιμότητας των εφευρέσεων που ανταποκρίνονται περισσότερο στις απαιτήσεις για την προστασία μέσω διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

3.4.1.1. Ως προς αυτό, η ΟΚΕ επιθυμεί να επαναλάβει ότι τα υποδείγματα χρησιμότητας πρέπει να αποκτήσουν τη δική τους υπόσταση ως αυτόνομος θεσμός, εντασσόμενα σε ένα συνολικό κύκλο προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, και όχι να χρησιμοποιούνται ως ασφαλιστική δικλείδα για την κάλυψη ενδεχόμενων ελλείψεων (κόστους και προθεσμιών) του συστήματος διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

3.4.2. Δεύτερον, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι στόχοι της παρούσας νομοθετικής πρότασης — ενίσχυσης της εσωτερικής αγοράς και εξάλειψης των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού — δεν θα επιτευχθούν μέσω μέτρων παρόμοιου περιεχομένου, διότι οι στόχοι αυτοί εξαρτώνται από πιο προωθημένες νομοθετικές εναρμονίσεις και, βασικά, πιο εκτεταμένες.

3.4.3. Επομένως, η ΟΚΕ επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι για τα μέτρα που λαμβάνονται στον τομέα αυτό είναι βασικό να εξετάζονται οι ουσιαστικές απαιτήσεις από διάφορες πλευρές:

3.4.3.1. από πλευράς προστασίας: τα υποδείγματα χρησιμότητας θα πρέπει να εξετάζονται ως διαδικαστικό μέσο το οποίο ενδείκνυται κυρίως για να προστατευθούν οι πιο απλές εφευρέσεις·

3.4.3.2. από πλευράς διαδικασίας: η προστασία μέσω των υποδειγμάτων χρησιμότητας θα πρέπει να εξασφαλίζεται με ταχύ και οικονομικό τρόπο, διότι το ύψος της νομικής προστασίας που παρέχει δεν είναι συμβατό με βραδείες και δαπανηρές διαδικασίες·

3.4.3.3. από πλευράς νομικής ασφάλειας: το πεδίο εφαρμογής της προστασίας θα πρέπει να είναι σαφές τόσο έναντι των παραποιητών όσο και έναντι τρίτων καλής πίστης·

4. Η πρόταση της Επιτροπής — Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Άρθρο 1

Η Επιτροπή ορίζει κατ' αρχήν ως υπόδειγμα χρησιμότητας το «καταχωρημένο δικαίωμα που παρέχει στους δικαιούχους

του αποκλειστική προστασία για τις τεχνικές εφευρέσεις»⁽²⁾, παραθέτοντας στη συνέχεια τις ονομασίες υπό τις οποίες η πραγματικότητα αυτή αναγνωρίζεται στα διάφορα κράτη μέλη.

4.1.1. Η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι στη φαινομενικά μοναδική αυτή περίπτωση θα ενταχθούν πολύ διαφορετικές πραγματικότητες οι οποίες, σύμφωνα με την Επιτροπή, πρέπει και να ενταχθούν σε τρεις ιδιαίτερες ομάδες, πράγμα που αποδεικνύει την ανάγκη ενός πλήρους και σαφούς καθορισμού των σχετικών κανόνων. Στο μέτρο αυτό, ο κατάλογος των περιπτώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 χρειάζεται να παρατεθεί μόνο ως Ερμηνευτικό Παράρτημα, διότι αποσκοπεί, ακριβώς, στη διασαφήνιση των εσωτερικών κανόνων που είναι ανάγκη να εναρμονισθούν και όχι στον οποιοδήποτε καθορισμό του εν λόγω θεσμού.

4.1.2. Επιπλέον, η ΟΚΕ επισημαίνει την περιορισμένη σημασία του ορισμού που προτείνεται και συνιστά, επομένως, αν διατηρηθεί η παρούσα διατύπωση του όρου στο άρθρο 1, να συμπεριληφθούν άμεσα οι έννοιες «εφευρετική δραστηριότητα» και «βιομηχανική εφαρμογή», ώστε να καθιερωθούν ως οι αληθινοί πρακτικοί όροι, όπως εξάλλου το αναγνωρίζει η Επιτροπή στο άρθρο 3.

4.2. Άρθρο 4

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η προτεινόμενη διατύπωση για το σημείο δ) του άρθρου 4 είναι υπερβολικά ευρεία και, συνεπώς, πιστεύει ότι, σύμφωνα με τη ρύθμιση που εγκρίθηκε σχετικά με το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, η εξαίρεση θα πρέπει να περιορίζεται ακριβώς στα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών.

4.3. Άρθρο 5

Όσον αφορά την απαίτηση για «καινοτομία», η ΟΚΕ επισημαίνει την προσπάθεια της Επιτροπής να προσαρμόσει τον όρο στην έννοια «επίπεδο της τεχνικής» (απόλυτη καινοτομία) και να καταστήσει αυτή την έννοια λειτουργική, με τη συνδρομή σαφών και επακριβών όρων.

4.4. Άρθρο 6

Όσον αφορά την απαίτηση για «εφευρετική δραστηριότητα», η οποία επίσης προσδιορίζεται μέσω του όρου «επίπεδο της τεχνικής», η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι απαιτήσεις για «ιδιαίτερη αποτελεσματικότητα» και «πρακτικό ή βιομηχανικό πλεονέκτημα» αποτελούν τα απαραίτητα κριτήρια για τη χορήγηση υποδείγματος χρησιμότητας, διότι πρέπει να αναφερθεί ότι, στον τομέα αυτό, το ζήτημα που τίθεται είναι να προστατευθούν εφευρέσεις οι οποίες προορίζονται για σημαντικές πρακτικές εφαρμογές, κυρίως στους τομείς της μηχανολογίας, της βιομηχανίας ηλεκτρικού εξοπλισμού, της μηχανικής ακριβείας των οπτικών ειδών και της αυτοκινητοβιομηχανίας. Η Επιτροπή θα πρέπει να διατυπώσει την εν λόγω απαίτηση

⁽¹⁾ ΕΕ C 174 της 17.6.1996, σ. 9, σημείο 5.3.1.

⁽²⁾ COM(97) 691 τελικό, ΕΕ C 36 της 3.2.1998, σ. 3, σημείο 1.

κατά τρόπο που να διασφαλίζεται καλύτερα η νομική βεβαιότητα τόσο για τον αιτούμενο όσο και για τρίτα ενδιαφερόμενα μέρη.

4.4.1. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει επομένως, ότι η προστασία των υποδειγμάτων χρησιμότητας πρέπει να ανταποκρίνεται σε τρεις βασικές απαιτήσεις:

4.4.1.1. καινοτομία: με την έννοια της απόλυτης καινοτομίας, σε σχέση με το επίπεδο της τεχνικής·

4.4.1.2. δυνατότητα εφαρμογής στη βιομηχανία: με την πιο ευρεία έννοιά της·

4.4.1.3. εφευρετική δραστηριότητα: η οποία περιλαμβάνεται στη διπλή πτυχή της ιδιαίτερης αποτελεσματικότητας (διευκόλυνση εφαρμογής ή χρήσης) και του πρακτικού και βιομηχανικού πλεονεκτήματος.

4.5. Άρθρο 8

Η γνώμη της ΟΚΕ είναι ότι η διατύπωση που προτείνεται δεν λαμβάνει κατά ορθό τρόπο υπόψη την ανάγκη ρύθμισης της καταβολής των φόρων διατήρησης των υποδειγμάτων χρησιμότητας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

4.6. Άρθρο 10

Η ΟΚΕ θεωρεί βασικό, εκτός από την ένδειξη του τρόπου απόκτησης του δικαιώματος στο υπόδειγμα χρησιμότητας, να καταστεί υποχρεωτική επίσης η ένδειξη του χρόνου ισχύος αυτής της παραχώρησης δικαιώματος, στην περίπτωση που αυτή είχε προσωρινό χαρακτήρα.

4.7. Άρθρο 12

Η ΟΚΕ υπογραμμίζει την ορθότητα της επιβολής ειδικών απαιτήσεων ακρίβειας στους καταθέτες της αίτησης όσον αφορά την περιγραφή της εφεύρεσης, διότι αυτή η περιγραφή θα επιτρέψει σε έναν επαγγελματία του κλάδου (ο οποίος γνωρίζει το επίπεδο της τεχνικής) να διαπιστώσει, στην συγκεκριμένη περίπτωση, την πρακτική εφαρμογή της (βλ. άρθρο 24).

4.8. Άρθρο 13

Όσον αφορά τον αριθμό των αξιώσεων, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι δεν αξιοποιήθηκε η ευκαιρία «να περιορισθεί ο αριθμός των αξιώσεων»⁽¹⁾, πράγμα που η ίδια η Επιτροπή αναγνώρισε ως σκόπιμο. Επιπλέον, η ΟΚΕ θεωρεί ότι η Επιτροπή θα πρέπει να διευκρινίσει αν παρέχεται ή όχι στα κράτη μέλη η δυνατότητα να περιορισθεί ο αριθμός αξιώσεων που προβλέπεται για τους καταθέτες αιτήσεων ή αν, αντίθετα, ο μοναδικός τρόπος να διευκρινισθεί η ασαφής έννοια που χρησιμοποιείται στο άρθρο 13 — «ασυτηρά απαραίτητο, λαμβανομένης υπόψη της φύσης της εφεύρεσης» — είναι μέσω της αντίθεσης τρίτων προς τις «υπερβολικές αξιώσεις».

4.9. Άρθρο 16

Η ΟΚΕ φρονεί ότι, παρά το γεγονός ότι η έκθεση έρευνας θεωρείται ως μία δυνατότητα των ατόμων που καταθέτουν αιτήσεις για υποδείγματα χρησιμότητας, θα πρέπει να διευκρινιστούν οι περιπτώσεις στις οποίες ο καταθέτης θα μπορεί να απαιτήσει μία έκθεση έρευνας, διότι θα πρέπει να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να χρησιμοποιηθούν οι εκθέσεις αυτές κυρίως από τους καταθέτες οι οποίοι διαθέτουν μεγαλύτερη οικονομική δύναμη, και επίσης η περίπτωση κατά την οποία, για την επιβίωση του συστήματος, αυτές θα πρέπει να εξετάζονται κατ' εξαίρεση.

4.9.1. Επιπλέον η γνώμη της ΟΚΕ είναι να ενισχυθεί η άποψη σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέψουν, στις αντίστοιχες εθνικές νομοθεσίες, την υποχρεωτική κατάρτιση έκθεσης έρευνας στις περιπτώσεις δικαστικών αγωγών, με σκοπό την ανάκληση των δικαιωμάτων που έχουν παραχωρηθεί για υπόδειγμα χρησιμότητας, διότι είναι βάσιμο να θεωρείται η έκθεση έρευνας υποχρεωτική και όχι απλώς προαιρετική.

4.10. Άρθρα 17 και 18

Η ΟΚΕ εκτιμά ότι το ζήτημα σχετικά με τα δικαιώματα προτεραιότητας και εσωτερικής προτεραιότητας, εφόσον σχετίζεται με τα αποτελέσματα της αίτησης και όχι με την αίτηση αυτή καθ' εαυτή, πρέπει να περιληφθεί σε ένα πρόσθετο κεφάλαιο και όχι τα κεφάλαια σχετικά με την αίτηση και τα αποτελέσματα του υποδείγματος.

4.10.1. Πράγματι, πρόκειται για ένα από τα πιο σημαντικά αποτελέσματα της Πρότασης Οδηγίας, διότι παραχωρεί στον καταθέτη μίας αίτησης υποδείγματος χρησιμότητας δικαίωμα προτεραιότητας για να καταθέσει την αίτηση υποδείγματος χρησιμότητας όσον αφορά την ίδια εφεύρεση σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη.

4.11. Άρθρο 19

Η διάρκεια της προστασίας που προτείνεται φαίνεται υπερβολική ως προς τα δεδομένα που παρέχει η Επιτροπή σχετικά με τον κύκλο ζωής των εφευρέσεων, κυρίως όταν η διάρκεια εξετάζεται ανεξάρτητα από την οικονομική εκμετάλλευση της εφεύρεσης, αν και πρέπει να συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι η εναρμόνιση θα συντομεύσει τη διάρκεια προστασίας σε ορισμένα κράτη μέλη.

4.11.1. Η πτυχή αυτή ενδέχεται να αποδειχθεί ιδιαίτερος ανησυχητική αν ληφθεί υπόψη ότι ο καταθέτης της αίτησης μπορεί να εξασφαλίσει εύκολα δύο παρατάσεις για ίσες και διαδοχικές περιόδους δύο ετών, μέχρι ανώτατο όριο 10 ετών. Ως προς αυτό, η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο να υποχρεωθούν τα κράτη μέλη να αυξήσουν τους φόρους ανανέωσης μετά τα έξι έτη.

4.12. Άρθρο 20

Όσον αφορά τα αποκλειστικά δικαιώματα που παραχωρούνται, θεωρείται κατάλληλη η έκτασή τους όπως επίσης και οι νομικοί περιορισμοί που τους επιβάλλονται, εφόσον είναι

⁽¹⁾ COM(95) 370 τελικό, σ. 76, 4η παράγραφος.

βέβαιο ότι η δυνατότητα των κρατών μελών να θέσουν πρόσθετους περιορισμούς μπορεί, σε ορισμένο βαθμό, να είναι αντίθετα με τα αποτελέσματα που επιδιώκει η προτεινόμενη Οδηγία.

4.13. Άρθρο 21

Όσον αφορά την κοινοτική και όχι διεθνή υλοποίηση των δικαιωμάτων, η αρχή που καθιερώνεται κρίνεται ορθή, διότι συμβαδίζει με την Κοινοτική Νομολογία που ισχύει στο θέμα αυτό.

4.14. Άρθρο 22

Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να ακυρώνουν ένα υπόδειγμα χρησιμότητας μετά την παραχώρηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας σχετικά με την ίδια εφεύρεση πρέπει να θεωρηθεί από την Επιτροπή ως υποχρεωτική.

4.14.1. Πράγματι μόνο ο μηχανισμός αυτός δύναται να εξασφαλίσει μία πραγματική εναρμόνιση, διότι οι συνέπειες αυτής της νομοθετικής επιλογής δεν περιορίζονται στο επίπεδο της διπλής δράσης προστασίας (βλ. π.χ. κανόνες σχετικούς με την προτεραιότητα).

4.14.2. Επιπλέον, κρίνεται σκόπιμο να «υποχρεούνται» ο καταθέτης της αίτησης να διατηρεί την προστασία μόνο μέσω διπλώματος ευρεσιτεχνίας, διότι το μεγαλύτερο κόστος που συνδέεται με αυτό θα αντισταθμίζεται μέσω των ειδικών χαρακτηριστικών αυτού του είδους προστασίας, κυρίως όσον αφορά τη νομική ασφάλεια.

4.15. Άρθρο 23

Η ΟΚΕ πιστεύει ότι στον κατάλογο των λόγων απόσβεσης των υποδειγμάτων χρησιμότητας θα πρέπει να προστεθεί, ως συνέχεια αυτού που αναφέρθηκε στο προηγούμενο σημείο, η απόσβεση με την απόκτηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την ίδια εφεύρεση, για λόγους που ήδη αναφέρθησαν. Επιπλέον, πιστεύει ότι η μη καταβολή φόρων δεν θα πρέπει να θεωρείται ως αιτία απόσβεσης, αλλά ως απλή απουσία των προϋποθέσεων παραχώρησης. Ωστόσο, η ΟΚΕ συνιστά, στον κατάλογο των φόρων που αναφέρονται στο σημείο 2 του άρθρου 8, να περιληφθούν, επίσης, οι φόροι παράτασης.

4.16. Άρθρο 24

Η ΟΚΕ, αν και αποδέχεται τις αρχές που προτείνονται, συνιστά στην Επιτροπή ορισμένες τροποποιήσεις όσον αφορά τη διατύπωση του άρθρου αυτού, κυρίως όσον αφορά τις παραγράφους οι οποίες προσδιορίζουν τους λόγους που χρησιμοποιούνται ως βάση για τις αιτήσεις ακύρωσης των υποδειγμάτων χρησιμότητας.

4.17. Άρθρο 25

Όσον αφορά τις ημερομηνίες μεταφοράς της παρούσας Οδηγίας στις εθνικές νομοθεσίες, η ΟΚΕ τονίζει όπως πάντα ότι οποιαδήποτε μεταφορά θα πρέπει να εξαρτάται από την εναρμόνιση που θα πραγματοποιηθεί στο επίπεδο της προστασίας μέσω διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, εφόσον αυτή αποτελεί τη λυδία λίθο του όλου του προβλήματος.

5. Συμπεράσματα

5.1. Τα υποδείγματα χρησιμότητας αποτελούν ένα κατάλληλο μέσο προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας και επομένως συμβάλλουν στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο βαθμό που επιτρέπουν επενδύσεις στους τομείς της έρευνας και της ανάπτυξης.

5.2. Η συνύπαρξη διαφόρων εθνικών συστημάτων προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας μέσω των υποδειγμάτων χρησιμότητας μπορεί να αποβεί επιζήμια για την υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας προϊόντων και να αποτελέσει ένα μηχανισμό δημιουργίας στρεβλώσεων στον ανταγωνισμό.

5.3. Τα υποδείγματα χρησιμότητας αποτελούν ιδανικό μηχανισμό για την προστασία των εφευρέσεων για τις οποίες δεν μπορεί να χορηγηθεί δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και, στο μέτρο αυτό, αποτελούν ένα νομικό μέσο ιδιαίτερος κατάλληλο για τις ΜΜΕ.

5.4. Η πρωτοβουλία της Επιτροπής αποδεικνύεται κατάλληλη για την υλοποίηση των επιδιωκόμενων στόχων, αν και επιδέχεται τεχνικές τελειοποιήσεις, όπως επισημαίνεται στην παρούσα γνωμοδότηση.

5.5. Επιπλέον η παρούσα πρωτοβουλία είναι σκόπιμο να εξεταστεί μαζί με τις πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη ρύθμιση της προστασίας μέσω του συστήματος διπλώματος ευρεσιτεχνίας, λόγω της εγγύτητας που υπάρχει μεταξύ των δύο εν λόγω συστημάτων.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση των επιβατικών αυτοκινήτων οχημάτων που μεταφέρονται οριστικά σε άλλο κράτος μέλος σε συνδυασμό με τη μεταφορά της κατοικίας ή χρησιμοποιούνται προσωρινά σε κράτος μέλος εκτός εκείνου στο οποίο είναι ταξινομημένα»⁽¹⁾

(98/C 235/07)

Στις 6 Μαρτίου 1998 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει με βάση το άρθρο 99 της Συνθήκης ΕΟΚ, τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Μαΐου 1998 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Kubenz.

Κατά τη 355η σύνοδο ολομέλειας της 27ης και 28ης Μαΐου 1998 (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου), η ΟΚΕ υιοθέτησε με 111 ψήφους υπέρ και 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η πρόταση οδηγίας της Επιτροπής στοχεύει να αντικαταστήσει την οδηγία 83/182/ΕΟΚ⁽²⁾ για τις φορολογικές ατέλειες που εφαρμόζονται στο εσωτερικό της Κοινότητας στις προσωρινές εισαγωγές ορισμένων μεταφορικών μέσων και την οδηγία 83/183/ΕΟΚ⁽³⁾ σχετικά με τις φορολογικές ατέλειες που εφαρμόζονται στις οριστικές εισαγωγές, από κράτος μέλος, προσωπικών ειδών που ανήκουν σε ιδιώτες όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 89/604/ΕΟΚ⁽⁴⁾.

1.2. Σκοπός της οδηγίας αυτής είναι να ενοποιήσει και να ενημερώσει τις ισχύουσες οδηγίες. Επίσης, συμβάλλει στην επίλυση των προβλημάτων που παρουσιάστηκαν κατά την εφαρμογή των οδηγιών και λαμβάνει υπόψη τις προσδοκίες των πολιτών σχετικά με την εσωτερική αγορά και την ελεύθερη κυκλοφορία.

1.3. Η πρόταση ορίζει ότι τα κράτη μέλη δεν επιβάλλουν φορολόγηση για την ταξινόμηση αυτοκινήτου οχήματος ή αντίστοιχους φόρους στα οχήματα που εισκομίζονται στο έδαφός τους κατά τη μεταφορά της κατοικίας. Στις περιπτώσεις προσωρινών μετακινήσεων, η πρόταση χορηγεί στους ιδιώτες το δικαίωμα χρήσης ενός οχήματος επί έξι μήνες ανά δωδεκάμηνη περίοδο.

Η πρόταση προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- μεγαλύτερη ελευθερία χρήσης ενός μισθωμένου οχήματος σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο στο οποίο είναι ταξινομημένο. Προτείνεται να επιτρέπεται η επανεκμίσθωση του

οχήματος όταν η σύμβαση εκμίσθωσης έχει λήξει σε άλλο κράτος μέλος και το μισθωμένο όχημα έχει μείνει στο έδαφος αυτού του κράτους·

- το δικαίωμα των μελών της οικογένειας του ιδιοκτήτη να χρησιμοποιούν το όχημα σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο στο οποίο είναι ταξινομημένο. Το ίδιο δικαίωμα παραχωρείται και σε πρόσωπα που δεν είναι μέλη της οικογένειας, υπό τον όρο ότι ο ιδιοκτήτης βρίσκεται επίσης εντός του οχήματος·
- μεγαλύτερη ευκαμψία σχετικά με τα δικαιώματα των προσώπων που εργάζονται σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος της συνήθους κατοικίας τους· τα πρόσωπα αυτά θα έχουν δικαίωμα να χρησιμοποιούν το αυτοκίνητό τους στο κράτος μέλος όπου εργάζονται επί εννέα μήνες ανά δωδεκάμηνη περίοδο·
- το κράτος μέλος δεν επιβάλλει φορολόγηση όταν, κατά τη διάρκεια της επιτρεπόμενης περιόδου προσωρινής χρήσης, το όχημα υφίσταται ζημιά και το κόστος επισκευής υπερβαίνει την αγοραία αξία του οχήματος·
- την ανάκληση των ειδικών φορολογικών ρυθμίσεων για τα οχήματα που μεταφέρονται από ένα κράτος μέλος σε άλλο ως συνέπεια γάμου ή κληρονομιάς·
- τη διαβούλευση μεταξύ των εθνικών αρχών σε περίπτωση διαφοράς ως προς τον εικαζόμενο τόπο κατοικίας του προσώπου.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των ιδιωτικών αυτοκινήτων μεταξύ των κρατών μελών είναι από τους πιο ευαίσθητους προβληματικούς τομείς για τους κατοίκους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα εμπόδια αυτά, είτε είναι φορολογικής φύσης είτε άλλης, δυσχεραίνουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, δεδομένου του μεγάλου αριθμού των περιπτώσεων κατά τις οποίες επιλέγουν ως μέσο μεταφοράς το αυτοκίνητο όχημα.

⁽¹⁾ ΕΕ C 108 της 7.4.1998, σ. 75.

⁽²⁾ ΕΕ L 105 της 23.4.1983, σ. 59 (Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής: ΕΕ C 131 της 12.6.1976, σ. 50).

⁽³⁾ ΕΕ L 105 της 23.4.1983, σ. 64 (Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής: ΕΕ C 131 της 12.6.1976, σ. 49).

⁽⁴⁾ ΕΕ L 348 της 29.11.1989, σ. 28 (Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής: ΕΕ C 180 της 8.7.1987, σ. 13).

2.2. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την προτεινόμενη οδηγία.

2.3. Η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται, ωστόσο, ότι τα κράτη μέλη, τα οποία επιβάλλουν φόρους κυκλοφορίας οχημάτων, θα υποστούν απώλειες εισπράξεων. Το ύψος των απωλειών δεν φαίνεται ωστόσο να είναι μεγάλο, δεδομένου του μικρού αριθμού περιπτώσεων. Τα θιγόμενα κράτη μέλη μπορούν να καλύψουν τις απώλειες αυξάνοντας τους φόρους πετρελαιοειδών (βλ. σχετικά τον πίνακα του παράρτηματος).

2.4. Η ΟΚΕ ελπίζει ότι με τη νέα οδηγία θα καταστούν σαφέστερα τα δικαιώματα των ευρωπαϊκών πολιτών και συγχρόνως θα αναχαιτισθεί η κατάχρηση φορολογικών πλεονεκτημάτων.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. *Σχετικά με το άρθρο 2 «Ορισμοί»*

3.1.1. Στο άρθρο 2 στ) καθορίζεται η έννοια «οικογένεια». Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι ορισμοί που ισχύουν σχετικά σε ορισμένα κράτη μέλη είναι ευρύτεροι και περιλαμβάνουν και άλλες μορφές συμβίωσης⁽¹⁾.

3.2. *Σχετικά με το άρθρο 4 «Προϋποθέσεις για τη μη καταβολή φόρου κατόπιν μεταφοράς κατοικίας»*

3.2.1. Στο άρθρο 4.1 β) χρησιμοποιείται η έκφραση «... χρησιμοποιούσε το όχημα...». Η έκφραση αυτή είναι ασαφής επειδή είναι σχεδόν αδύνατο να διαπιστωθεί η ακριβής ημερομηνία έναρξης της χρήσης. Θα ήταν καλύτερα να χρησιμοποιείται η ημερομηνία έκδοσης της άδειας στο όνομα του προσώπου που μεταφέρει την κατοικία του σε άλλο κράτος μέλος.

3.2.2. Ένα ιδιαίτερο πρόβλημα αποτελούν τα οχήματα τα οποία έχουν ταξινομηθεί στο όνομα μέλους της οικογένειας το οποίο δεν μετακομίζει.

3.2.3. Στο άρθρο 4.1 γ) ορίζεται ότι το αυτοκίνητο εισκομίζεται στο κράτος μέλος στο οποίο το πρόσωπο μεταφέρει την κατοικία του το αργότερο εντός 12 μηνών από την εν λόγω μεταφορά κατοικίας.

3.2.4. Η ΟΚΕ κρίνει ότι το εδάφιο αυτό είναι περιττό. Θα ήταν χρησιμότερο να ορισθεί ένας χρονικός περιορισμός για την πώληση του οχήματος ή να ορισθεί ο ανώτατος αριθμός οχημάτων ανά οικογένεια.

3.3. *Σχετικά με το άρθρο 5 «Γενικές προϋποθέσεις για τη μη καταβολή φόρων σε περίπτωση προσωρινής χρήσης οχήματος σε άλλο κράτος μέλος εκτός του κράτους της ταξινόμησης»*

3.3.1. Η ΟΚΕ κρίνει ότι το άρθρο 5.2 ταυτίζεται, ως προς το αντικείμενο, με το άρθρο 7. Σε αυτή την περίπτωση δεν

χρειάζεται χρονικός περιορισμός, διότι δεν απαιτείται στο άρθρο 7.

3.3.2. Άλλωστε θα πρέπει να διερευνηθεί με ποιο τρόπο θα μπορούσε να ελεγχθεί ένα διάστημα εννέα (ή περισσότερων) μηνών, εφόσον δεν διεξάγεται πλέον κανένας έλεγχος στα σύνορα.

3.4. *Σχετικά με το άρθρο 6 «Ειδικές περιπτώσεις ιδιωτικής χρήσης όπου δεν επιτρέπεται η φορολόγηση»*

3.4.1. Η ΟΚΕ προτείνει να παραταθεί η προθεσμία για τις επιχειρήσεις εκμίσθωσης αυτοκινήτων στο άρθρο 6 α).

3.4.2. Η ΟΚΕ προτείνει να διατυπωθεί το άρθρο 6 δ) ως εξής:

«Επιβατικό όχημα που χρησιμοποιείται από πρόσωπο που κατοικεί στο κράτος μέλος της προσωρινής χρήσης, υπό τον όρο ότι το πρόσωπο που εισήγαγε το όχημα στο κράτος μέλος της προσωρινής χρήσης βρίσκεται εντός του οχήματος.»

3.4.3. Η ΟΚΕ προτείνει να καθορισθεί μία τυπική διαδικασία η οποία να ανταποκρίνεται στην περίπτωση που περιγράφεται στο άρθρο 6 δ) και η οποία να αναγνωρίζεται από όλα τα κράτη μέλη⁽²⁾.

3.5. *Σχετικά με το άρθρο 7 «Περιπτώσεις επαγγελματικής χρήσης όπου δεν επιτρέπεται η φορολόγηση»*

3.5.1. Όπως και στο άρθρο 6 δ), η ΟΚΕ προτείνει να καθιερωθεί και σε αυτή την περίπτωση μία αναγνωρισμένη διαδικασία.

3.6. *Σχετικά με το άρθρο 8 «Διατάξεις σχετικά με τις ανεπαρκώς ζημιές οχημάτων»*

3.6.1. Η ΟΚΕ τονίζει ότι είναι δύσκολο να εξακριβωθεί η αγοραία αξία, κυρίως όταν πρόκειται για μεταχειρισμένα αυτοκίνητα.

3.7. *Σχετικά με το άρθρο 9 «Μόνιμη χρήση σε άλλο κράτος μέλος εκτός εκείνου της συνήθους κατοικίας»*

3.7.1. Η ΟΚΕ προτείνει να καταστεί ελαστικότερη η απαγόρευση της χρήσης με την έννοια του άρθρου 9.3.

⁽¹⁾ Ένα ιδιαίτερο πρόβλημα μπορούν να αποτελέσουν υιοθετημένα παιδιά ή παιδιά υπό προσωρινή κηδεμονία.

⁽²⁾ Ορισμένα κράτη μέλη απαιτούν τη συμπλήρωση πολυσελίδων εντύπων ακόμη και σε περίπτωση βραχυπρόθεσμης αντικατάστασης αυτοκινήτων.

3.8. Σχετικά με το άρθρο 12 «Επίλυση των διαφορών»

3.8.1. Στο άρθρο 12.3 παραχωρείται στην Επιτροπή το δικαίωμα απόφασης σε περίπτωση διαφορών. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ το δικαίωμα αυτό ανήκει περισσότερο στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

4. Συμπεράσματα και σύνοψη

4.1. Απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς είναι η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και

εμπορευμάτων και στην προκειμένη περίπτωση των ιδιωτικών αυτοκινήτων. Συγχρόνως, ορισμένα κράτη μέλη επιβάλλουν φόρους ταξινόμησης επί των ιδιωτικών αυτοκινήτων, στα πλαίσια των φορολογικών και πολιτικών τους στόχων.

4.2. Η ΟΚΕ φρονεί ότι με την οδηγία αυτή καθώς και τις παρατηρήσεις που διατυπώνει η ίδια, αφενός ενισχύονται τα δικαιώματα των πολιτών, ιδιαίτερα εκείνων που μεταφέρουν την κατοικία τους σε άλλο κράτος μέλος, και αφετέρου διατηρείται το νόμιμο δικαίωμα των κρατών μελών να επιβάλλουν φόρους.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Εισόδημα που προέρχεται από φόρους οχημάτων το 1994

Α. Ως ποσοστό του ΑΕγχΠ

	Φόρος καταχώρησης	Φόρος κυκλοφορίας	Φόρος καυσίμων (βενζίνη)	Φόρος πετρελαίου	Φόρος ασφάλισης	Οδικά τέλη	Σύνολο
Αυστρία	0,07	0,20	1,03	0,43	0,34	0,45	2,52
Βέλγιο	0,14	0,42	0,88	0,65	0,12	0,00	2,21
Δανία	1,43	0,46	0,66	0,31	0,10	0,02	2,99
Φινλανδία	0,40	0,29	1,24	0,47	0,13	0,00	2,54
Γαλλία	0,10	0,22	1,04	0,73	0,33	0,00	2,42
Γερμανία	0,00	0,43	1,18	0,55	0,17	0,00	2,33
Ελλάδα	0,52	0,14	1,74	0,77	0,00	0,00	3,17
Ιρλανδία	0,78	0,67	1,09	0,68	0,00	0,00	3,22
Ιταλία	0,05	0,08	1,34	0,69	0,00	0,33	2,48
Λουξεμβούργο	0,00	0,07	2,12	1,50	0,00	0,00	3,70
Κάτω Χώρες	0,60	0,82	0,95	0,58	0,00	0,00	2,95
Πορτογαλία	0,87	0,11	1,53	1,14	0,00	0,24	3,88
Ισπανία	0,22	0,22	1,02	0,73	0,01	0,20	2,18
Σουηδία	0,11	0,27	1,44	0,31	0,00	0,00	2,13
ΗΒ	0,00	0,57	1,43	0,64	0,01	0,00	2,65

Πηγή: Eurostat 1997 και ΓΔ XXI.

B. Ως ποσοστό της συνολικής φορολογίας (περιλ. κοινωνικές εισφορές) της γενικής διοίκησης

	Φόρος καταχώρησης	Φόρος κυκλοφορίας	Φόρος καυσίμων (βενζίνη)	Φόρος πετρελαίου	Φόρος ασφάλισης	Οδικά τέλη	Σύνολο
Βέλγιο	0,30	0,91	1,88	1,39	0,26	0,00	4,72
Δανία	2,77	0,89	1,27	0,61	0,19	0,05	5,77
Γερμανία	0,00	1,00	2,77	1,29	0,40	0,00	5,46
Φινλανδία	0,85	0,60	2,60	0,99	0,28	0,00	5,32
Γαλλία	0,22	0,50	2,36	1,67	0,74	0,00	5,49
Ελλάδα	1,63	0,45	5,48	2,42	0,00	0,00	9,98
Ιρλανδία	2,12	1,83	2,97	1,85	0,00	0,00	8,77
Ιταλία	0,12	0,20	3,29	1,69	0,00	0,81	6,10
Λουξεμβούργο	0,00	0,16	4,79	3,40	0,00	0,00	8,35
Κάτω Χώρες	1,28	1,76	2,04	1,25	0,00	0,00	6,33
Αυστρία	0,15	0,46	2,34	0,98	0,76	1,03	5,73
Πορτογαλία	2,45	0,32	4,31	3,22	0,00	0,67	10,96
Ισπανία	0,59	0,61	2,79	2,02	0,02	0,54	5,98
Σουηδία	0,22	0,53	2,89	0,62	0,00	0,00	4,27
HB	0,00	1,69	4,26	1,90	0,02	0,00	7,88

Πηγή: Eurostat 1997 και ΓΛ XXI.

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «8η Ετήσια Έκθεση για τα Διαρθρωτικά Ταμεία 1996»

(98/C 235/08)

Στις 25 Νοεμβρίου 1997, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «8η Ετήσια Έκθεση για τα Διαρθρωτικά Ταμεία 1996».

Το τμήμα περιφερειακής ανάπτυξης, χωροταξίας και πολεοδομίας στο οποίο ανατέθηκε η επεξεργασία της γνωμοδότησης της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 21 Απριλίου 1998 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Little.

Κατά τη 355η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1998), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 116 ψήφους υπέρ και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα Διαρθρωτικά Ταμεία κατά το 1996 είναι η όγδοη Ετήσια Έκθεση για αυτό το θέμα μετά την τελευταία σημαντική αναθεώρηση των κανονισμών που διέπουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία (τη «μεταρρύθμιση» των Διαρθρωτικών Ταμείων του 1988).

1.2. Η έκθεση δημοσιεύεται σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΟΚ) 2052/88 και 4253/88 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκαν αμφότεροι το 1993 και αναλύει, όπως ορίζεται σ' αυτούς τους κανονισμούς, τις δραστηριότητες των Διαρθρωτικών Ταμείων κατά τη διάρκεια του έτους και την πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά την επίτευξη των στόχων τους.

1.3. Τον Νοέμβριο του 1996 η Επιτροπή δημοσίευσε την πρώτη τριετή της «Έκθεση για την οικονομική και κοινωνική συνοχή»⁽¹⁾, όπως ορίζεται στο άρθρο 130B της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και μια περίληψη της έκθεσης αυτής, που έχει στενή συνάφεια με το προκειμένο θέμα, έχει ενσωματωθεί στην εξεταζόμενη έκθεση. Αυτή η έκθεση για τη συνοχή περιλαμβάνει μια αξιολόγηση της συμβολής των ταμείων στην πρόοδο προς την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε μια γνωμοδότηση⁽²⁾ για την εν λόγω έκθεση στις 23 Απριλίου 1997.

⁽¹⁾ COM(96) 542 τελικό.

⁽²⁾ EE C 206 της 7.7.1997, σ. 78-87.

1.4. Ανταποκρινόμενη σε αιτήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου μέσω μιας περιεκτικής ανακοίνωσης με τίτλο «Πρόγραμμα δράσης (Agenda) 2000», η Επιτροπή σκιαγράφησε τις γενικές προοπτικές της για την εξέλιξη της Ένωσης και των πολιτικών της πέρα από την καμπή του αιώνα και για ένα ευρύ δημοσιονομικό πλαίσιο σε σχέση με τη διεύρυνση. Το έγγραφο περιέχει, μεταξύ άλλων, συνοπτικές προτάσεις για περαιτέρω μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων με δεδηλωμένο στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικής και αειφόρου ανάπτυξης και τη δημιουργία απασχόλησης σε όλη την Ένωση. Η ΟΚΕ υιοθέτησε στις 30 Οκτωβρίου 1997 μια γνωμοδότηση⁽¹⁾ που εκφράζει τη γενική αρχική της αντίδραση στις προτάσεις της Επιτροπής και σκοπεύει να πραγματοποιηθεί αναλυτικότερα, σε πρόσθετες γνωμοδοτήσεις που καταρτίζονται, τις σημαντικότερες συνιστώσες του θέματος, όπως η μεταρρύθμιση της διαρθρωτικής πολιτικής, αφού δημοσιευθούν αναλυτικότερες προτάσεις της Επιτροπής⁽²⁾ το Μάρτιο του 1998.

2. Χαρακτηριστικά των Διαρθρωτικών Ταμείων το 1996

2.1. Οι διάφορες μορφές ενισχύσεων για την εξεταζόμενη δημοσιονομική περίοδο έχουν τεθεί πλέον σε εφαρμογή σε όλα τα κράτη μέλη, με την υιοθέτηση, το 1996, των τελευταίων Ενιαίων Εγγράφων Προγραμματισμού και των προγραμμάτων των κοινοτικών πρωτοβουλιών και την καθιέρωση του πολυετούς προγραμματισμού. Για τα νέα κράτη μέλη, το 1996 ήταν ένα έτος κεφαλαιώδους σημασίας με καλή εξέλιξη του καταμερισμού των αναλήψεων υποχρεώσεων.

2.2. Τα προγράμματα του Στόχου 2 για την περίοδο 1994-96 έληξαν, αν και μεταφέρθηκαν στην επόμενη περίοδο πιστώσεις 859 εκατ. Ecu. Ενόψει των προετοιμασιών για την περίοδο 1997-99, η Επιτροπή προσδιόρισε ότι οι επιλέξιμες περιφέρειες θα είναι οι ίδιες με την περίοδο 1994-96 με πολύ ελάχιστες αλλαγές. Ο συνολικός πληθυσμός που καλύπτεται από τον Στόχο 2 παραμένει 16,4 %.

2.3. Η Επιτροπή συνέχισε να παρακολουθεί την εφαρμογή, υποστηρίζοντας τις προετοιμασίες της ενδιάμεσης αξιολόγησης. Άρχισε, επίσης, μια σειρά θεματικών αξιολογήσεων των επιπτώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων σε ορισμένους βασικούς τομείς, όπως η έρευνα και ανάπτυξη, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, το περιβάλλον, και η ισότητα των ευκαιριών. Οι εργασίες για την αξιοποίηση των πορισμάτων των αξιολογήσεων αναμενόταν να αρχίσουν στα τέλη του 1997. Με τη συνεργασία των κρατών μελών, θεσπίστηκαν νέες κατευθυντήριες γραμμές για την ορθή και αποτελεσματική διαχείριση. Ελλείψεις και παρατυπίες αποκαλύφθηκαν και πάλι σχεδόν σε όλες τις χώρες μέλη.

2.4. Οι τέσσερις βασικές αρχές της μεταρρύθμισης του 1988 υποβλήθηκαν σε ιδιαίτερο έλεγχο. Κατά την άποψη της Επιτρο-

πής, υπήρξε βελτίωση στον τρόπο σχηματισμού των συμπράξεων και σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά την εξεύρεση αποδείξεων για την πραγματική τήρηση της αρχής της προσθετικότητας.

2.5. Υπήρξε σαφής πρόοδος όσον αφορά την απορρόφηση των αχρησιμοποίητων πιστώσεων και η εκτέλεση του κοινοτικού προϋπολογισμού για το 1996 ανήλθε πρακτικά σε ποσοστό 100%. Οι πιστώσεις που αναλήφθηκαν ανέρχονταν σε 26,1 δισεκατομμύρια Ecu και οι πληρωμές που καταβλήθηκαν σε 22,4 δισεκατομμύρια.

2.6. Η κατάσταση της απασχόλησης παρέμεινε σοβαρή αιτία ανησυχίας κατά τη διάρκεια του 1996 και η Επιτροπή προσπάθησε να εξασφαλίσει συνοχή των μέτρων που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και της στρατηγικής της ΕΕ να δώσει προτεραιότητα στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της απασχόλησης. Έτσι, στις κατευθυντήριες γραμμές που κοινοποίησε η Επιτροπή στα κράτη μέλη για την προετοιμασία των προγραμμάτων του Στόχου 2 κατά την περίοδο 1997-99 ορίζεται ως πρώτη προτεραιότητα η δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Για τον ίδιο λόγο, η Επιτροπή ανέλαβε μια νέα πρωτοβουλία με στόχο την προώθηση των τοπικών συμφώνων απασχόλησης με συγχρηματοδότηση από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

2.7. Η Επιτροπή προέβη, επίσης, στον καταμερισμό του αποθεματικού των σχεδόν 1,7 δισεκατομμυρίων Ecu, το οποίο είχε συσταθεί την εποχή του αρχικού καταμερισμού των πόρων για τις κοινοτικές πρωτοβουλίες για την περίοδο 1994-1999, λαμβάνοντας υπόψη τις εξής προτεραιότητες: καταπολέμηση της ανεργίας, ισότητα των ευκαιριών και καταπολέμηση του αποκλεισμού, το περιβάλλον, και εδαφική διάσταση των διαρθρωτικών πολιτικών.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η εξεταζόμενη έκθεση είναι τόσο περιεκτική όσο και πολυσύνθετη και συνιστά, κατά κύριο λόγο, μια ιστορική επισκόπηση και πηγή αναφοράς. Δεν θα ήταν ούτε εφικτό ούτε και σκόπιμο να σχολιάσει η ΟΚΕ όλες τις πτυχές της.

3.2. Στην παρούσα γνωμοδότηση, η ΟΚΕ θα επικεντρωθεί στα σημαντικότερα ζητήματα που ανέκυψαν κατά το 1996, σε ζητήματα που υπήρχαν ήδη προηγουμένως, αλλά δεν έχουν ακόμη βρει λύση, και στα θετικά στοιχεία της «8ης Ετήσιας Έκθεσης» αυτής καθεαυτής. Επειδή τα προγράμματα του Στόχου 2 για την περίοδο 1997-99 αποτελούν αντικείμενο μιας παράλληλης γνωμοδότησης, και προκειμένου να αποφευχθεί η επικάλυψη, δεν θα διατυπωθούν εδώ ειδικές παρατηρήσεις για τις προετοιμασίες αυτών των προγραμμάτων κατά τη διάρκεια του 1996, στις οποίες ωστόσο αναφέρεται η εξεταζόμενη έκθεση. Ομοίως, δεν θα διατυπωθούν ειδικές παρατηρήσεις για τις λεπτομερείς προτάσεις μεταρρύθμισης των κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων, διότι οι προτάσεις αυτές θα αποτελέσουν αντικείμενο μίας ή περισσότερων ιδιαίτερων γνωμοδοτήσεων, οι οποίες πρόκειται να καταρτισθούν και να υιοθετηθούν εντός των προσεχών μηνών.

3.3. Η ΟΚΕ τονίζει ότι η έκθεση της Επιτροπής για το 1996 έχει την ίδια βασικά διάθροση με το προηγούμενο έτος. Μία

(1) EE C 19 της 21.1.1998, σ. 111-115.

(2) COM(98) 131 τελικό.

σημαντική αλλαγή είναι η συγκέντρωση όλων των πληροφοριών για τις ενισχύσεις που χορηγούν τα ταμεία σε κάθε χώρα, ούτως ώστε να παρέχεται μια συνολική εικόνα των διαρθρωτικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται σε καθμία. Η περυσινή καινοτομία της οριζόντιας εξέτασης ενός συγκεκριμένου θέματος σε όλο το μήκος της έκθεσης διατηρείται και το θέμα που επιλέχθηκε αυτή τη φορά είναι η στήριξη της έρευνας και της τεχνολογικής καινοτομίας.

3.4. Η έκθεση χωρίζεται σε δύο κύρια μέρη. Το πρώτο κάνει μια γενική επισκόπηση των επιτευγμάτων του 1996 και περιλαμβάνει τέσσερα κεφάλαια (εφαρμογή των Διαρθρωτικών Ταμείων το 1996, εκτέλεση του προϋπολογισμού, θεσμικά θέματα που σχετίζονται με τα Διαρθρωτικά Ταμεία και αξιολόγηση). Το δεύτερο εξετάζει αναλυτικά την εφαρμογή των Διαρθρωτικών Ταμείων και περιλαμβάνει έξι κεφάλαια: το πρώτο παρουσιάζει τα προγράμματα και τα επιτεύγματα κάθε κράτους μέλους και τα άλλα πέντε αποτελούνται από λογιστικούς πίνακες με λεπτομέρειες για την εκτέλεση του προϋπολογισμού το 1996, την εκτέλεσή του μεταξύ 1994 και 1996, τον περιφερειακό καταμερισμό της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, τα σημαντικότερα σχέδια και τα πειραματικά σχέδια του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ.

3.5. Η ΟΚΕ επικροτεί το περιεχόμενο και τη δομή της έκθεσης για το 1996 και επαινεί την Επιτροπή για την επιμέλεια που επέδειξε κατά την παραγωγή του εκτενούς αυτού εγγράφου 350 περίπου σελίδων καθώς και για την τήρηση της προθεσμίας δημοσίευσής του τον Νοέμβριο. Ωστόσο, ο χρονικός κύκλος της παραγωγής της έκθεσης επιδρά αρνητικά στην αξία της και, επομένως, η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόσφατα δεδηλωμένη πρόθεση της Επιτροπής να μεταθέσει την ημερομηνία της δημοσίευσής της σε μεταγενέστερο σημείο του ετήσιου κύκλου στο μέλλον.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Εταιρική σχέση

4.1.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει δείξει από πολλού ενδιαφέρον για την δημιουργία ικανοποιητικών «εταιρικών σχέσεων», ως βάσης για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων της Επιτροπής, των κρατών μελών, και άλλων αρμόδιων οργανισμών σχετικά με την προετοιμασία, τη χρηματοδότηση και την αξιολόγηση της λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων. Η ΟΚΕ είχε υποστηρίξει κατ' αρχήν τις νέες ρυθμίσεις για την εταιρική σχέση, που θεσπίστηκαν το 1994, και σήμερα αναγνωρίζει την πρόοδο που έχει συντελεσθεί ως το 1996 όσον αφορά την εφαρμογή τους.

4.1.2. Η έκθεση αναφέρεται σε ένα εσωτερικό έγγραφο της Επιτροπής, στο οποίο διατυπώνονται ορισμένες προκαταρκτικές προτάσεις για περαιτέρω βελτίωση της έννοιας της εταιρικής σχέσης, που θα εφαρμοσθεί μετά το 1999. Οι προτάσεις

αυτές αναπτύχθηκαν περαιτέρω σε μια ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα «Κοινωνική διαρθρωτική ενίσχυση και απασχόληση»⁽¹⁾, για την οποία δεν ζητήθηκε γνωμοδότηση της ΟΚΕ και παγιώθηκαν με την ανακοίνωση «Πρωτοβουλία για την απασχόληση στην Ευρώπη: ένα σύμφωνο εμπιστοσύνης»⁽²⁾.

4.1.3. Βάσει της πρωτοβουλίας που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουλίου 1996 να προωθηθούν (αρχικά σε πειραματική βάση) τα λεγόμενα «Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης», υιοθετήθηκαν ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για την «ισχυρότερη εταιρική σχέση» που θεωρείται απαραίτητη για το σχέδιο. Η ΟΚΕ έχει ήδη εκφράσει την υποστήριξή της για τα Σύμφωνα και στις 30 Οκτωβρίου 1997 ενέκρινε μια ενημερωτική έκθεση για να βοηθήσει στη δημόσια προβολή τους.

4.1.4. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι, εν καιρώ, τα Τοπικά Σύμφωνα θα συμβάλουν στη συσσώρευση πείρας σε ό,τι αφορά αυτή την ισχυρότερη εταιρική σχέση. Το γεγονός αυτό ενδιαφέρει από την άποψη της γενικής λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων, αλλά, λόγω καθυστερήσεων στην εφαρμογή των πειραματικών συμφώνων, ενδέχεται να μην είναι διαθέσιμη τέτοια πείρα και να μην μπορεί να αξιολογηθεί προτού τεθούν σε εφαρμογή το πλαίσιο και οι ρυθμίσεις της επόμενης περιόδου. Η έκθεση δεν παρέχει καμία περαιτέρω ένδειξη ως προς την κατεύθυνση που πρόκειται να ακολουθήσουν οι σκέψεις της Επιτροπής σχετικά με τη μελλοντική εξέλιξη της εταιρικής σχέσης. Η ΟΚΕ έχει, ωστόσο, πληροφορηθεί ότι το 1997 η Επιτροπή άρχισε μια θεματική αξιολόγηση της εταιρικής σχέσης, το αποτέλεσμα της οποίας αναμένει με ενδιαφέρον.

4.1.5. Η Επιτροπή προτείνει τον επαναπροσδιορισμό της εταιρικής σχέσης λόγω της μεταρρύθμισης των Διαρθρωτικών Ταμείων.

4.2. Προγραμματισμός

4.2.1. Οι καθυστερήσεις που σημειώθηκαν το 1995 και 1996 ως προς τη θέση σε εφαρμογή, αλλά και τη μετέπειτα πρακτική εξέλιξη των προγραμμάτων, καλύφθηκαν κατά μεγάλο μέρος το 1996. Αν και πρέπει να επαινεθεί αυτή η εξέλιξη, η ΟΚΕ εξακολουθεί, εντούτοις, να φοβάται ότι έχει δημιουργηθεί ένα χάσμα ίσως και 18 περίπου μηνών κατά μέσο όρο μεταξύ της εκκαθάρισης των προγραμμάτων της προηγούμενης περιόδου και της έναρξης των προγραμμάτων της περιόδου 1994-1999. Ο τεράστιος αριθμός των μέτρων ενίσχυσης (492 σήμερα μόνο για τους καλυπτόμενους στόχους!) δημιουργεί ένα υπέρτοπο βάρος από άποψη προετοιμασίας, αξιολόγησης και έγκρισης, το οποίο είναι προφανώς ασυμβίβαστο με την ικανοποιητική κάλυψη αυτού του χάσματος.

4.2.2. Το πρόγραμμα για τις περιοχές του Στόχου 2 θα πληγεί διπλά από τις καθυστερήσεις αυτές λόγω της υποδιαίρεσης της

(1) COM(96) 109 τελικό, Μάρτιος 1996.

(2) CES(96) 1 τελικό, Ιούνιος 1996.

περιόδου 1994-1999. Πριν από την έναρξη της περιόδου αυτής, η ΟΚΕ εξέφρασε την άποψη — στη γνωμοδότησή της για την τροποποίηση των κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων⁽¹⁾ — ότι η περίοδος αυτή δεν θα πρέπει να υποδιαιρεθεί στην περίπτωση του Στόχου 2. Εάν οι μεταβολές που είχαν γίνει στις επιλέξιμες περιοχές ήταν αμελητέες και εάν είχαν ληφθεί υπόψη οι συστάσεις της ΟΚΕ, οι πρόσθετες καθυστερήσεις και ο διοικητικός φόρτος εργασίας θα είχαν ίσως αποφευχθεί.

4.2.3. Η ΟΚΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει την απλούστευση των διαδικασιών προγραμματισμού και, πράγματι, στην πρόσφατη γνωμοδότησή της για την «Έκθεση για την οικονομική και κοινωνική συνοχή», διατυπώνει συγκεκριμένες προτάσεις για τον ορθολογισμό και τη μείωση του αριθμού των στόχων, των πόρων και των πρωτοβουλιών.

4.2.4. Η ΟΚΕ συνιστά να μετατεθεί σε πιο αρχικό στάδιο της διαδικασίας το χρονοδιάγραμμα για την προετοιμασία, την αξιολόγηση, και την έγκριση των προγραμμάτων, ώστε να μειωθεί σημαντικά το χρονικό διάστημα μεταξύ της αρχής της νέας δημοσιονομικής περιόδου και της θέσης τους σε εφαρμογή, και ζητεί από την Επιτροπή να εκδίδει σαφείς και περιεκτικές κατευθυντήριες γραμμές όσο το δυνατόν νωρίτερα στον ετήσιο κύκλο. Η εφαρμογή ενός παρόμοιου χρονοδιαγράμματος για τα οικονομικά έτη 2000-2007 απαιτεί τη λήψη των κατάλληλων πολιτικών αποφάσεων εκ μέρους του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις αρχές του 1999.

4.3. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και οι άλλες κοινοτικές πολιτικές

4.3.1. Η περιφερειακή ανάπτυξη δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τις περιφερειακές πολιτικές της Κοινότητας και των κρατών μελών. Έτσι, και οι διαρθρωτικές πολιτικές της ΕΕ πρέπει να λειτουργήσουν εντός του γενικού οικονομικού περιβάλλοντος, όπου υφίστανται την επήρεια άλλων πολιτικών.

4.3.2. Η ΟΚΕ τονίζει τακτικά την ανάγκη για την καλύτερη δυνατή συνέπεια μεταξύ των διάφορων πολιτικών και συχνά απευθύνει εκκλήσεις για τη διενέργεια αναλύσεων της σχέσης μεταξύ των Διαρθρωτικών Ταμείων και των άλλων κοινοτικών πολιτικών και των αλληλεπιδράσεων τους.

4.3.3. Η έκθεση για τη συνοχή, που αναφέρθηκε στην παράγραφο 1.3 ανωτέρω, παρέχει μια προοπτική της επίδρασης όλων των κοινοτικών και εθνικών πολιτικών στην οικονομική και κοινωνική συνοχή, τον θεμελιώδη στόχο των Διαρθρωτικών Ταμείων. Η ΟΚΕ επικρότησε θερμά αυτήν την έκθεση στη σχετική γνωμοδότησή της, όπου δήλωσε ότι «Η κριτική αξία της πρώτης έκθεσης για τη συνοχή είναι ότι τοποθετεί τα ταμεία στο πλαίσιο ενός ευρύτερου φάσματος κοινοτικών πολιτικών»⁽²⁾.

4.3.4. Παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται για τη συνεκτίμηση της συνοχής, είναι αναπόφευκτο οι δυνατότητες και τα οφέλη των μη διαρθρωτικών πολιτικών να έχουν άνισες περιφερειακές επιπτώσεις, όπως άλλωστε και η όλη διεργασία της οικονομικής ολοκλήρωσης. Η αναγνώριση των αντίξοων δυνάμεων που απορρέουν από τις μη διαρθρωτικές πολιτικές είναι τμήμα της συλλογιστικής στην οποία στηρίζεται η λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων και οι δυνάμεις αυτές χρειάζεται να αναγνωρίζονται δεόντως κατά τη στοχοθέτηση των πόρων. Στο κεφάλαιο II Δ της 8ης Ετήσιας Έκθεσης, η Επιτροπή δίδει έμφαση στη συμβολή των Διαρθρωτικών Ταμείων στην επιδίωξη των στόχων άλλων πολιτικών, παραθέτοντας μόνο μερικές αναφορές στις θετικές επιπτώσεις των εν λόγω πολιτικών στη συνοχή. Αν και η ΟΚΕ δέχεται ότι δεν ενδείκνυται να γίνεται λεπτομερής αναφορά σ' αυτές τις αντίξοες δυνάμεις στις ετήσιες εκθέσεις για τα Διαρθρωτικά Ταμεία (σε αντίθεση με την ετήσια έκθεση για τη συνοχή), θεωρεί ότι πρέπει, ωστόσο, να μην αγνοείται η ύπαρξή τους.

4.3.5. Η ΟΚΕ λυπάται διότι η επικεφαλίδα του κεφαλαίου II Δ είναι παραπλανητική, επειδή ο όρος «συμπληρωματικότητα» υποδηλώνει ότι οι πολιτικές της ΕΕ είναι συμπληρωματικές έτσι αόριστα (τα πράγματα ή τα θέματα δεν μπορούν να είναι συμπληρωματικά ως ένα βαθμό). Ο χρησιμοποιούμενος όρος είναι ένα ατυχές παράδειγμα γραφειοκρατικής γλώσσας και στην καλύτερη περίπτωση ασαφής. Θα ήταν πιο κατατοπιστικό να χρησιμοποιηθεί ως επικεφαλίδα του κεφαλαίου ο όρος «Συμβατότητα με τις άλλες κοινοτικές πολιτικές».

5. Έρευνα και τεχνολογική καινοτομία

Η ΟΚΕ επικροτεί την οριζόντια ανάλυση των ενεργειών των Ταμείων για την τεχνολογική ανάπτυξη των περιφερειών και υποστηρίζει την έμφαση στα καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες που προκύπτουν από την εφαρμοσμένη έρευνα. Η έκθεση υπογραμμίζει την ανομοιογένεια, στο εσωτερικό της ΕΕ, των δεικτών ΕΤΑ, όπως οι δαπάνες και η απασχόληση στον τομέα ΕΤΑ ή η πρόσβαση στις τηλεπικοινωνίες. Η αυξανόμενη έμφαση που δίδεται στα μέτρα ΕΤΑ στα προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 1994-1999, ιδίως στις περιφέρειες του Στόχου 1, είναι μια ευπρόσδεκτη εξέλιξη. Επίσης αξιοσημείωτες εξελίξεις είναι η αυξανόμενη εξέλιξη των τεχνολογικών μέτρων (π.χ. ενημερωτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, τεχνική εκπαίδευση και κατάρτιση, αξιοποίηση της υποδομής των τηλεπικοινωνιών, μηχανισμοί μεταφοράς τεχνολογίας), η αυξανόμενη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και οι επενδύσεις σε συμπληρωματικές στρατηγικές περιφερειακής καινοτομίας/μεταφοράς τεχνολογίας με σκοπό την προαγωγή μιας πιο αναλυτικής και στρατηγικής προσέγγισης

⁽¹⁾ ΕΕ C 201 της 26.7.1993, σ. 52-58.

⁽²⁾ ΕΕ C 206 της 7.7.1997, σ. 78-87, σημείο 1.10.

των θεμάτων ΕΤΑ. Θα είναι σημαντικό να αποτιμηθούν οι επιπτώσεις αυτών των τάσεων στις μελλοντικές εκθέσεις και αξιολογήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ΟΚΕ σημειώνει

με ενδιαφέρον ότι η Επιτροπή πρόκειται να δημοσιεύσει στις αρχές του 1998 μια ιδιαίτερη έκθεση για την Ε&Α και τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής: “Τα νέα περιφερειακά προγράμματα 1997-1999 για το στόχο 2 της κοινοτικής διαρθρωτικής πολιτικής — με προτεραιότητα στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης”»

(98/C 235/09)

Στις 17 Νοεμβρίου 1997, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το τμήμα περιφερειακής ανάπτυξης, χωροταξίας και πολεοδομίας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Masucci στις 21 Απριλίου 1998.

Κατά την 355η σύνοδο ολομελείας της (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1998), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 114 ψήφους κατά και μία αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Επιτροπή παρουσίασε τον περασμένο Νοέμβριο ανακοίνωση στην οποία υποβάλλονται τα νέα περιφερειακά προγράμματα στο πλαίσιο του στόχου 2, που θα πρέπει να υλοποιηθούν στη δεύτερη περίοδο προγραμματισμού, δηλαδή έως τα τέλη του 1999, στις περιοχές που πλήττονται από βιομηχανική παρακμή.

Το έγγραφο αποτελεί τον καρπό της εξέτασης 65 νέων ενιαίων εγγράφων προγραμματισμού (DOCUP) και του κοινοτικού πλαισίου υποστήριξης (QCS) όσον αφορά την Ισπανία.

Έχουν αποκλειστεί από την ανάλυση τα DOCUP για την Αυστρία και την Σουηδία που επέλεξαν τον 5ετή προγραμματισμό⁽¹⁾.

1.2. Η ανακοίνωση συνοψίζει τα αποτελέσματα που ελπίζεται ότι θα επιτευχθούν από την άποψη της οικονομικής ανάπτυξης και ειδικότερα τις επιπτώσεις για την απασχόληση.

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται από τα κράτη μέλη, η εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών θα επιτρέψει τη δημιουργία και τη διατήρηση περίπου 880 000 θέσεων εργασίας, που θα επικεντρωθούν κατά το 90% (801 000) στη Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία και Ιταλία.

1.3. Τα προβλεπόμενα μέτρα μπορούν σε γενικές γραμμές να διαχωριστούν σε 4 τυπολογίες:

— υποστήριξη στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα των βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων, με ειδικότερη προσοχή στις ΜΜΕ (47,4% των δαπανών)

— προγράμματα κατάρτισης και επανεκπαίδευσης των εργαζομένων, με τον προσανατολισμό τους στις νέες τεχνολογίες (33,8% των δαπανών)

— ενέργειες ανάκτησης και βελτίωσης των αστικών περιοχών και των περιοχών βιομηχανικής παρακμής (12,3% των δαπανών)

— περιβαλλοντική προστασία και προώθηση καθαρών τεχνολογιών και οικολογικού τουρισμού (5,2%).

(1) Σύνθεση των προγραμμάτων για τις δύο αυτές χώρες περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής για τη σημερινή κατάσταση των περιφερειακών πολιτικών της ΕΕ στην Αυστρία, Φινλανδία και Σουηδία· COM(96) 316 τελ. της 3.7.1996.

Απόλυτη προτεραιότητα των νέων προγραμμάτων 1997-1999 του στόχου 2 θα πρέπει να είναι, σύμφωνα με όσα αναφέρονται από την Επιτροπή στο Σημείωμα γενικών κατευθύνσεων που διαβιβάστηκε στα κράτη μέλη στις 30 Απριλίου 1996⁽¹⁾, η δημιουργία θέσεων εργασίας. Ο στόχος αυτός θα πρέπει να υλοποιηθεί με τη βελτίωση των παραγωγικών διαρθρώσεων και του επιπέδου ειδίκευσης του εργατικού δυναμικού.

1.4. Η Επιτροπή συνελπίσ εξέτασε όλα τα προγράμματα στο φως των στόχων αυτών, αξιολογώντας σε ποιο βαθμό οι προτεραιότητες αυτές έχουν ληφθεί υπόψη η ποιότητα του ενδιαφερόμενου τομέα· η συνοχή μεταξύ διακηρυχθέντων στόχων και δαπανών· η πραγματική ποσοτική εκτίμηση των επιπτώσεων στην απασχόληση· οι περιβαλλοντικές συνέπειες της στρατηγικής και των δράσεων που επιλέχτηκαν.

1.4.1. Ελήφθησαν επίσης υπόψη και οι αρχές της κοινοπραξίας και του πρόσθετου χαρακτήρα.

Ειδικότερα, στα προγράμματα θα πρέπει να διαφαίνεται η δέσμευση για μέγιστη ανάληψη ευθύνης εκ μέρους των κοινωνικών εταίρων καθώς και η διασύνδεση των προγραμμάτων για το στόχο 2 με άλλες πρωτοβουλίες οικονομικής ανάκαμψης της εν λόγω περιοχής.

Όσον αφορά τον πρόσθετο χαρακτήρα, κάθε κράτος μέλος υποχρεώνεται να διασφαλίσει ένα επίπεδο συνολικής δαπάνης ανάλογο με το αντίστοιχο ποσό της περιόδου 1994-1996.

1.5. Σε σχέση με την περίοδο 1994-1996, ο κατάλογος των περιοχών που έγιναν αποδεκτές στα πλαίσια του στόχου 2 παρέμεινε σε γενικές γραμμές αναλλοίωτος, όπως άλλωστε και το ποσοστό του ενδιαφερόμενου πληθυσμού (16,4 %).

Οι διαθέσιμοι πόροι καθορίστηκαν σε 8 288 εκατ. Ecu (τιμές 1997) με πραγματική αύξηση της τάξεως του 13,8 % σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο. Στους πόρους αυτούς θα πρέπει να προστεθούν 859 εκατ. Ecu που δεν χρησιμοποιήθηκαν έως τα τέλη του 1996, έτσι ώστε οι διαθέσιμες πιστώσεις ανέρχονται σε 9 147.

2. Τα προβλήματα που επισημάνθηκαν

2.1. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι κατά την κατάρτιση των νέων DOCUP χρησιμοποιήθηκαν επωφελώς οι εμπειρίες της προηγούμενης περιόδου.

Όπως επίσης, επισημαίνεται η μεγάλη συνέχεια στρατηγικής μεταξύ των παλαιών και των νέων προγραμμάτων.

Η παρουσίαση των στόχων σε γενικές γραμμές ήταν σαφής και εξαντλητική, με την ένδειξη 4-5 στρατηγικών στόχων, που επιλέχθηκαν σε ορισμένες περιπτώσεις σύμφωνα με μια ολοκληρωμένη οπτική της οικονομικής ανάπτυξης, ενώ σε άλλες περιπτώσεις ενοήθηκαν οριζόντιες διαστάσεις, όπως το συμβατό με το περιβάλλον και η ισοδυναμία των ευκαιριών.

2.2. Όσον αφορά την επάρκεια των μέτρων σε σχέση με τους στρατηγικούς στόχους που αναφέρθηκαν, η Επιτροπή επισημαίνει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις το ιδιαίτερα ευρύ

φάσμα παρεμβάσεων κατέστησε πιο δύσκολη την συμπληρωματικότητα καθώς και τις συνέργιες.

2.2.1. Ειδικότερα οι δράσεις κατάρτισης είναι αυτές που προσδιορίζονται καλύτερα «ίσως λόγω του οριζόντιου χαρακτήρα των μέτρων που αφορούν τους ανθρώπινους πόρους»⁽²⁾.

Η Επιτροπή επισημαίνει ωστόσο ότι «ο βαθμός αμοιβαίας ενσωμάτωσης μεταξύ των μέτρων ΕΤΠΑ και μέτρων ΕΚΤ φαίνεται σχετικά καλύτερος»⁽²⁾.

2.2.2. Αντιθέτως πιο σοβαρές ελλείψεις επεσήμανε η Επιτροπή στα προγράμματα που παρουσιάστηκαν αρχικώς λόγω «μη ποσοστιαίας έκφρασης των στόχων και των αποτελεσμάτων που επιδιώκονται, στις οποίες περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα ως προς την απασχόληση, και έλλειψης στοιχείων αναφοράς»⁽³⁾.

Ειδικότερα επισημαίνει ότι σπάνια χρησιμοποιήθηκε το μεθοδολογικό σημείωμα που διαβιβάστηκε στα κράτη μέλη για προκαταρκτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων στην απασχόληση.

2.2.3. Μεγαλύτερη προσοχή αντιθέτως δόθηκε στις περιβαλλοντικές πτυχές: το μεγαλύτερο τμήμα των προγραμμάτων περιελάμβανε στρατηγική περιβαλλοντική αξιολόγηση και σε ορισμένες περιπτώσεις δόθηκαν πλήρεις και λεπτομερείς πληροφορίες για το κάθε ένα προβλεπόμενο μέτρο.

2.3. Όσον αφορά την κοινοπραξία, παρά την δηλωθείσα δέσμευση να εξασφαλιστεί η παρουσία της στο μεγαλύτερο μέρος των σχεδίων, δεν προσδιορίστηκαν σαφώς οι μορφές συμμετοχής.

2.4. Τέλος οι ανεπαρκείς πληροφορίες και οι δυσκολίες επαλήθευσης των στοιχείων δεν επέτρεψαν την ικανοποιητική επαλήθευση σεβασμού της αρχής του πρόσθετου χαρακτήρα.

Για το λόγο αυτό, στις αποφάσεις έγκρισης των DOCUP εισήχθη ρήτρα «βάσει της οποίας οι κοινοτικές πληρωμές θα διακοπούν μετά την καταβολή της προκαταβολής εν αναμονή των αποτελεσμάτων της προκαταρκτικής επαλήθευσης του σεβασμού του πρόσθετου χαρακτήρα»⁽⁴⁾.

2.5. Για ορισμένες από τις ανεπάρκειες αυτές ήταν ωστόσο δυνατό να υπάρξει παρέμβαση κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων μεταξύ Επιτροπής και κράτους μέλους με σοβαρά αποτελέσματα ως προς τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των σχεδίων «ειδικότερα αν ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα αξιολόγησης και της προτεραιότητας που αποδίδεται στη δημιουργία θέσεων εργασίας»⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ COM(96) 952 τελ., 29.4.1996.

⁽²⁾ COM(97) 524 τελ., 14.11.1997, III, i, iv.

⁽³⁾ COM(97) 524 τελ., 14.11.1997, III, i, v.

⁽⁴⁾ COM(97) 524 τελ., 14.11.1997, III, i, γ.

⁽⁵⁾ COM(97) 524 τελ., 14.11.1997, III, ii.

Σε ορισμένες περιπτώσεις δόθηκε μεγαλύτερη σημασία στα μέτρα που υπόσχονται περισσότερο από την άποψη της υποστήριξης της απασχόλησης· σε άλλες περιπτώσεις επα-ναπροσδιορίστηκαν τελείως τα προγράμματα.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Το έγγραφο της Επιτροπής αποκτά ιδιαίτερη σημασία για διάφορους λόγους: κυρίως επειδή αφορά την τελευταία περίοδο ισχύος του στόχου 2 όπως έχει διαρθρωθεί σήμερα.

3.1.1. Όπως είναι γνωστό, πράγματι, κατά τη μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων που έχουν προαγγελθεί στο έγγραφο «Ατζέντα 2000» προβλέπεται ριζική αναθεώρηση της διαρθρωτικής πολιτικής.

Οι σημερινοί επτά στόχοι θα μειωθούν σε τρεις, εκ των οποίων δυο περιφερειακοί και ένας που θα προορίζεται αποκλειστικά για τους ανθρώπινους πόρους.

Για την περίοδο 2000-2006 η Επιτροπή προβλέπει μέση ετήσια χορήγηση ελαφρώς κατώτερη από αυτή που θα διατεθεί το 1999 και η οποία θα χαρακτηρίζεται από πιο αυστηρή εφαρμογή του κατώτατου ορίου του 75 % του ΑΕΠ για τις περιοχές που περιλαμβάνονται στο νέο στόχο 1.

3.1.2. Επιπλέον προβλέπεται ότι από το σημερινό 51 % που καλύπτεται από τους στόχους 1 και 2 θα υπάρξει μείωση στο 35-40%: αυτό σημαίνει ότι ορισμένες περιοχές θα αποκλειστούν. Λαμβάνοντας επίσης υπόψη το γεγονός ότι στους νέους στόχους 1 και 2 θα συντρέξουν όλα τα κοινοτικά προγράμματα πρωτοβουλίας, με εξαίρεση εκείνα που αποβλέπουν στους ανθρώπινους πόρους οι οποίοι θα αποτελέσουν το νέο στόχο 3, αυτό σημαίνει ότι ορισμένες περιοχές μπορεί να μην υποστηρίζονται πλέον διαρθρωτικά — με εξαίρεση το Κοινωνικό Ταμείο και τις επιμέρους κοινοτικές πρωτοβουλίες — μετά το 1999. Συνεπώς για τις περιοχές αυτές οι παρεμβάσεις που αναφέρονται στην ανακοίνωση αποκτούν ειδικότερη σημασία.

3.2. Ο δεύτερος λόγος που δίνει ιδιαίτερη σπουδαιότητα στην ανακοίνωση συνίσταται στο γεγονός ότι ο τρόπος με τον οποίο οδηγήθηκαν στα DOCUP που υιοθετήθηκαν για την περίοδο 1997-1999 και τα μέτρα που προβλέπονται θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο προσεκτικής εκτίμησης, για να υλοποιηθεί η μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων από πιο διαφανή και αποτελεσματική σκοπιά.

Με την έννοια αυτή ειδικότερη σημασία μπορούν να έχουν:

- από την άποψη των διαδικασιών κατάρτισης των προγραμμάτων, η επαλήθευση εφαρμογής της οριζόντιας κοινοπραξίας,
- από την άποψη των περιοχόμενων, η επιλογή των καινοτόμων σχεδίων και των σχεδίων τοπικής ανάπτυξης,
- από την άποψη των στόχων, η δημιουργία πρόσθετων και μόνιμων θέσεων εργασίας.

3.3. Ο τρίτος λόγος ενδιαφέροντος — είναι ο πιο σημαντικός (από απόλυτη σκοπιά) — συνίσταται ακριβώς στη συμβολή που τα προγράμματα που περιέχονται στα υποβαλλόμενα DOCUP

μπορούν να προσφέρουν στην προσπάθεια δημιουργίας και προστασίας της απασχόλησης, η οποία έχει καταστεί η απόλυτη προτεραιότητα των κοινοτικών πολιτικών.

4. Η αξιολόγηση

4.1. Τα προγράμματα που αναφέρονται στην ανακοίνωση μπορούν συνεπώς να αξιολογηθούν:

- σε μια οπτική επαλήθευσης σε σχέση με τα αποτελέσματα των προηγούμενων περιόδων, στο φως των προβλημάτων που έχουν εμφανιστεί στις προηγούμενες περιόδους διαχείρισης του στόχου 2,
- σε μια μελλοντική προβολή, στο φως όσων προβλέπονται στο έγγραφο «Ατζέντα 2000» για τη μεταρρύθμιση της διαρθρωτικής πολιτικής⁽¹⁾.

4.2. Η σύγκριση με το παρελθόν

4.2.1. Πάνω από όλα είναι σκόπιμο να επαληθευτεί εάν ο προγραμματισμός 1997-1999 παρουσίασε βελτιώσεις σε σχέση με τους προηγούμενους προγραμματισμούς.

Προς το σκοπό αυτό μπορεί να είναι σκόπιμο να χρησιμοποιηθούν, ως κριτήριο ανάλυσης, τα ζητήματα που προέκυψαν στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Συνοχής τον Απρίλιο του 1997, στο οποίο εξετάστηκαν και συζητήθηκαν οι εκθέσεις σχετικά με τη διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων⁽²⁾.

4.2.2. Στο Φόρουμ αυτό, η συζήτηση για το στόχο 2 επέτρεψε να εμφανιστούν ορισμένα προβλήματα ουσίας. Στο γενικό επίπεδο η παρέμβαση των διαρθρωτικών ταμείων στις περιοχές βιομηχανικής παρακμής, μολονότι έπαιξε σημαντικό ρόλο στη διαρθρωτική προσαρμογή στη διάρκεια των τελευταίων ετών (στην περίοδο 1989-1993 δημιουργήθηκαν περίπου 500 000 καθαρές θέσεις εργασίας) είχε περιορισμένα αποτελέσματα λόγω της πολύ μικρής διάστασης ορισμένων περιοχών, που σε ορισμένες περιπτώσεις δεν επέτρεψαν αποτελεσματική ολοκληρωμένη προσέγγιση.

Η περιορισμένη χρονική διάρκεια (2 έτη) εννόησε τις βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις εις βάρος της στρατηγικής οπτικής για την ανάπτυξη.

4.2.3. Όσον αφορά ειδικότερα το περιεχόμενο των προγραμμάτων και την εφαρμογή τους, σοβαρά όρια σε μια πραγματική μεταστροφή των ζωνών αυτών προέκυψαν από το γεγονός ότι συχνά οι ΜΜΕ δεν κατορθώνουν να ακολουθήσουν τις εξελίξεις της αγοράς και της καινοτομίας και συνεπώς δεν παράγουν σημαντική περιφερειακή πρόσθετη αξία.

Εξακολουθεί ωστόσο να υπάρχει μια σημαντική θετική αλλαγή: στο περιεχόμενο των προγραμμάτων δίνεται πάντα προτεραιό-

⁽¹⁾ Βλ. έγγο. «Ατζέντα 2000», πρώτο μέρος, II, 2.

⁽²⁾ Ειδική σημασία έχει η έκθεση του καθηγητή Michel Quévint.

τητα στους άυλους παράγοντες (ανάπτυξη των επιχειρήσεων, καινοτομία, κατάρτιση και επαγγελματική επανειδίκευση, προστασία του περιβάλλοντος) σε σχέση με φυσικούς παράγοντες, δηλαδή τις βασικές υποδομές.

Σημαντική είναι επίσης και η προσοχή που δόθηκε στην ΕΤΑ και στην καινοτομία, χρειάζεται όμως να είμαστε προσεκτικοί και να μη χρησιμοποιούνται οι επενδύσεις περισσότερο στην προσφορά καινοτομίας παρά στις πραγματικές απαιτήσεις των ΜΜΕ.

4.2.4. Μια από τις μεγαλύτερες θετικές πτυχές των διαρθρωτικών ταμείων είναι η δέσμευση των περιοχών στην παροχή ανάπτυξης με μόνιμο και οργανωμένο τρόπο.

Παραμένουν — και είναι θετικό αυτό — μεγάλες διαφορές στις μεθόδους διαχείρισης, που επηρεάζονται από τις διοικητικές παραδόσεις.

Συνεχίζεται επίσης και η δυσκολία των συγκεντρωτικών διοικήσεων να αποδεχθούν την «bottom up» προσέγγιση της περιφερειακής ανάπτυξης.

4.2.5. Ένα άλλο μεγάλο πλεονέκτημα υπήρξε το γεγονός ότι αναπτύχθηκε η οριζόντια κοινοπραξία καθώς και η καλύτερη συνοχή μεταξύ των εθνικών και περιφερειακών παρεμβάσεων.

Η δημιουργία της κοινοπραξίας σε ορισμένες ζώνες παραμένει δύσκολο να υλοποιηθεί λόγω έλλειψης αντίστοιχου πνεύματος στη σχέση μεταξύ δημόσιων αρχών και κοινωνικοοικονομικών παραγόντων.

Στο παρελθόν ο ιδιωτικός τομέας ήταν πάντοτε απών κατά τη φάση της κατάρτισης των πραγμάτων, στα οποία συμμετείχαν μόνο οι δημόσιοι και παραδημόσιοι παράγοντες.

4.2.6. Άλλα σημαντικά ζητήματα αφορούν τη διαχείριση των προγραμμάτων.

Τροποποιήσεις και προσαρμογές πραγματοποιούνται περισσότερο σε συνάρτηση με τις χρηματοδοτικές πτυχές παρά με τις αλλαγές προτεραιοτήτων της περιφερειακής ανάπτυξης.

Αυτό συντελείται επίσης γιατί λείπει η οποιαδήποτε εποπτεία και γιατί η χρονική διάσταση είναι πολύ περιορισμένη.

Πολλά σχέδια δεν καθορίζουν λειτουργικούς στόχους από την άποψη της υλοποίησης και των επιπτώσεων. Η επιλογή βάσει αυτών των κριτηρίων αποτέλεσε την εξαίρεση και όχι τον κανόνα.

Τέλος, σε ορισμένες περιπτώσεις ο πρόσθετος χαρακτήρας αποτέλεσε πρόβλημα: οι διαθέσιμοι πόροι δεν χρησιμοποιήθηκαν ακριβώς γιατί οι περιφερειακές και εθνικές αρχές συνάντησαν δυσκολίες να προσθέσουν πόρους στους αντίστοιχους κοινοτικούς.

4.2.7. Η Επιτροπή επισημαίνει, στα συμπεράσματα της υπό εξέταση ανακοίνωσης, ότι στα νέα προγράμματα 1997-1999 προσφέρονται περισσότερα κίνητρα στις επενδύσεις που προωθούν αύξηση που βασίζεται στην εντατική χρήση εργατικού δυναμικού και στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Δίνεται μεγαλύτερη προσοχή στις δράσεις επιμόρφωσης και επανειδίκευσης, στην προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος και στην ενθάρρυνση της Ε&Α.

Επίσης καταβάλλεται νέα προσοχή στην ενίσχυση των υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο, που αντιπροσωπεύουν μια σημαντική λεκάνη απασχόλησης.

4.2.7.1. Συνολικά παρατηρείται μια θετική ολοκληρωμένη προσέγγιση μεταξύ κοινοτικών εθνικών και τοπικών πρωτοβουλιών, που αποτελεί την αναγκαία προϋπόθεση για τη βελτιστοποίηση της χρήσης των πόρων και της επίτευξης καλύτερων αποτελεσμάτων.

4.3. *Η μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων και οι κρατικές ενισχύσεις με περιφερειακούς στόχους*

4.3.1. Σύμφωνα με όσα ανακοινώθηκαν από την Επιτροπή στην «Ατζέντα 2000» τα νέα προγράμματα του στόχου 2 «θα έχουν ως στόχο την οικονομική διαφοροποίηση, ακόμα και στις περιοχές που εξαρτώνται έντονα από έναν ενιαίο οικονομικό τομέα που βρίσκεται σε κρίση»⁽¹⁾.

Και προστίθεται ότι «θα πρέπει να στηριχθούμε κυρίως στην υποστήριξη των ΜΜΕ και στην καινοτομία, στην ενθάρρυνση της επαγγελματικής επιμόρφωσης, στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης, όπως επίσης και της προστασίας του περιβάλλοντος και στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού ... Θα πρέπει ειδικότερα να καταβληθούν προσπάθειες στον τομέα των ανθρώπινων πόρων, θέτοντας σε εφαρμογή μια στρατηγική ενεργοποίησης της αγοράς εργασίας σε συνάρτηση με τις μελλοντικές απαιτήσεις».

4.3.1.1. Η Επιτροπή εκφράζει επίσης την ευχή «ότι θα προσδιοριστούν απλά, διαφανή και ειδικά κριτήρια αποδοχής για τους διάφορους τύπους περιοχών του νέου στόχου 2». Κάθε περιοχή θα υλοποιήσει ένα ενιαίο πρόγραμμα με την παρέμβαση διαφόρων ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ, ΧΜΠΑ).

4.3.1.2. Ο τελικός στόχος θα είναι η προσπάθεια να επικεντρωθούν οι πόροι στις περιοχές που έχουν πληγεί περισσότερο σε κοινοτικό επίπεδο.

Οι ζώνες που είναι σήμερα αποδεκτές στους στόχους 2 και 5 β και που πρόκειται να αποκλειστούν με τα μελλοντικά επιλεκτικά κριτήρια, θα δεχθούν περιορισμένη δημοσιονομική υποστήριξη με στόχο να βοηθηθεί η μεταβατική περίοδος.

Η Επιτροπή αναγγέλλει, με στόχο την απλοποίηση των λειτουργικών διαδικασιών, την κατάρτιση ενιαίου πολυετούς προγράμματος για κάθε περιοχή των στόχων 1 και 2, καθώς και την σαφή κατανομή των ευθυνών μεταξύ εθνικών, περιφερειακών, και τοπικών αρχών και της Επιτροπής, καθώς και αυστηρούς ελέγχους και προσεκτικές επαληθεύσεις των αποτελεσμάτων.

4.3.2. Θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη και οι νέοι προσανατολισμοί για τις κρατικές ενισχύσεις με περιφερειακό στόχο, τις οποίες ενέκρινε η Επιτροπή στις 10 του

⁽¹⁾ «Ατζέντα 2000», πρώτο μέρος, ΙΙ, 2.

περασμένου Δεκεμβρίου, κατόπιν πρωτοβουλίας του επιτρόπου Van Miert, με σκοπό «να εγκαθιδρυθεί ένα πιο διαφανές καθεστώς» και να «δημιουργηθεί μια θετική διάκριση υπέρ των πιο μειονεκτικών περιοχών»⁽¹⁾.

4.3.2.1. Τα κυριότερα κριτήρια θα είναι:

- συγκέντρωση των ενισχύσεων στις πιο φτωχές περιοχές·
- συνοχή των προβλεπόμενων εθνικών παρεμβάσεων με τις αντίστοιχες των περιφερειακών πιστώσεων·
- ειδική προσοχή στις επιδοτήσεις που προορίζονται για την προώθηση της απασχόλησης: συνελπώς όχι μόνο ενισχύσεις στις παραγωγικές επενδύσεις αλλά επίσης και στις απασχολήσεις που θα προκύψουν·
- συνολική μείωση των περιφερειακών ενισχύσεων.

4.3.3. Το σημείο στο οποίο επιδιώκουμε εδώ να επιστήσουμε την προσοχή, στο φως των προτάσεων μεταρρύθμισης που αναφέρθηκαν, αφορά τους πληθυσμούς που θα αποκλειστούν από τα διαρθρωτικά ταμεία μετά το 2000.

Τίθεται συνελπώς το πρόβλημα του πώς θα συνοδευτούν οι μεταβατικές περίοδοι σε αυτές τις περιοχές καθώς και της υιοθέτησης νέων κριτηρίων αποδοχής που θα είναι επαρκώς θεμελιωμένες και αιτιολογημένες στο επίπεδο των στατιστικών κοινωνικοοικονομικών επιστημάνσεων.

4.3.4. Έτσι δημιουργεί ερωτήματα ο στόχος του να υπάρξει ταύτιση των περιοχών που καλύπτονται από το στόχο 2 με τις περιοχές που μπορούν να επωφεληθούν από τις κρατικές ενισχύσεις (άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ της Συνθήκης). Μολοντί αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα καλύτερου συντονισμού και ενσωμάτωσης των κοινοτικών διαρθρωτικών πολιτικών με τις αντίστοιχες εθνικές, αυτή η επιλογή μπορεί να οδηγήσει σε υπερβολική μείωση των περιοχών.

5. Οι επιπτώσεις στην απασχόληση

5.1. Τα αποτελέσματα που θα έχουν στην απασχόληση οι διαρθρωτικές δράσεις αξίζει να μελετηθούν σοβαρά. Ο κύριος στόχος των διαρθρωτικών ταμείων είναι, σύμφωνα με το Λευκό Βιβλίο Ντελόρ, να συμβάλουν στη δημιουργία των προϋποθέσεων οικονομικής ανάπτυξης και μόνιμης ανταγωνιστικότητας.

Η προτεραιότητα της απασχόλησης ορίστηκε από την Επιτροπή στην ανακοίνωση του Μαρτίου 1996 για τις διαρθρωτικές παρεμβάσεις και την απασχόληση⁽²⁾.

Και ύστερα από τη συνάντηση του Έσσην έως και την πρόσφατη διάσκεψη κορυφής του Λουξεμβούργου, όλα τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια έθεσαν σε πρώτη θέση, όσον αφορά τη σοβαρότητα και την επιτακτικότητα, το πρόβλημα της απασχόλησης.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ περιλαμβάνει νέο τίτλο για την απασχόληση, όπου αυτή θεωρείται «ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος».

Επίσης στο πρόγραμμα εργασίας για το 1998⁽³⁾, η Επιτροπή αναγγέλλει διάφορες προτάσεις κανονισμού σχετικά με τις διαρθρωτικές πολιτικές, προκειμένου να εφαρμοστούν οι μεταρρυθμίσεις που προτείνονται στο έγγραφο Ατζέντα 2000, και αναφέρει την απασχόληση ως πρώτη «πολιτική προτεραιότητα» στην οποία θα πρέπει να επικεντρωθεί η δράση της⁽⁴⁾.

5.2. Στην οπτική αυτή, αξίζει κάποια εμβάθυνση το ζήτημα των στόχων απασχόλησης που προβλέπονται στα διάφορα DOCUP.

Τα στοιχεία που περιέχονται στο παράρτημα 4 της ανακοίνωσης, σχετικά με τις επιπτώσεις που προβλέπεται ότι θα έχουν στην απασχόληση στα διάφορα κράτη μέλη, είναι διαφορετικά και όχι πάντοτε κατανοητά.

Για παράδειγμα στο Ηνωμένο Βασίλειο προβλέπονται πάνω από 380 000 θέσεις μεταξύ αυτών που θα δημιουργηθούν και αυτών που θα διατηρηθούν (εκ των οποίων πάνω από 40 000 προσωρινές, περίπου το 10%), ενώ στη Γερμανία ο αριθμός αυτός μειώνεται σε 120 000 (4 100 οι προσωρινές, περίπου 3%) και στην Ιταλία 123 000 (6 200 οι προσωρινές, περίπου 5%).

Συνελπώς εμφανίζονται σημαντικές διαφορές και στο μέσο κόστος δημιουργίας θέσεων εργασίας.

5.3. Στην ανακοίνωση υπάρχουν επίσης το ίδιο αντιφατικές διαβεβαιώσεις.

Η Επιτροπή προχωρεί προσεκτικά στο κεφ. 3 σημείο 5, όπου γίνεται λόγος για ποσοτική έκφραση των στόχων και των επιπτώσεων, υπενθυμίζοντας ότι «μια από τις πιο σοβαρές ελλείψεις των προγραμμάτων που είχαν υποβληθεί αρχικώς ήταν η έλλειψη ποσοστοποίησης των στόχων και των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων».

Προσθέτει ωστόσο ότι στις διαπραγματεύσεις «πραγματοποιήθηκαν σημαντικές βελτιώσεις».

Στη συνέχεια εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι τα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν πολύ περιορισμένα το μεθοδολογικό σημείωμα που τους απέστειλε σχετικά με την προηγούμενη αξιολόγηση των επιπτώσεων στην απασχόληση.

Στη συνέχεια του κεμμένου αντιθέτως γίνεται λόγος εκ νέου για «αξιοσημείωτη πρόοδο που πραγματοποιήθηκε όσον αφορά την ποσοτική έκφραση των επιπτώσεων στην απασχόληση» και για «λεπτομερείς εκτιμήσεις»⁽⁵⁾.

5.3.1. Φαίνεται ωστόσο ότι μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι αξιολογήσεις έγιναν με πολύ διαφορετικές μεθόδους υπολογισμού.

5.4. Το πρόβλημα υφίσταται επίσης και ως προς τη σύγκριση που μπορεί να γίνει με προηγούμενες εκ των υστέρων εκτιμήσεις.

⁽¹⁾ ΕΕ C 74 της 10.3.1998.

⁽²⁾ COM(96) 109 τελικό, 20.3.1996.

⁽³⁾ SEC(97) 1852 τελικό.

⁽⁴⁾ COM(97) 517 τελικό.

⁽⁵⁾ COM(97) 524 τελ., 14.11.1997, III, iii.

Στην περίοδο 1989-1993 — σύμφωνα με την 8η Ετήσια Έκθεση των Διαρθρωτικών Ταμείων 1996 — το σύνολο είναι 850 000 θέσεις εργασίας στα τέσσερα έτη προγραμματισμού.

Για την περίοδο 1997-1999 — δηλαδή μόνο για δύο έτη, η πρόβλεψη είναι 880 000 θέσεις εργασίας. Συνεπώς τιμή ανώτερη κατά το ήμισυ σε μια περιορισμένη περίοδο, δηλαδή πρόοδος κατά 200 %, που φαίνεται να οφείλεται στη μεγαλύτερη δέσμευση όλων σχετικά με το πρόβλημα της απασχόλησης.

Η πιο ενδιαφέρουσα σύγκριση όμως — δηλαδή αυτή σχετικά με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας — δεν μπορεί να γίνει στο βαθμό που προς μεγάλη έκπληξη δεν διατίθενται στοιχεία σχετικά με τις καθαρές θέσεις εργασίας (που παρέχονται μόνο από τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο).

Αυτό λέει πολλά για την αξιοπιστία των στοιχείων που έχουν χορηγηθεί από τις περισσότερες χώρες.

Σε αντίφαση με όλες αυτές τις ασάφειες διατίθεται αντιθέτως για τις 12 χώρες το νέο στοιχείο των προσωρινών θέσεων εργασίας, που έχουν εκφραστεί ποσοτικά σε 106 115, αριθμός αρκετά υψηλός για να συγκριθεί με το ενδεχόμενο και ρεαλιστικό τελικό στοιχείο που αποτελούν οι καθαρές θέσεις εργασίας.

5.5. Μολονότι είναι προφανές ότι η Επιτροπή συναντά δυσκολίες παραλαβής αξιόπιστων πληροφοριών από τα κράτη μέλη και ότι οι προσπάθειές της είναι περιορισμένες σε σχέση με την έκταση που θα πρέπει να έχουν οι αναγκαίοι έλεγχοι, επαναλαμβάνεται ότι υπάρχει πρόβλημα μεθοδολογίας που θα πρέπει να ακολουθηθεί, αλλά κυρίως επαληθεύσεων και ελέγχων ως προς την επίτευξη των στόχων που σήμερα δεν καταβάλλονται.

Οι έλεγχοι και επαληθεύσεις είναι πράγματι αυστηροί και λεπτομερείς αλλά κυρίως μόνο σε ό,τι αφορά τον απολογισμό των δαπανών: δεν υπάρχει επαλήθευση και παρακολούθηση εκ των υστέρων.

Δεν πρόκειται μόνο για καθαρά μεθοδολογικά ζητήματα αλλά για πραγματικές και αποτελεσματικές συνέπειες στο επίπεδο της απασχόλησης.

5.6. Σχετικά με αυτό η ΟΚΕ επιβεβαιώνει ακόμη μια φορά ότι απαραίτητες συνθήκες για τη δημιουργία πραγματικών και μόνιμων θέσεων εργασίας είναι η πραγματική αύξηση της οικονομίας, με αύξηση της ζήτησης και του διαθέσιμου εισοδήματος.

Οι πολιτικές υποστήριξης, για να δημιουργήσουν νέα απασχόληση, πρέπει να ενσωματωθούν σε μια διαδικασία γενικότερης ανάπτυξης.

Και αυτό που ισχύει στο μακροοικονομικό επίπεδο ισχύει επίσης και στο μικροοικονομικό: τα μέτρα που αποβλέπουν στην καθιέρωση καινοτομίας και στην αύξηση της παραγωγικότητας θα πρέπει να αντισταθμίζονται από μέτρα που θα αποβλέπουν στη διεύρυνση της ζήτησης.

Η ίδια η Επιτροπή στην πρόσφατη έκθεση με τίτλο «Η απασχόληση στην Ευρώπη το 1997» υποστηρίζει ότι: «Όποια και να

είναι η σχέση μεταξύ απασχόλησης και παραγωγικής ανάπτυξης, το κύριο πρόβλημα έγκειται στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης»⁽¹⁾.

Ο στόχος των διαρθρωτικών ενεργειών, στις οποίες περιλαμβάνονται αυτές που χρηματοδοτούνται από το στόχο 2, θα πρέπει να είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και των περιφερειών αλλά επίσης της παραγωγής, της ζήτησης και του εισοδήματος. Μόνο με τον τρόπο αυτό οι βελτιώσεις μπορούν να οδηγήσουν σε πρόσθετη απασχόληση.

6. Τελικές θεωρήσεις

Η ανακοίνωση της Επιτροπής φωτίζει συνεπώς τη συνέχιση ορισμένων εμποδίων που θα πρέπει να λυθούν ενόψει της μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων και προσφέρει την ευκαιρία ορισμένων θεωρήσεων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης των πόρων, τόσο ως προς την επίτευξη του βραχυπρόθεσμου στόχου, να προστατευτεί δηλαδή ή να δημιουργεί απασχόληση, όσο και σε σχέση με το στρατηγικό στόχο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

6.1. Ενίσχυση της κοινοπραξίας

6.1.1. Πρέπει να αντιμετωπιστεί πάνω από όλα με αποφασιστικότητα και σαφήνεια το ζήτημα της κοινοπραξίας. Σ' αυτό το θεμελιώδες μέσο η ανακοίνωση αφιερώνει μόνο μια σύντομη παράγραφο στο πρώτο μέρος και δεν την αναφέρει ως πρόβλημα στα αναλυτικά δελτία των επιμέρους χωρών, ενώ επίσης δεν συγκαταλέγεται καθόλου στις τελικές αξιολογήσεις. Μόνο στο πλαίσιο ανασύνθεσης του παραρτήματος 5 σχετικά με τα σχέδια που αφορούν τα τοπικά σύμφωνα και την απασχόληση, γίνεται καταγραφή των κυριότερων εταίρων.

6.1.2. Όπως η ίδια η Επιτροπή επεσήμανε στο προανατολιστικό σημείωμα που απέστειλε στα κράτη μέλη το 1996, στις περιοχές του στόχου 2 υπάρχει ήδη μια παράδοση κοινοπραξίας, που θα πρέπει να εμπλουτιστεί περαιτέρω, να εφαρμοστεί και να ενισχυθεί⁽²⁾. Στο έγγραφο αυτό ζητούνται σαφώς κατά την κατάρτιση και την εφαρμογή των νέων προγραμμάτων για το στόχο 2 να συμμετέχουν «πλήρως οι περιφερειακές και τοπικές αρχές όπως επίσης και οικονομικοί παράγοντες, για παράδειγμα οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ, και οι οικονομικοί εταίροι».

Και αυτό με στόχο να εξασφαλιστεί ότι «τα εν λόγω προγράμματα θα αντικατοπτρίζουν πλήρως τις τοπικές ανάγκες και συνθήκες».

6.1.3. Τέλος δεν περιλαμβάνεται στην έκθεση οποιοδήποτε στοιχείο αξιολόγησης της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας αυτής της συμμετοχής, τόσο κατά την κατάρτιση των προγραμμάτων όσο και στις επόμενες φάσεις εφαρμογής και ελέγχου.

6.1.4. Η ΟΚΕ αντιθέτως ακόμη μια φορά επιμένει στο γεγονός ότι η κοινοπραξία θα πρέπει να δραστηριοποιηθεί από το στάδιο του προγραμματισμού και θα πρέπει να συνοδεύσει την εφαρμογή των διαρθρωτικών ενεργειών. Η συμβολή μιας

(1) COM(97) 479 τελικό, 1.10.1997, σ. 1.

(2) COM(96) 952 τελικό, 29.4.1996, III.

ισχυρής κοινοπραξίας είναι ουσιαστική για να είναι αποτελεσματική μια διαρθρωτική δράση, δεδομένου ότι επιτρέπει τον προγραμματισμό παρεμβάσεων που θα αποβλέπουν πραγματικά στις οικονομικοκοινωνικές προσπάθειες και θα εντάσσονται σε μια στρατηγική περιφερειακής ανάπτυξης.

Οι δημόσιες διοικήσεις δεν μπορούν πλέον να θεωρούν τη συμμετοχή των κοινωνικών και οικονομικών οργανώσεων ως πρόσθετο και, συνεπώς, προαιρετικό στοιχείο ή ακόμη λιγότερο ως τυπικότητα που απλώς δυσχεραίνει την εργασία όποιων καλούνται να αποφασίσουν. Η πραγματικότητα της κοινοπραξίας θα πρέπει αντιθέτως να αποτελέσει οργανικό και γενικευμένο στοιχείο σε όλα τα κράτη μέλη και για όλες τις διαρθρωτικές ενέργειες.

6.1.5. Μετά τη μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων και τον κανονισμό του 1993 υπήρξε κάποια πρόοδος προς την εφαρμογή της κοινοπραξίας, όμως ο βαθμός εφαρμογής του άρθρου 4 του κανονισμού 2081 διαφέρει από χώρα σε χώρα. Η ΟΚΕ ζητεί συνεπώς να αλλάξει το άρθρο αυτό και να ορισθούν πιο συγκεκριμένα οι αρχές της κοινοπραξίας, χωρίς να αφεθούν υπερβολικά περιθώρια χειρισμών στα κράτη μέλη. Η νέα πρόταση της Επιτροπής (άρθρο 8 της πρόσφατης πρότασης κανονισμού-πλαίσιο) μας φαίνεται ως βήμα προς τα εμπρός, που υιοθετεί τα αιτήματα της ΟΚΕ. Επίσης το ίδιο θα πρέπει να γίνει για τον καθορισμό των κοινών κριτηρίων σχετικά με τη λειτουργία των επιτροπών εποπτείας.

6.1.6. Όπως υποστηρίζει ήδη η Επιτροπή στην έκθεση για τα διαρθρωτικά ταμεία 1996⁽¹⁾ είναι σημαντικό:

- να διατυπωθεί το νομικό πλαίσιο για να αποσαφηνιστούν οι ρόλοι και οι ευθύνες·
- να υποστηριχθεί η βελτίωση των τεχνικών και λειτουργικών ικανοτήτων των εταιρών που τις χρειάζονται, με ενημερωτικές επιμορφωτικές ενέργειες και παροχή τεχνικής βοήθειας.

Ο στόχος που θα πρέπει να επιτευχθεί είναι να καταστεί η κοινοπραξία υποχρεωτικό μέσο της διαρθρωτικής πολιτικής, με πραγματική συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών εταιρών, δημόσιων και ιδιωτικών, κατά την κατάρτιση των προγραμμάτων διαρθρωτικής παρέμβασης.

6.2. Αναθεώρηση της διάρκειας του προγραμματισμού και της επιλεξιμότητας των περιοχών

6.2.1. Αντί να επεκτείνει την εγκυρότητα των προγραμμάτων 1994-1996, η Επιτροπή προτίμησε να εγκρίνει νέα προγράμματα, θεωρώντας ότι με τον τρόπο αυτό η χρήση των ταμείων θα βελτιωθεί. Στην περίπτωση αυτή η αναγκαιότητα επαναπροσανατολισμού των προγραμμάτων προς τον πρωταρχικό στόχο της απασχόλησης μπορεί να δικαιολογήσει την απόφαση αυτή.

Γενικά όμως φαίνεται ορθό να δηλώσει κανείς ότι η παραγωγική μεταστροφή μιας περιοχής, που συνήθως σημαίνει την πλήρη αναδιοργάνωση της οικονομικής και τοπικής γεωγρα-

φίας της, δεν μπορεί να σημειωθεί πάντοτε σε σύντομα χρονικά διαστήματα. Το ίδιο ισχύει και για τον αναπροσανατολισμό των ανθρώπινων πόρων, που αν θα πρέπει να καταρτιστούν καταλλήλως στις νέες δραστηριότητες, χρειάζεται ένας ορισμένος χρόνος.

6.2.2. Για το μέλλον ένας πιο μακρόχρονος προγραμματισμός φαίνεται λειτουργικότερος στα πλαίσια μιας πιο ολοκληρωμένης στρατηγικής η οποία θα έχει βαθύτερες συνέπειες στην πραγματικότητα του στόχου 2. Φυσικά θα πρέπει να γίνεται πάντοτε αναπρογραμματισμός στα μέσα της περιόδου, που μπορεί να προσφέρει την ευκαιρία όχι μόνο επαληθεύσεων και προσαρμογών αλλά ενδεχομένως και ολοκλήρωσης νέων προτάσεων παρέμβασης, με στόχο να ενισχυθούν εκείνες οι πραγματικότητες που προσφέρουν μεγαλύτερες δυνατότητες για επιπτώσεις στη συνολική ανταγωνιστικότητα μιας περιοχής και στη δημιουργία σταθερής απασχόλησης.

6.2.3. Όσον αφορά τα κριτήρια επιλεξιμότητας, οι διάφορες υποθέσεις που γίνονται για το στόχο 2 θα πρέπει να επαληθευθούν προσεκτικά. Είναι σίγουρο πως μια καλύτερη και πιο αποτελεσματική ολοκληρωμένη προσέγγιση θα πρέπει να προβλέπει επίσης πιο ευέλικτα κριτήρια εδαφικών διαστάσεων των παρεμβάσεων.

6.2.4. Ένα πρόβλημα που θα πρέπει να επιλυθεί με τη συνεργασία των κρατών μελών και των τοπικών κυβερνήσεων είναι το ζήτημα των στατιστικών δεικτών που βρίσκονται στη βάση των επιλογών και των αξιολογήσεων.

Είναι σημαντικό να προσδιοριστούν δείκτες για την κατάσταση της κρίσης, με συγκρίσιμα και αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία.

6.2.5. Η ΟΚΕ συμφωνεί γενικώς με την αναγκαιότητα επικέντρωσης, μέσω της οποίας θα αποφευχθεί ο διασκορπισμός των πόρων στις διάφορες κατευθύνσεις, με τρόπο ώστε να υπαρξει σημαντική κρίσιμη μάζα που θα βοηθήσει τη μεταστροφή και τη νέα ανάπτυξη. Οι πόροι συνεπώς θα πρέπει στο εσωτερικό των επιλεγμένων περιφερειών να επικεντρώνονται στις ζώνες που έχουν πληγεί περισσότερο.

6.3. Η κεντρική σημασία της υποστήριξης της ΜΜΕ

6.3.1. Για να επιτευχθούν καλύτερα αποτελέσματα από την άποψη της παραγωγικότητας της χρηματοδοτικής παρέμβασης του στόχου 2 και κυρίως από την άποψη της απασχόλησης, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στις ΜΜΕ. Η ανάπτυξη των σημερινών ΜΜΕ και των μικροεπιχειρήσεων καθώς και η δημιουργία νέων και καινοτόμων επιχειρήσεων αποτελούν ουσιαστικό τρόπο για την παραγωγική διαφοροποίηση των ζωνών μεταστροφής.

Οι ΜΜΕ θα πρέπει να υποστηριχθούν στην προσπάθεια να γίνουν ανταγωνιστικές στην εθνική και διεθνή αγορά και θα πρέπει να γίνουν αποδέκτες παρεμβάσεων που θα αποβλέπουν

⁽¹⁾ COM(97) 526 τελικό.

στη μεταφορά καινοτομίας, ενισχύοντας τη σχέση μεταξύ ΜΜΕ και στόχων μετατροπής.

Εκτός από τις υποδομές, οι πόροι του στόχου 2 θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της θέσης των ΜΜΕ στις διακοινοτικές εμπορικές ανταλλαγές, με νέα προϊόντα και προσφυγή σε νέες αγορές. Συνολικά, θα πρέπει να επιδιωχθεί το περιβάλλον μέσα στο οποίο δρουν να είναι ευνοϊκό για το γενικότερο κέρδος, όπως επίσης να διαδοθεί στους νέους το πνεύμα του κινδύνου και της καινοτομίας.

6.3.2. Θεμελιώδης είναι, στην οπτική αυτή, η ανάπτυξη των συστημάτων ενημέρωσης και ανακοίνωσης, δηλαδή η εφαρμογή της ΚΤΠ στις ΜΜΕ της παραγωγής και των υπηρεσιών. Προτεραιότητα στις μορφές παρέμβασης θα πρέπει να δοθεί στη δημιουργία κέντρων παροχής υπηρεσιών στις ΜΜΕ, που θα είναι προσανατολισμένα και θα δρουν προς την κατεύθυνση των αναγκών τους.

Θα πρέπει να ξεπεραστεί επίσης μια ορισμένη «βιομηχανιστική» αντίληψη που οδηγεί τον προγραμματισμό όλων των χωρών να ενισχύει τις επιχειρήσεις των παραδοσιακών παραγωγικών τομέων της βιομηχανίας σε σχέση με τις αντίστοιχες των υπηρεσιών εμπορίου και τουρισμού.

Θα πρέπει επίσης να υπενθυμίσουμε ότι ενώ πολλά χρόνια τώρα η βιομηχανία και η γεωργία συνεχίζουν να χάνουν προσωπικό και να προσφέρουν περιορισμένες δυνατότητες νέας απασχόλησης, οι υπηρεσίες παρουσιάζουν σχεδόν χωρίς διακοπή συνεχείς αυξήσεις της απασχόλησης.

Υπηρεσίες όπως είναι οι τηλεπικοινωνίες, η πληροφορική, η διανομή έχουν ακόμα ευρύτερα περιθώρια δυνατοτήτων απασχόλησης. Από το Λευκό Βιβλίο του Ντελόρ έως τις πιο

σύγχρονες οικονομικές προβλέψεις σε εκατομμύρια υπολογίζονται οι θέσεις εργασίας που μπορούν να δημιουργηθούν με την έως το βάθος εκμετάλλευση των δυνατοτήτων της κοινωνίας των πληροφοριών. Χρηματοδοτήσεις για την καινοτομία για παράδειγμα στην τηλεματική, στο εμπόριο, στις υπηρεσίες, θα πρέπει να βρουν χώρο και στον χρηματοδοτικό προγραμματισμό του στόχου 2.

6.3.3. Άλλα δύο πεδία μπορούν επίσης αποφασιστικά να εξερευνηθούν προκειμένου να δημιουργηθεί απασχόληση:

- η προστασία του περιβάλλοντος (καθορισμός των υδάτων, ανακύκλωση των βιομηχανικών αποβλήτων, βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος κ.λπ.). Σημαντική είναι από την άποψη αυτή η πρόσφατη ανακοίνωση για το περιβάλλον και την απασχόληση⁽¹⁾
- η εξερεύνηση νέων αποθεμάτων απασχόλησης σε σχέση με τις νέες ανάγκες του πληθυσμού. Στις ζώνες του στόχου 2 υπάρχει υψηλή πυκνότητα πληθυσμού και υπάρχει επίσης μεγάλο διαθέσιμο εργατικό δυναμικό, λόγω των βιομηχανικών αναδιαρθρώσεων.

6.3.4. Τέλος, σημαντική είναι επίσης η ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων, σε μια στενή συνεργασία μεταξύ του συστήματος επιμόρφωσης και των αναγκών των επιχειρήσεων. Αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία στις ζώνες του στόχου 2, στις οποίες εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι, συχνά πολύ υψηλής επαγγελματικότητας, είναι υποχρεωμένοι να ανακλυθούν σε μεγάλη ηλικία. Είναι ουσιαστικό συνεπώς να ενεργοποιηθεί ένα σύστημα μόνιμης επιμόρφωσης, που να βοηθήσει τους εργαζόμενους να αντιμετωπίσουν τις συνεχώς ταχύτερες αλλαγές.

(1) COM(97) 592 τελικό, της 18.11.1997.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Ανακοίνωση της Επιτροπής που αφορά την “Εφαρμογή του πρώτου Προγράμματος Δράσης για την Καινοτομία στην Ευρώπη”»

(98/C 235/10)

Στις 21 Ιανουαρίου 1998, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του ομόφωνα στις 13 Μαΐου 1998 (Εισηγήτρια: η κ. Sirkeinen).

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειάς της 27ης και 28ης Μαΐου 1998 (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση, με 116 ψήφους υπέρ, και 3 αποχές.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στη γνωμοδότησή⁽¹⁾ της σχετικά με την Πράσινη Βίβλο της καινοτομίας επισημαίνει ότι:

- η καινοτομία αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας, της απασχόλησης, καθώς και για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και ευημερία,
- η καινοτομία δημιουργεί βάσεις για την προώθηση της συνοχής, και
- η καινοτομία εκ φύσεως είναι μία δράση εκτενής και διάσπαρτη, μία διαδικασία με πολλούς συντελεστές, η προσέγγιση της οποίας πρέπει να γίνει με βάση την αρχή της επικουρικότητας αλλά με τρόπο συντονισμένο.

1.2. Η μείωση της ανεργίας στην Ευρώπη προϋποθέτει τη λήψη νέων θέσεων και μεθόδων προσέγγισης. Πρέπει κυρίως να βελτιωθούν οι προϋποθέσεις για την καινοτομία στην Ευρώπη. Τούτο μακροπρόθεσμα εκτός από την έρευνα και την τεχνολογία συμβάλει στην λήψη θέσεων όσον αφορά τον πολιτισμό, στην κοινωνική και εκπαιδευτική ανάπτυξη καθώς και στη θέσπιση νομικού πλαισίου. Με τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια του Άμστερνταμ και του Λουξεμβούργου ανατέθηκε στην Επιτροπή να προωθήσει την έρευνα και την καινοτομία με στόχο τη μείωση της ανεργίας.

1.3. Η Επιτροπή άρχισε το διάλογο για την πολιτική της καινοτομίας με τη δημοσίευση της «Πράσινης Βίβλου για την Καινοτομία» το 1995⁽²⁾. Επ'αυτού η ΟΚΕ υιοθέτησε σχετική γνωμοδότηση τον Μάιο του 1996⁽¹⁾. Με βάση την Πράσινη Βίβλο η Επιτροπή ετοίμασε τον Δεκέμβριο του 1996 το Πρώτο Πρόγραμμα δράσης για την Καινοτομία στην Ευρώπη. Στην παρούσα γνωμοδότηση εξετάζεται το περιεχόμενο της ανακοίνωσης της Επιτροπής για την πρώτη ετήσια έκθεση που αφορά την εφαρμογή του προγράμματος δράσης καθώς και τα κύρια σημεία των προτάσεων για το 1998.

2. Κύρια σημεία της ανακοίνωσης της Επιτροπής

Το υπό εξέταση έγγραφο περιλαμβάνει:

2.1. Εφαρμογή του προγράμματος δράσης

Η εφαρμογή του προγράμματος δράσης άρχισε ήδη σε κοινοτική κλίμακα. Στους πίνακες που ακολουθούν προσφέρεται μία συνοπτική παρουσίαση των διαφόρων μέτρων, της προόδου που έχει σημειωθεί καθώς και του σταδίου στο οποίο βρίσκονται οι διάφορες προοπτικές που καταβάλλονται σε επιμέρους τομείς.

Προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας

Πράσινο Βιβλίο για τις ευρεσιτεχνίες:

- Απόφαση της Επιτροπής για επόμενα μέτρα, αρχή 1998

Help-Desk προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας:

- Προκήρυξη διαγωνισμού για την προσφορά υπηρεσιών από τρίτους, αρχές 1998, διαθεσιμότητα μέσα 1998

Πρόσβαση σε πληροφορίες για τις ευρεσιτεχνίες:

- Καθέρωση ενός ενιαίου χώρου χρηστών που θα αποφασιστεί από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Ευρεσιτεχνιών

Προστασία βιοτεχνολογικών ανακαλύψεων:

- Συμφωνία του Συμβουλίου για την έκδοση σχετικής οδηγίας το Νοέμβριο 1997

Η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας στην κοινωνία των πληροφοριών:

- Πρόταση της Επιτροπής για την έκδοση οδηγίας της 10ης Δεκεμβρίου 1997

Τεχνικές εφευρέσεις

- Πρόταση της Επιτροπής για την έκδοση οδηγίας σε ΣΥΝδυασμό με τις συζητήσεις για το Πράσινο Βιβλίο «Η προστασία με υπόδειγμα χρησιμότητας στην ενιαία αγορά»

Η χρηματοδότηση της καινοτομίας

Οι ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές:

- Δημιουργία Euro-Nouveau Marché και EASDAQ

- Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τα υφιστάμενα εμπόδια για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 1998

(1) ΕΕ C 212 της 22.7.1996.

(2) COM(95) 688 τελικό.

I-TEC (καινοτομία και επιχειρηματικά κεφάλαια):

- Επιλογή 9 ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων, τέλη του 1997 (380 εκατ. Ecu για 150 μικρομεσαίες επιχειρήσεις τεχνολογίας αιχμής, επιδιώκεται η δικτύωση των ταμείων

JEV-Joint European Ventures:

- Θέσπιση μέτρου για την υποστήριξη των JEV (5 εκατ. Ecu)

LIFT (γραφείο συνδρομής για τη χρηματοδότηση της καινοτομίας):

- Προκήρυξη διαγωνισμού για την επιλογή εξωτερικών οργανισμών για τη λειτουργία των Help-Desk με στόχο τη σύναψη επαφών μεταξύ επενδυτών και φορέων, διαθεσιμότητα μέσα 1998

Οι επιχειρήσεις και η πρόσβαση σε χρηματοδοτικά μέσα:

- Επενδυτικά φόρουμ και εκπαιδευτικά σεμινάρια μέσω του προγράμματος Innovation (μέχρι στιγμής περί τα 330 προγράμματα) και Brite-Euram (μέχρι στιγμής 5 προγράμματα)
- Σύσταση του φόρουμ βιοτεχνολογίας
- Γύρος συνομιλιών στο Παρίσι με αντικείμενο την καινοτομία, την εγκατάσταση επιχειρήσεων και την απασχόληση

Το κανονιστικό πλαίσιο και η απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών**Επιχειρησιακή ομάδα BEST (απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών των επιχειρήσεων):**

- Εκπόνηση έκθεσης για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 1998

SLIM (απλούστευση των νομοθετικών διαδικασιών για την ενιαία αγορά):

- Έκθεση προς το Συμβούλιο το Νοέμβριο του 1997

Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Οικονομικού Σκοπού (ΕΟΟΣ):

- Ανακοίνωση της Επιτροπής «Συμμετοχή των ΕΟΟΣ σε δημόσια έργα και προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο»
- Κατευθυντήριες γραμμές για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις σχετικά με τους ΕΟΟΣ στους κόλπους του δικτύου REGIE (Ευρωπαϊκό δίκτυο ομίλων οικονομικού σκοπού)

Εκπαίδευση και κατάρτιση**Το πρόγραμμα Erasmus για τους εκπαιδευόμενους:**

- 70 000 διεθνείς εκπαιδευτικές διαμονές έως το 1998

EUROPASS:

- Κατάρτιση εκ περιτροπής στην ανώτερη εκπαίδευση με επαγγελματικό προσανατολισμό

Campus-Voice:

- Δίκτυο συνεργασίας 70 ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, 6 επιχειρήσεων και 7 εφημερίδων καθώς και ενώσεων σπουδαστών

Form-Inno-Tech:

- Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικτύου για τις επιχειρήσεις και τη σύσταση μικρομεσαίων επιχειρήσεων το Σεπτέμβριο του 1997

Train-Re-Tech:

- Διασύνδεση των προγραμμάτων εκπαίδευση και κινητικότητα των επιστημόνων και Leonardo, παράταση του 5ου προγράμματος πλαισίου

- Διεύρυνση του ερευνητικού δικτύου TMR

Ο προσανατολισμός της έρευνας προς την καινοτομία**5ο πρόγραμμα πλαίσιο E&TA:**

- Επικεντρωμένες κατευθυντήριες δράσεις ως κύρια συστατικά του προγράμματος πλαισίου
- Προαγωγή της καινοτομίας στους κόλπους του θεματικού προγράμματος

Ενσωμάτωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο 5ο πρόγραμμα πλαίσιο E&TA:

- Οριζόντιο πρόγραμμα «Καινοτομία και συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»
- Συμμετοχή 9 000 μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο 4ο πρόγραμμα πλαίσιο με διάρκεια 30 μηνών

Καλύτερος συντονισμός της έρευνας και της τυποποίησης:

- Έγγραφο εργασίας για την έρευνα και την τυποποίηση

PROSOMA Esprit:

- Τα αποτελέσματα E&TA διατίθενται σε CD-ROM και στο Internet

Πρωτοβουλία για τη μεταφορά τεχνολογίας στο κοινό κέντρο ερευνών (ΚΚΕΡ):

- Σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας συμπεριλαμβανομένης και της παρακολούθησης της εξέλιξης και της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων από το 1998

Ενισχυμένος συνολικός συντονισμός**Δημιουργία μηχανισμών συντονισμού:**

- Ομάδα των Γενικών Διευθυντών για την Καινοτομία
- Καταρτίζεται ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα «Συνοχή, ανταγωνιστικότητα, πολιτική E&TA και καινοτομία»

Πίνακας ελέγχου των επιδόσεων και των πολιτικών καινοτομίας στην Ευρώπη:

- Επικύρωση του προγράμματος και του χρονοδιαγράμματος της σύνοψης, Νοέμβριος 1997

2.2. Προτεραιότητες δράσης για το 1998**2.2.1. Η συνέχιση της εφαρμογής του προγράμματος δράσης θα παραμείνει πρώτη προτεραιότητα της Επιτροπής, ιδιαίτερα δε στους τομείς:**

- της πνευματικής ιδιοκτησίας

- της πρόσβασης στη χρηματοδότηση
- της απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών
- της ανάπτυξης του επιχειρηματικού πνεύματος.

2.2.2. Με βάση τους ανωτέρω στόχους, ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί σε δράσεις που αποσκοπούν:

- στην κινητοποίηση των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων φορέων με τη συμμετοχή τους κυρίως στην κατάρτιση του πίνακα ελέγχου για την καινοτομία
- στην ενθάρρυνση σύστασης, ανάπτυξης και επέκτασης επιχειρήσεων και κυρίως όσων βασίζονται στις νέες τεχνολογίες
- στην ενθάρρυνση νέων μορφών παραγωγής και εμπορίας
- στην ενίσχυση του επαγγελματισμού στα επαγγέλματα υποστήριξης της καινοτομίας ιδιαίτερα με την κατάρτιση στους τομείς της μεσιτείας της τεχνολογίας, της μεταφοράς της τεχνολογίας και της χρηματοοικονομικής ανάλυσης των αξιών της τεχνολογίας
- στη διευκόλυνση της διασύνδεσης ή, εάν χρειαστεί, της θέσης σε λειτουργία δημόσιων και/ή ιδιωτικών δικτύων για τη στήριξη και παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις για θέματα τεχνολογίας, εμπορίας, διαχείρισης, ενημέρωσης και χρηματοδότησης.

2.2.3. Στο έγγραφο επισυνάπτεται παράρτημα με ενημερωτικά δελτία για τις προαναφερθείσες δράσεις.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Στην παρούσα γνωμοδότηση, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικεντρώνεται στις προτεραιότητες δράσης για το 1998 που αναφέρονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής. Από τα υφιστάμενα μεμονωμένα μέτρα που εφαρμόζονται εξετάζονται μόνον εκείνα για τα οποία υπάρχουν νέες ουσιαστικές παρατηρήσεις. Η ΟΚΕ έχει ήδη καταρτίσει πολλές γνωμοδοτήσεις οι οποίες αφορούν είτε το πρόγραμμα δράσης είτε την πολιτική για την καινοτομία⁽¹⁾. Στην παρούσα γνωμοδότηση δεν επαναλαμβάνονται οι απόψεις που υπάρχουν σε αυτές τις γνωμοδοτήσεις, αποτελούν ωστόσο τη βάση της.

3.2. Είναι συνεπώς σκόπιμο, τόσο από πλευράς δράσης, όσο από πλευράς ενδιαφέροντος, να δημοσιεύει η Επιτροπή ετησίως έκθεση σχετικά με τις σημαντικότερες προτάσεις για

το πρόγραμμα δράσης που αφορά την πολιτική για την καινοτομία. Ιδιαίτερη προσοχή συνεπώς θα πρέπει να δοθεί στη διατύπωση της εν λόγω έκθεσης. Η ανακοίνωση παρά το μικρό της μέγεθος είναι δυσνόητη, εφόσον η διάρθρωσή της αποκλίνει από τη διάρθρωση του προγράμματος δράσης για την καινοτομία. Οι προτεραιότητες δράσης για το 1998 δεν είναι θεμελιωμένες ούτε αναφέρονται τα απαραίτητα προς λήψη μέτρα.

3.3. Η ΟΚΕ προτείνει να βελτιωθεί η σαφήνεια της έκθεσης με την προσθήκη συνοπτικής παρουσίασης σε μορφή πίνακα, ο οποίος να έχει τρεις στήλες:

- δράσεις προτεραιότητας
- αποτελέσματα κάθε δράσης
- προβλεπόμενες δράσεις για το επόμενο έτος.

Οι στόχοι και οι προτεραιότητες της ευρωπαϊκής πολιτικής για την καινοτομία

3.4. Το σοβαρότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ευρώπη είναι το υψηλό ποσοστό ανεργίας. Είναι συνεπώς απαραίτητο η πολιτική για την καινοτομία να συμβάλλει στην άμβλυνση και αυτού του προβλήματος. Στις χώρες όπου πραγματοποιούνται περισσότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, στην έρευνα, στην καινοτομία και στις νέες τεχνολογίες δημιουργούνται και οι περισσότερες θέσεις απασχόλησης.

3.5. Η καινοτομία είναι πριν απ' όλα θέμα πολιτισμού. Τούτο θα πρέπει να προβληθεί περισσότερο στο πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής. Ειδικότερα η Επιτροπή θα πρέπει να επιμείνει στις θέσεις και στις προσδοκίες της κοινωνίας σε ό,τι αφορά τη μεταρρύθμιση, στη συμπεριφορά απέναντι στις αλλαγές και τους κινδύνους, στο επιχειρηματικό πνεύμα και γενικά στο δυναμισμό. Η ανάπτυξη της κατάρτισης καθώς και η ενίσχυση της σχέσης μεταξύ κατάρτισης αφενός, και των επαγγελματικών κλάδων και των επιχειρήσεων αφετέρου, διαδραματίζουν καθοριστικής σημασίας ρόλο.

3.6. Για την επίτευξη της καινοτομίας είναι σημαντική η όσο το δυνατό μεγαλύτερη συνεισφορά στην όλη διαδικασία της καινοτομίας για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης καθώς και η οργάνωση εργασίας ούτως ώστε να προωθείται η συμμετοχή όλων και να αξιοποιείται η τεχνολογία τους με στόχο την ανάπτυξη.

3.7. Στην Ευρώπη η προσοχή επικεντρώνεται εκ παραδόσεως στο γεγονός ότι κατά τη διαρθρωτική αλλαγή των επαγγελματικών κλάδων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η κοινωνική συνοχή. Τούτο ενισχύεται σήμερα και από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Σε αυτή τη διεργασία σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο κοινωνικός διάλογος μεταξύ των φορέων της αγοράς εργασίας.

3.8. Οι θέσεις απασχόλησης δημιουργούνται κατά πρώτο λόγο στο πλαίσιο των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, της βιοτεχνίας και των πολύ μικρών επιχειρήσεων διότι βρίσκονται πιο κοντά στην αγορά και μπορούν να προσαρμοστούν και να ανταποκριθούν άμεσα στις ανάγκες των ανθρώπων. Πρώτιστη προτεραιότητα για τη βελτίωση των ΜΜΕ αποτελεί η συμμε-

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση σχετικά με την Πράσινη Βίβλο για την Καινοτομία, ΕΕ C 212 της 22.7.1997. Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για τις επιπτώσεις στις ΜΜΕ της σταθερής και σε ευρεία κλίμακα μείωσης των πόρων που διατίθενται στην έρευνα και στην τεχνολογική ανάπτυξη στην ΕΕ, ΕΕ C 355 της 21.11.1997, σ. 31. Γνωμοδότηση σχετικά με τους κανόνες που αφορούν τη συμμετοχή των επιχειρήσεων, των κέντρων ερευνών και των πανεπιστημίων καθώς τη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας για την εφαρμογή του 5ου προγράμματος πλαισίου (1998-2002) της ΕΕ και της Ευρατόμ.

τοχή τους σε κάθε στάδιο της διαδικασίας καινοτομίας. Η ΟΚΕ έχει επιστήσει την προσοχή στο θέμα αυτό σε πολλές γνωμοδοτήσεις της⁽¹⁾. Καθοριστικής σημασίας μέσο για την επίτευξη τούτου είναι η δημιουργία δικτύων επιχειρήσεων και ειδικότερα η συνεργασία μικρών και μεγαλύτερων επιχειρήσεων.

3.8.1. Κατά την υλοποίηση του προγράμματος δράσης για την καινοτομία θα πρέπει να εφαρμοστεί η κλασική τυπολογία των ΜΜΕ, που αναφέρεται στην προαναφερθείσα γνωμοδότηση, δηλαδή, οι ΜΜΕ που είναι πρωτοπόρες στις νέες τεχνολογίες, οι ΜΜΕ που είναι χρήστες των τεχνολογιών και οι «παθητικές» ΜΜΕ. Στο σημείο 5.1.4 της παρούσης γνωμοδότησης υπάρχει συγκεκριμένη πρόταση προς αυτή την κατεύθυνση.

3.9. Η πολιτική για την καινοτομία είναι ένας πολυδιάστατος τομέας όπου εξετάζεται η δράση όχι μόνον των επιχειρήσεων και των μεμονωμένων φορέων αλλά και η δράση σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Η ΟΚΕ στη γνωμοδότησή της για την Πράσινη Βίβλο επεσήμανε ότι η ΕΕ στην πολιτική της για την καινοτομία πρέπει να επικεντρωθεί κατά πρώτο λόγο στις σχετικές με το θέμα αρμοδιότητες της, δηλαδή να ασχοληθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο με τα θέματα που αφορούν το κανονιστικό πλαίσιο, την εσωτερική αγορά, τα διαρθρωτικά ταμεία και τα προγράμματα έρευνας. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η χρηματοδότηση αυτών των τομέων και η εξεύρεση ανθρώπινων πόρων είναι σαφώς πρωταρχική.

3.10. Η ΕΕ μπορεί να παρέμβει σε εθνικό ή σε περιφερειακό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο αγοράς εφόσον η παρέμβασή της συνεπάγεται προστιθέμενη αξία ή εφόσον απαιτείται πολιτική κινητικότητα. Οι τυπικά αποκεντρωμένοι τομείς των συστημάτων καινοτομίας είναι η χρηματοδότηση, η εκπαίδευση καθώς και η δημιουργία επιχειρήσεων, η ανάπτυξη και η έρευνα. Οι τομείς αυτοί πρέπει να κατέχουν την πρώτη θέση στη δράση της ΕΕ για τη συλλογή και τη διάδοση πληροφοριών καθώς και για τη δυνατότητα ανταλλαγής εμπειριών και τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των οργανισμών παροχής συμβουλών όπως επίσης και για τον απαραίτητο συντονισμό των δράσεων σε εθνικό και σε περιφερειακό επίπεδο.

Πρώτο πρόγραμμα δράσης για την καινοτομία

3.11. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της διότι πολλές απόψεις της, που περιλαμβάνονται στη γνωμοδότησή της για την Πράσινη Βίβλο της Καινοτομίας⁽²⁾, υπάρχουν στο πρόγραμμα δράσης. Η ΟΚΕ ωστόσο δεν είχε την ευκαιρία να καταρτίσει γνωμοδότηση για το πρόγραμμα δράσης για την

καινοτομία στην Ευρώπη, και για το λόγο αυτό διατυπώνει τις ακόλουθες παρατηρήσεις.

3.11.1. Η προώθηση της καινοτομίας προϋποθέτει αποτελεσματικό και σαφώς λειτουργικό πρόγραμμα δράσης. Το πρώτο πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής για την καινοτομία και η εφαρμογή του χαρακτηρίζονται από έλλειψη προσανατολισμού και κατακερματισμό. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η προώθηση της καινοτομίας είναι αφεαυτής πολυδιάστατη και για αυτό δύσκολη, αλλά εκφράζει την ανησυχία της για τις συνέπειες του προγράμματος δράσης της Επιτροπής.

3.11.2. Το πρόγραμμα δράσης βασίζεται στην έρευνα και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της, ιδιαίτερα με βάση το 5ο πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη. Πολλά μέτρα αφορούν τη δυνατότητα βελτίωσης και την εξάλειψη των εμποδίων σε ό,τι αφορά την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

3.11.3. Ωστόσο όλες οι καινοτομίες δεν πηγάζουν από την έρευνα. Στο πρόγραμμα δράσης παραλείπεται εξ ολοκλήρου ένα ιδιαίτερα σημαντικό τμήμα της καινοτομίας, η αγορά. Η αναγνώριση των αναγκών της αγοράς και η διαχείριση της αγοράς στις επιχειρήσεις τόσο εντός όσο και εκτός ΕΕ αναπτύσσονται παράλληλα με την προσφορά στον τομέα της τεχνολογίας. Τούτο πρέπει να επισημανθεί σαφώς στο πρόγραμμα δράσης, έστω κι αν το μεγαλύτερο τμήμα των μέτρων, όπως αυτά που αφορούν την εκπαίδευση και την κατάρτιση, δεν αποτελούν αρμοδιότητα της ΕΕ.

3.11.4. Ωστόσο στην αρμοδιότητα της ΕΕ εμπίπτει σαφώς η αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς που είναι η βασική προϋπόθεση για την επίτευξη της καινοτομίας. Τούτο ισχύει για όλα τα τμήματα της αγοράς, αλλά υπάρχουν ακόμη προβλήματα σε ορισμένους κλειστούς τομείς. Όταν γίνονται συγκρίσεις με τους μεγαλύτερους ανταγωνιστές, η βραδύτητα της ανάπτυξης είναι περισσότερο αισθητή στους τομείς των τηλεπικοινωνιών και της πληροφορικής, στους οποίους δημιουργείται πρωτίστως η καινοτομία.

3.11.5. Τα διαρθρωτικά ταμεία είναι ο σημαντικότερος πόρος της ΕΕ, επειδή υποστηρίζουν την περιφερειακή ανάπτυξη, τη συνοχή των επαγγελματικών κλάδων της Ευρώπης καθώς και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης. Κεντρικός άξονας στο μέλλον της πολιτικής για την καινοτομία στην ΕΕ πρέπει να είναι και η χορήγηση των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων για την προώθηση της καινοτομίας. Τούτο θα συμβάλει επίσης στην προώθηση της απασχόλησης, πράγμα το οποίο κατά τη γνώμη της ΟΚΕ αποτελεί πρωτίστο στόχο της μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων. Το θέμα αυτό απλώς αναφέρεται στο πρόγραμμα δράσης.

3.11.6. Για τη βελτίωση της δράσης που αφορά την καινοτομία είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη όλα τα σχέδια που αφορούν την ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών στην Ευρώπη. Η κοινωνία των πληροφοριών αποτελεί γόνιμο περι-

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σχετικά με τις «επιπτώσεις που υφίστανται οι ΜΜΕ από τη συνεχή και γενιζευμένη μείωση των κεφαλαίων που προορίζονται για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (σε επίπεδο Κοινοτήτων και κρατών μελών)», ΕΕ C 355 της 21.11.1997, σ. 31.

⁽²⁾ ΕΕ C 212 της 22.7.1996.

βάλλον για την καινοτομία και δημιουργεί αφενός, ζήτηση και, αφετέρου, προϋποθέσεις για νέα προϊόντα και υπηρεσίες.

Εφαρμογή του προγράμματος δράσης

3.12. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την ευρεία εφαρμογή του προγράμματος δράσης για την καινοτομία. Η ΟΚΕ είναι κυρίως ικανοποιημένη επειδή το μεγαλύτερο μέρος των μέτρων που εφαρμόζονται αφορούν την προτεραιότητα δράσης για «την επίτευξη θετικού νομοθετικού, κανονιστικού και χρηματοδοτικού πλαισίου υπέρ της καινοτομίας». Η ΟΚΕ θεωρεί πρωτίστης σημασίας τη δράση σε αυτό τον τομέα, επειδή εντάσσεται στην αρμοδιότητα της ΕΕ όπως αναφέρεται στο σημείο 3.8.

3.13. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι στην ανακοίνωση για το πρόγραμμα δράσης για την καινοτομία δεν εξετάζονται θέματα που θα έπρεπε να περιλαμβάνονται στις προτεραιότητες δράσης για το 1998 όπως για παράδειγμα, η φορολογία, η πρόβλεψη για την τεχνολογία, ο ανταγωνισμός και τα διαρθρωτικά ταμεία. Καλό θα ήταν να ανακοινώσει η Επιτροπή, παρουσιάζοντας π.χ. τις προτεραιότητες δράσης για το 1998, τις προθέσεις της για τους τομείς αυτούς.

3.14. Η εφαρμογή του προγράμματος δράσης για την καινοτομία δεν απαιτεί συμπληρωματική χρηματοδότηση, αλλά την εφαρμογή οριζόντιων δράσεων, τον συντονισμό και την προσαρμογή του περιεχομένου των υφιστάμενων προγραμμάτων. Η ΟΚΕ στη γνωμοδότησή της για την Πράσινη Βίβλο υποστήριξε αυτές τις μεθόδους, αλλά επεσήμανε την ανάγκη να διατεθούν περισσότεροι πόροι στην ανάπτυξη της έρευνας και στη διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της μέσω του 4ου προγράμματος πλαισίου. Με ποιο τρόπο θα ληφθεί αυτό υπόψη στις σχετικές προτάσεις για το 5ο πρόγραμμα πλαισίου;

3.15. Επειδή η πολιτική για την καινοτομία είναι από τη φύση της οριζόντια, απαιτείται η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των διαφόρων ΓΔ της Επιτροπής για την επίτευξη της δράσης σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Όλα δείχνουν ότι η ομάδα των γενικών διευθυντών λειτούργησε καλά εν προκειμένω. Η ΟΚΕ ζητά να ενισχυθεί περαιτέρω η συνεργασία για την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων.

3.16. Η Επιτροπή προέβη στη σύσταση ομάδας παρατιζόμενης από υψηλόβαθμους υπαλλήλους των κρατών μελών με καθήκον την επεξεργασία πινάκων ελέγχου όσον αφορά τις πολιτικές και τις δράσεις για την καινοτομία στην ΕΕ. Κατά την άποψη της ΟΚΕ Η ομάδα αυτή θα μπορούσε να διευρυνθεί και να αποτελέσει ένα φόρουμ για την καινοτομία, στο οποίο θα συμμετέχουν εκπρόσωποι διαφόρων κοινωνικών ομάδων συμφερόντων και το οποίο θα μπορεί να συμβάλει στην επίλυση των κυριότερων προβλημάτων και στη διατύπωση των προτεραιοτήτων, και να χρησιμεύσει ως βάση για την ανταλλαγή αποτελεσματικών προτύπων δράσης.

3.17. Στη διαχείριση του προγράμματος δράσης πρέπει κατά κύριο λόγο να προβλέπεται η αξιολόγηση και η λήψη των κατάλληλων μέτρων. Για την επίτευξη τούτου ενδείκνυται η

προσφυγή σε αποτελεσματικά μέσα ευρείας εμβέλειας, ιδιαίτερα δε το προαναφερθέν φόρουμ για την καινοτομία. Η ΟΚΕ θα παρακολουθεί προσεκτικά, και με εποικοδομητικό πνεύμα, τη διεργασία αξιολόγησης.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

4.1.1. Η Πράσινη Βίβλος για το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Επ' αυτού η ΟΚΕ έχει καταρτίσει ειδική γνωμοδότηση⁽¹⁾.

4.1.2. Η υπηρεσία συνδρομής και ευαισθητοποίησης των παραγόντων καινοτομίας όσον αφορά την πνευματική ιδιοκτησία. Η δράση αυτή είναι απαραίτητη. Η ΟΚΕ θεωρεί σημαντική την παρακολούθηση της λειτουργίας της υπηρεσίας αυτής και διερωτάται εάν υπάρχει μία σφαιρική λύση που να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες όλων των δικαιούχων, ή αν θα πρέπει σε μία πρώτη φάση να επικεντρωθεί η προσοχή στις αποκεντρωμένες υπηρεσίες σε επίπεδο κρατών μελών ή σε περιφερειακό επίπεδο.

4.2. Χρηματοδότηση της καινοτομίας

4.2.1. Πειραματικό σχέδιο I-TEC (επιχειρηματικά κεφάλαια για την καινοτομία και την τεχνολογία). Το σχέδιο και ο τρόπος εφαρμογής του είναι ορθά αιτιολογημένα και θεμελιωμένα. Δεν υπάρχουν ακόμη παρατηρήσεις όσον αφορά την εφαρμογή του.

4.2.2. Δράση LIFT (Γραφείο συνδρομής για τη χρηματοδότηση της καινοτομίας). Η προτεινόμενη δράση είναι αναγκαία. Από την εφαρμογή της δράσης αυτής δεν υπάρχουν ακόμη επαρκείς εμπειρίες για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, αλλά ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στον έλεγχο και κυρίως στην αποτελεσματικότητα μιας σφαιρικής λύσης.

4.2.3. Επιχειρηματικό πνεύμα και πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τις προηγμένες τεχνολογίες. Στο πλαίσιο των σχεδίων που εφαρμόζονται σε αυτό τον ιδιαίτερα σημαντικό τομέα έχουν αναληφθεί πολλές δράσεις. Τα μεμονωμένα αποτελέσματα της δράσης αυτής δεν μπορούν ακόμη να αξιολογηθούν δεδομένου ότι τα συμπεράσματα της Επιτροπής αφορούν κυρίως την εφαρμογή των δράσεων και όχι την ανάλυση τελικών αποτελεσμάτων.

4.3. Κανονιστικό πλαίσιο και απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών

4.3.1. Ανακοίνωση για τους ΕΟΟΣ (ευρωπαϊκοί όμιλοι οικονομικού σκοπού). Οι δημόσιες συμβάσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον τομέα της καινοτομίας, και η Επιτροπή πρέπει να συνεχίσει να τις προωθεί. Οι ΕΟΟΣ αποτελούν σημαντικό μέσο για την οργάνωση της δράσης της καινοτομίας των επιχειρήσεων. Η σύνταξη σχετικής έκθεσης είναι ευπρόσδεκτη.

4.3.2. Δράση Regie (Ευρωπαϊκό δίκτυο ΕΟΟΣ). Παρόμοια δίκτυα είναι απαραίτητα έστω και αν φαίνεται ότι προχωρούν πολύ αργά.

⁽¹⁾ ΕΕ C 129 της 27.4.1998.

4.4. Εκπαίδευση

4.4.1. Τα σχέδια Campus Voice, Form-Inno-Tech και Train-re-Tech απευθύνονται όλα σε σημαντικό τμήμα του συστήματος για την καινοτομία. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι αυτά τα πειραματικά σχέδια συμβάλλουν στην παροχή γνώσεων όσον αφορά τα εθνικά ή σε κοινοτική κλίμακα προγράμματα. Είναι πολύ σημαντική η αξιολόγησή τους και τα συμπεράσματα από την εφαρμογή τους στην πράξη, συμπεριλαμβανομένων και των σχεδίων των οποίων τα αποτελέσματα δεν είναι και τόσο ενθαρρυντικά.

4.5. Προσανατολισμός της έρευνας για την προώθηση της καινοτομίας

4.5.1. Η δράση που προβλέπεται σε ευρωπαϊκή κλίμακα για τα επόμενα χρόνια βρίσκεται στη φάση της προετοιμασίας, ενώ έχουν ληφθεί οι κύριες αποφάσεις που αφορούν το 5ο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη. Η ΟΚΕ έχει καταρτίσει και καταρτίζει διάφορες γνωμοδοτήσεις⁽¹⁾ για το θέμα αυτό.

4.5.2. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η ΕΕ έχει τέσσερα μειονεκτήματα σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη της έρευνας, δηλαδή: ανεπαρκή χρηματοδότηση, διασπορά, ελλείψεις όσον αφορά τον προσδιορισμό των αναγκών της αγοράς και της κοινωνίας καθώς και ανεπαρκή συντονισμό έρευνας και εφαρμογής των αποτελεσμάτων της. Ειδικότερα η ύπαρξη των δύο τελευταίων επιβεβαιώνει ότι, μεταξύ άλλων, οι ευρωπαίοι έχουν χάσει το μερίδιο της αγοράς κυρίως στους τομείς που αναπτύσσονται γρήγορα. Όσο καλύτερα το ερευνητικό έργο ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς, τόσο λιγότερα είναι τα προβλήματα που συνδέονται με τη χρηματοδότηση της έρευνας — οι πόροι που έχουν διατεθεί ανακτώνται γρήγορα από την αγορά.

4.5.3. Ένταξη των ΜΜΕ στο πρόγραμμα πλαίσιο. Η ΟΚΕ έχει επανειλημμένα επισημαίνει τη σημασία του θέματος αυτού. Είναι γεγονός ότι έχει αυξηθεί η συμμετοχή των ΜΜΕ, αλλά πρέπει να θεθούν πιο φιλόδοξοι στόχοι.

4.5.4. Βελτίωση της σύνδεσης μεταξύ κοινοτικής έρευνας και τυποποίησης. Το έγγραφο της Επιτροπής αποτελεί ένα θετικό βήμα, αλλά τα μέτρα σε αυτόν τον τομέα θα πρέπει να έχουν μεγαλύτερη εμβέλεια και να είναι ευρύτερο το πεδίο εφαρμογής τους. Κατά την εφαρμογή οποιουδήποτε σχεδίου έρευνας, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε άλλο επίπεδο, θα

πρέπει από την αρχική φάση να λαμβάνεται υπόψη το πρόβλημα της τυποποίησης και να προβλέπεται η εναρμόνιση των υφιστάμενων προτύπων ή να υπάρχουν πληροφορίες για τις μελλοντικές ανάγκες σε θέματα τυποποίησης.

4.5.5. PROSOMA (πρόσβαση πολυμέσων στην πληροφόρηση για τις ευρωπαϊκές δραστηριότητες E&A στον τομέα των ΤΠ). Αυτό το ενδιαφέρον πείραμα αφορά τη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Είναι ακόμη νωρίς για να υπάρχουν συμπεράσματα.

4.5.6. Πρωτοβουλία υπέρ της μεταφοράς τεχνολογιών στο ΚΚΕρ. Η ΟΚΕ υποστηρίζει όλες τις δράσεις με τις οποίες προωθείται η αξιοποίηση των ερευνών που πραγματοποιούνται στο ΚΚΕρ. Τούτο θα πετύχει ακόμη περισσότερο εάν η δράση του ΚΚΕρ και ο προσανατολισμός του επικεντρώνονται από την αρχή στην αγορά.

4.6. Ενίσχυση του συντονισμού

4.6.1. Πίνακας ελέγχου της καινοτομίας στην Ευρώπη. Ο πίνακας ελέγχου έχει σχεδιαστεί για να χρησιμεύσει ως μέσο ανάλυσης της πολιτικής για την καινοτομία. Τούτο είναι απαραίτητο διότι η πολιτική για την καινοτομία είναι πολυδιάστατη και τα μέσα που απαιτούνται δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί πλήρως.

5. Προτεραιότητες δράσης για το 1998

5.1. Τα κριτήρια που αφορούν τις προτεραιότητες δράσης δεν διατυπώνονται σαφώς στο κείμενο της ανακοίνωσης. Οι τέσσερις προτεραιότητες που αναφέρονται — πνευματικά δικαιώματα, χρηματοδότηση, απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών και προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος — είναι σε κάθε περίπτωση σημαντικοί και επίκαιροι.

5.1.1. Στον τομέα των πνευματικών δικαιωμάτων απαιτούνται ρυθμίσεις για την άμεση λήψη μέτρων στον τομέα της κοινωνίας των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης και της λειτουργίας του ηλεκτρονικού εμπορίου. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης τα θέματα που αφορούν τη βιοτεχνολογία. Η Επιτροπή πρέπει επίσης, κυρίως εάν αναπτυχθεί ενιαίος τομέας διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στην ΕΕ, να προωθήσει την εναρμόνιση του συστήματος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και σε διεθνές επίπεδο.

5.1.2. Για την ανάπτυξη της χρηματοδότησης η ΕΕ και τα κράτη μέλη οφείλουν να δημιουργήσουν λειτουργικό νομοθετικό πλαίσιο και να μεριμνήσουν για την παροχή ενιαίων κινήτρων. Για το λόγο αυτό πρέπει να προσδιοριστούν τα εμπόδια που υπάρχουν για τη χρηματοδότηση στα διάφορα κράτη μέλη. Η χρηματοδότηση της ΕΕ και των κρατών μελών από ίδια κεφάλαια πρέπει να περιορίζεται στα κεφάλαια εκκίνησης.

5.1.3. Για την απλούστευση των διαδικασιών έχουν εκπονηθεί διάφορα προγράμματα προς απάντηση σε πολλές μελέτες που έχουν γίνει για το θέμα αυτό. Η ΟΚΕ έχει προβεί στην κατάρτιση πολλών γνωμοδοτήσεων για το θέμα αυτό και έχει υποστηρίξει τη λήψη μέτρων με σκοπό την απλούστευση των

(1) Γνωμοδότηση για το «5ο πρόγραμμα πλαίσιο E&TA: επιστημονικοί και τεχνολογικοί στόχοι» — ΕΕ C 355 της 21.11.1997, σ. 38. Γνωμοδότηση για την πρόταση του ΕΚ και του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού που αφορά το «5ο πρόγραμμα πλαίσιο E&TA» — ΕΕ C 73 της 9.3.1998, σ. 133. Γνωμοδότηση για το «5ο πρόγραμμα πλαίσιο E&TA — ειδικά προγράμματα» — καταρτίζεται γνωμοδότηση σχετικά με τους «Κανόνες για τη συμμετοχή επιχειρήσεων, ερευνητικών κέντρων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων καθώς και για τη διάδοση των αποτελεσμάτων των ερευνών με στόχο την υλοποίηση του 5ου προγράμματος πλαισίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1998-2002)».

διαδικασιών. Για τις νέες ρυθμίσεις δεν απαιτούνται επιπλέον χρήματα, αλλά η άμεση εφαρμογή των προγραμμάτων και η εξάλειψη των εμποδίων σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.

5.1.4. Για την προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος η ΟΚΕ αναφέρεται επίσης στο σημείο 3.9. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ για την αύξηση της καινοτομίας των διαφόρων τύπων ΜΜΕ ενδείκνυται η αξιοποίηση της προτεινόμενης στο σημείο 3.8.1 τυπολογίας, και η εκπόνηση πειραματικών σχεδίων υπέρ της ανάπτυξης ενδιάμεσων οργανισμών εκεί όπου δεν υπάρχουν ακόμη. Οι οργανισμοί αυτοί μπορεί να είναι επιχειρήσεις ή ιδιώτες που διαθέτουν την τεχνογνωσία ή ενδιάμεσοι φορείς που προωθούν αυτή την τεχνογνωσία (όπως εμπορικά επιμελητήρια ή σύμβουλοι), που να ικανοποιούν τα αιτήματα των ΜΜΕ κατά την αναζήτηση κατάλληλης τεχνολογίας, χρηματοδότησης και εταιρών (μεγάλες επιχειρήσεις, ερευνητές του ιδιωτικού τομέα κ.λπ.). Με τη συνδρομή της Επιτροπής αυτοί οι ενδιάμεσοι φορείς θα συμβάλλουν στο σχηματισμό διευρωπαϊκών δικτύων.

5.2. Στο τέλος της ανακοίνωσης αναφέρονται πέντε στόχοι με τους οποίους η ΟΚΕ συμφωνεί. Ωστόσο η Επιτροπή δεν περιγράφει με σαφήνεια τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων που αντιστοιχούν σε αυτούς. Στο βαθμό που όλοι οι τομείς στόχοι υπάγονται κατ'αρχήν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, πρέπει να εξεταστεί σοβαρά το ενδεχόμενο λήψης μέτρων και προγραμματισμού σε ευρωπαϊκή κλίμακα.

6. Συμπεράσματα και συστάσεις

6.1. Η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμη τη δημοσίευση ετήσιας έκθεσης σχετικά με την αξιολόγηση του προγράμματος δράσης για την καινοτομία. Ωστόσο η πρώτη ανακοίνωση είναι αρκετά δυσνόητη. Η ΟΚΕ προτείνει για τη βελτίωση της κατανόησης της εκθέσεως να προστεθεί μία συνοπτική παρουσίαση σε μορφή πίνακα, όπου να αναφέρονται οι δράσεις προτεραιότητας, τα αποτελέσματα κάθε μιας καθώς και οι δράσεις που προβλέπονται για το επόμενο έτος.

6.2. Πρέπει επίσης να βελτιωθούν οι συνθήκες συμμετοχής των ΜΜΕ, της βιοτεχνίας και των πολύ μικρών επιχειρήσεων στη διαδικασία της καινοτομίας. Για την προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος, που είναι μία από τις προτεραιότητες δράσης για το 1998, η ΟΚΕ προτείνει να εκπονηθούν πειραματικά σχέδια για την ανάπτυξη ενδιάμεσων οργανισμών, εκεί

που δεν υπάρχουν ακόμη, οι οποίοι θα συνδράμουν τις ΜΜΕ κατά την αναζήτηση κατάλληλης τεχνολογίας, χρηματοδότησης και εταιρών. Σύμφωνα με την ΟΚΕ θα πρέπει να εφαρμοστεί η κλασική τυπολογία των ΜΜΕ, δηλαδή, οι ΜΜΕ που είναι πρωτοπόρες στις νέες τεχνολογίες, οι ΜΜΕ που είναι χρήστες των τεχνολογιών και οι «παθητικές» ΜΜΕ.

6.3. Στο πρόγραμμα δράσης για την καινοτομία έχει αγνοηθεί η αγορά που αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό τμήμα του συστήματος της καινοτομίας. Η ΟΚΕ θεωρεί σημαντικό να επιστημονηθεί ότι η αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η οποία εμπίπτει σαφώς στον τομέα αρμοδιοτήτων της ΕΕ, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την επίτευξη της καινοτομίας.

6.4. Στην πολιτική για την καινοτομία, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθοριστικής σημασίας ρόλο διαδραματίζουν επίσης οι προσανατολισμοί των διαρθρωτικών ταμείων σε δράσεις που προωθούν την καινοτομία. Τούτο συμβάλλει στη βελτίωση της απασχόλησης, η οποία αποτελεί για την ΟΚΕ πρώτιστο στόχο της μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων.

6.5. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι η πολιτική για την καινοτομία πρέπει πριν απ' όλα να επικεντρωθεί σε θέματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα της ΕΕ, δηλαδή στην επίλυση σε κοινοτικό επίπεδο των προβλημάτων που αφορούν το κανονιστικό πλαίσιο, την εσωτερική αγορά, τα διαρθρωτικά ταμεία και τα προγράμματα έρευνας. Η ΕΕ θα πρέπει να μπορεί να παρεμβαίνει σε εθνικό ή σε περιφερειακό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο αγοράς εφόσον η παρέμβασή της συνεπάγεται προστιθέμενη αξία. Στους τομείς αυτούς η ΕΕ θα πρέπει να συλλέξει και να διαδώσει συγκρίσιμες πληροφορίες, να παρέχει τη δυνατότητα ανταλλαγής εμπειριών και να προβεί στη θέσπιση δικτύων συνεργασίας καθώς και στον απαιτούμενο συντονισμό των δράσεων σε εθνικό και σε περιφερειακό επίπεδο.

6.6. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος δράσης για την καινοτομία στην Ευρώπη απαιτείται ευρεία και συστηματική γνώση όσον αφορά τον προσδιορισμό των προβλημάτων και τη θέση προτεραιοτήτων για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Για το σκοπό αυτό, η ΟΚΕ προτείνει να δημιουργηθεί το φόρουμ για την καινοτομία, και να διευρυνθεί η ομάδα των υψηλόβαθμων υπαλλήλων με τη συμμετοχή εκπροσώπων εμπειρογνομόνων διαφόρων τομέων. Το φόρουμ αυτό μπορεί επίσης να χρησιμεύσει για την ανταλλαγή εμπειριών και για το συντονισμό κρατών μελών και άλλων φορέων.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που τροποποιεί τις οδηγίες 89/48/ΕΟΚ και 92/51/ΕΟΚ σχετικά με το γενικό σύστημα αναγνώρισης των επαγγελματικών διπλωμάτων και συμπληρώνει τις οδηγίες 77/452/ΕΟΚ, 77/453/ΕΟΚ, 78/686/ΕΟΚ, του οδοντίατρου, του κτηνιάτρου, της μαίας, του αρχιτέκτονα, του φαρμακοποιού και του ιατρού (υποβλήθηκε από την Επιτροπή)»⁽¹⁾

(98/C 235/11)

Στις 16 Δεκεμβρίου 1997, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, να ζητήσει τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 15 Μαΐου 1998, με βάση την εισηγητική έκθεση της κυρίας Sigmund.

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειάς (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1998), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 115 ψήφους υπέρ και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση

1. Εισαγωγή

Η Επιτροπή, υποβάλλοντας την πρωτοβουλία SLIM (Simpler Legislation for the Internal Market — απλοποίηση των νομικών διατάξεων στην ενιαία αγορά) κίνησε μια διαδικασία βάσει της οποίας μικρές ομάδες εμπειρογνομόνων επεξεργάζονται προτεινόμενα μέτρα για την απλοποίηση της κοινοτικής νομοθεσίας περί εσωτερικής αγοράς με την ευρύτερη έννοια. Το πρότυπο σχέδιο του 1996 οδήγησε στη δημιουργία τεσσάρων ομάδων εκ των οποίων μια ασχολήθηκε με τις νομικές διατάξεις που αφορούν την αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων. Η ομάδα αυτή υπέβαλε τον Οκτώβριο 1996 την έκθεσή της, τα κυριότερα σημεία της οποίας είναι τα εξής:

- Διατηρείται η ισχύς των τομεακών οδηγιών.
- Διατηρούνται οι συμβουλευτικές επιτροπές, αλλά προτείνεται η απλοποίηση του διορισμού και ο περιορισμός του αριθμού των μελών τους και η βελτίωση της μεθόδου εργασίας των επιτροπών αυτών.
- Οι νομικές και διοικητικές διαδικασίες που ισχύουν σε ορισμένα κράτη μέλη σχετικά με την αναγνώριση πρέπει να αναθεωρηθούν και ενδεχομένως να απλοποιηθούν ή να καταστούν πληρέστερες.
- Απλοποιείται η διαδικασία ενημέρωσης των καταλόγων διπλωμάτων που αναγνωρίζονται αυτομάτως.
- Οι διατάξεις σχετικά με την βασική και επαγγελματική κατάρτιση που περιλαμβάνουν οι τομεακές οδηγίες θα προσανατολίζονται περισσότερο προς την αναγνώριση των ικανοτήτων και το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα παρά προς την θέσπιση αυστηρών κανόνων ως προς το περιεχόμενό τους.

Με το σχέδιο οδηγίας που υποβάλλει η Επιτροπή υλοποιεί ένα μέρος των προτάσεων των εμπειρογνομόνων της ομάδας SLIM. Στις γενικές παρατηρήσεις της αιτιολογικής έκθεσης, η

Επιτροπή δηλώνει ότι προτίθεται να λάβει περαιτέρω τυπικές αποφάσεις το 1998 με τις οποίες θα υλοποιηθούν οι προτάσεις των συμβουλευτικών επιτροπών περί απλοποιήσεως.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ συγχαίρει την Επιτροπή για την πρόταση οδηγίας η οποία συμβάλλει ώστε το έργο της Ένωσης να καταστεί σαφέστερο και αποτελεσματικότερο, χωρίς να διακυβεύονται τα νόμιμα δικαιώματα των πολιτών.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η πρόταση της Επιτροπής αποτελεί ουσιαστική συμβολή στο συμβόλαιο εμπιστοσύνης για την απασχόληση.

2.2. Στις γενικές παρατηρήσεις της πρότασης οδηγίας η Επιτροπή εξετάζει λεπτομερώς το θέμα της μεταρρύθμισης των συμβουλευτικών επιτροπών για τα επαγγέλματα στον τομέα της ιατρικής.

Θίγει τα ακόλουθα σημεία:

- απλοποίηση της διαδικασίας διορισμού·
- μείωση του αριθμού των μελών·
- παράταση της διάρκειας της θητείας·
- διεύρυνση των αρμοδιοτήτων.

2.3. Το ρυθμιστικό μέρος της πρότασης οδηγίας περιλαμβάνει κυρίως τα ακόλουθα στοιχεία:

— Η έννοια της «νομοθετικά κατοχυρωμένης εκπαίδευσης» που συναντάται ήδη στη λεγόμενη «δεύτερη οδηγία αναγνώρισης» (92/51/ΕΟΚ), εισάγεται στη λεγόμενη «1η οδηγία αναγνώρισης» (89/48/ΕΟΚ) (άρθρο 1)·

— Η ομάδα συντονισμού εξουσιοδοτείται να γνωμοδοτεί (άρθρο 2)·

⁽¹⁾ ΕΕ C 28 της 26.1.1998, σ. 6.

- Η απλοποιημένη διαδικασία ενημέρωσης των καταλόγων των διπλωμάτων που προβλέπεται στην οδηγία «ιατροί» επεκτείνεται σε όλες τις τομεακές οδηγίες. Εξαιρείται η οδηγία «αρχιτέκτονες», δεδομένου ότι στην οδηγία αυτή προβλέπεται ήδη μια ειδική και αποτελεσματική διαδικασία (άρθρο 3)
- Προτείνεται να διασαφηνισθεί η κατάσταση των μεταναστών, υπηκόων κρατών μελών, που έλαβαν την εκπαίδευσή τους εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 5)
- Εισάγεται η δυνατότητα ειδικής προσφυγής κατά των αποφάσεων των κρατών μελών σχετικά με αιτήσεις αναγνώρισης (άρθρο 6).

3. Ειδικές παρατηρήσεις

Με την εξέταση του εγγράφου της Επιτροπής, η ΟΚΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με πληροφορίες διαφορετικής σημασίας από νομική άποψη: το κείμενο σχετικά με την μεταρρύθμιση των συμβουλευτικών επιτροπών έχει ενημερωτικό χαρακτήρα, διότι οι σχετικές αποφάσεις δεν έχουν ληφθεί ακόμη. Αντιθέτως, το σχέδιο οδηγίας περιλαμβάνει συγκεκριμένες προτάσεις για ένα κείμενο με νομικώς δεσμευτικό χαρακτήρα.

3.1. Η μεταρρύθμιση των συμβουλευτικών επιτροπών

Η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο, προτού προβεί στη λεπτομερή εξέταση των προτάσεων της Επιτροπής, να υπενθυμίσει τη σύνθεση και τον τρόπο εργασίας των συμβουλευτικών επιτροπών που λειτουργούν στα πλαίσια των τομεακών οδηγιών.

Τα μέλη των συμβουλευτικών επιτροπών είναι εμπειρογνώμονες με συμβουλευτικά καθήκοντα. Σκοπός των επιτροπών αυτών, κατά τη σύστασή τους, ήταν να διευκολύνουν και διασφαλίσουν την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την διάθροψη και το περιεχόμενο των εκπαιδευτικών συστημάτων. Όπως ήταν φυσικό, αυτή η ανάγκη για πληροφόρηση έχει ικανοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό και γι' αυτό, η αρμόδια ομάδα SLIM πρότεινε την επιλογή μιας προσέγγισης με κριτήριο τα αποτελέσματα και τις απαιτήσεις σχετικά με την άσκηση ενός συγκεκριμένου επαγγέλματος.

Οι προτάσεις μεταρρύθμισης που υπέβαλε η ομάδα SLIM δεν αφορούν τις επιτροπές Ανωτέρων Υπαλλήλων, οι οποίες διαφέρουν από τις συμβουλευτικές επιτροπές όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας. Οι επιτροπές Ανωτέρων Υπαλλήλων είναι εξουσιοδοτημένες να λαμβάνουν αποφάσεις και λειτουργούν επίσης στα πλαίσια της διαδικασίας επιτροπολογίας.

3.1.1. Απλοποίηση της διαδικασίας διορισμού

Στην παρούσα κατάσταση, τα κράτη μέλη ανακοινώνουν τον κατάλογο εμπειρογνώμωνών στο Συμβούλιο, το οποίο λαμβάνει την επίσημη απόφαση. Όπως αποδείχθηκε, πρόκειται για μια εξαιρετικά χρονοβόρα διαδικασία, η οποία, στη χειρότερη περίπτωση, ολοκληρώνεται λίγο πριν λήξει η θητεία της ενδιαφερόμενης επιτροπής, επειδή το Συμβούλιο δεν λαμβάνει την

απόφασή του εάν δεν λάβει και την τελευταία ανακοίνωση. Συνεπώς, η δραστηριότητα μιας επιτροπής διακυβεύεται ευθύς εξαρχής για τυπικούς λόγους.

Για τους λόγους αυτούς, η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής να απλοποιηθεί η διαδικασία κατά τέτοιο τρόπο, ώστε τα κράτη μέλη να κοινοποιούν τον κατάλογο των εκπροσώπων τους κατευθείαν στην Επιτροπή.

3.1.2. Μείωση του αριθμού των μελών

Προς το παρόν, κάθε κράτος μέλος διορίζει τρία τακτικά (έναν εκπρόσωπο που ασκεί το επάγγελμα, έναν εκπρόσωπο εκπαιδευτικού ιδρύματος και έναν εκπρόσωπο της αρμόδιας αρχής) και τρία αναπληρωματικά μέλη με αποτέλεσμα να απαρτίζεται κάθε επιτροπή από 90 μέλη.

Η ΟΚΕ συμμεριζείται την άποψη των εμπειρογνώμωνών της ομάδας SLIM και της Επιτροπής ότι η σύνθεση των επιτροπών πρέπει να περιορισθεί προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά τους. Σημαντικό επιχείρημα της πρότασης αυτής είναι ο παράγων του κόστους: σε περίπτωση διεύρυνσης της Ένωσης οι επιτροπές αυτές θα έχουν έξι επιπλέον μέλη από κάθε νέο κράτος μέλος.

Η πρόταση της Επιτροπής να περιορισθεί η σύνθεση των επιτροπών σε ένα πλήρες και ένα αναπληρωματικό μέλος (ένας εμπειρογνώμονας που ασκεί το επάγγελμα και ένας εμπειρογνώμονας από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα) φαίνεται λογική και προσαρμοσμένη στην αποστολή των επιτροπών αυτών.

Η προαναφερθείσα εξέλιξη όσον αφορά την αποστολή των συμβουλευτικών επιτροπών και η αντίδραση της Επιτροπής σχετικά με την εξέλιξη αυτή, η οποία αντικατοπτρίζεται στην προσαρμογή και στη διεύρυνση της αποστολής των επιτροπών στα πλαίσια μιας πιο πραγματιστικής προσέγγισης, σημαίνουν ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να διορίζουν εκπροσώπους του επαγγέλματος ως τακτικά μέλη των συμβουλευτικών επιτροπών. Δεν κρίνεται, επομένως, σκόπιμο και θα ήταν άλλωστε αντίθετο προς την βούληση της Επιτροπής για μεγαλύτερη προσαρμογή στην πραγματικότητα, αν αφεθεί στα κράτη μέλη να αποφασίζουν εάν θα διορίσουν ως τακτικό μέλος τον εμπειρογνώμονα που ασκεί το επάγγελμα ή τον εμπειρογνώμονα από το εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Επομένως, πρέπει να υπογραμμισθεί το γεγονός ότι η Επιτροπή, υιοθετώντας τις αντίστοιχες προτάσεις της ομάδας SLIM, αναθεωρεί ριζικά την αποστολή των συμβουλευτικών επιτροπών (η οποία επικεντρώνεται προς το παρόν στον συντονισμό του περιεχομένου της διδασκαλίας) και διευρύνει το έργο τους προς καθήκοντα τα οποία μπορούν να εκπληρωθούν καλύτερα από εμπειρογνώμονες που ασχούν το επάγγελμα.

Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να χαράξει μια σαφή πολιτική ως προς το θέμα αυτό και να παροτρύνει τα κράτη μέλη να διορίζουν κυρίως εμπειρογνώμονες που ασχούν το επάγγελμα ως τακτικά μέλη.

Εφόσον οι εμπειρογνώμονες των αρμόδιων αρχών εκπροσωπούνται και στις επιτροπές Ανωτέρων Υπαλλήλων, με τις οποίες συνεργάζονται οι συμβουλευτικές επιτροπές, η ισορρο-

πία από διοικητική άποψη, που επιθυμούν ορισμένα κράτη μέλη δεν ανατρέπεται με τη μείωση του αριθμού των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών.

Αντιθέτως, θα ήταν σκόπιμο να ληφθούν ορισμένα μέτρα διοικητικής φύσης, προκειμένου να εντατικοποιηθεί η αδιάλειπτη συνεργασία μεταξύ των δύο επιτροπών. Για το σκοπό αυτό θα μπορούσε να προβλεφθεί τουλάχιστον μια κοινή συνεδρίαση ετησίως.

3.1.3. Η επέκταση της θητείας των επιτροπών από τρία σε έξι έτη, αποτελεί, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ αναγκαίο επακόλουθο της αναδιάρθρωσης των συμβουλευτικών επιτροπών, ώστε να περιοριστούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζονται κατά την έναρξη της λειτουργίας των νέων επιτροπών.

3.1.4. Η επέκταση των αρμοδιοτήτων των συμβουλευτικών επιτροπών σε όλες τις γνωμοδοτήσεις που ζητά η Επιτροπή σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των επαγγελματιών που καλύπτουν οι τομεακές οδηγίες, αποτελεί λογικό μέτρο. Διότι, σε τελική ανάλυση, όλα τα μέτρα που λαμβάνονται στα πλαίσια της πρωτοβουλίας SLIM ή ως απόρροια της πρωτοβουλίας αυτής, πρέπει να θεωρηθούν ως μέρος του μεγάλου σχεδίου της Επιτροπής για την εσωτερική αγορά.

3.2. Η νομοθετικά κατοχυρωμένη εκπαίδευση (άρθρο 1)

Η εισαγωγή του όρου «νομοθετικά κατοχυρωμένη εκπαίδευση» στη λεγόμενη «1η οδηγία αναγνώρισης» ευνοεί γενικώς την απλοποίηση της ορολογίας, εφόσον ο όρος αυτός περιλαμβάνεται και στην (πιο πρόσφατη) λεγόμενη «2η οδηγία αναγνώρισης».

Όσον αφορά το περιεχόμενο, η εισαγωγή του όρου αυτού στην οδηγία 89/48/ΕΟΚ ανταποκρίνεται στην επιθυμία να αναζητηθεί στα πλαίσια της γενικής ρύθμισης της αναγνώρισης μια προσέγγιση προσανατολισμένη περισσότερο προς την άσκηση συγκεκριμένου επαγγέλματος. Κατ' αυτόν τον τρόπο διευκολύνεται η διακίνηση πολλών νέων πολιτών που επιθυμούν να μεταναστεύσουν.

3.3. Η γνωμοδότηση των συντονιστών (άρθρα 1 και 2)

Η ΟΚΕ συμφωνεί με τη ρεαλιστική προσέγγιση που προτείνει η Επιτροπή. Κρίνεται σκόπιμο να αξιοποιηθεί η πείρα που έχουν αποκτήσει οι υπηρεσίες οι οποίες εφαρμόζουν την οδηγία στην πράξη, προκειμένου να επιτευχθεί μια πιο ομοιόμορφη εφαρμογή και ερμηνεία της οδηγίας.

Η ΟΚΕ υποστηρίζει την τάση αναβάθμισης της ομάδας συντονισμού σε συμβουλευτική υπηρεσία για την Επιτροπή.

3.4. Ενημέρωση των καταλόγων των διπλωμάτων (άρθρα 3 και 4)

Με βάση την πρόταση αυτή, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή όλες τις εθνικές ρυθμίσεις που ισχύουν σχετικά με τα διπλώματα, τα πιστοποιητικά ή άλλους τίτλους. Η Επιτροπή

δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα τις ονομασίες που έχουν καθορίσει τα κράτη μέλη.

Η διαδικασία αυτή έχει αποδειχθεί ως πολύ αποτελεσματική στον τομέα της γενικής ιατρικής και, επομένως, η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να επεκταθεί και σε άλλες τομεακές οδηγίες που έχουν υιοθετηθεί στον τομέα της υγείας.

3.5. Η μεταχείριση των διπλωμάτων που απέκτησε υπήκοος κράτους μέλους σε τρίτη χώρα

Ορθώς τονίζει η Επιτροπή στις παρατηρήσεις σχετικά με το άρθρο 5, ότι κάθε κράτος μέλος είναι ελεύθερο να αναγνωρίσει την εκπαίδευση που αποκτήθηκε εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά ότι η απόφαση αυτή δεν δεσμεύει τα άλλα κράτη μέλη.

Με τη διευκρίνιση αυτή, η Επιτροπή ακολουθεί τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, το οποίο τονίζει ρητά ότι η αναγνώριση διπλώματος που εκδόθηκε από τρίτη χώρα εκ μέρους ενός κράτους μέλους δεν δεσμεύει τα υπόλοιπα κράτη μέλη, αλλά ότι η επαγγελματική πείρα που αποκτήθηκε μετά την αναγνώριση αυτή, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως στοιχείο που ισχύει σε κοινοτικό επίπεδο⁽¹⁾. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποφάνθηκε ακόμη σαφέστερα στην υπόθεση Tawil-Albertini⁽²⁾ όταν τόνισε ότι: «τα κράτη μέλη δεν δεσμεύονται από την αναγνώριση εκ μέρους άλλου κράτους μέλους διπλώματος που εξέδωσε τρίτη χώρα, ακόμη κι αν τα διπλώματα αναγνωρίζονται σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη ως ισότιμα».

Η ΟΚΕ συνιστά να διευκρινιστεί η διατύπωση του άρθρου 5 ως προς το γεγονός ότι η αναγνώριση διπλώματος από τρίτη χώρα σε ένα κράτος μέλος δεν δεσμεύει αυτομάτως τη χώρα υποδοχής.

Η έκφραση «λαμβάνουν υπόψη» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 5, επιτρέπει μια ορισμένη ευρύτητα ως προς την ερμηνεία επειδή η έκφραση αυτή, σύμφωνα με τη γενικώς αναγνωρισμένη νομική ορολογία, ταυτίζεται με την μερική πτυχή μιας διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Η ΟΚΕ προτείνει, ωστόσο, για λόγους σαφήνειας να συμπληρωθεί η πρώτη πρόταση του άρθρου 5 ως εξής:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη, στα πλαίσια του ελέγχου της ισοτιμίας τα διπλώματα, τα πιστοποιητικά και τους άλλους τίτλους ...»

3.6. Οι δυνατότητες προσφυγής (άρθρο 6)

Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει με έμφαση την εισαγωγή της δυνατότητας προσφυγής στο εσωτερικό δίκαιο κατά των αποφάσεων των

(1) Απόφαση του Δικαστηρίου από 9 Φεβρουαρίου 1994: Salomone Haim κατά Kassenärztliche Vereinigung Nordrhein. Rechtssache C 319/92.

(2) Απόφαση του Δικαστηρίου από 9 Φεβρουαρίου 1994: Abdullah Tawil-Albertini κατά Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών, Υπόθεση C 154/93, μνημονεύεται ως Haim, σημείο 21.

κρατών μελών αλλά και σε περίπτωση μη έκδοσης απόφασης. Αυτό το θεμελιώδες δημοκρατικό δικαίωμα των πολιτών ανταποκρίνεται στις βασικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.

3.7. Άρθρα 7 έως 21

Η ΟΚΕ απέφυγε συνειδητά να αποφανθεί σχετικά με τις ειδικές τροποποιήσεις των τομεακών οδηγιών. Κατά τη γνώμη της έχει πρωταρχική σημασία να λάβει θέση, με όσο το δυνατόν ισορροπημένο τρόπο, σχετικά με τις βασικές τροποποιήσεις

που προτείνει η Επιτροπή και κρίνει για το λόγο αυτό ότι η εξέταση των αδιαμφισβήτητων προσαρμογών είναι περιττή.

4. Τελικές παρατηρήσεις

Η ΟΚΕ υποστηρίζει, γενικώς, την πρόταση της Επιτροπής επειδή συμβάλλει στην νομική απλοποίηση και σε μεγαλύτερη διαφάνεια.

Τα μέτρα που προτείνονται για την απλοποίηση των εργασιών θα βελτιώσουν τη σχέση κόστους-οφέλους, θα επιταχύνουν τις διαδικασίες και θα ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών στην Ευρώπη.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: “Το μέλλον της αγοράς των αλιευτικών προϊόντων στην ΕΕ: υπευθυνότητα, συνεργασία ανταγωνιστικότητα”»

(98/C 235/12)

Στις 22 Δεκεμβρίου 1997, και σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, κατάρτισε τη γνωμοδότησή του στις 12 Μαΐου 1998, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. E. Chagas.

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 28ης Μαΐου 1998), η ΟΚΕ υιοθέτησε με 103 ψήφους υπέρ και 6 αποχές την εξής γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης της Επιτροπής είναι να αποτελέσει τη βάση για τη διεξαγωγή μιας συζήτησης σχετικά με τις τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν στην Κοινή Οργάνωση Αγοράς (ΚΟΑ), με σκοπό την προσαρμογή του εν λόγω μηχανισμού της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής στις εξελίξεις που έχουν σημειωθεί στην αγορά αλιευτικών προϊόντων.

1.2. Η Επιτροπή θα προβεί, μεταγενέστερα, στην υποβολή προτάσεων με στόχο τη διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας της ΚΟΑ.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ εκφράζει ικανοποίηση για την παρουσίαση της παρούσας ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με το μέλλον της αγοράς αλιευτικών προϊόντων και για το γεγονός ότι η

Επιτροπή επιβεβαιώνει την πρόθεσή της να υποβάλει το σχετικό έγγραφο προς συζήτηση με τα άλλα θεσμικά όργανα και να διαβουλευθεί ευρέως με τις κυριότερες οργανώσεις του αλιευτικού κλάδου (πλοιοκτήτες, εργαζόμενοι, βιομηχανία, καταναλωτές).

2.2. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η ΚΟΑ δημιουργήθηκε με τη θέσπιση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2142/70⁽¹⁾, ο οποίος αναφέρει τις βασικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία του εν λόγω μηχανισμού της ΚΑΠ. Ο εν λόγω μηχανισμός υπέστη κατά την πάροδο του χρόνου διάφορες προσαρμογές που επέβαλε η πραγματικότητα. Τελευταία προσαρμογή ήταν αυτή που επήλθε με τη θέσπιση του βασικού κανονισμού που τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1993⁽²⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ L 236 της 27.10.1970, σ. 5.

⁽²⁾ ΕΕ L 388 της 31.12.1992, σ. 1.

2.3. Η ΚΟΑ εκτός από το γεγονός ότι παρουσιάζει σημαντικές ομοιότητες με την ΚΓΠ, υιοθέτησε επίσης και ορισμένους από τους στόχους της, όπως η σταθεροποίηση των αγορών, η διασφάλιση του εφοδιασμού και η εφαρμογή λογικών τιμών. Η λειτουργία της ΚΟΑ διέπεται επίσης από τις ίδιες αρχές, όπως εκείνες της ενιαίας αγοράς, της χρηματοοικονομικής αλληλεγγύης και της κοινοτικής προτίμησης.

2.4. Όσον αφορά την ΚΟΑ, αντίθετα από την ΚΓΠ, αποφασίστηκε, κατόπιν πολιτικής επιλογής, η παγιοποίηση των τελωνειακών δασμών για τα αλιευτικά προϊόντα, βάσει των διαπραγματεύσεων του γύρου Dillon της ΓΣΔΕ που πραγματοποιήθηκε κατά τη δεκαετία του '60, με τις γνωστές συνέπειες και την αδυναμία της Επιτροπής να ενισχύσει τη δασμολογική προστασία. Επίσης στο πλαίσιο των μεταγενέστερων γύρων πραγματοποιήθηκαν και άλλες παραχωρήσεις.

2.5. Η παγιοποίηση του κοινού τελωνειακού δασμολογίου στους κόλπους της ΓΣΔΕ είχε ως αποτέλεσμα να βασισθεί η λειτουργία της ΚΟΑ αλιευτικών προϊόντων αποκλειστικά στις δυνάμεις της αγοράς και να καταστεί αδύνατη, εκτός της περίπτωσης των μέτρων διαφύλαξης που προβλέπονται από τους κανόνες της ΓΣΔΕ, η υιοθέτηση περιοριστικών μέτρων ως προς τις εισαγωγές από τρίτες χώρες ή η χορήγηση ενισχύσεων στην παραγωγή. Βεβαίως αυτό δεν σημαίνει ότι δεν εφαρμόζεται πλήρως η αρχή της κοινοτικής προτίμησης ή η βάσει κριτηρίων επιβολή τελωνειακών δασμών για τα αλιευτικά προϊόντα, κατά τέτοιο τρόπο ώστε κάθε φορά που μειώνεται ο βαθμός προστασίας της κοινοτικής παραγωγής να υφίστανται αντισταθμιστικά οφέλη εκ μέρους των τρίτων χωρών που αποκομίζουν ουσιαστικά οφέλη στον αλιευτικό τομέα.

2.6. Η ΚΟΑ δεν μπορεί μόνη να επιλύσει το σύνολο των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο τομέας.

2.7. Υπενθυμίζεται ότι οι κυριότερες ανισορροπίες που υφίστανται στον αλιευτικό τομέα οφείλονται κατά κύριο λόγο στην υφιστάμενη υπερβολική παραγωγική ικανότητα σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους και τη σπανιότητα που χαρακτηρίζει τους εν λόγω πόρους σε σχέση με τις ανάγκες εφοδιασμού, τα υπερβολικά χρέη, στο υψηλό κόστος εκμετάλλευσης, στη χαμηλή παραγωγικότητα και, ως ένα βαθμό, στην μη κατάλληλη προσαρμογή του κυκλώματος εμπορίας. Στους εν λόγω αρνητικούς ενδογενείς διαρθρωτικούς παράγοντες πρέπει να προστεθούν και άλλοι εξωγενείς παράγοντες ανισορροπίας όπως η παγκοσμιοποίηση των αγορών, η μείωση των δασμολογικών εμποδίων και/ή η εξάλειψη των εμποδίων που παρεμβάλλονται στις εμπορικές συναλλαγές, ο ανταγωνισμός άλλων προϊόντων, και ο περιορισμός του κόστους διακίνησης που διευκολύνει την μεταφορά των προϊόντων των κύριων ανταγωνιστών της Ευρώπης στις ευρωπαϊκές αγορές.

2.8. Προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέχιση των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε κοινοτικό επίπεδο απαιτείται η διασφάλιση της βιωσιμότητας του τομέα, που θα βασίζεται στην ορθολογική εκμετάλλευση των πόρων της θαλάσσης μέσω της υιοθέτησης ολοκληρωμένων μέτρων για το σύνολο των επιμέρους συστατικών της ΚΑΠ.

2.9. Το τμήμα θεωρεί ότι η Επιτροπή θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλισθεί ο συντονισμός και η

συνοχή των προτεινόμενων σήμερα μέτρων στο πλαίσιο της ΚΟΑ με τα ήδη υφιστάμενα ή ληφθησόμενα μέτρα που αφορούν άλλους τομείς της ΚΑΠ και ιδιαίτερα των πολιτικών που αφορούν τις διαρθρώσεις, τους πόρους και τον έλεγχο.

2.10. Το τμήμα υπενθυμίζει ακόμη ότι, βάσει της συνολικής προσέγγισης που προαναφέρθηκε, οι αναγκαίες προσαρμογές της ΚΟΑ αλιευτικών προϊόντων πρέπει να συνοδεύονται από κοινωνικοοικονομικά μέτρα που θα διευκολύνουν της υιοθέτησή τους από τον κλάδο. Σχετικά, είναι σημαντικό όπως οι οργανώσεις των παραγωγών είναι παρόντες και ενεργοποιούνται σε όλες τις ενδιαφερόμενες χώρες.

2.11. Κύριος στόχος της ΚΟΑ αλιευτικών προϊόντων πρέπει να είναι η ρύθμιση του ανταγωνισμού της αγοράς αλιευτικών προϊόντων, ώστε να αποφευχθεί, βάσει των διεθνών παραχωρήσεων της ΕΕ, ο αθέμιτος ανταγωνισμός εκ μέρους τρίτων χωρών.

2.12. Τόσο η ΕΕ όσο και τα κράτη μέλη είναι αναγκαίο να χρησιμοποιήσουν όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερα τους μηχανισμούς που έχουν στη διάθεσή τους προκειμένου να αποφευχθεί το φαινόμενο της ελεύθερης εμπορίας στον κοινοτικό χώρο αλιευμάτων, η αλίευση των οποίων έχει γίνει κατά παράβαση των υφιστάμενων κανόνων, και κατά συνέπεια η άσκηση αθέμιτου ανταγωνισμού στους ευρωπαίους αλιείς. Η κατάσταση που επικρατεί στον εν λόγω τομέα δεν είναι καθόλου ικανοποιητική, γεγονός που έχουν διαπιστώσει περισσότερες από μία φορές τόσο ο αλιευτικός κλάδος όσο και η ΟΚΕ της ΕΕ. Ο έλεγχος της εφαρμογής των ισχυόντων κανόνων παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις και ευθύνεται, εν μέρει για τις αναταραχές του τομέα.

2.12.1. Όσον αφορά τις εισαγωγές είναι αναγκαία η επίδειξη μεγαλύτερης αυστηρότητας κατά τον έλεγχο της εφαρμογής των ισχυουσών διατάξεων κυρίως όσον αφορά τον υγειονομικό έλεγχο, την επισήμανση και το ελάχιστο μέγεθος των αλιευμένων ιχθύων (πρόωρη αλίευση).

2.13. Όπως συμβαίνει και με άλλα προϊόντα για τα οποία ισχύουν παρόμοιες συνθήκες η προσαρμογή της προσφοράς στη ζήτηση αποτελεί στοιχείο αποφασιστικής σημασίας για τον προσδιορισμό των εισοδημάτων των παραγωγών. Μέσω αυτής οι παραγωγοί μπορούν να αντιμετωπίσουν αναπόφευκτες συνέπειες, ενώ οι μηχανισμοί παρέμβασης της ΚΟΑ θα πρέπει να διαδραματίσουν ρυθμιστικό ρόλο. Επιβάλλεται επίσης να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η αλιευτική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό αβεβαιότητας.

2.14. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι η κατά κεφαλήν κατανάλωση ιχθύων στην ΕΕ παρουσιάζει μία συνεχή αλλά περιορισμένη έκτασης αύξηση κατά τα τελευταία έτη της δεκαετίας του 1990, ενώ υφίσταται μία έντονη διαφοροποίηση ως προς τις μορφές κατανάλωσης και τις καταναλωτικές συνήθειες ιδιαίτερα όσον αφορά την κατανάλωση κωπών προϊόντων.

2.15. Υφίσταται η δυνατότητα μεταβολής των συνθηκών διατροφής των ευρωπαίων πολιτών με στόχο την αύξηση της κατανάλωσης αλιευτικών προϊόντων, γεγονός το οποίο θα συμβάλει στην υιοθέτηση ενός περισσότερο υγιεινού τρόπου

διατροφής, και για το λόγο αυτό δεν θα πρέπει να παραβλέπεται σε καμία περίπτωση, βάσει της μεταρρύθμισης της ΚΟΑ, ο βασικός στόχος της προβολής των αλιευτικών προϊόντων. Οι Οργανώσεις Παραγωγών (ΟΠ) πρέπει να προσφεύγουν συχνότερα στα υφιστάμενα κοινοτικά μέτρα υποστήριξης των εκστρατειών προώθησης της κατανάλωσης αλιευτικών προϊόντων και ενημέρωσης σχετικά με την κατανάλωση νέων ειδών.

2.15.1. Η τιμή των προϊόντων μπορεί επίσης να διαδραματίσει ρόλο καθοριστικής σημασίας για την ουσιαστική επίτευξη του προαναφερθέντος στόχου.

2.16. Επίσης είναι αναγκαίο να συμβάλλουν στην ενίσχυση της διαφάνειας της αγοράς τόσο οι οργανώσεις παραγωγών όσο και οιαδήποτε εμπορική δραστηριότητα προβολής της παραγωγής και να περιληφθεί σε αυτές τις δραστηριότητες η ενημέρωση των καταναλωτών ως στοιχείο στρατηγικής σημασίας.

2.16.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη ότι η αξιοποίηση της παραγωγής και η ενίσχυση της διαφάνειας στον τομέα των εμπορικών σχέσεων εξαρτάται από την υιοθέτηση μέτρων σχετικά με την εμπορική ονομασία των ειδών, την προέλευσή τους, τον τρόπο παραγωγής τους και τον βαθμό νωπότητάς τους.

2.16.2. Η ΟΚΕ ελπίζει ότι οι προτάσεις για την κάθετη ολοκλήρωση του κλάδου θα υποβληθούν το συντομότερο δυνατόν.

2.17. Η ΟΚΕ εκφράζει την πλήρη υποστήριξη του προς την αρχή της υπευθυνότητας τόσο του αλιευτικού όσο και του εμπορικού τομέα.

2.17.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η αξιοποίηση των ορθών πρακτικών τόσο στον τομέα των αλιευτικών δραστηριοτήτων όσο και στους τομείς της ιχθυοκαλλιέργειας και της τυποποίησης μπορεί να συμβάλει όχι μόνο στη συνολική αξιοποίηση των υφιστάμενων δυνατοτήτων αλλά και στην προώθηση της κοινωνικής παραγωγής για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού των τρίτων χωρών.

2.18. Η ενίσχυση του βαθμού συγκέντρωσης της προσφοράς μέσω της ενθάρρυνσης των εκφορτώσεων σε λιμένες που διαθέτουν τα κατάλληλα μέσα για την πραγματοποίηση των ελέγχων μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια αποφυγής πρακτικών που δεν τηρούν την υφιστάμενη νομοθεσία.

2.19. Η ΟΚΕ εκφράζει ορισμένες επιφυλάξεις ως προς τη διατύπωση του σημείου III Α. 4 β) που αφορά την χρησιμοποίηση αλιευτικών μεθόδων που τηρούν τους κανόνες «προστασίας του περιβάλλοντος». Το τμήμα θεωρεί ότι η εν λόγω έννοια θα πρέπει να αποσαφηνισθεί περαιτέρω διότι η μη ορθή ερμηνεία της είναι δυνατόν να συμβάλει στη χρησιμοποίηση πρακτικών που οδηγούν στη στρέβλωση των όρων ανταγωνισμού.

2.20. Προκειμένου να αντιμετωπισθεί με επιτυχία ο διαχώως αξιανόμος ανταγωνισμός που ασκούν οι παραγωγοί τρίτων χωρών αλλά και η ίδια η παραγωγή του τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας (τομέας που βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη, ακόμη και στην περίπτωση προϊόντων υψηλής ποιότητας), ιδιαίτερα όσον αφορά την εμπορία νωπών προϊόντων, ο αλιευτικός κλάδος θα πρέπει να στραφεί προς την ανάπτυξη μίας σοβαρής πολιτικής ποιότητας που θα έχει ως κύριο στόχο την πλήρη ικανοποίηση των καταναλωτών.

2.21. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την ανάγκη υποστήριξης των δράσεων που αποσκοπούν στον καλύτερο εφοδιασμό της μεταποιητικής βιομηχανίας εκ μέρους των παραγωγών της κοινότητας, τόσο όσον αφορά τις συνθήκες όσο και την ποιότητα, λαμβανομένης υπόψη της συμπληρωματικότητας που χαρακτηρίζει τους δύο τομείς. Η καλύτερη λύση για την επίτευξη του εν λόγω στόχου είναι η σύναψη συμβάσεων εφοδιασμού.

2.21.1. Κατά τον τρόπο αυτό θα αποφευχθούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού λόγω των δασμολογικών παραχωρήσεων προς τρίτες χώρες σχετικά με την πρόσβαση των προϊόντων των εν λόγω χωρών στην κοινοτική αγορά και των πλεονεκτημάτων που διαθέτουν οι χώρες αυτές λόγω τόσο του χαμηλού κόστους των παραγόντων παραγωγής όσο και της πρώτης ύλης.

2.22. Λαμβανομένης υπόψη της σπανιότητας των πόρων η ΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη ότι ο κλάδος χρειάζεται να εξετάσει διεξοδικά το ενδεχόμενο της κατάργησης των κινήτρων απόσυρσης/καταστροφής ώστε να ενθαρρυνθούν οι παραγωγοί, όπως παραδείγματός χάρη συμβαίνει και με ορισμένες γεωργικές παραγωγές, να προσφεύγουν συστηματικότερα στην απόσυρση — μεταφορά. Η συνεπής υποστήριξη της καινοτομίας με στόχο τη δημιουργία νέων προϊόντων ή περισσότερο εξελιγμένων μορφών μεταποίησης θα πρέπει να ενθαρρυνθεί.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Στο κεφάλαιο III Α αριθ. 3 σχετικά με τις ενισχύσεις που χορηγούνται για την ιδιωτική αποθεματοποίηση, εφιστάται η προσοχή στο γεγονός ότι σε ορισμένα κράτη μέλη ιδιοκτήτες των αποθεμάτων δεν είναι πάντα οι οργανώσεις παραγωγών. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να αποσαφηνισθεί σε ποιόν προορίζεται η ενίσχυση για την αποθεματοποίηση.

3.2. Όσον αφορά το εμπορικό καθεστώς που ισχύει για τις τρίτες χώρες και την υιοθέτηση ορθών πρακτικών τόσο κατά την άσκηση αλιευτικής δραστηριότητας όσο και στον τομέα της εμπορίας, κρίνεται σκόπιμο, στην περίπτωση αλιευτικών προϊόντων η αλίευση των οποίων πραγματοποιήθηκε σε διεθνή ύδατα, να αναφέρονται επίσης και τα αλιευτικά σκάφη τρίτων χωρών που χρησιμοποιούν σημαίες ευκαιρίας.

Βρυξέλλες, 28 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ περί προβλημάτων υγειονομικού ελέγχου στον τομέα των ενδοκοινοτικών συναλλαγών βοοειδών και χοιροειδών»⁽¹⁾

(98/C 235/13)

Στις 9 Μαρτίου 1998, και σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 12 Μαΐου 1998 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Pricolo.

Κατά τη διάρκεια της 355ης συνόδου ολομέλειας της 27ης και 28ης Μαΐου 1988 (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 106 ψήφους υπέρ, 4 κατά και 5 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Προοίμιο

1.1. Μετά τα γνωστά γεγονότα της σφογγώδους εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών, που δημιούργησαν ανησυχίες στην κοινή γνώμη και προκάλεσαν την έλλειψη εμπιστοσύνης των καταναλωτών στο βόειο κρέας και στα προϊόντα με βάση το βόειο κρέας, η νομοθεσία της Κοινότητας χρειάστηκε να προσαρμοστεί και έτσι τον Απρίλιο του 1997 υιοθετήθηκε η οδηγία 97/12/ΕΚ του Συμβουλίου, με σκοπό να προβλεφθεί — μέσω συμπληρώσεως της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ της 26ης Ιουνίου 1964 σχετικά με τα προβλήματα υγειονομικού ελέγχου στον τομέα των ενδοκοινοτικών συναλλαγών βοοειδών και χοιροειδών — η δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων που να επιτρέπεται να υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες για τα ζώα του βοείου και του χοιρείου είδους, καθώς και για τις μετακινήσεις τους.

1.2. Παράλληλα με την υιοθέτηση της οδηγίας 97/12/ΕΚ, το Συμβούλιο ενέκρινε στις 21 Απριλίου 1997 τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 820/97 για την θέσπιση συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής των βοοειδών και την επισήμανση του βοείου κρέατος και των προϊόντων με βάση το βόειο κρέας.

1.3. Έτσι, από τη μια μεριά ετίθετο ο στόχος της διασφάλισης ταχείας και αποτελεσματικής ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με την ταυτότητα των ζώων, τις μετακινήσεις τους και την ταυτότητα των ενεδιαφερομένων εκμεταλλεύσεων. Από την άλλη πλευρά, εντοπιζόνταν με την επισήμανση του αυτιού και την έκδοση σχετικού διαβατηρίου, τα κατάλληλα μέσα για την αναγνώριση της εκμετάλλευσης, του κέντρου ή του οργανισμού προέλευσης ή μεταβάσεως του ζώου.

1.4. Τα δύο αυτά μέσα που συνδέονται στενάτα μεταξύ τους, απετέλεσαν και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του συστήματος, σκοπός του οποίου είναι η δημιουργία των τεχνικών συνθηκών για την εξασφάλιση της δέουσας επικοινωνίας μεταξύ του παραγωγού και των δεδομένων καθώς και η πλήρης χρησιμοποίηση των δεδομένων αυτών.

2. Η πρόταση της Επιτροπής

2.1. Με την τροποποίηση της οδηγίας 64/432/ΕΟΚ που προτείνει σήμερα η Επιτροπή ζητείται από την «Μόνιμη εισαγωγική επιτροπή» (διαδικασία Επιτροπής/υγειονομικής επιτροπής) να προσδιορίσει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του

μηχανισμού που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της λειτουργικότητας της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων.

2.2. Δεν πρόκειται συνεπώς για ουσιαστική τροποποίηση, αλλά για μία απλή διάταξη διαδικαστικής φύσεως με σκοπό την συμμετοχή της μόνιμης υγειονομικής επιτροπής, συμβουλευτικού οργάνου της Επιτροπής, στη διαχείριση του θέματος.

3. Παρατηρήσεις

3.1. Το τμήμα παρατηρεί ότι έως σήμερα, ένα χρόνο μετά την υιοθέτηση της οδηγίας 97/12/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 820/97, δεν έχει ακόμη τεθεί σε λειτουργία η ηλεκτρονική βάση δεδομένων σχετικά με τη ταυτότητα του ζώου, τις εκμεταλλεύσεις και τις μετακινήσεις των ζώων.

3.2. Συμπεραίνεται συνεπώς ότι οι κοινοτικοί κανόνες στον ειδικόν αυτόν τομέα είτε δεν εφαρμόζονται είτε δεν εφαρμόζονται ικανοποιητικά, αφού η Επιτροπή παρουσιάζει πρόταση περί του καθορισμού των λεπτομερειών εφαρμογής του ηλεκτρονικού συστήματος δεδομένων για τα ζώα του βοείου και χοιρείου είδους.

3.3. Πρόκειται για μια καθυστέρηση που θέτει υπό αμφισβήτηση την αξιοπιστία των κοινοτικών και/ή εθνικών αρχών και βεβαίως δεν συμβάλλει στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης του καταναλωτή.

3.4. Το τμήμα ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση ως προς την κατάσταση εφαρμογής σε όλη την Κοινότητα τόσο της οδηγίας 97/12/ΕΚ όσο και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 820/97.

3.4.1. Ζητεί επιπλέον να διασφαλισθεί ότι θα έχουν την δέουσα πρόσβαση στα ηλεκτρονικά δίκτυα και τα ενδιαφερόμενα μέρη, δηλ. οι αναγνωρισμένες οργανώσεις γεωργοπαγωγών, εμπόρων και καταναλωτών που έχουν ιδιαίτερο συμφέρον αναγνωρισμένο από το κράτος μέλος στο οποίο ανήκουν.

3.5. Στη σημερινή κατάσταση ελλιπούς ή ανεπαρκούς εφαρμογής του προβλεπόμενου ηλεκτρονικού συστήματος δεδομένων, το τμήμα είναι υποχρεωμένο να συμφωνήσει με την

⁽¹⁾ ΕΕ C 100 της 2.4.1988, σ. 23.

πρόταση της Επιτροπής, μόνο και μόνο για να τονίσει ότι η προστασία της δημόσιας υγείας παραμένει πρωταρχικός στόχος.

3.5.1. Λυπάται εντούτοις για το γεγονός ότι οι κοινοτικές διατάξεις σχετικά με τον υγειονομικό έλεγχο στον τομέα των

ενδοκοινοτικών ανταλλαγών βοοειδών που υιοθετήθηκαν το 1997 δεν έτυχαν συγκεκριμένης συνέχειας και καλεί την Επιτροπή να καταρτίσει και να υποβάλει προς τα λοιπά κοινοτικά όργανα την έκθεση για την οποία γίνεται λόγος στο σημείο 3.4.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό στατιστικό πρόγραμμα 1998-2002»

(98/C 235/14)

Στις 31 Μαρτίου 1998, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 12 Μαΐου 1998, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Vasco Cal.

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειας της 27ης και 28ης Μαΐου 1998 (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 118 ψήφους υπέρ και 5 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Επιτροπή υποβάλλει το πέμπτο πενταετές πρόγραμμα που καταρτίστηκε από την Eurostat. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές, το εν λόγω πρόγραμμα θα αποτελέσει αντικείμενο απόφασης του Συμβουλίου. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 322/97 ορίζει ότι, «η Κοινότητα πρέπει να μπορεί να στηρίζει τις αποφάσεις της σε ενημερωμένες, αξιόπιστες, κατάλληλες και συγκρίσιμες μεταξύ κρατών μελών στατιστικές».

1.2. Στο υπό εξέταση πρόγραμμα — στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 322/97 ορίζεται ότι πρέπει να προσδιορίζονται οι προσανατολισμοί, οι κύριοι τομείς, και οι στόχοι των προβλεπόμενων δράσεων, και ότι δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 5 έτη — η Επιτροπή συνεχίζει, κατ' αρχάς, την επιδίωξη ενός διαρκούς στόχου, δηλαδή «να παρέχει στην ΕΕ υπηρεσίες στατιστικής πληροφόρησης υψηλής ποιότητας» οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις εξής 3 απαιτήσεις: ικανοποίηση των αναγκών των κοινοτικών αναγκών, στη βελτίωση της συνεργασίας Eurostat και εθνικών στατιστικών υπηρεσιών [που αποτελούν από κοινού το κοινοτικό στατιστικό σύστημα (ΚΣΣ)] και καθορισμός των προτεραιοτήτων.

1.3. Η Επιτροπή προσδιορίζει τις εξής 4 κατηγορίες προτεραιοτήτων:

- προτεραιότητες των πολιτικών της Κοινότητας·
- κύρια στατιστικά σχέδια ή σχέδια υποδομής·
- εξελικτική συντήρηση των συστημάτων που υποστηρίζουν τις υπάρχουσες ανάγκες των πολιτικών·
- άλλοι απαιτούμενοι στατιστικοί δείκτες.

1.4. Το πρόγραμμα θα βαρύνει τον προϋπολογισμό με ποσό μεταξύ 83 και 95 εκατ. περίπου ευρώ, ετησίως.

1.5. Το πρόγραμμα καθορίζει τις προβλεπόμενες δράσεις για τους εξής κύριους τομείς:

- Ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων·
- Γεωργία·
- Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων·

- Μεταφορές
- Κοινοί κανόνες για τον ανταγωνισμό, την φορολογία και την προσέγγιση των νομοθεσιών
- Οικονομική και νομισματική πολιτική
- Κοινή εμπορική πολιτική
- Κοινωνική πολιτική, παιδεία, επαγγελματική κατάρτιση, και νεολαία
- Πολιτισμός
- Δημόσια υγεία
- Προστασία των καταναλωτών
- Διευρωπαϊκά δίκτυα
- Βιομηχανία
- Οικονομική και κοινωνική συνοχή
- Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη
- Περιβάλλον
- Συνεργασία για την ανάπτυξη
- Κοινοτικές στατιστικές εργασίες που δεν καλύπτονται από τους τίτλους της Συνθήκης.

1.6. Η απαρίθμηση αυτή δεν έχει γίνει με σειρά προτεραιότητας όσον αφορά τους τίτλους της Συνθήκης ΕΚ. Όμως, η Επιτροπή επιλέγει με σαφήνεια τις προτεραιότητές της, οι οποίες είναι:

- η Οικονομική και Νομισματική Ένωση
- η ανταγωνιστικότητα, η ανάπτυξη και η απασχόληση, και
- η διεύρυνση της ΕΕ.

1.7. Τέλος, η Επιτροπή αναφέρει, για κάθε στατιστικό τομέα, όχι μόνο τις προτεραιότητες, αλλά και τις δράσεις, τις οποίες η Eurostat, λόγω ελλείψεως πόρων, έχει καθυστερήσει ή πρέπει να αναβάλει για αργότερα.

2. Παλαιότερες εργασίες

2.1. Τον Απρίλιο του 1994⁽¹⁾, η ΟΚΕ εξέδωσε γνωμοδότηση για την πρόταση της Επιτροπής, η οποία οδήγησε στον κανονισμό του Συμβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 1997⁽²⁾, για την κοινοτική στατιστική. Συνεπώς, χρειάστηκαν στο Συμβούλιο

σχεδόν 3 χρόνια μέχρις ότου αποφασίσει για το σημαντικό αυτό θέμα. Η ΟΚΕ δεν είχε, τότε, διατυπώσει επιφυλάξεις για θέματα αρχής, σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής.

2.2. Το Νοέμβριο του 1992, η ΟΚΕ εξέδωσε γνωμοδότηση η οποία αναφερόταν, μεταξύ άλλων, στην «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα-πλαίσιο για τις δράσεις προτεραιότητας στον τομέα της στατιστικής πληροφόρησης 1993-1997»⁽³⁾. Στη γνωμοδότηση αυτή είχε διαπιστωθεί ορισμένη ανισορροπία μεταξύ πολιτικών και μεθοδολογικών προτεραιοτήτων· συνηγορούσε υπέρ «της προσέγγισης των αποδόσεων των εθνικών στατιστικών συστημάτων, στο υψηλότερο δυνατόν επίπεδο». Η γνωμοδότηση αυτή αμφισβητούσε, επίσης, τις δυνατότητες υλοποίησης του «φιλόδοξου» προγράμματος της Επιτροπής.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ εκφράζει ικανοποίηση, διότι της δόθηκε η ευκαιρία να εκδώσει γνωμοδότηση για το 5ο κοινοτικό στατιστικό πρόγραμμα. Η ΟΚΕ έχει άμεση αντίληψη, λόγω της καθημερινής εργασίας, της χρησιμότητας ενός αποδοτικού και πλήρους εξοπλισμένου στατιστικού συστήματος σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο. Η ΟΚΕ δεν θα αναφερθεί, στην παρούσα γνωμοδότηση, στα βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ένα παρόμοιο σύστημα. Αυτά εξετάζονται διεξοδικά στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 322/97 και στη σχετική γνωμοδότηση που εξέδωσε η ΟΚΕ κατόπιν πρότασης της Επιτροπής. Όμως, η ΟΚΕ εμμένει στο γεγονός ότι η ΕΕ χρειάζεται ένα στατιστικό σύστημα αρκετά ανεξάρτητο το οποίο θα διαθέτει τους κατάλληλους πόρους.

3.2. Η ΟΚΕ φρονεί ότι, στην υπό εξέταση πρόταση, η Επιτροπή προβαίνει σε μία αρκετά σαφή διάκριση μεταξύ μεθοδολογικών εργασιών και των δράσεων που αναλαμβάνονται για τη στήριξη των κοινοτικών πολιτικών. Η ΟΚΕ δεν νομίζει, όμως ότι η ΕΕ έχει σημειώσει, μέχρι σήμερα, αρκετή πρόοδο όσον αφορά την εναρμόνιση των εθνικών στατιστικών συστημάτων.

3.3. Ιδιαίτερα, η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της διότι οι εθνικές υπηρεσίες συνεχίζουν να παρέχουν στατιστικά στοιχεία που δεν είναι καθόλου συγκρίσιμα, έστω και εάν έχουν καταβληθεί προσπάθειες για να δίδονται στην Eurostat τα δεδομένα που είναι απαραίτητα για την επεξεργασία συγκρίσιμων στοιχείων. Ο τομέας της απασχόλησης και της ανεργίας είναι εκείνος στον οποίο τα ανωτέρω είναι ιδιαίτερα εμφανή. Πολύ συχνά, οι εθνικές συλλογές στοιχείων βασίζονται σε διαφορετικές ερμηνείες των εναρμονισμένων κανόνων, για τη συλλογή των

⁽¹⁾ ΕΕ C 195 της 18.7.1994.

⁽²⁾ ΕΕ L 52 της 22.2.1997.

⁽³⁾ ΕΕ C 19 της 25.11.1993.

στοιχείων, που συμφωνήθηκαν σε κοινοτικό επίπεδο. Εξαιτίας τούτου μπορεί να γίνει μία εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών η οποία εισάγει διακρίσεις.

3.4. Η εκτίμηση της ΟΚΕ σχετικά με τις επιλογές της Επιτροπής, όσον αφορά τον καθορισμό των προτεραιοτήτων, είναι θετική εάν ληφθεί υπόψη η ανεπάρκεια του κονδυλίου που χορηγήθηκε στην Eurostat. Εμμένει, όμως, να προστεθεί στις τρεις προτεραιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 2 της πρότασης απόφασης και η οικονομική και κοινωνική συνοχή. Πράγματι, χρειάζονται αξιόπιστες περιφερειακές στατιστικές που θα είναι γρήγορα διαθέσιμες για να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες μεταβιβάσεις μεταξύ χωρών και περιφερειών για την υλοποίηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η οποία παραμένει ένας από τους στόχους προτεραιότητας της ΕΕ.

3.5. Η ΟΚΕ λυπάται για τις καθυστερήσεις, ή τις αναβολές, που υφίστανται ορισμένοι στατιστικοί τομείς λόγω ελλείψεως προσωπικού και δημοσιονομικών μέσων. Ένα παράδειγμα καθυστέρησης αφορά τις στατιστικές για τις επενδύσεις, των οποίων η ερμηνεία είναι βασικής σημασίας για τη μακροοικονομική πολιτική και, κατά συνέπεια, για την επιτυχία της πολιτικής σταθερότητας (νομισματικής) και ανάπτυξης (οικονομικής) που ακολουθείται βάσει του άρθρου 103 της Συνθήκης ΕΚ. Τα ανωτέρω πιθανόν να έχουν σοβαρές συνέπειες όταν επιβάλλονται πρόστιμα σε ορισμένες χώρες βάσει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

3.6. Η ΟΚΕ, με βάση τους γενικούς συλλογισμούς, που ανεπτύχθησαν ανωτέρω, καθώς και τις ειδικές που ακολουθούν, επιδοκιμάζει την πρόταση για απόφαση του Συμβουλίου.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Η ΟΚΕ φρονεί ότι η Επιτροπή στον τίτλο VI «Η οικονομική και νομισματική πολιτική» πρέπει να εξηγήσει με μεγαλύτερη σαφήνεια τη σκοπιμότητα εφαρμογής μιας κοινής μεθοδολογίας για τη συλλογή των στατιστικών δεδομένων σχετικά την εξέλιξη των τιμών καταναλωτή και των συγκρίσεων της αγοραστικής δύναμης. Οι συγκρίσεις της αγοραστικής δύναμης, σε περιφερειακό επίπεδο, χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής συμπεριλαμβανομένων των αναφορών στα αστικά κέντρα. Τα δεδομένα αυτά είναι απαραίτητα όχι μόνο για να συνεχισθεί η σύγκλιση των πολιτικών των κρατών μελών (άρθρο 103 της Συνθήκης ΕΚ) αλλά και για τις ανάγκες του τίτλου XIV «Οικονομική και κοινωνική σύγκλιση».

4.2. Ενόψει της υιοθέτησης του οριστικού συστήματος ΦΠΑ στην Κοινότητα, η ΟΚΕ διερωτάται μήπως η Επιτροπή μπορεί

να υποβάλει πιο σαφείς προτάσεις σχετικά με τις στατιστικές ανάγκες.

4.2.1. Πράγματι, η επιλογή του οριστικού συστήματος ΦΠΑ, σύμφωνα με το οποίο ο φόρος επιβάλλεται στη χώρα προέλευσης και όχι στη χώρα κατανάλωσης, θα υποχρεώσει τα κράτη μέλη να συμφωνήσουν σχετικά με ένα σύστημα συμψηφισμού για να αποφύγουν την απώλεια εσόδων. Η μεταβολή αυτή θα απαιτήσει την πληρέστερη εναρμόνιση των μακροοικονομικών μεγεθών που χρησιμοποιούνται στους εθνικούς λογαριασμούς προκειμένου να αντισταθμισθεί η απώλεια των πληροφοριών όπως αυτές παρέχονται από το σημερινό σύστημα του ΦΠΑ.

4.3. Η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι για τις επιχειρήσεις, ιδίως μάλιστα για τις ΜΜΕ, η υποβολή στατιστικών στοιχείων αποτελεί πρόσθετο φόρτο εργασίας. Το κόστος το οποίο βαρύνει τις επιχειρήσεις θα μπορούσε, εντούτοις, να μειωθεί ουσιαστικά:

— με τη συγκέντρωση των στοιχείων που ζητούνται από πολλές διοικήσεις·

— με την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης (Ιντερνέτ, κ.λπ.) λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης για προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών.

4.4. Στις περισσότερες, όμως, περιπτώσεις ο φόρτος αυτός αντισταθμίζεται από οφέλη, αφού οι επιχειρήσεις μπορούν να κάνουν χρήση των στατιστικών στις οποίες συμπεριλαμβάνονται, για τις ανάγκες αξιολόγησης του εμπορίου, κ.λπ. Το ενδιαφέρον των επικεφαλής επιχειρήσεων μπορεί να τονωθεί, προκειμένου να αντιληφθούν καλύτερα τη σκοπιμότητα των στατιστικών και κυρίως τον τρόπο με τον οποίο οι ίδιοι μπορούν να τις χρησιμοποιούν επωφελώς, με την παρακολούθηση ενημερωτικών σεμιναρίων, αλλά και χάρη στο Internet. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να βοηθήσουν τις κλαδικές επαγγελματικές οργανώσεις να αναπτύξουν προγράμματα λογισμικού τα οποία μετατρέπουν τα στατιστικά δεδομένα σε μέσα διαχείρισης για τους επιχειρηματίες.

4.5. Η ΟΚΕ θεωρεί εντελώς ανεπαρκείς τις συγκρίσιμες κοινοτικές στατιστικές όσον αφορά την ανεργία και την απασχόληση. Όχι μόνον οι μέθοδοι συλλογής των δεδομένων εφαρμόζονται με διαφορετικό τρόπο από τα κράτη μέλη, αλλά, επίσης, δεν παρέχουν και ακριβή στοιχεία όσον αφορά το διάφορα καθεστώτα μερικής απασχόλησης, τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου, και τις προσωπικές προτιμήσεις των εργαζομένων σχετικά με το ωράριο εργασίας και τη διάρκεια της σύμβασης εργασίας. Παρόμοια στοιχεία είναι απαραίτητα για την πολιτική απασχόλησης της ΕΕ και για τα σχετικά προγράμματα απασχόλησης που καλούνται να καταστρώσουν τα κράτη μέλη.

4.6. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι «η ποιότητα των κοινοτικών στατιστικών εξαρτάται από την ποιότητα των δεδομένων που υποβάλλονται στην Eurostat» και ότι «ο απώτατος στόχος της Υπηρεσίας Στατιστικής της Κοινότητας είναι η ικανοποίηση όλων των στατιστικών αναγκών της ΕΕ βάσει μιας ολοκλη-

ρωμένης και εναρμονισμένης μεθόδου (βλ. σημείο 2.2 του εγγράφου της Επιτροπής)». Γι' αυτό ακριβώς το λόγο η ΟΚΕ τονίζει ότι είναι πολύ σημαντικό να βελτιωθεί και να αναπτυχθεί η Υπηρεσία Στατιστικής της Κοινότητας, συμπεριλαμβα-

νομένων και των εθνικών υπηρεσιών στατιστικής και να καθορισθούν νέες μέθοδοι εργασίας ώστε να είναι διαθέσιμες, σε εύθετο χρόνο, οι στατιστικές που είναι απαραίτητες για τη λήψη των μεγάλων πολιτικών αποφάσεων της ΕΕ

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της μπανάνας»⁽¹⁾

(98/C 235/15)

Στις 27 Ιανουαρίου 1998, και σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 12 Μαΐου 1988 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Espuny Moyano.

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειας της 27ης και 28ης Μαΐου 1998 (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 82 ψήφους υπέρ, 16 ψήφους κατά και 19 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Επιτροπή, στην πρόταση κανονισμού που παρουσιάζει, τροποποιεί τις πτυχές εκείνες του καθεστώτος που έχουν καταδικαστεί στις εκθέσεις της ειδικής επιτροπής και του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου, ούτως ώστε να καταστεί το κοινοτικό καθεστώς εισαγωγής της μπανάνας σύμφωνο με τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

1.2. Το κείμενο της Επιτροπής στηρίζεται στα εξής σημεία:

1.2.1. Μία δασμολογική ποσόστωση 2,2 εκατομμυρίων τόνων για τις εισαγωγές μπανάνας από τρίτες χώρες (που θα υπόκεινται σε δασμό 75 Ecus/τόνο) και από τις μη παραδοσιακές χώρες ΑΚΕ (που θα υπόκεινται σε μηδενικό δασμό).

1.2.2. Μία πρόσθετη δασμολογική ποσόστωση 353 000 τόνων που θα υπόκειται σε δασμό 300 Ecus/τόνο για τη μπανάνα τρίτων χωρών και 100 Ecus/τόνο για τη μπανάνα των μη παραδοσιακών χωρών ΑΚΕ.

1.2.3. Την κατάργηση του υφιστάμενου καθεστώτος πιστοποιητικών εισαγωγής, με την εξάλειψη των αδειών τύπου Β και του διαχωρισμού κατά λειτουργίες.

1.2.4. Προτείνεται ένα σύστημα πιστοποιητικών εισαγωγής που να στηρίζεται στα παραδοσιακά ρεύματα συναλλαγών (μέθοδος παραδοσιακών/εισαχθέντων εταιριών). Οι διαδικασίες και οι πρακτικές πτυχές της διαχείρισης του συστήματος θα καθοριστούν στους κανονισμούς εφαρμογής της Επιτροπής, που θα υιοθετηθούν με τη διαδικασία της επιτροπής διαχείρισης.

1.2.5. Στην περίπτωση που θα αποδειχθεί αδύνατον να επιτευχθεί συμφωνία με όλα τα συμβαλλόμενα μέλη του ΠΟΕ που έχουν σημαντικά συμφέροντα (Κόστα Ρίκα, Κολομβία, Ισημερινός, Παναμάς), η Επιτροπή θα εξουσιοδοτηθεί να καθορίσει ειδική ποσόστωση για κάθε μια από τις τέσσερις αυτές χώρες.

1.2.6. Οι παραδοσιακές ποσότητες ΑΚΕ δεν θα κατανεμηθούν ανά χώρα και καθορίζονται σε συνολικό όγκο 857 700 τόνων.

1.2.7. Ο όγκος της προβλεπόμενης αυτόνομης πρόσθετης δασμολογικής ποσόστωσης θα μπορεί να αυξάνεται όταν αυξάνεται η ζήτηση της Κοινότητας, με βάση το ισοζύγιο της παραγωγής, της κατανάλωσης, καθώς και των εισαγωγών και εξαγωγών. Τα στοιχεία που απαρτίζουν το ισοζύγιο, η υιοθέτησή του, καθώς και η αύξηση της πρόσθετης δασμολογικής ποσόστωσης, θα καθοριστούν σύμφωνα με τη διαδικασία της επιτροπής διαχείρισης.

⁽¹⁾ ΕΕ C 75 της 11.3.1998, σ. 6.

1.2.8. Σε περίπτωση ανάγκης, όταν ο εφοδιασμός της κοινοτικής αγοράς πλήττεται από έκτακτες περιστάσεις που επηρεάζουν τις συνθήκες παραγωγής ή εισαγωγής, η Επιτροπή θα επιβάλλει τα απαραίτητα ειδικά μέτρα, σύμφωνα με τη διαδικασία της επιτροπής διαχείρισης. Στην περίπτωση αυτή, ο όγκος της πρόσθετης δασμολογικής ποσόστωσης θα μπορεί να προσαρμόζεται ανάλογα και θα μπορούν να λαμβάνονται ειδικά μέτρα. Τα μέτρα αυτά δεν θα πρέπει να δημιουργούν διακρίσεις μεταξύ των διαφόρων προελεύσεων του εφοδιασμού.

1.2.9. Το νέο καθεστώς θα τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1999.

1.3. Το κείμενο της πρότασης τροποποίησης της ΚΟΑ της μπανάνας συνοδεύεται από Σύσταση Απόφασης του Συμβουλίου για την εξουσιοδότηση της Επιτροπής να προβεί σε διαπραγματεύσεις με τις τρίτες χώρες που έχουν σημαντικά συμφέροντα: Κόστα Ρίκα, Κολομβία, Ισημερινό και Παναμά.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει τις προσπάθειες που καταβάλλει η Επιτροπή προκειμένου να προσαρμόσει ορισμένες διατάξεις του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 στις διεθνείς δεσμεύσεις που απορρέουν από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) και από την 4η Σύμβαση της Λομέ και, ειδικότερα, από το Πρωτόκολλο αρ. 5 σχετικά με τη μπανάνα.

2.2. Η ΟΚΕ λαμβάνει υπόψη του ότι, λόγω της απόφασης της ειδικής επιτροπής και του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου του ΠΟΕ, είναι απαραίτητο να τροποποιηθεί ένας από τους βασικούς πυλώνες στους οποίους στηρίζεται η Κοινή Οργάνωση Αγοράς (ΚΟΑ) στον τομέα της μπανάνας, ο οποίος συνίσταται στο σύστημα χορήγησης πιστοποιητικών εισαγωγής.

2.3. Η ΟΚΕ φρονεί ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν εξασφαλίζει στους παραγωγούς μπανάνας της Κοινότητας και των χωρών ΑΚΕ καμία αποζημίωση λόγω της κατάργησης των πιστοποιητικών εισαγωγής τύπου Β διότι τούτο θεωρείτο αντίθετο προς τη ΓΣΔΕ. Ακόμη, η πρόταση δεν προβλέπει κανενός είδους μέτρα που να αποζημιώνουν τους εν λόγω παραγωγούς για την κατάργηση των πιστοποιητικών εισαγωγής τύπου Β. Η τροποποίηση του συστήματος χορήγησης των πιστοποιητικών εισαγωγής μπορεί να στερήσει από τους παραγωγούς της Κοινότητας και των χωρών ΑΚΕ την εγγύηση της πρόσβασης στην κοινοτική αγορά με επαρκείς τιμές για τους παραγωγούς και τους καταναλωτές, απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση του εισοδήματός τους.

2.3.1. Ως εκ τούτου, η ΟΚΕ φοβάται ότι η προτεινόμενη τροποποίηση μπορεί να επιφέρει επιδείνωση της υφιστάμενης κατάστασης της απασχόλησης στις περιοχές παραγωγής μπανάνας, οι οποίες ήδη παρουσιάζουν υψηλό ποσοστό ανεργίας.

2.3.2. Κατά συνέπεια, η ΟΚΕ φρονεί ότι η Επιτροπή πρέπει να προβλέψει αναπροσαρμογή του συνολικού εισοδήματος αναφοράς για τον υπολογισμό των αντισταθμιστικών παροχών που χορηγούνται στους παραγωγούς της Κοινότητας, ούτως ώστε να αποζημιώνονται οι παραγωγοί αυτοί για τις τροπο-

ποιήσεις που επιβάλλονται στο καθεστώς εισαγωγής. Αυτή η απαραίτητη αναπροσαρμογή δικαιολογείται, επιπλέον, στη νέα Συνθήκη του Άμστερνταμ, το άρθρο 299 της οποίας συνιστά τη νομική βάση που επιτρέπει την προσαρμογή της εφαρμογής των κοινοτικών πολιτικών στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες.

2.3.3. Η ΟΚΕ φρονεί επίσης ότι η Επιτροπή θα πρέπει να προτείνει την καθιέρωση μηχανισμού που να εξακολουθεί να παρέχει στους παράγοντες της αγοράς φορολογικά κίνητρα για την εμπορία της παραγωγής των χωρών της Κοινότητας και των παραδοσιακών χωρών ΑΚΕ. Η παροχή κινήτρων κρίνεται απαραίτητη επειδή, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών της παραγωγής στις χώρες αυτές, που οφείλονται κυρίως στην απουσία οικονομικών κλίμακας και στις μεγαλύτερες κοινωνικές επιβαρύνσεις, τα περιθώρια κέρδους από την εμπορία της εν λόγω παραγωγής είναι πολύ χαμηλότερα από εκείνα που επιτυγχάνονται με την εμπορία της μπανάνας λατινοαμερικανικής προέλευσης.

2.4. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να ενισχυθεί η βιώσιμη παραγωγή, καθώς και η εμπορία των μπανανών που παράγονται κάτω από δίκαιες κοινωνικές και κατάλληλες περιβαλλοντικές συνθήκες. Λυπάται διότι δεν προτείνεται κανένα μέτρο ευρείας κλίμακας για αυτό το θέμα.

2.4.1. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ πιστεύει ότι η Επιτροπή θα πρέπει να προτείνει σειρά μέτρων στήριξης της εμπορίας και προώθησης της μπανάνας που να περιλαμβάνουν την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης της Ευρώπης σχετικά με τα προβλήματα των παραγωγών μπανάνας του τρίτου κόσμου. Τα μέτρα αυτά καθίστανται ιδιαίτερα απαραίτητα, καθότι η μπανάνα αυτή παράγεται από μικροπαραγωγούς, οι οποίοι αντιμετωπίζουν πολύ υψηλότερο κόστος παραγωγής απ' ό,τι η παραγωγή που τίθεται στο εμπόριο από μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες των οποίων οι δραστηριότητες εκτείνονται συχνά από την παραγωγή μέχρι την εισαγωγή, συμπεριλαμβανομένης και της μεταφοράς.

2.4.2. Τα μέτρα αυτά θα ήταν επωφελή και για τους καταναλωτές, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που προκύπτουν από την έρευνα που πραγματοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι μπανάνες που παράγονται υπό σωστές κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες έχουν ευρεία αποδοχή από τους πολίτες της Ένωσης, οι οποίοι είναι πολύ ευαισθητοποιημένοι ως προς την κατάχρηση εντομοκτόνων και άλλων χημικών εισροών σε ορισμένες περιοχές της Λατινικής Αμερικής.

2.4.3. Θα πρέπει να καθιερωθεί ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου ώστε να φέρουν την ονομασία «μπανάνες» μόνον εκείνες που παράγονται υπό κατάλληλες κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες. Ένας Διεθνής Χάρτης για τη Μπανάνα, κώδικες συμπεριφοράς και ετικέτες μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμα μέσα για το σκοπό αυτό.

2.4.4. Συγχρόνως θα πρέπει να διατηρηθούν τα κέρδη των παραγωγών με τους κατάλληλους μηχανισμούς αγοράς ή με την παροχή άμεσης υποστήριξης στους καλλιεργητές. Για τους καλλιεργητές της ΕΕ, τούτο θα πρέπει να γίνει με τη μορφή αυξημένων αντισταθμιστικών πληρωμών. Για τους παραγωγούς των χωρών ΑΚΕ, τούτο θα πρέπει να γίνει με την παροχή

ενίσχυσης με τρόπο συμβατό προς τους κανόνες του ΠΟΕ, παράλληλα με τα μέτρα διαρθρωτικής ενίσχυσης για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του τομέα.

2.5. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι πρέπει να εξασφαλίζεται με όλο και καλύτερο τρόπο μια βέβαιη και ποικίλη προσφορά μπανανών διαφόρων γεωγραφικών προελεύσεων και διαφόρων τρόπων παραγωγής και εμπορίας στους καταναλωτές. Για να γίνει αυτό, το νέο σύστημα που θα υιοθετηθεί θα πρέπει να εγγυάται τη συνύπαρξη στην αγορά μπανανών προέλευσης ΕΕ, ΑΚΕ και Λατινικής Αμερικής.

2.6. Η ΟΚΕ φρονεί ότι, εξαιτίας της αύξησης του όγκου της κοινοτικής αγοράς της μπανάνας μετά από την καθιέρωση της ΚΟΑ και με την προοπτική των επικείμενων διευρύνσεων της Ένωσης, θα πρέπει να καθορισθεί κάποια εξέλιξη της ποσότητας της κοινοτικής παραγωγής μπανάνας που θεμελιώνει δικαίωμα αντισταθμιστικών παροχών, προκειμένου η εν λόγω παραγωγή να καταστεί μέτοχος της αύξησης της εσωτερικής κατανάλωσης. Διαφορετικά, θα αποδοθεί αποκλειστικά στην παραγωγή τρίτων χωρών η αύξηση της αγοράς της Ένωσης.

2.7. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τον καθορισμό συνολικής ποσότητας για τις παραδοσιακές χώρες ΑΚΕ μπορεί να διαταράξει τις ισορροπίες όσον αφορά τον εφοδιασμό από τις εν λόγω χώρες και ότι πρέπει να εξευρεθεί τρόπος να εξασφαλισθεί ότι κανένας παραδοσιακός προμηθευτής ΑΚΕ δεν συναντά εμπόδια όσον αφορά την πρόσβασή του για τις παραδοσιακές ποσότητές τους.

2.7.1. Κατά συνέπεια, η ΟΚΕ προτρέπει την Επιτροπή να εξεύρει την πιο κατάλληλη λύση ούτως ώστε να μην περιέλθει καμία χώρα ΑΚΕ σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τις υπόλοιπες.

2.7.2. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν προβλέπει καμία συμβολή για την επίλυση του ιδιάζοντος θέματος της Σομαλίας, όπως ήδη είχε ζητήσει η ΟΚΕ στη γνωμοδότησή της 30ής Μαΐου 1996 (έγγρ. CES 704/96, σημεία 1.3 και 1.3.1).

Αντίθετα, η ΟΚΕ υποστηρίζει ότι η χορήγηση στην Σομαλία, εκτάκτως και κατ' εξαίρεση, μιας σημαντικής ειδικής ποσότητας αποτελεί τη μοναδική δυνατή συμβολή για την οικονομική και κοινωνική αναθέρμανση της χώρας αυτής, η οποία αντιμετωπίζει τη διαρκή σοβαρότατη κρίση που ακολούθησε τον εμφύλιο πόλεμο και τις ολέθριες πλημμύρες του 1996, που κατέστρεψαν σχεδόν το ήμισυ της καλλιεργούμενης επιφάνειας.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ φρονεί ότι η προτεινόμενη ποσότητα των 353 000 τόνων αυτόνομης πρόσθετης ποσόστωσης είναι υπερβολική και ότι θα πρέπει να περιοριστεί σε 100 000 τόνους. Πράγματι, εάν προστεθούν οι ποσοστάσεις, οι παραδοσιακές ποσότητες ΑΚΕ και η κοινοτική ποσότητα αναφοράς, προκύπτει προσφορά 4,26 εκατομμυρίων τόνων έναντι μίας ζήτησης 3,9 εκατομμυρίων τόνων, πράγμα που ανατρέπει έτσι την ισορροπία του ισοζυγίου εφοδιασμού.

3.1.1. Το πλεόνασμα εφοδιασμού που σημειώθηκε τα τελευταία χρόνια στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης δικαιολογεί τον περιορισμό αυτό της ποσότητας της πρόσθετης ποσόστωσης. Η εν λόγω ποσόστωση θα μπορούσε να προσαρμόζεται ετησίως προς τα πάνω ή προς τα κάτω, ανάλογα με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς.

3.2. Η ΟΚΕ φρονεί ότι ο νέος μηχανισμός χορήγησης πιστοποιητικών εισαγωγής που θα καθιερωθεί πρέπει να διασφαλίζει δεόντως την ανταγωνιστικότητα μεταξύ όλων των παραγόντων του εμπορίου, ούτως ώστε να μην διαταραχθεί η ισορροπία του εφοδιασμού της Ένωσης από όλες ανεξαιρέτως τις προελεύσεις παραγωγής. Για να επιτευχθεί αυτό, ο νέος μηχανισμός οφείλει να διασφαλίζει αποτελεσματικά την εμπορευματοποίηση της μπανάνας των χωρών της Κοινότητας και της ΑΚΕ και να παρέχει βιώσιμο εισόδημα στους καλλιεργητές. Πρέπει ειδικότερα να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊών παραγωγών μπανάνας. Η Επιτροπή καλείται να υποβάλει λεπτομερή έκθεση για τα μέσα που χρησιμοποιούνται και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται αλλά επίσης και για τις ενδεχόμενες αντιθέσεις.

3.3. Η ΟΚΕ κρίνει ότι η περίοδος αναφοράς για την εκχώρηση των δικαιωμάτων εισαγωγής θα πρέπει να είναι το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία της αγοράς. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, μ' αυτόν τον τρόπο θα επιτευχθεί καλύτερη προσαρμογή στην εκάστοτε πραγματικότητα της αγοράς. Για να γίνει ο υπολογισμός των ποσοτήτων αναφοράς πιο απλός, αξιόπιστος και διαφανής, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη μόνο οι πραγματικές ποσότητες που εισήχθησαν στις χώρες της ΕΕ όπως προκύπτει από τις ροές που αναφέρονται στα εκκαθαρισμένα πιστοποιητικά εισαγωγής (ή όπως πιστοποιούν τα τελωνεία).

3.4. Η ΟΚΕ φρονεί ότι, προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση από το ισχύον καθεστώς εισαγωγών στο νέο καθεστώς που εισάγει η πρόταση της Επιτροπής, θα πρέπει να καθιερωθεί μια σειρά μέτρων μεταβατικού χαρακτήρα, ώστε να περιοριστούν στο ελάχιστο οι διαταραχές που θα προκληθούν από την ουσιαστική τροποποίηση του υπάρχοντος συστήματος. Κατά την περίοδο ισχύος των μεταβατικών μέτρων, οι διάφοροι φορείς θα έχουν τη δυνατότητα να επιφέρουν τις απαραίτητες τροποποιήσεις στη βιομηχανική και εμπορική τους υποδομή, ώστε να μπορέσουν να προσαρμοστούν στο νέο σύστημα εισαγωγών.

3.5. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι έχει καθοριστική σημασία να διατηρηθεί ο μηχανισμός χορήγησης πιστοποιητικών εισαγωγής σε έκτακτες περιπτώσεις.

3.5.1. Η ΟΚΕ φρονεί ότι πρέπει να νοούνται ως έκτακτες περιπτώσεις οι περιπτώσεις εκείνων των παραδοσιακών προμηθευτριών χωρών της κοινοτικής αγοράς οι οποίες αντιμετωπίζουν μία κατάσταση κυβερνητικής αναρχίας που τις καθιστά ανίκανες να εξασφαλίσουν το μερίδιο των εξαγωγών που επετύγχαναν στο παρελθόν.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η ΟΚΕ έχει πλήρη επίγνωση της ανάγκης συμμόρφωσης του καθεστώτος εισαγωγής της μπανάνας που θέσπισε ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 με την απόφαση του

Οργάνου διευθέτησης των διαφορών του ΠΟΕ· υποστηρίζει όμως ότι αυτό δεν πρέπει να θέσει σε κίνδυνο την αποτελεσματικότητα της ΚΟΑ της μπανάνας ως προς την εκπλήρωση των βασικών στόχων της και ειδικότερα ως προς την διατήρηση της εγγύησης της πρόσβασης στην αγορά της μπανάνας κοινοτικής παραγωγής και παραγωγής χωρών ΑΚΕ, ώστε να εξασφαλίζονται επαρκή έσοδα για τους παραγωγούς τόσο της ΕΕ όσο και των χωρών ΑΚΕ, καθώς και η πρόσβαση των καταναλωτών σε ένα ευρύ φάσμα ποικιλιών μπανάνας σε λογικές και ενιαίες τιμές σε ολόκληρη την Ένωση. Επίσης, το νέο σύστημα θα πρέπει να προωθεί το εμπόριο της μπανάνας που θα παράγεται υπό κατάλληλες κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, ούτως ώστε οι παραγωγοί και εργαζόμενοι τρίτων χωρών να μπορούν να έχουν μεγαλύτερο κέρδος από την πώληση της μπανάνας χωρίς να εκτίθεται σε κίνδυνο η υγεία τους και η οικολογική ισορροπία των περιοχών καλλιέργειας.

4.1.1. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ ελπίζει ότι θα ληφθούν δεόντως υπόψη οι απόψεις του σχετικά με την επιχειρούμενη τροποποίηση της ΚΟΑ της μπανάνας. Η ΟΚΕ δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να αποδεχθεί την κατάργηση του συστήματος κοινοτικής προτίμησης, θεμέλιου λίθου της ΚΓΠ, λόγω της απώλειας της εγγύησης της πρόσβασης των κοινοτικών παραγωγών στην αγορά. Το τμήμα κρίνει επίσης ότι αποτελεί επιτακτική ανάγκη να διατηρηθεί η προτιμησησική πρόσβαση στην κοινοτική αγορά καθώς και τα παραδοσιακά ενεργητήματα που διασφαλίζονται για τους παραγωγούς ΑΚΕ με βάση τις συμφωνίες του Λομέ που αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της εξωτερικής και αναπτυξιακής πολιτικής της Κοινότητας.

4.2. Η ΟΚΕ επιθυμεί να ενημερώνεται όσο το δυνατόν ενωρίτερα και να γνωμοδοτεί στην Επιτροπή όσον αφορά τα σχέδια κανονισμού για την εφαρμογή του νέου καθεστώτος της ΚΟΑ μπανάνας.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι ακόλουθες τροπολογίες που συγγέντωσαν το ένα τέταρτο των εκπεφρασμένων ψήφων απορρίφθηκαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων.

1. Παράγραφος 2.3.2

Η παράγραφος 2.3.2 να τροποποιηθεί ως εξής:

«Κατά συνέπεια, το τμήμα φρονεί ότι η Επιτροπή πρέπει να ενισχύσει τη χορήγηση των κατάλληλων πιστώσεων για τη διαρθρωτική βελτίωση των ενδιαφερόμενων περιφερειών. Ωστόσο, πρέπει να προηγηθεί λεπτομερής ανάλυση των μέχρι σήμερα επιπτώσεων των διαρθρωτικών ενισχύσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να εξετασθεί το ενδεχόμενο μιας αναπροσαρμογής του συνολικού εισοδήματος αναφοράς για τον υπολογισμό των αντισταθμιστικών παροχών που χορηγούνται στους παραγωγούς της Κοινότητας.

Αυτή η απαραίτητη αναπροσαρμογή δικαιολογείται, επιπλέον, στη νέα Συνθήκη του Άμστερνταμ, το άρθρο 299 της οποίας συνιστά τη νομική βάση που επιτρέπει την προσαρμογή της εφαρμογής των κοινοτικών πολιτικών στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες.»

Αιτιολογία

Τα μέτρα διαρθρωτικών ενισχύσεων στις ενδιαφερόμενες περιοχές δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να περιορισθούν σε μια ενδεχόμενη αύξηση των αντισταθμιστικών παροχών. Ωστόσο, θα πρέπει να ενταχθούν σε μια συνολική δέσμη συνεκτικών μέτρων.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 36, ψήφοι κατά: 48, αποχές: 13.

2. Παράγραφος 2.6

Η παράγραφος 2.6 να διατυπωθεί ως εξής:

«Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι, από την καθιέρωση της ΚΟΑ, η παραγωγή μπανανών στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυξήθηκε χάρη στις ενισχύσεις. Ταυτόχρονα όμως ο όγκος της παραγωγής, που σήμερα ανέρχεται σε 680 000 έως 780 000 τόνους, εξακολουθεί να υπολείπεται σημαντικά της ποσότητας προς ενίσχυση (854 000 τόννοι) που καθορίστηκε το 1993.

Σε περίπτωση που επιτυγχάνονταν οι στόχοι όσον αφορά την ποσότητα και την ποιότητα της παραγωγής στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα μπορούσε να αποφασισθεί κατά πόσον — και αντίθετα προς τις γενικές τάσεις της ΚΓΠ — θα ήταν δυνατόν να αυξηθεί η ποσότητα παραγωγής που παρέχει δικαίωμα ενισχύσεων. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί κυρίως ενόψει της μελλοντικής διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

Αιτιολογία

Αυτονόητη.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 39, ψήφοι κατά: 52, αποχές: 15.

3. Παράγραφοι 3.1 και 3.1.1

Οι παράγραφοι 3.1 και 3.1.1 να διαγραφούν.

Αιτιολογία

Η πρόσθετη ποσόστωση των 353 000 τόνων αντιστοιχεί στις εισαγωγές από τρίτες χώρες των τελευταίων τριών ενταχθεισών χωρών, πριν από την προσχώρησή τους. Εν τω μεταξύ, η κατανάλωσή τους (με την αλλαγή των τόπων προέλευσης) έχει σημειώσει μικρή αύξηση.

Στην πράξη δεν επιτυγχάνεται η δεδηλωμένη προσφορά των 4,6 εκατ. τόνων, επειδή οι ποσοστώσεις της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ για τις οποίες χορηγούνται ενισχύσεις και δασμολογικές προτιμήσεις δεν απορροφήθηκαν στις περιοχές παραγωγής για διάφορους λόγους. Το ίδιο συνέβη και με τις ποσοστώσεις για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες, γεγονός το οποίο οφείλεται κυρίως σε διοικητικούς λόγους (εκτός άλλων, εμπόριο αδειών κ.λπ.).

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 34, ψήφοι κατά: 49, αποχές: 24.

4. Σημείο 3.3, πρώτη πρόταση

Αντί για «...το τελευταίο έτος για το οποίο ...» να γραφεί «... τα τρία τελευταία έτη για τα οποία ...».

Αιτιολογία

Η λήψη ενός μόνου χρόνου ως περιόδου αναφοράς για την εκχώρηση αδείας εισαγωγής θα ήταν ιδιαίτερα άδικο για τις χώρες οι οποίες για κλιματικούς και άλλους λόγους σημείωσαν αδικαιολόγητα χαμηλή παραγωγή κατά το έτος αυτό.

Λόγω της εξάρτησης από τις κλιματικές συνθήκες λαμβάνεται συνήθως ως βάση για την εκχώρηση δικαιωμάτων ο μέσος όρος αριθμού ετών.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 35, ψήφοι κατά: 38, αποχές: 26.

5. Σημείο 3.3

Μετά την πρώτη πρόταση να προστεθεί το ακόλουθο κείμενο.

«Ωστόσο, πρέπει να υπολογισθούν οι στρεβλώσεις που επιφέρει το παλαιό σύστημα, το οποίο έχει θεωρηθεί ότι αντίκειται στην ΓΣΔΕ.»

Αιτιολογία

Αυτονόητη.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 32, ψήφοι κατά: 49, αποχές: 25.

6. Σημείο 3.4

Διαγράφεται.

Αιτιολογία

Βάσει των ρυθμίσεων του ΠΟΕ το νέο σύστημα θα εμφανίζεται πλήρες από την 1η Ιανουαρίου 1999.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 35, ψήφοι κατά: 53, αποχές: 18.

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο "Προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος στην Ευρώπη: Προτεραιότητες για το μέλλον"»

(98/C 235/16)

Στις 5 Μαΐου 1998 και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, όρισε ως γενικό εισηγητή γι' αυτό το θέμα τον κ. Lustenhouwer.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 355η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1998), υιοθέτησε με 78 ψήφους υπέρ, 3 κατά και 4 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η ΟΚΕ έλαβε γνώση με ικανοποίηση, της ανακοίνωσης της Επιτροπής για την «Προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος στην Ευρώπη: Προτεραιότητες για το μέλλον». Εξετάζοντας την άποψη της Επιτροπής όσον αφορά το περιεχόμενο του όρου επιχειρηματικό πνεύμα και των προτεινόμενων και ήδη αναπτυσσόμενων δράσεων προς όφελος της ιδιωτικής επιχειρηματικής πρωτοβουλίας, η ΟΚΕ ανακαλύπτει πολλές από τις δικές της ιδέες και, ως εκ τούτου, είναι αυτονόητο ότι τις επιδοκιμάζει.

1.2. Η ΟΚΕ συγχαίρει την Επιτροπή διότι με αυτό τον τρόπο, έδωσε συνέχεια στο αίτημα του Συμβουλίου που διατυπώθηκε στα τέλη του 1997 για την υποβολή ιδεών, μέχρι τη σύνοδο κορυφής του Cardiff, οι οποίες θα οδηγήσουν στην επεξεργασία ενός μέρους των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, και συγκεκριμένα για την προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

1.3. Η Επιτροπή θεωρεί το επιχειρηματικό πνεύμα ως μία δυναμική διεργασία, η οποία προϋποθέτει ορισμένες ικανότητες. Η ΟΚΕ συμφωνεί μ' αυτή την προσέγγιση, αλλά επιθυμεί να προσθέσει ότι το επιχειρηματικό πνεύμα θα πρέπει, βεβαίως, να θεωρείται και ως ένας ανεξάρτητος παραγωγικός παράγοντας, στον ίδιο βαθμό, για παράδειγμα, με την εργασία και το κεφάλαιο.

1.3.1. Ακριβώς, ο συνδυασμός αυτών των ιδιαίτερων παραγωγικών παραγόντων, είναι εκείνος ο οποίος δίνει μεγαλύτερη αξία και είναι καθοριστικός για την επιτυχία ή την αποτυχία τηςχείρησης.

1.3.2. Από την άποψη αυτή, το επιχειρηματικό πνεύμα δεν αποτελεί στοιχείο, το οποίο χαρακτηρίζει μόνο στις μικρές επιχειρήσεις, αλλά συναντάται και σε μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και σε μορφές εμπορικής συνεργασίας μεταξύ διαφόρων επιχειρήσεων. Εν προκειμένω, χρησιμοποιούνται κυρίως ορισμένες ισχυρές πτυχές του επιχειρηματικού πνεύματος μικρών και ελεύθερων επιχειρηματιών και αυτό οδηγεί σε έννοιες, όπως «ενδο-επιχειρηματικό πνεύμα».

1.4. Η ΟΚΕ συμφωνεί, επίσης, με την Επιτροπή όσον αφορά την άποψη ότι η ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος, σε μεγάλο βαθμό, αποτελεί θέμα αλλαγής της νοοτροπίας των

πολιτών και δημιουργίας ενός κλίματος πρωτοβουλίας και ανάληψης επιχειρηματικών κινδύνων.

1.5. Αν και αυτό φαίνεται εύκολο, ωστόσο η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι παρόμοιες αλλαγές απαιτούν πολύ χρόνο και την καταβολή μεγάλων προσπαθειών προσαρμογής. Οι αλλαγές της νομοθεσίας και των ρυθμίσεων που απαιτούνται πρέπει να συνοδεύονται και από την παροχή κινήτρων σε άλλους τομείς, όπως για παράδειγμα στον τομέα της κατάρτισης και της παροχής πληροφοριών για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του επιχειρηματικού βίου.

1.6. Κατά τα τελευταία έτη παρατηρείται η εκδήλωση αυξανόμενου ενδιαφέροντος εκ μέρους κυρίως νέων και ατόμων υψηλής μόρφωσης για τον επιχειρηματικό βίο. Εντούτοις, σε πολλές περιπτώσεις η μετάβαση από τη θέση του εργαζόμενου σε εκείνη του ελεύθερου επαγγελματία δεν είναι εύκολη. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι έχει δημιουργηθεί μία μορφή «φαιάς ζώνης» μεταξύ της θέσης του εργαζόμενου και εκείνης του ελεύθερου επιχειρηματία, η οποία δημιουργεί προβλήματα, που σχετίζονται με τη νομική κατάσταση των ατόμων που βρίσκονται σ' αυτή τη «φαιά ζώνη», την κοινωνική ασφάλιση και το φορολογικό καθεστώς τους. Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα άτομο είναι δυνατόν να θεωρείται από τις φορολογικές αρχές ως ελεύθερος επαγγελματίας και από τις υπηρεσίες κοινωνικής ασφάλισης ως μισθωτός! Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα νομικά συστήματα στα περισσότερα κράτη μέλη ακολουθούν την παράδοση του 19ου αιώνα, σύμφωνα με την οποία υφίσταται σαφής διάκριση μεταξύ του καθεστώτος του επιχειρηματία και εκείνου του μισθωτού, ενώ, επί του παρόντος, τα δύο αυτά καθεστάτα (μπορούν να) υπάρχουν κατά τρόπο ισότιμο. Ούτως, υπάρχει ένας αυξανόμενος αριθμός ατόμων, κυρίως στον τομέα παροχής υπηρεσιών, τα οποία μπορούν να θεωρηθούν τόσο ως μισθωτοί όσο και ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι τα κράτη μέλη πρέπει να αντιμετωπίσουν αυτό το πρόβλημα και να λάβουν μέτρα στους κατάλληλους τομείς ώστε να εκλείψει αυτή η αβεβαιότητα. Η αβεβαιότητα οδηγεί πάντα στη μη ανάληψη πρωτοβουλιών, οι οποίες θα μπορούσαν να αποδειχθούν ιδιαίτερα χρήσιμες για την κοινωνία τόσο όσον αφορά την απασχόληση όσο και την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών.

1.7. Όπως ήδη αναφέρθηκε, η ΟΚΕ συμφωνεί, σε γενικές γραμμές, με τις προτεινόμενες δράσεις. Πρόσφατα, η ΟΚΕ

εξέδωσε γνωμοδοτήσεις για παρόμοιους τομείς, όπως για το ηλεκτρονικό εμπόριο⁽¹⁾ και για την πρόσβαση των ΜΜΕ στα κονδύλια ΕΑ της Ένωσης⁽²⁾. Επίσης, η ΟΚΕ καταρτίζει, επί του παρόντος, γνωμοδοτήσεις και για άλλα θέματα, όπως για το σχέδιο οδηγίας σχετικά με τις καθυστερήσεις των πληρωμών⁽³⁾, την πρόσβαση των ΜΜΕ στις αγορές κεφαλαίων⁽⁴⁾ και τις προτάσεις βάσει πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση για τις ΜΜΕ προκειμένου να εξευρεθούν λύσεις για το θέμα της χρηματοδότησης των μικρών επιχειρήσεων⁽⁵⁾. Και στην παρούσα γνωμοδότηση πρόκειται να διατυπωθούν ορισμένες παρατηρήσεις για θέματα τα οποία εντάσσονται σαφώς στο αντικείμενό της.

2. Δράσεις προτεραιότητας για την ενθάρρυνση του επιχειρηματικού πνεύματος

2.1. Ενόψει των προαναφερθέντων, η ΟΚΕ υποστηρίζει τη στρατηγική της Επιτροπής και για το κεφάλαιο αυτό. Εν προκειμένω, η προώθηση κατάλληλης εκπαίδευσης για τους (υποψήφιους) επιχειρηματίες, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη δικτύων μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και την άρση των προκαταλήψεων έναντι του επιχειρηματικού πνεύματος, αποτελούν την ορθή προσέγγιση. Επίσης, η προαναφερθείσα επείγουσα προσαρμογή της νομοθεσίας για τις πτωχεύσεις σε ορισμένα κράτη μέλη μπορεί να συμβάλει ώστε να μη θεωρούνται πλέον ως «χαμένοι» οι επιχειρηματίες που απέτυχαν.

Είναι αυτονόητο ότι στην περίπτωση αυτή πρέπει να επιχειρηθεί η διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ των εμπλεκόμενων συμφερόντων, φυσικά και εκείνων των πιστωτών, αλλά παράλληλα να δημιουργηθεί ένα νομικό σύστημα, το οποίο να μην αποθαρρύνει την καταβολή μίας δεύτερης προσπάθειας.

2.2. Στις συστάσεις με προορισμό τα κράτη μέλη πρέπει να επιστημανθεί ότι είναι αναγκαίο η προσοχή να στραφεί σε ένα πρώιμο στάδιο της εκπαίδευσης των νέων, στις ευκαιρίες που προσφέρει για την προσωπική ανάπτυξη ή ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, καθώς και οι κοινωνικές υπηρεσίες που προσφέρουν οι επιχειρηματίες.

3. Δράσεις προτεραιότητας για τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος

3.1. Οι επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν στο έργο τους μία σειρά κανόνων, τους οποίους επιβάλλει η κοινωνία για ποικίλους λόγους. Η φορολογική νομοθεσία, οι κανόνες ασφάλειας, οι περιβαλλοντικοί κανόνες, οι απαιτήσεις έναρξης δραστηριοτήτων, οι χωροταξικοί κανόνες, οι άδειες, κλπ. οδηγούν δυστυχώς συχνά, και αυτό συμβαίνει τις περισσότερες φορές με υπερβολικό τρόπο, σε σημαντική επιβάρυνση κυρίως για τις μικρές επιχειρήσεις. Έρουνες έχουν καταδείξει πειστικά ότι οι δαπάνες οι σχετιζόμενες με τις διοικητικές επιβαρύνσεις είναι σχετικά μεγάλες για τις μικρές επιχειρήσεις. Η ΟΚΕ, με μεγάλο ενδιαφέρον, έλαβε γνώση των προτάσεων της αποκα-

λούμενης ομάδας BEST (Business Environment Simplification Taskforce) για την απλούστευση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, οι οποίες υποβλήθηκαν στις 7 Μαΐου. Αν και η ΟΚΕ δεν είχε ακόμη το χρόνο να εξετάσει εκτενώς την έκθεση της ομάδας Best και τις λεπτομερείς προτάσεις που περιλαμβάνονται σ' αυτή, είναι εντούτοις ήδη σε θέση να κρίνει ότι η ιδέα για τη σύσταση μίας «ομάδας για την καλύτερη ρύθμιση», τόσο στην Επιτροπή και το Συμβούλιο όσο και σε υψηλή βαθμίδα στα κράτη μέλη, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ότι, βάσει της αρχής για την «κατ'αρχήν εξέταση σε περιορισμένη κλίμακα», η ιδέα αυτή αξίζει περαιτέρω επεξεργασίας.

3.2. Ιδιαίτερα σημαντικό για το επιχειρηματικό κλίμα είναι βασικά τα φορολογικά περιβάλλον στα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, ορθώς η Επιτροπή συνδέει το φορολογικό σύστημα με το θέμα της χρηματοδότησης των μικρών επιχειρήσεων. Πρέπει να προβλεφθούν φορολογικές διευκολύνσεις για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις, χωρίς εντούτοις αυτό να προκαλεί την ανατροπή της ισορροπίας όσον αφορά την ανταγωνιστική θέση των ήδη υφιστάμενων επιχειρήσεων. Δεδομένων των κινδύνων που αναλαμβάνουν οι ιδιώτες επενδύοντας σε μικρές επιχειρήσεις, πρέπει να δοθούν σ' αυτούς φορολογικά κίνητρα και η μεταβίβαση των επιχειρήσεων, το αποκαλούμενο «συνεχιζόμενο ενδιαφέρον», πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο φορολογικά ομαλό· ειδικά το θέμα της μεταβίβασης των επιχειρήσεων, τις οποίες δημιουργήσε η μεταπολεμική γενιά επιχειρηματιών, θα απαιτήσει την επίδειξη ιδιαίτερου ενδιαφέροντος τα προσεχή έτη.

3.3. Η θέσπιση νομοθεσίας και ρυθμίσεων στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας (μεταξύ άλλων, η παραχώρηση των δικαιωμάτων και οι προτάσεις σχετικά με την αποκαλούμενη περιορισμένη παραχώρηση των δικαιωμάτων χρήσης) αποτελούν ένα σημαντικό πλαίσιο για την προώθηση της καινοτόμου ανάπτυξης των ΜΜΕ. Μαζί με τη βελτίωση της πρόσβασης των μικρών επιχειρήσεων στις νέες τεχνολογικές γνώσεις και την ταξινόμηση των επιχειρήσεων, τα ανωτέρω προσφέρουν σημαντικές ενδεχόμενες ευκαιρίες για την αύξηση των προσπαθειών για καινοτομία των μικρών επιχειρήσεων. Ο συνδυασμός πολλών και συχνά περιπλοκών πτυχών καθιστά πραγματικά επείγουσα την ανάγκη, όπως τονίζει και η Επιτροπή, για τη δημιουργία στα κράτη μέλη, τουλάχιστον στις περιπτώσεις που δεν συμβαίνει αυτό, αποκεντρωμένων, εύκολης πρόσβασης και χαμηλού κόστους δικτύων ιδρυμάτων ενημέρωσης και παροχής συμβουλών, αποτελούμενων από και απευθυνόμενων σε ΜΜΕ.

3.4. Σε σχέση με τα ανωτέρω, πρέπει να διασφαλισθεί και για τις μικρές επιχειρήσεις η εύκολη πρόσβαση στα κοινοτικά προγράμματα ΕΑ, γεγονός το οποίο θα οδηγήσει στην προσαρμογή των όρων πρόσβασης σ' αυτά τα προγράμματα. Φυσικά, εν προκειμένω ισχύει η διαπίστωση ότι «οι μικρές επιχειρήσεις δεν αποτελούν πολυεθνικές σε μικρογραφία!». Κατ'επέκταση, η Επιτροπή πρέπει να φροντίσει ώστε οι ΜΜΕ να συμμετέχουν ενεργά στις εταιρικές σχέσεις που συνάπτονται σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο, κατά τη χρησιμοποίηση των διαρθρωτικών κονδυλίων, προκειμένου να μπορούν να προτείνουν τις πρωτοβουλίες τους σε ισότιμη βάση.

(1) ΕΕ C 19 της 21.1.1998, σ. 72.

(2) ΕΕ C 355 της 21.11.1997.

(3) COM(98) 126 τελικό.

(4) COM(97) 187 τελικό.

(5) ΕΕ C 157 της 25.5.1998.

4. Τόνωση του επιχειρηματικού πνεύματος στην κοινωνική οικονομία

4.1. Ορθά η Επιτροπή επισημαίνει το μεγάλο δυναμικό που προσφέρει η κοινωνική οικονομία στον τομέα της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης. Εν προκειμένω, πρόκειται για επιχειρήσεις και/ή οργανώσεις, οι οποίες δεν έχουν ως πρωταρχικό στόχο το κέρδος. Ο βαθμός, στον οποίο τέτοιου είδους «επιχειρήσεις» έχουν αναπτυχθεί στα διάφορα κράτη μέλη, παρουσιάζει έντονες διακυμάνσεις και για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα δύσκολο να καταστρωθεί μία πραγματικά κοινοτική πολιτική σχετικά. Πιθανόν, δεν είναι δυνατόν να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος, πέραν της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι τα κράτη μέλη και η Επιτροπή μπορούν να αγνοήσουν τη συμβολή της κοινωνικής οικονομίας στην κοινωνία. Οι αναγγελθείσες πρωτοβουλίες πρέπει να εξετασθούν περαιτέρω, σε συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις, πράγμα που μέχρι στιγμής δεν φαίνεται να συμβαίνει, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με αυτό το μέρος του προγράμματος. Βέβαια, η ιδέα των προγραμμάτων για την απόκτηση ειδικών ευρωπαϊκών διπλωμάτων, εκ πρώτης όψεως, φαίνεται να προσκρούει στο γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν διαθέτει αρμοδιότητες στον τομέα του περιεχομένου των προγραμμάτων κατάρτισης. Η ανταλλαγή των εμπειριών που διαθέτουν τα κράτη μέλη με ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα για άτομα που εργάζονται στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, μέσω της δημιουργίας ενός δικτύου ιδρυμάτων, φαίνεται περισσότερο ρεαλιστική και πρόκειται να αποφέρει αποτελέσματα.

5. Συμπέρασμα

5.1. Πολλοί παράγοντες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην πορεία για τη συνεχή οικονομική ανάπτυξη στην Ευρώπη. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται και η προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ασήμαντη. Πρέπει, εντούτοις, να αποφευχθεί το ενδεχόμενο οι υψηλές προσδοκίες που υπάρχουν επί του παρόντος να προκαλέσουν στην πράξη απογοήτευση. Φυσικά, μεταξύ των ΜΜΕ υπάρχουν ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες συμβάλλουν στην αύξηση των θέσεων απασχόλησης. Παράλληλα, υπάρχουν και μικροεπιχειρήσεις, οι οποίες προσφέρουν στο προσωπικό που απασχολούν καλές προοπτικές. Αυτές οι επιχειρήσεις δεν αναπτύσσονται και συχνά δεν επιθυμούν να αναπτυχθούν. Ωστόσο, αυτές οι τοπικού επιπέδου επιχειρήσεις αποτελούν το κύριο σώμα των ΜΜΕ και επιτελούν πολύτιμο έργο για τις ευρωπαϊκές οικονομίες. Πρόκειται κυρίως για μικρές επιχειρήσεις στους πλέον παραδοσιακούς τομείς των ΜΜΕ, όπως είναι το λιανικό εμπόριο, η βιοτεχνία, ο κλάδος των ξενοδο-

χείων, εστιατορίων και καφενείων, ο τουρισμός και η μικροβιομηχανία.

5.2. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι οι σχετικές προτάσεις της Επιτροπής σχετικά τείνουν να αγνοούν, κατά τρόπο μονόπλευρο, τη σημαντική αυτή ομάδα: διαρκώς, η προσοχή της Επιτροπής φαίνεται να κατευθύνεται προς τις νεοσυσταθείσες, καινοτόμες και ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις. Εξαιτίας αυτού υπάρχει ο κίνδυνος το έντονο ενδιαφέρον προς το «άνθος» του επιχειρηματικού κόσμου να παρεμποδίσει τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τις ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η προσέγγιση όσον αφορά την πολιτική πρέπει να χαρακτηρίζεται από ισορροπία, ώστε οι ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις να μπορούν να δραστηριοποιούνται στην αγορά με ίσους ανταγωνιστικούς όρους έναντι των νεοεισερχόμενων.

5.3. Επειδή ακριβώς η επιχειρηματική διεργασία αποτελεί μία δυναμική πορεία δημιουργίας, επέκτασης, ανάπτυξης και, τελικά, μεταβίβασης ή παύσης της λειτουργίας μίας επιχείρησης, όλες αυτές οι φάσεις του κύκλου ζωής μίας επιχείρησης πρέπει να αποσπούν ισότιμα την πολιτική προσοχή την οποία απαιτούν. Λαμβανομένης υπόψη αυτής της παρατήρησης, η ΟΚΕ επιδοκιμάζει ένθερμα τη θεώρηση και την προς επεξεργασία στρατηγική που αναπτύσσει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της.

5.4. Η ΟΚΕ είναι της άποψης ότι η προτεινόμενη από την Επιτροπή ετήσια αξιολόγηση της σχετικής κοινοτικής και εθνικής πολιτικής πρέπει να υποβάλλεται και στην ίδια η αίτηση για την κατάρτιση γνωμοδοτήσεων μόνο προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα έβλαπτε τη δημιουργία μίας κοινωνικής βάσης για την προώθηση αυτής της πολιτικής!

5.5. Αυτή η αξιολόγηση, σύμφωνα με τη γνώμη της ΟΚΕ, δεν θα πρέπει να αποτελεί απλά μία έκθεση των δραστηριοτήτων. Κατά το πρότυπο του «βαθμολογίου» της εσωτερικής αγοράς, αυτή θα πρέπει να αποτελεί ένα είδος βαρομέτρου (ή «ελέγχου υγείας»), το οποίο να παρουσιάζει κατά πόσον και σε ποιούς σημαντικούς από επιχειρηματικής απόψεως τομείς της Ένωσης και των επιμέρους κρατών μελών σημειώθηκε πρόοδος. Η προαναφερόμενη ομάδα BEST αναφέρει στην έκθεσή της τα εξής: «Ως εκ τούτου, ήθεο ο καιρός να περάσουμε από τις συζητήσεις για τη σημασία της δημιουργίας του κατάλληλου περιβάλλοντος για τις μικρές επιχειρήσεις στην πράξη, τοποθετώντας τις ανάγκες των επιχειρήσεων στο κέντρο του πολιτικού σχεδιασμού».

5.6. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η μέθοδος της σύνταξης ενός ετήσιου πίνακα ελέγχου θα αποτελέσει ένα χρήσιμο μέσο για την υλοποίηση των προαναφερόμενων στόχων.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενός γενικού πλαισίου για τις κοινοτικές δραστηριότητες υπέρ των καταναλωτών»⁽¹⁾

(98/C 235/17)

Στις 12 Φεβρουαρίου 1998 και σύμφωνα με το άρθρο 129 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, συνέστησε ομάδα μελέτης και όρισε εισηγητή τον κ. Koorman.

Κατά την 355η σύνοδο ολομέλειας της 27ης και 28ης Μαΐου 1998 (συνεδρίαση της 28ης Μαΐου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όρισε τον κ. Koorman γενικό εισηγητή και υιοθέτησε με 94 ψήφους υπέρ, 8 κατά και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Στην αιτιολογική της έκθεση η Επιτροπή αναφέρεται στην ενίσχυση της πολιτικής για τους καταναλωτές κατά την τελευταία δεκαετία, με κορύφωμα τη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Μέχρι σήμερα δεν υπήρχε καμία βασική πράξη για τη χρηματοδότηση των κοινοτικών ενεργειών προς υποστήριξη της πολιτικής για τους καταναλωτές.

1.2. Η πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου παρουσιάζει μία «βασική πράξη»⁽²⁾ για τις δραστηριότητες που χρειάζονται οικονομική υποστήριξη από τον προϋπολογισμό της Ένωσης στον τομέα της πολιτικής για τους καταναλωτές και για την προστασία της υγείας τους. Η πρόταση θεσπίζει ένα πλαίσιο για τις δραστηριότητες κατά την περίοδο 1999-2003, αντί να παρέχει έναν κατάλογο με όλες τις δραστηριότητες που πρόκειται να αναληφθούν κατά την εν λόγω περίοδο, διότι δεν είναι δυνατό να προβλεφθούν με ακρίβεια όλες οι δράσεις που ενδέχεται να χρειαστούν από τη σκοπιά των καταναλωτών.

1.3. Η πρόταση απόφασης βασίζεται στο άρθρο 129 Α της Συνθήκης ΕΚ. Ωστόσο, η Επιτροπή αναφέρει ότι ενδέχεται να επανεξετάσει την πρόταση και να τη βασίσει στα νέα άρθρα 152 και 153 που πρόκειται να εισαχθούν με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ και που διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής της πολιτικής για τους καταναλωτές, εάν η πρόταση δεν έχει ακόμη εγκριθεί πριν τεθεί σε ισχύ η νέα Συνθήκη.

1.4. Η Επιτροπή κατατάσσει τις δραστηριότητες που ενδέχεται να χρειαστούν οικονομική υποστήριξη σε τέσσερις κατηγορίες:

- υγεία και ασφάλεια των καταναλωτών,
- προστασία των οικονομικών τους συμφερόντων,
- εκπαίδευση και ενημέρωση των καταναλωτών ως προς τα δικαιώματά τους και

— προώθηση και εκπροσώπηση των συμφερόντων τους.

Ένας ενδεικτικός κατάλογος αυτών των δραστηριοτήτων παρέχεται σε παράρτημα.

1.5. Η πρόταση καλύπτει τρεις τύπους δράσεων: αυτές που έχει θέσει σε εφαρμογή η ίδια η Επιτροπή, αυτές που στοχεύουν στη χρηματοδοτική υποστήριξη των δραστηριοτήτων των ευρωπαϊκών οργανώσεων των καταναλωτών και ειδικά σχέδια που υποβάλλονται κατά βάση από τις οργανώσεις των καταναλωτών των κρατών μελών.

1.6. Οι συνολικοί δημοσιονομικοί πόροι που θα χορηγηθούν και για τα πέντε καλυπτόμενα έτη εκτιμώνται σε 114 εκατ. Ecu.

1.7. Η χρηματοδοτική υποστήριξη των δραστηριοτήτων των ευρωπαϊκών ή εθνικών οργανώσεων των καταναλωτών που εμπίπτουν στους προαναφερόμενους τομείς (βλ. σημείο 1.4) δεν μπορεί κατ' αρχήν να υπερβαίνει το 50% των δαπανών που απαιτούνται για την υλοποίηση των σχεδίων.

1.8. Οι όροι για τη χορήγηση της οικονομικής υποστήριξης απαριθμούνται στα άρθρα 7-9 της προτεινόμενης απόφασης. Στο άρθρο 7 εκτίθενται τα κριτήρια που αφορούν τη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας, το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα και τη διάδοση των αποτελεσμάτων. Στο άρθρο 8 εκτίθενται οι διαδικασίες υποβολής υποψηφιότητας και έγκρισης των σχεδίων, οι οποίες καταλήγουν στη σύναψη συμβατικής σχέσης, και στο άρθρο 9 αναφέρονται οι απαιτήσεις παρακολούθησης, ελέγχου και υποβολής τεκμηριωτικών στοιχείων.

1.9. Στο δημοσιονομικό δελτίο παρατίθεται ένας ενδεικτικός καταμερισμός του συνόλου των προβλεπόμενων πιστώσεων στα πέντε έτη της καλυπτόμενης περιόδου, καθώς και μια προσωρινή κατανομή τους στους διάφορους τομείς για τους τρεις τύπους δραστηριοτήτων.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της διότι η πολιτική για τους καταναλωτές αποκτά σταδιακά μεγαλύτερη σημασία στην εξέλιξη της Κοινότητας. Η αρχή της μπορεί ίσως να αναχθεί στο 1961, όταν ο αρμόδιος για τη γεωργία Επίτροπος

⁽¹⁾ ΕΕ C 108 της 7.4.1998, σ. 43.

⁽²⁾ Με την έννοια του άρθρου 22 του Δημοσιονομικού Κανονισμού (κατά την ενοποιημένη του έκδοση της 20.12.1996 — SG B.4(96), σ. 674).

Mansholt κάλεσε για πρώτη φορά εκπροσώπους των καταναλωτών για να συζητηθεί μαζί τους θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Η πρώτη χωριστή μονάδα που ασχολείται με θέματα της πολιτικής υπέρ των καταναλωτών δημιουργήθηκε στη ΓΔ IV το 1968. Το 1973 συστάθηκε μία Υπηρεσία Πολιτικής Περιβάλλοντος και Καταναλωτών, η οποία μετατράπηκε σε ΓΔ XI το 1981. Μια χωριστή Υπηρεσία Πολιτικής Καταναλωτών δημιουργήθηκε το 1989 — πρόδρομος της ΓΔ XXIV, η οποία συστάθηκε το 1995. Η επέκταση των αρμοδιοτήτων της στα θέματα υγείας το 1997 αποτελεί την τελευταία οργανωτική εξέλιξη. Οι αλλαγές αυτές ήταν αποτέλεσμα της αύξησης της σημασίας και της ανάγκης της πολιτικής για τους καταναλωτές στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

2.2. Η ΟΚΕ μπορεί να συμφωνήσει με τη σκέψη της Επιτροπής να θεσπιστεί μια βασική πράξη για τη χρηματοδότηση των δράσεων υπέρ της κοινοτικής πολιτικής για τους καταναλωτές, αν και θα ήθελε να σημειώσει ότι η ανυπαρξία τέτοιας βάσης μέχρι σήμερα ποτέ δεν εμπόδισε την Επιτροπή να χρηματοδοτήσει τέτοια σχέδια.

2.2.1. Η θέσπιση βασικής πράξης είναι σύμφωνη με το άρθρο 22 του Δημοσιονομικού Κανονισμού, το οποίο δηλώνει ότι για τη χρησιμοποίηση πιστώσεων εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό για σημαντικές κοινοτικές δράσεις πρέπει να έχει προηγουμένως θεσπιστεί σχετική βασική πράξη.

2.2.2. Επιπροσθέτως, η θέσπιση βασικής πράξης, σε συνδυασμό με τον καταμερισμό των πιστώσεων στα πέντε έτη της προβλεπόμενης περιόδου, μπορούν επίσης να εμπνεύσουν περισσότερη σαφήνεια και ασφάλεια ως προς το μέγεθος των πόρων που έχει στη διάθεση της η ΓΔ XXIV για την εκτέλεση των πολιτικών της. Στο παρελθόν, η διαδικασία καθορισμού του ετήσιου προϋπολογισμού της (βλ. άρθρο 203 της Συνθήκης) απείχε πολύ από το ευκαίιο διότι ο προϋπολογισμός υπόκειται στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου (το οποίο συνήθως πραγματοποιεί περικοπές) και του Κοινοβουλίου (το οποίο προτείνει αυξήσεις).

2.2.3. Ομοίως, η θέσπιση μιας βασικής πράξης για τη χορήγηση της χρηματοδότησης μπορεί να αποτελέσει μια ευπρόσδεκτη ευκαιρία προκειμένου να εδραιωθούν στέρεα προσφορές, αποτελεσματικές και σαφείς διαδικασίες για τη χρηματοδότηση σχεδίων και για τον κατάλληλο καθορισμό των όρων που πρέπει να πληρούν οι δικαιούχοι, ώστε να επιτυγχάνουν κατά τρόπο διαφανή τους στόχους λογοδοσίας όσον αφορά τις εγγυήσεις. Ευτυχώς, οι διαδικασίες χρηματοδότησης για το 1998 έχουν βελτιωθεί σημαντικά σε σύγκριση με τα παρελθόντα έτη.

2.2.4. Τέλος, η πρόταση ανοίγει επίσης τον δρόμο για έναν ορθό προσδιορισμό των κριτηρίων που πρέπει να πληρούν οι οργανώσεις των καταναλωτών, ώστε να είναι επιλέξιμες για οικονομική υποστήριξη. Σημαντικός παράγον σχετικά είναι η αντιπροσωπευτικότητα των οργανώσεων αυτών. Ωστόσο, η Επιτροπή ενδέχεται να εφαρμόσει και άλλα κριτήρια.

2.3. Αν και συμφωνεί με την ανάγκη θέσπισης ιδιαίτερης νομικής βάσης, η ΟΚΕ θα ήθελε να σημειώσει ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί με δύο τρόπους: α) με ένα πλαίσιο που να παρουσιάζει ενδεικτικές δραστηριότητες ανά τομέα όπως στην εν λόγω πρόταση της Επιτροπής ή β) με ένα πλαίσιο στο οποίο ένα πιο συγκεκριμένο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα πολιτικής διαδραματίζει κύριο ρόλο. Η ΟΚΕ διαφωνεί με τη σκέψη της Επιτροπής ότι ένα τέτοιο πολυετές πρόγραμμα δεν μπορεί να διαδραματίσει το ρόλο αυτό, επειδή, σύμφωνα με την Επιτροπή, «στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών είναι ανέφικτο να προβλεφθούν με ακρίβεια, και για διάστημα 5 ετών, όλα τα προβλήματα για τα οποία θα χρειαστεί να παρέμβει η Κοινότητα».

2.3.1. Πρώτον, δεν είναι απαραίτητη η ακριβής γνώση του μέλλοντος για την κατάρτιση ενός πολυετούς προγράμματος. Οι λεπτομέρειες των δραστηριοτήτων που θα αναληφθούν μπορούν να εισαχθούν αργότερα, όπως παρατηρείται σε τόσα και τόσα κοινοτικά προγράμματα (-πλαίσιο). Δεύτερον, η πολιτική της ΕΕ για τους καταναλωτές αναπτύσσεται ανέκαθεν, από την έναρξη της εφαρμογής της το 1975, στο πλαίσιο μεσοπρόθεσμων προγραμμάτων: του πρώτου και του δεύτερου (πενταετούς) προγράμματος για την προστασία των καταναλωτών, του προγράμματος «νέας ώθησης», του πρώτου και του δεύτερου τριετούς σχεδίου δράσης και, τέλος, των σημερινών «Προτεραιοτήτων για την πολιτική για τους καταναλωτές (1996-1998)».

2.3.2. Η ΟΚΕ λυπάται διότι δεν έχει ακόμη καταστεί οριστικό το νέο πολυετές πρόγραμμα δράσης, διότι θα μπορούσε και θα έπρεπε, να παράσχει περαιτέρω προσανατολισμούς όσον αφορά τον επιμερισμό των πιστώσεων στις προτεινόμενες δράσεις και δραστηριότητες στο εγγύς μέλλον. Θα μπορούσε, έτσι, να διεξαχθεί συζήτηση για όλα τα θέματα που εμπίπτουν στο τρίγωνο: βασική πράξη, πρόγραμμα δραστηριοτήτων και κατανομή των (συνολικών) πιστώσεων.

2.3.3. Η παρουσίαση ενός τέτοιου πολυετούς προγράμματος δράσης θα ήταν, επίσης, πιο σύστοιχη με το άρθρο 1 της Δήλωσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής της 6ης Μαρτίου 1995 σχετικά με την εγγραφή δημοσιονομικών διατάξεων στις νομοθετικές πράξεις⁽¹⁾, το οποίο αναφέρεται σε «πολυετή προγράμματα» και όχι σε (ενδεικτικά) «πλαίσια πολιτικής».

2.3.4. Η ΟΚΕ ωστόσο επικροτεί το πλαίσιο, διότι φαίνεται αρκετά ευέλικτο ώστε να καλύψει πλήρως το σχεδιαζόμενο πολυετές πρόγραμμα δράσης υπέρ των καταναλωτών, υπό τον όρο να συμπεριληφθεί στο κείμενο του προτεινόμενου πλαισίου ρητή αναφορά σ' αυτό το πρόγραμμα δράσης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή θα επετύγχανε την απαραίτητη σύνδεση μεταξύ της απαιτούμενης βασικής πράξης για τη χρησιμοποίηση πιστώσεων του προϋπολογισμού στον τομέα της πολιτικής για τους καταναλωτές και του πολυετούς της προγράμματος. Αυτό το πρόγραμμα δράσης θα πρέπει, επίσης, να αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 1999 και η διάρκειά του να αντιστοιχεί, κατ' αρχήν, με τη χρονική διάρκεια που καλύπτει το πλαίσιο. Η ΟΚΕ δεν πρόκειται να εξετάσει επί του παρόντος τις

(¹) ΕΕ C 102 της 4.4.1996.

δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα της πρότασης, διότι θέλει να εκφράσει τις γενικές της απόψεις για το σχεδιαζόμενο πρόγραμμα δράσης. Το πρόγραμμα αυτό θα παράσχει πολύ καλύτερη βάση για τις συζητήσεις σχετικά με τη μελλοντική πορεία της πολιτικής της ΕΕ υπέρ των καταναλωτών από ό,τι το προτεινόμενο πλαίσιο.

2.4. Η ΟΚΕ τάσσεται υπέρ της επανεξέτασης της πρότασης βάσει των νέων σχετικών διατάξεων της Συνθήκης που θα προκύψουν από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, εάν της δοθεί η ευκαιρία. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να παρουσιάσει όσο το δυνατόν συντομότερα τις ιδέες της για το πώς ενδέχεται να επηρεάσουν αυτές οι νέες αρμοδιότητες τις δράσεις στον τομέα της πολιτικής για τους καταναλωτές, ώστε να αρχίσουν οι συζητήσεις επ' αυτού του θέματος ταυτόχρονα με την παρούσα πρόταση. Έτσι, η Επιτροπή θα μπορούσε είτε να υποβάλει τροποποιημένη πρόταση, είτε να προτείνει μια τροποποίηση της απόφασης αμέσως μόλις τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη του Άμστερνταμ. Σε κάθε περίπτωση, το νέο πρόγραμμα δράσης που βρίσκεται εν εξέλιξη πρέπει να βασίζεται στις νέες αυτές διατάξεις.

2.5. Η ΟΚΕ έχει επίγνωση της προαναφερόμενης δήλωσης (σημείο 2.3.3), σύμφωνα με την οποία η αρμοδία επί του προϋπολογισμού αρχή και η Επιτροπή δεν αποκλίνουν από το συνολικό ύψος των προβλεπόμενων κονδυλίων, «εκτός εάν προκύψουν νέες, αντικειμενικές και διαρκείς περιστάσεις...». Σημειώνει, ωστόσο, ότι δεδομένης της οριζόντιας φύσης και της συνεχούς εξέλιξης της πολιτικής για τους καταναλωτές, καθώς και της αδυναμίας πρόβλεψης των μελλοντικών γεγονότων, και τούτο σε σχέση με τους περιορισμένους διαθέσιμους πόρους, δεν πρέπει να αντιμετωπισθεί επιπόλαια ο περιορισμός της ευελιξίας που συνεπάγεται η υιοθέτηση ενός χρηματοδοτικού πλαισίου.

2.5.1. Συνεπώς, η ΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει την ανάγκη ευελιξίας κατά την χορήγηση πιστώσεων σε περίπτωση απρόβλεπτων μελλοντικών συμβάντων στους τομείς που καλύπτει η πρόταση απόφασης. Στις ετήσιες εκθέσεις της προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (άρθρο 12 παρ. 1 της πρότασης απόφασης), η Επιτροπή θα επισημαίνει, εάν συντρέχει λόγος τις κύριες ελλείψεις που σημειώνονται στις δραστηριότητες υπέρ των καταναλωτών λόγω ανεπαρκούς χρηματοδότησης. Η ενημέρωση αυτή θα δίνει την ευκαιρία στο ΕΚ και στο Συμβούλιο να χορηγούν πρόσθετους πόρους σε συγκεκριμένες τιμές.

2.5.2. Η ΟΚΕ θα ήθελε, επίσης, να συστήσει να προβλεφθεί επαρκές ελεύθερο πεδίο για τη θέσπιση μίας νέας βασικής πράξης, η οποία θα επιτρέψει τη διάθεση πιστώσεων για την ανάληψη κατάλληλης δράσης σε περίπτωση καταστάσεων σε τομείς που δεν καλύπτονται από το παρόν πλαίσιο.

2.6. Η ΟΚΕ κατανοεί ότι η κατανομή των πιστώσεων μεταξύ των τριών τύπων δράσης και των τεσσάρων κατηγοριών πολιτικής είναι προσωρινή. Ελπίζει ότι στο νέο πρόγραμμα δράσης θα διευκρινίζονται σαφώς οι συλλογισμοί στους οποίους

βασίσθηκε η συγκεκριμένη κατανομή ή μια ενδεχόμενη ανακατανομή των πιστώσεων.

2.7. Η ΟΚΕ σημειώνει με ικανοποίηση ότι το πλαίσιο είναι ανοιχτό στη συμμετοχή των συνδεδεμένων χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Κύπρου και κατανοεί ότι η εξασφάλιση των χρηματοδοτικών πόρων για τη συμμετοχή αυτή θα πραγματοποιηθεί από πηγές εκτός του παρόντος πλαισίου. Η ΟΚΕ εξέφρασε σε παλαιότερη γνωμοδότηση⁽¹⁾ τις απόψεις της για τη σημασία της πολιτικής για τους καταναλωτές σ' αυτές τις χώρες που βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο και ελπίζει, επίσης στο πλαίσιο των απαραίτητων μέτρων που θα ληφθούν κατά τη διαδικασία της διεύρυνσης, ότι θα δοθεί επαρκής υποστήριξη στην ανάπτυξη και την εφαρμογή αμοιβαία επωφελών σχεδίων.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

Αιτιολογικές σκέψεις (Προοίμιο)

3.1. Στην ενδέκατη αιτιολογική σκέψη, γίνεται αναφορά στη συνεκτίμηση των πτυχών της πολιτικής για τους καταναλωτές σε άλλες πολιτικές της Κοινότητας. Επιβάλλονται εδώ δύο παρατηρήσεις. Πρώτον ότι, ιδίως υπό το πρίσμα του νέου άρθρου 153 παράγραφος 2, θα πρέπει να αναφερθούν και άλλες σημαντικές πολιτικές, όπως οι δημόσιες υπηρεσίες, τα χρηματοοικονομικά και νομισματικά θέματα (Ευρώ), η γεωργία και το εξωτερικό εμπόριο (ΠΟΕ). Δεύτερον ότι η αναφορά σ' αυτά τα θέματα δεν σημαίνει απαραίτητα ότι οι αναλήψεις υποχρεώσεων για τις σχετικές δράσεις πρέπει να απορρέουν από τον προϋπολογισμό της ΓΑ XXIV. Η ουσία του συνυπολογισμού των πολιτικών είναι, σε τελευταία ανάλυση, ότι οι υπεύθυνοι για τις άλλες πολιτικές είναι επίσης υπεύθυνοι και υπόλογοι για τον συνυπολογισμό — στην προκειμένη περίπτωση — των συμφερόντων των καταναλωτών. Αυτή η ευθύνη συμπεριλαμβάνει, κατ' αρχήν, και τη χρηματοδοτική συνιστώσα της δράσης⁽²⁾. Η αντίληψη αυτή θα πρέπει να αντικατοπτριστεί στην πρόταση.

Άρθρο 1: Χρηματοδότηση

3.2. Συγκρίνοντας τις ετήσιες πιστώσεις του προϋπολογισμού που προτείνονται για την περίοδο 1999-2003 με τις ετήσιες πιστώσεις που είχαν χορηγηθεί κατά τα πρόσφατα έτη, η ΟΚΕ πρέπει δυστυχώς να συμπεράνει ότι για μεγάλο αριθμό δραστηριοτήτων τα μεγέθη αποκαλύπτουν μία πραγματική μείωση. Τούτο οφείλεται στην προσθήκη νέων τομέων δράσης στον προϋπολογισμό της ΓΑ XXIV, κυρίως ως αποτέλεσμα της κρίσης της ΣΕΒ. Σημειώνει ότι αυτή η μείωση έρχεται σε αντίφαση με την αυξανόμενη σημασία της πολιτικής της Κοινότητας για τους καταναλωτές, όπως αντικατοπτρίζεται,

(1) Βλ. τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την ανακοίνωση της Επιτροπής «Προτεραιότητες για την πολιτική για τους καταναλωτές (1996-1998)», ΕΕ C 295 της 7.10.1996, σ. 24, σημείο 2.9.

(2) Για παράδειγμα, η εν λόγω αρχή αντικατοπτρίζεται στην κοινοτική χρηματοδότηση των προγραμμάτων αξιολόγησης για τα νέα αυτοκίνητα, με τα οποία θεσπίζονται νέα όρια ασφάλειας για τα οχήματα. Ωστόσο, η αρχή αυτή πρέπει να ακολουθηθεί σε ευρύτερη κλίμακα.

μεταξύ άλλων, στη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Η ΟΚΕ καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή και την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή να αυξήσουν το κονδύλιο για τον καταναλωτή, π.χ. αυξάνοντας τη χρηματοδότηση για την περίοδο 2000-2003 περισσότερο από τη μετριοπαθέστατη αύξηση που προτείνει η Επιτροπή (σε συσχετισμό με την αύξηση του κοινοτικού ΑΕγχΠ)⁽¹⁾. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι το πολυτές πρόγραμμα που καταρτίζεται επί του παρόντος από την Επιτροπή μπορεί να παράσχει πρόσθετα επιχειρήματα υπέρ αυτής της αύξησης.

3.3. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ επιθυμεί να υπογραμμίσει τη σημασία της χρηματοδότησης των οργανώσεων καταναλωτών διότι διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της ενιαίας αγοράς. Η συμβολή τους θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των 370 εκατομμυρίων καταναλωτών της Κοινότητας στην λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

Άρθρο 2: Τύποι δράσης

3.4. Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις που εκφράζει στο σημείο 2.3.4 σχετικά με την ανάγκη σύνδεσης του προγράμματος δράσης με το νομικό πλαίσιο, η ΟΚΕ προτείνει την εξής τροποποίηση του άρθρου 2 εδάφιο α):

«ενέργειες που υλοποιούνται από την Επιτροπή με στόχο την υποστήριξη και τη συμπλήρωση της πολιτικής που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη, καθώς και την εξασφάλιση της ανάπτυξης, της ενημέρωσης και της παρακολούθησής της, στο πλαίσιο ενός πολυετούς προγράμματος σύμφωνα με τους όρους που εκτίθενται στο (νέο) άρθρο 5».

3.4.1. Σ' αυτό το νέο άρθρο 5 θα πρέπει, εν συνεχεία, να αναλυθούν λεπτομερέστερα οι όροι χάραξης ενός πολυετούς προγράμματος. Για παράδειγμα, όσον αφορά τις ακόλουθες πτυχές: διάρκεια του σχεδίου, αναφορά των προτεραιοτήτων του, αξιολογικές πτυχές και συμπεριληψη δημοσιονομικής παραγράφου.

3.5. Δεν παρέχεται σαφής κατανομή των συνολικών χρηματοδοτικών πιστώσεων στους τρεις τύπους δράσης, όσοι όμως ασχολούνται στενά με την πολιτική για τους καταναλωτές μπορούν να τη συναγάγουν από τον ενδεικτικό καταμερισμό του δημοσιονομικού δελτίου στο παράρτημα της πρότασης. Αν και αναγνωρίζεται ο προσωρινός χαρακτήρας των χορηγούμενων μεγεθών, θα ήταν πάντως επιθυμητή περισσότερη διαφάνεια όσον αφορά τον εν λόγω καταμερισμό.

Άρθρο 3: Συνυπολογισμός των συμφερόντων των καταναλωτών στις άλλες πολιτικές

3.6. Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις που διατυπώνονται στο σημείο 3.1 όσον αφορά την ευθύνη για τον συνυπολογισμό των συμφερόντων των καταναλωτών στις άλλες πολιτικές, είναι ευθύνη του αρμόδιου Επιτρόπου για την πολιτική υπέρ των καταναλωτών να εξασφαλίσει τη συνέπεια μεταξύ του τρόπου αντιμετώπισης αυτών των συμφερόντων σε άλλες βαθ-

μίδες και του τρόπου με τον οποίο οι δραστηριότητες αναπτύσσονται βάσει του προτεινόμενου γενικού πλαισίου. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να παρουσιάσει κατάλληλους μηχανισμούς που θα επιτρέπουν στη ΓΔ XXIV να λαμβάνει καλύτερη γνώση των προθέσεων άλλων, συνδεδεμένων πολιτικών σε πρώιμο στάδιο και να συμβάλλει στη συνέπεια και τη συμπληρωματικότητα των κοινοτικών πολιτικών. Στο πλαίσιο αυτό, εφιστά την προσοχή σε ορισμένα ψηφίσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ανάγκη αυξημένου συνυπολογισμού των πτυχών της πολιτικής για τους καταναλωτές σε άλλους τομείς καθώς και στις πολυάριθμες γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ για το εν λόγω ζήτημα⁽²⁾.

3.6.1. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει τα σχετικά μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι σήμερα. Ως παράδειγμα επ' αυτού θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν οι προσπάθειες για συνυπολογισμό των πολιτικών που καταβάλλει η ΓΔ XI (π.χ. το σύστημα «περιβαλλοντικών ανταποκριτών» σε άλλες ΓΔ). Ακόμη, πρέπει να δοθεί προσοχή στην εφαρμογή της έννοιας του δελτίου επιπτώσεων για τους καταναλωτές.

Άρθρο 4: Τομείς δράσης

3.7. Οι προτεινόμενοι τομείς αντιστοιχούν απόλυτα με τους στόχους που εκτίθενται στο νέο άρθρο 153 παράγραφος 1 και εγκρίνονται πλήρως από την ΟΚΕ. Αν και θέματα όπως η εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία για τους καταναλωτές ή η νομική θέση του καταναλωτή δεν αναφέρονται σαφώς, δύνανται εντούτοις να αποτελέσουν σημαντικά στοιχεία των αναφερόμενων τομέων. Στο παράρτημα παρατίθεται ένας ενδεικτικός κατάλογος των δραστηριοτήτων κάθε τομέα. Δεν είναι σαφές σε ποιο βαθμό αυτός ο κατάλογος αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την επιλογή των σχεδίων των οργανώσεων των καταναλωτών που θα λάβουν οικονομική υποστήριξη. Η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να διευκρινίσει αυτό το θέμα. Ελπίζει ότι η Επιτροπή, κατά την κατάσταση του νέου σχεδίου δράσης της και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων του, θα λάβει υπόψη τις νέες κατευθύνσεις που παρουσιάζονται στην ανακοίνωσή της «Προτεραιότητες για την πολιτική για τους καταναλωτές (1996-1998)»⁽³⁾ και την ως τότε εξέλιξη της.

Νέο άρθρο 5: Κριτήρια επιλεξιμότητας για τις ευρωπαϊκές οργανώσεις καταναλωτών

3.8. Η ΟΚΕ είναι ικανοποιημένη από τον ορισμό των ευρωπαϊκών οργανώσεων καταναλωτών που παρέχεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1. Με τον ορισμό αυτό εξασφαλίζεται ότι μόνο ενεργητικές και ανεξάρτητες οργανώσεις με ισχυρή βάση εκπροσώπησης είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από την ΕΕ.

Άρθρο 6: Κριτήρια επιλεξιμότητας για τις εθνικές οργανώσεις καταναλωτών

3.9. Η ΟΚΕ διαφωνεί με τον γενικό ορισμό των εθνικών οργανώσεων που μπορούν να λάβουν χρηματοδοτική υποστή-

⁽²⁾ Κυρίως το σημείο 3 της γνωμοδότησης της ΟΚΕ για την ενιαία αγορά και την προστασία των καταναλωτών (ΕΕ C 39 της 12.2.1996, σ. 12).

⁽³⁾ Βλ. τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την ανακοίνωση της Επιτροπής «Προτεραιότητες για την πολιτική για τους καταναλωτές (1996-1998)», ΕΕ C 295 της 7.10.1996, σ. 24, ιδίως σημείο 1.9.

⁽¹⁾ Προφανώς εντός του ανωτάτου ορίου του 1,27%.

ριξη. Η Επιτροπή πιστεύει ότι ενδέχεται να υποβάλουν αξιόλογα σχέδια προς όφελος του καταναλωτή και άλλες οργανώσεις, και όχι μόνο οι οργανώσεις των καταναλωτών. Αν και η ΟΚΕ δεν αρνείται ότι αυτές οι άλλες οργανώσεις ενδέχεται να προτείνουν ενδιαφέροντα σχέδια, πιστεύει ακράδαντα πως είναι προτιμότερο να περιορισθεί αυτό το άρθρο στην (υπό όρους) υποστήριξη των οργανώσεων των καταναλωτών: η χρηματοδοτική υποστήριξη των οργανώσεων των καταναλωτών σε έναν τομέα ενισχύει επίσης αυτές τις οργανώσεις με ευρύτερη έννοια και, έτσι, ευνοεί την επίτευξη και άλλων στόχων της πολιτικής για τους καταναλωτές. Σημειωτέον ότι η άποψη πως η ενίσχυση των οργανώσεων των καταναλωτών είναι αξιόλογη αυτή καθαυτή συστοιχεί με τον συλλογισμό της Επιτροπής στην παράγραφο 9.2 του δημοσιονομικού δελτίου της πρώτασης.

3.9.1. Η Επιτροπή ενδέχεται να συμμετάσχει στο κόστος σχεδίων που προτείνονται από άλλες οργανώσεις και οργανισμούς, όπως ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια ή κέντρα εμπειρογνομosύνης, εάν τα σχέδια αυτά συμβάλλουν στην επίτευξη των δικών της στόχων. Η υποστήριξη αυτή θα πρέπει, ωστόσο, να στηρίζεται σε ιδιαίτερο άρθρο του προτεινόμενου πλαισίου και να καταχωρείται σε ιδιαίτερη γραμμή του προϋπολογισμού.

3.10. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι οι εθνικές οργανώσεις καταναλωτών θα πρέπει να πληρούν ορισμένους όρους για να είναι επιλέξιμες για υποστήριξη από την Επιτροπή⁽¹⁾.

3.10.1. Όπως προαναφέρθηκε, οι εν λόγω οργανώσεις οφείλουν να πληρούν ορισμένα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας. Τα κριτήρια αυτά διαφέρουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο και η αρχή της επικουρικότητας ορίζει ότι ο καθορισμός αυτός εμπίπτει στις αρμοδιότητες των κρατών μελών⁽²⁾. Εάν δεν υφίστανται εθνικά κριτήρια, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να εφαρμόσει τα δικά της κριτήρια για τη διαπίστωση της αντιπροσωπευτικότητας. Για το λόγο αυτό, ιδιαίτερη σημασία έχουν τα εξής:

— Ίδρυτικός στόχος της οργάνωσης πρέπει να είναι η εκπροσώπηση και η επιδίωξη των συμφερόντων των καταναλωτών.

⁽¹⁾ Οι τομεακές οργανώσεις καταναλωτών (π.χ. για τις δημόσιες μεταφορές και τις επιχειρήσεις κοινής ωφελείας) μπορούν να χρηματοδοτούνται και από τις ΓΔ που είναι αρμόδιες για τα θέματα αυτά ανάλογα με τη συμβολή των οργανώσεων αυτών στην επίτευξη των στόχων των αντιστοίχων ΓΔ.

⁽²⁾ Βλ. επίσης το άρθρο 3 της κοινής θέσης του Συμβουλίου για την πρόταση οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών (ΕΕ C 389 της 12.12.1997). Το άρθρο ορίζει ότι οι «νομιμοποιούμενοι φορείς» συνιστώνται «σύμφωνα με η νομοθεσία του κράτους μέλους». Πρέπει όμως να αναγνωρισθεί ότι σε ορισμένα κράτη μέλη ως νομιμοποιούμενοι φορείς έχουν ορισθεί δημόσιοι οργανισμοί και όχι οργανώσεις καταναλωτών. Ακόμη, ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν καθορίσει τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας.

— Η οργάνωση πρέπει να ορίζει στο καταστατικό της ότι είναι ανεξάρτητη από την κυβέρνηση και τις επιχειρήσεις. Ακόμη, πρέπει να διαθέτει πλήρεις νομικές αρμοδιότητες και εσωτερική οργάνωση για ένα ορισμένο αριθμό ετών.

— Η οργάνωση και η χρηματοδοτική της βάση πρέπει να αντικατοπτρίζουν την βιωσιμότητά της.

— Ο αριθμός των μελών της, άτομα ή οργανώσεις, πρέπει να είναι σημαντικός σε σύγκριση με άλλες παρόμοιες οργανώσεις.

3.10.2. Ένας περαιτέρω παράγων μπορεί να είναι ο ρόλος που διαδραματίζει η οργάνωση στην εκπροσώπηση των καταναλωτών κατά τη διαμόρφωση των πολιτικών. Ακόμη, οι οργανώσεις αυτές διαθέτουν ορισμένη εμπέλεια που να υπερβαίνει το τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο.

3.11. Ωστόσο, η ΟΚΕ εκφράζει την ελπίδα ότι τα κριτήρια αυτά θα υφίστανται σύντομα σε όλα τα κράτη μέλη. Η ΟΚΕ είναι, επίσης, της γνώμης ότι οι οργανώσεις καταναλωτών από κράτη μέλη όπου η εκπροσώπηση των καταναλωτών είναι λιγότερο ανεπτυγμένη θα πρέπει να προηγούνται σε σχέση με τις οργανώσεις καταναλωτών από κράτη μέλη με πιο ανεπτυγμένη προστασία των καταναλωτών, ανάλογα με τις αρχές που διέπουν την πολιτική της ΕΕ για τη συνοχή.

Άρθρα 5 και 6: Όγκος της χρηματοδοτικής υποστήριξης

3.12. Η τρίτη παράγραφος των άρθρων 5 και 6 δηλώνει ότι η χρηματοδοτική υποστήριξη «δεν μπορεί κατά κανόνα να υπερβαίνει το 50 % των δαπανών». Σύμφωνα με τις πρόσφατες πληροφορίες που έδινε η Επιτροπή σε όσους ζητούσαν κοινοτική χρηματοδότηση για σχέδια στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών για το 1998, οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να αποδείξουν γιατί δικαιολογείται μεγαλύτερη υποστήριξη εν απουσία περαιτέρω κριτηρίων. Η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να εξηγήσει όσο το δυνατόν εκτενέστερα σε ποιες περιπτώσεις δύναται να υπερβαίνεται αυτό το ποσοστό, καθώς η εξήγηση αυτή μπορεί να συμβάλει στη μείωση του αριθμού των αιτήσεων που ενδέχεται να χρειασθεί να απορριφθούν. Η χρηματοδότηση της ANEC⁽³⁾, η οποία εκπροσωπεί επαρκώς τα συμφέροντα των καταναλωτών στην τυποποίηση και η οποία λαμβάνει πολύ υψηλότερο ποσοστό των δαπανών της, ίσως να βοηθήσει την Επιτροπή στον σαφέστερο προσδιορισμό αυτών των συνθηκών. Η Επιτροπή οφείλει, με βάση τις προηγούμενες εμπειρίες, να δώσει περισσότερες ενδείξεις σχετικά με τα κριτήρια που ενδεχομένως θα επιτρέψουν χρηματοδότηση σε ποσοστό άνω του 50 % του κόστους ενός σχεδίου στις προσεχείς προσκλήσεις για την υποβολή υποψηφιοτήτων που θα διοργανώσει η ίδια.

Ο όρος «δαπάνες λειτουργίας» χρειάζεται επίσης διασαφήνιση. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το κόστος υποδομής δεν αποτελεί τμήμα των δαπανών λειτουργίας και, συνεπώς, δεν πρέπει να επιστρέφεται.

⁽³⁾ The European association for the coordination of consumer representation in standardisation (Ευρωπαϊκός σύνδεσμος για το συντονισμό της εκπροσώπησης των καταναλωτών στην τυποποίηση).

Άρθρο 7: Κριτήρια επιλογής των σχεδίων

3.13. Αν και η ΟΚΕ μπορεί να συμφωνήσει γενικά με τα προτεινόμενα κριτήρια, είναι της άποψης ότι χρειάζονται περισσότερη επεξεργασία, ώστε να παρέχουν πιο συγκεκριμένη καθοδήγηση (θα μπορούσε π.χ. να διευκρινισθεί περαιτέρω ο όρος «μακροχρόνιο»). Η ΟΚΕ κατανοεί ότι οι διευκρινίσεις αυτές θα παρέχονται στις ετήσιες προσκλήσεις υποβολής υποψηφιοτήτων που θα δημοσιεύει η Επιτροπή (βλ. άρθρο 8 παράγρ. 1). Ενόψει της πρόσκλησης υποβολής υποψηφιοτήτων για χρηματοδότηση σχεδίων του 1998, η ΟΚΕ θα ήθελε να παρατηρήσει ότι, αν και η σαφήνεια έχει βελτιωθεί πολύ σε σχέση με το παρελθόν, εξακολουθούν να απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες. Η ΟΚΕ διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με τη θέσπιση κριτηρίων, βάσει των οποίων ζητείται από τους ενδιαφερόμενους να προβλέψουν την έκβαση των σχεδίων, διότι αυτή δεν μπορεί να προβλεφθεί με ακρίβεια από την αρχή. Τέλος, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η διάδοση των αποτελεσμάτων συνεπάγεται ορισμένο κόστος, το οποίο θα πρέπει να συμπεριληφθεί στις συνολικές δαπάνες των σχεδίων που υποβάλλονται προς χρηματοδοτική υποστήριξη.

Άρθρα 8 και 9: Διαδικασίες

3.14. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να προσδιορίσει συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα και για τις δικές της δραστηριότητες όπως η αξιολόγηση και η επιλογή των σχεδίων, η κοινοποίηση στους υποψηφίους, η σύναψη των συμβάσεων και η πραγματική καταβολή της επιχορήγησης. Στο παρελθόν σημειώθηκαν μεγάλες καθυστερήσεις, ιδίως όσον αφορά τις πληρωμές. Τα χρονοδιαγράμματα θα προσδώσουν στη διαδικασία διαφάνεια και πειθαρχία τόσο για τον χρηματοδοτούμενο όσο και για τον χρηματοδοτούμενο και θα επιτρέψουν έτσι τον εύρυθμο προγραμματισμό. Τέλος, πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη όσον αφορά την χρηματοδότηση σχεδίων που υπερβαίνει το ένα έτος, προκειμένου να επιτευχθεί συνεκτικότερη και αποτε-

λεσματικότερη χρήση των πόρων. Η Επιτροπή μπορεί να διαβουλευτεί με την επιτροπή καταναλωτικών θεμάτων της για το περιεχόμενο του σημειώματος στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 8 παρ. 1.

3.15. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τις προσπάθειες που κατέβαλε η Επιτροπή προκειμένου να μειώσει τις γραφειοκρατικές διαδικασίες όσον αφορά τις απαιτήσεις λογιστικού ελέγχου και, κατά συνέπεια, να συμβάλει στη διαφύλαξη του πολύτιμου χρόνου των οργανώσεων (ιδίως των μικρότερων). Οι διατάξεις του άρθρου 9, παρ. 1 αποτελούν σημαντικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Ακόμη, η ΟΚΕ εκφράζει την ελπίδα ότι θα υπάρξουν περαιτέρω βελτιώσεις προκειμένου να επιτευχθεί καλύτερη ισορροπία μεταξύ των ωφελημάτων και του διοικητικού φόρτου των μικρότερων σχεδίων.

Άρθρο 12: Εκθέσεις

3.16. Η ΟΚΕ συνιστά να περιορίζεται η ετήσια έκθεση που θα διαβιβάζει η Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στα ενδεχόμενα προβλήματα και στην απλή περιγραφή των γεγονότων. Οι περιττές γραφειοκρατικές εργασίες πρέπει να αποφεύγονται. Η ΟΚΕ πληροφορείται ότι οι αξιολογήσεις ορισμένων μόνων σχεδίων θα συμπεριληφθούν στις εν λόγω εκθέσεις ως τμήμα της εξελισσόμενης διαδικασίας αξιολόγησης της Επιτροπής. Αν αληθεύει αυτό, συνιστά στην Επιτροπή να εκφράσει αυτές τις προθέσεις σαφέστερα. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της διότι θα υποβληθεί έκθεση αξιολόγησης της λειτουργίας του προτεινόμενου «γενικού πλαισίου» το αργότερο ως τα τέλη Ιουνίου 2002. Τα πορίσματα αυτής της έκθεσης θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση της σύνταξης της πρότασης για το επόμενο «πλαίσιο». Ακόμη, η ΟΚΕ είναι της γνώμης, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την παρεμβολή ενός νέου άρθρου 5, ότι η αξιολόγηση του πολυετούς πλαισίου θα πρέπει να αποτελεί επίσης τμήμα της προαναφερθείσας έκθεσης.

Βρυξέλλες, 28 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού αριθ. 136/66/ΕΟΚ περί δημιουργίας κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών»⁽¹⁾

(98/C 235/18)

Στις 6 Απριλίου 1998 και σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 12 Μαΐου 1998, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Quevedo Rojo.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 355η σύνοδο ολομέλειάς της της 27ης και 28ης Μαΐου 1998 (συνεδρίαση της 28ης Μαΐου), υιοθέτησε με 67 ψήφους υπέρ, 11 κατά και 8 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.0. Οι προτάσεις τροποποίησης των κανονισμών των ΚΟΑ εντάσσονται στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ που προβλέπεται στο Πρόγραμμα δράσης 2000. Σ' αυτή, οι κύριες δαπάνες του ΕΓΤΠΕ όσον αφορά τις αγορές βασίζονται στις ενισχύσεις των τριών μεγάλων ομάδων προϊόντων της ηπειρωτικής Ευρώπης (ελαιούχοι και πρωτεϊνούχοι σπόροι, γάλα, βόειο κρέας). Οι τρεις αυτές ομάδες αντιπροσωπεύουν τα δύο τρίτα των συνολικών δαπανών του ΕΓΤΠΕ και αυξήθηκαν από 63,7% το 1986 σε 67,2% το 1996. Τα προϊόντα αυτά ευθύνονται κατά παράδοση κατά κύριο λόγο για τα πλεονάσματα καθόλη τη διάρκεια της ύπαρξης της ΚΓΠ. Συγκριτικά, τα τρία κύρια συστατικά των μεσογειακών προϊόντων (οίνος, ελαιόλαδο και καπνός) μόλις και μετά βίας αντιπροσωπεύουν το 10% των συνολικών δαπανών του ΕΓΤΠΕ και, κατά την περίοδο αναφοράς, το ποσοστό αυτό μειώθηκε από 13% το 1986 σε 9,8% το 1996.

1.0.1. Οι ΚΟΑ των μεσογειακών προϊόντων πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι τα προϊόντα αυτά έχουν μεγαλύτερο ποσοστό επίδρασης στη δημιουργία απασχόλησης από ό,τι τα προϊόντα της ηπειρωτικής Ευρώπης. Πρέπει να επισημανθεί ότι, στην περίπτωση των μεσογειακών προϊόντων, ακολουθήθηκαν επείγουσες διαδικασίες στην τροποποίηση των ΚΟΑ που κρίνεται ότι εισήγαγαν διακρίσεις σε σχέση με τις διαδικασίες που εφαρμόστηκαν για τα προϊόντα της ηπειρωτικής Ευρώπης, τόσο όσον αφορά την κατάργηση της παροχής συμβουλών στους συνήθεις κοινωνικοοικονομικούς εκπροσώπους όσο και όσον αφορά τον επείγοντα χαρακτήρα της λήψης αποφάσεων.

1.1. Κύρια σημεία των προτάσεων της Επιτροπής

1.1.1. Μία μεταρρύθμιση σε δύο φάσεις, με μία πρώτη φάση (μεταβατική περίοδος) για τις περιόδους από το 1998/1999 έως το 2000/2001 και μία δεύτερη φάση από την 1η Νοεμβρίου 2001.

1.1.1.1. Πρώτη φάση:

— Αύξηση της Μέγιστης Εγγυημένης Ποσότητας (ΜΕΠ) από 1 350 000 σε 1 562 000 τόνους·

— Επιμερισμός της ΜΕΠ σε ΜΕΠ ανά χώρα, με την ακόλουθη κατανομή:

Ισπανία	625 210 τ	(40,0160%)
Γαλλία	3 065 τ	(0,1962%)
Ελλάδα	389 038 τ	(24,9000%)
Ιταλία	501 175 τ	(32,0770%)
Πορτογαλία	43 915 τ	(2,8107%),

— Κατάργηση της ενίσχυσης στην κατανάλωση·

— Κατάργηση της ενίσχυσης των μικροπαραγωγών·

— Κατάργηση του καθεστώτος παρέμβασης και αντικατάστασή του από ένα καθεστώς ιδιωτικής αποθεματοποίησης·

— Ορισμός της 1ης Μαΐου 1998 ως τελευταίας προθεσμίας για νέες καλλιέργειες με δικαίωμα ενίσχυσης, αν και θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι μετά την ημερομηνία αυτή καλλιέργειες που περιλαμβάνονται στα προγράμματα εκσυγχρονισμού των ελαιώνων που προβλέπονται από την Επιτροπή.

1.1.1.2. Δεύτερη φάση:

— Κατάρτιση μιας αξιόπιστης βάσης δεδομένων για τις εκτάσεις, τον αριθμό των ελαιόδεντρων και την παραγωγή, προκειμένου να σχεδιαστεί η δεύτερη φάση·

— Δήλωση της αναγκαιότητας μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας και την προώθηση, τα οποία ούτε παρατίθενται συγκεκριμένα ούτε και καταρτίζεται σχετικός προϋπολογισμός·

— Συνεχίζει να μην αντιμετωπίζεται το ενδεχόμενο απαγόρευσης της ανάμιξης·

— Ακύρωση των διατάξεων σχετικά με τις ενισχύσεις και τους μηχανισμούς ρύθμισης της αγοράς που προβλέπονται στον κανονισμό 136/66/ΕΟΚ και που θεσπίζουν την ΚΟΑ στον τομέα των λιπαρών ουσιών από την 1η Νοεμβρίου 2001.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Μία μεταρρύθμιση σε δύο φάσεις

2.1.1. Η Πρώτη αντιπροσωπεύει μία πραγματική μεταρρύθμιση, η έννοια της οποίας δεν έχει λόγους να συμπίπτει με τη Δεύτερη. Ο κύριος λόγος για την επιλογή αυτή είναι η έλλειψη

⁽¹⁾ ΕΕ C 136 της 1.5.1998, σ. 20.

αξιόπιστων στοιχείων για το σχεδιασμό μιας πραγματικής μεταρρύθμισης πριν από την 1η Νοεμβρίου 2001. Προκρίνεται λοιπόν η επιλογή μιας άμεσης μεταρρύθμισης, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις που θα επιφέρουν οι αλλαγές, σε σαφή αντίθεση με το 1ο συμπέρασμα της Γνωμοδότησης της ΟΚΕ⁽¹⁾ και με το Ψήφισμα του Κοινοβουλίου.

2.1.2. Η δικαιολογία γι' αυτή τη βιασύνη φαίνεται ότι έγκειται στο φόβο της εμφάνισης διαρθρωτικών πλεονασμάτων. Ωστόσο, κατά την περίοδο 1996-1997, κατά την οποία η παγκόσμια παραγωγή έφθασε το ανώτατο όριο που είχε ποτέ σημειωθεί, δεν υπήρξε πλεόνασμα.

2.1.3. Εξάλλου, η καθιέρωση σταθεροποιητικού μέτρου που να περιορίζει τις καλλιέργειες που δικαιούνται επιδότηση σ' εκείνες που ορίστηκαν πριν από την 1η Μαΐου 1998, απομακρύνει τον κίνδυνο πλεονασμάτων στο παραγωγικό δυναμικό των υφισταμένων καλλιεργειών και στην ενδεχόμενη ανακαίνισή τους.

2.1.4. Άλλο κίνητρο για την επείγουσα εφαρμογή της μεταρρύθμισης θα μπορούσε να είναι η προσπάθεια διασφάλισης των ποσοστώσεων ορισμένων παραγωγών χωρών έναντι άλλων, δεδομένου ότι, ως αποτέλεσμα της δυναμικής της αγοράς και της ΚΟΑ, οι προσπάθειες επενδύσεων και καινοτομιών που κατέβαλαν οι διάφορες χώρες στον ελαιοκομικό τομέα είναι άνιστες.

2.1.5. Με λίγα λόγια, δεν δικαιολογείται η εφαρμογή της πρώτης φάσης της μεταρρύθμισης — που άστοχα καλείται μεταβατική φάση—, όσο δεν υπάρχει η αξιόπιστη βάση δεδομένων την οποία θα πρέπει να παράσχει το ελαιοκομικό μητρώο, όπως κατέδειξαν τόσο η Επιτροπή όσο και το Ελεγκτικό Συνέδριο.

2.1.6. Τα στοιχεία του ελαιοκομικού μητρώου πιθανόν να οδηγήσουν στη σύσταση για καθιέρωση διαφορετικών κριτηρίων και μηχανισμών για τη δεύτερη φάση της μεταρρύθμισης. Η κατάσταση αυτή θα ήταν επιβλαβής και αποπροσανατολιστική για τον κλάδο.

2.2. Ανεπαρκής ΜΕΠ και εσφαλμένη και μεροληπτική κατανομή ανά ΜΕΠ

2.2.1. Η Μέγιστη Εγγυημένη Ποσότητα (ΜΕΠ) ανέρχεται σε 1 562 400 τόνους και είναι κατώτερη από την ενδοκοινοτική κατανάλωση της περιόδου 1996-1997 (1 657 000 τόνοι σύμφωνα με την έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) και από τις προοπτικές κατανάλωσης για τα ερχόμενα έτη, ως αποτέλεσμα της κάμψης των τιμών της αγοράς.

2.2.2. Η περίοδος που χρησιμοποιήθηκε για τον καθορισμό της ΜΕΠ και των εθνικών εγγυημένων ποσοστώσεων (ΕΕΠ) είναι εσφαλμένη και μεροληπτική.

2.2.3. Είναι εσφαλμένη, δεδομένου ότι ο παραγωγικός κύκλος των ελαιόδεντρων είναι κατά βάση διετής. Ως εκ τούτου, η περίοδος αυτή θα έπρεπε να αριθμεί ορισμένα χρόνια (τουλάχιστον 6), ούτως ώστε, με εξαίρεση τα έτη της καλύτερης και της χειρότερης εσοδείας, να περιλαμβάνει στοιχεία τουλάχιστον

τεσσάρων ετών, δηλαδή το αντίστοιχο του μέσου όρου δύο τυπικών διετών κύκλων.

2.2.4. Είναι μεροληπτική στο μέτρο που οι αριθμοί αυτοί θα έπρεπε να αναθεωρούνται κάθε χρόνο σε συνάρτηση με τις άμεσα προηγούμενες περιόδους καλλιέργειας και όχι να παραμένουν σταθεροί για το σύνολο της καλούμενης «μεταβατικής περιόδου» με βάση τα στοιχεία της περιόδου 1992/1993 έως 1996/1997. Διαφορετικά, οι προσπάθειες των χωρών που επένδυσαν περισσότερο στην ανανέωση των καλλιεργειών και την τεχνολογική καινοτομία, μέσα στα κοινά πλαίσια της ισχύουσας ΚΟΑ, θα τις έθεταν σε μειονεκτική θέση λόγω της προτεραιότητας που έδωσαν στην ποιότητα, την ανακαίνιση και την καινοτομία.

2.3. Μία πρόωση και ατελής πρόταση

2.3.1. Η προαναφερόμενη έλλειψη μιας αξιόπιστης βάσης δεδομένων, οδηγεί στο βεβιασμένο σχεδιασμό της «μεταβατικής περιόδου», όπως καθίσταται σαφές από τις πολλές ανεπάρκειες.

2.3.2. Η κατάργηση του καθεστώτος για τους μικροπαραγωγούς θα πρέπει να αντισταθμίζεται με ειδικά μέτρα που να διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των μικρομεσαίων εκμεταλλεύσεων, δεδομένου ότι εξασφαλίζουν, σε ορισμένα κράτη μέλη, το 55 % των θέσεων απασχόλησης του αγροτικού τομέα και διαδραματίζουν βασικό ρόλο όσον αφορά τη συγκράτηση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές και την προστασία του περιβάλλοντος.

2.3.3. Επίσης, δε λαμβάνεται υπόψη η διαφορετική παραγωγικότητα των ελαιώνων. Ενώ υπάρχουν ελαιώνες διαρθρωτικά περιθωριακοί, και μάλιστα υπερβολικά (εκείνοι που εμφανίζουν παραγωγικότητα κατώτερη από 1 000 Kg/ha), υπάρχουν παράλληλα ιδιαίτερα παραγωγικοί ελαιώνες που αποφέρουν κέρδος, ακόμη και σε τιμές της αγοράς. Η διακύμανση αυτή είναι συνεχής και αισθητή. Ως εκ τούτου, η χρήση των καταγεγραμμένων εκτάσεων κάθε εκμετάλλευσης και της ποσότητας της εσοδείας που παρήγαγε και εμπορευματοποίησε η κάθε εκμετάλλευση θα μπορούσε να επιτρέψει τον καθορισμό των βάσεων για μία συνεχή προσαρμογή της ενίσχυσης της παραγωγής, σε συνάρτηση με την παραγωγικότητα, η οποία θα διασφαλίσει τη συνέχιση της καλλιέργειας των περιθωριακών ελαιώνων και θα συνιστούσε ένα κίνητρο εύλογο, ποτέ όμως υπερβολικό, για την ανακαίνιση και την καινοτομία.

2.4. Μία αδικαιολόγητη κατάργηση της παρέμβασης

2.4.1. Η κατάργηση του καθεστώτος παρέμβασης ενδέχεται να προκαλέσει κερδοσκοπικές κινήσεις. Η ιδιωτική αποθεματοποίηση δεν διασφαλίζει τον εφοδιασμό της αγοράς ούτε και τη διατήρηση του εισοδήματος των γεωργών. Ούτε και δικαιολογείται η κατάργηση αυτή με το επιχείρημα ότι η παρέμβαση προάγει την παραγωγή ενώ περιορίζονται οι καλλιέργειες με δικαίωμα ενίσχυσης από την 1η Μαΐου.

2.4.2. Λησιμονάται ότι η παρέμβαση παρέχει τη δυνατότητα της ρύθμισης των τιμών και των αγορών όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, γεγονός που υπήρξε ιδιαίτερα χρήσιμο και με μηδαμινό κόστος στο παρελθόν. Όπως είναι γνωστό, στον κλάδο αυτό, οι διακυμάνσεις της εσοδείας από το ένα έτος

(¹) CES 600/97 — ΕΕ C 287 της 22.9.1997.

στο άλλο μπορούν να αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο της μέσης ετήσιας παραγωγής, και ως εκ τούτου τα αποθέματα για τη σύνδεση μεταξύ περιόδων είναι απαραίτητα.

2.5. Εμπόδιο στον έλεγχο της απάτης

2.5.1. Προκειμένου να περιορίσει την απάτη, η πρόταση καταργεί τις ενισχύσεις στους μικροπαραγωγούς και στην κατανάλωση, ενώ παράλληλα μεταβιβάζει τα μέτρα ελέγχου στις χώρες μέλη, μετά τον καθορισμό των ΕΕΠ. Τα μέτρα αυτά είναι ανεπαρκή και συνιστούν εκχώρηση αρμοδιοτήτων εκ μέρους της Επιτροπής.

2.5.2. Ένας πιθανός τρόπος αποτροπής της απάτης θα μπορούσε να είναι ο αποτελεσματικός και πραγματικός έλεγχος του παραχθέντος ελαιολάδου στο ελαιουργείο, και των εμπορικών συναλλαγών. Για το σκοπό αυτό, η ΟΚΕ προτείνει να διασταυρώνονται τα δεδομένα σχετικά με την εξαγωγή λιπαρών υπολειμμάτων από τα ελαιουργία με τα δεδομένα σχετικά με την εισαγωγή λιπαρών υπολειμμάτων στα εργοστάσια παραγωγής πυριηνελαίου. Αυτός ο φυσικός έλεγχος του ελαιολάδου που όντως παρήχθη και εμπορευματοποιήθηκε, θα πρέπει να συνοδεύεται από την απλούστευση της διαχείρισης των ενισχύσεων, είναι εφικτός και επί πλέον θα επέτρεπε τον εξορθολογισμό της παραγωγής και της αγοράς. Ως προς τον έλεγχο της απάτης, η πρόταση αυτή θα αντιστάθμιζε την κατάργηση των ενισχύσεων προς τους μικροπαραγωγούς και θα αντικαθιστούσε το διπλό έλεγχο τον οποίο θα επέτρεπε η, επίσης καταργηθείσα, ενίσχυση στην κατανάλωση.

2.6. Προώθηση της κατανάλωσης και βελτίωση της ποιότητας του ελαιολάδου

2.6.1. Το ελαιόλαδο αντιπροσωπεύει το 3 % της παραγωγής και το 3,5 % της κατανάλωσης φυτικών ελαίων. Μέχρι σήμερα δεν έχουν υπάρξει διαρθρωτικά πλεονάσματα. Η κατανάλωση είναι μηδαμινή σε πολυάριθμες χώρες, συμπεριλαμβανομένων και πολλών χωρών της ΕΕ.

2.6.2. Η αύξηση της κατανάλωσης που παρατηρήθηκε σε χώρες υψηλού βιοτικού επιπέδου, ως αποτέλεσμα της εκστρατείας προώθησης που διεξήγαγε το Διεθνές Ελαιοκομικό Συμβούλιο (ΔΕΣ), υπήρξε θεαματική.

2.6.3. Στην προηγούμενη έκθεση της ΟΚΕ διατυπώνεται σύσταση για τη χρηματοδότηση παρόμοιων εκστρατειών από την ΕΕ. Επίσης επισημαινόταν η ακαταλληλότητα των μειγμάτων που, τουλάχιστον, θα έπρεπε να αναγράφονται στην επισήμανση ώστε να αποφεύγεται η σύγχυση.

2.6.4. Η προώθηση της κατανάλωσης ελαιολάδου ποιότητας με εκστρατείες προώθησης, που θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν με την καταργηθείσα ενίσχυση στην κατανάλωση, θα μπορούσε να επιτρέψει την απορρόφηση από την αγορά της μέσης ετήσιας παραγωγής που προβλέπει για το 2005 η έκθεση του ΔΕΣ (1 962 000 τόνοι), ιδίως στις βόρειες χώρες καθώς και σε άλλες όπως, π.χ. στις ΗΠΑ, την Ιαπωνία, τον Καναδά και την Αυστραλία.

2.7. Προστασία του περιβάλλοντος

2.7.1. Η διατήρηση της καλλιέργειας των ελαιόδεντρων αποτελεί προς το παρόν, σε πολλές περιοχές της ΕΕ, τη μοναδική εναλλακτική λύση για την αποφυγή της εγκατάλειψης και της

συνακόλουθης υποβάθμισης του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα της διάβρωσης των εδαφών, δεδομένου ότι οι ελαιώνες αποτελούν το παραγωγικό δάσος της ΕΕ που χωρίζει τις εύφορες περιοχές από την έρημο.

2.7.2. Οι ελαιώνες που βρίσκονται σε ευαίσθητα εδάφη, και που αντιπροσωπεύουν υψηλό ποσοστό των καλλιεργούμενων εδαφών, λόγω της ευπάθειας και του περιθωριακού χαρακτήρα τους, απαιτούν ειδικά μέτρα, τα οποία δεν προβλέπονται.

2.7.3. Η προσαρμογή της ενίσχυσης στην παραγωγή θα μπορούσε να δώσει τη δυνατότητα παροχής ενιαίας ενίσχυσης σε αυτούς τους περιθωριακούς ελαιώνες (ανά γλγρ. παραχθέντος και εμπορευματοποιηθέντος ελαιολάδου) που να είναι κατά πολύ ανώτερη από την ενίσχυση που παρέχεται στους αρδευόμενους ελαιώνες, το κόστος παραγωγής των οποίων μπορεί να αντισταθμιστεί αποκλειστικά και μόνο από τις τιμές της αγοράς.

3. Επιτραπέζια ελιά

3.1. Μόνο στην αιτιολογική έκθεση υπάρχει αναφορά σ' αυτό τον τομέα. Κρίνεται απαραίτητο να προβλεφθούν ήδη μέτρα στήριξης για τον τομέα αυτό, η βιωσιμότητα του οποίου αντιμετωπίζει σοβαρό κίνδυνο. Ο τομέας αυτός αποτελεί επίσης σημαντική πηγή απασχόλησης και ευκαιρία για τη διαφοροποίηση της εκμετάλλευσης των ελαιώνων.

4. Συμπέρασμα

4.1. Ευρωπαϊκή πρωτοκαθεδρία και Πρόγραμμα δράσης 2000

4.1.1. Η εξέχουσα θέση την οποία κατέχει σήμερα η παραγωγή και κατανάλωση του ελαιολάδου πρέπει να διατηρηθεί. Για το σκοπό αυτό, έχει θεμελιώδη σημασία η πρόταση μεταρρύθμισης να έχει τη στήριξη όλων των παραγωγών χωρών.

4.1.2. Μία πρόταση μεταρρύθμισης προς αυτή την κατεύθυνση είναι εφικτή εάν ακολουθηθούν οι προανατολισμοί της έκθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που επέτυχε την ομόφωνη στήριξη του ελαιοκομικού κλάδου της ΕΕ. Η ενότητα του ελαιοκομικού κλάδου έχει θεμελιώδη σημασία για τη διατήρηση της πρωτοκαθεδρίας.

4.1.3. Οι κατευθυντήριες γραμμές που περιλαμβάνονται στην έκθεση του Κοινοβουλίου μπορούν να είναι δημοσιονομικά βιώσιμες. Κρίνεται σκόπιμη η δημιουργία δύο συμπληρωματικών μηχανισμών: α) μία εξέταση της δυνατότητας αύξησης του δημοσιονομικού δελτίου για την ΚΟΑ του ελαιολάδου, στα πλαίσια της αύξησης που εξετάζεται για άλλους τομείς στο Πρόγραμμα δράσης 2000· β) μία προσαρμογή της ενίσχυσης στην παραγωγή σε συνάρτηση με την παραγωγικότητα που να διασφαλίζει το εισόδημα όλων των ελαιοπαραγωγών και τη διατήρηση της απασχόλησης.

4.1.4. Η ΕΕ πρέπει να καταβάλει σοβαρές προσπάθειες για τη διατήρηση της πρωτοκαθεδρίας στην παραγωγή, την εμπορία και την καινοτομία στον κλάδο αυτό. Για τούτο είναι απαραίτητα τα εξής: α) μία εκστρατεία προώθησης του ελαιολάδου ποιότητας που να χρηματοδοτηθεί από την ΕΕ και τις αναγνωρισμένες οργανώσεις παραγωγών με σκοπό την αύξηση της κατανάλωσης στα επίπεδα που απαιτούν οι προβλέψεις αύξησης της παραγωγής· β) μία προστασία της μέσης ποιότητας,

απαγόρευση των μιγμάτων και καταπολέμησή τους με νομικά μέσα, προκειμένου να διατηρηθεί η φήμη του προϊόντος· γ) ένα διαρκές ειδικευμένο πρόγραμμα Ε&ΤΑ που να διασφαλίζει την τεχνολογική υπεροχή.

4.1.5. Από το πρώτο της σημείωμα, η Επιτροπή αντιμετωπίζει το ελαιόλαδο ως πιθανό κίνδυνο και ως μία ζωντανή πραγματικότητα οι δυνατότητες της οποίας είναι τεράστιες εάν υπάρξει η κατάλληλη προώθηση της κατανάλωσης του προϊόντος το οποίο παρουσιάζει καθολικά αναγνωρισμένα προτερήματα. Τα χαρακτηριστικά της ελαιοπαραγωγής, που έχουν τονισθεί επανειλημμένα (κύρια πηγή απασχόλησης σε ευρωπαϊκές περιφέρειες του στόχου 1, γεωργικό σύστημα που μπορεί να διατηρηθεί εάν προσαρμοστεί η ενίσχυση με τους πόρους της ΚΟΑ σε ελαιώνες που έχουν πολύ διαφορετικό παραγωγικό δυναμικό, δυναμισμός του παραγωγικού και μεταποιητικού τομέα που έχει εισαγάγει τα τελευταία χρόνια σημαντικές τεχνολογικές καινοτομίες, τρόπος ζωής και πολιτισμικό στοιχείο ριζωμένο σε ευρείες περιοχές της Νότιας Ευρώπης, κλπ.), καθιστούν το μέλλον του τομέα μία σημαντική πρόκληση για την ΕΕ.

4.1.6. Παρότι η πρόταση της Επιτροπής, περιλαμβάνει ορισμένες θετικές πτυχές σε σχέση με το Σημείωμα του 1997, η Επιτροπή εξακολουθεί να μην κατανοεί τον τομέα. Εκεί όπου η Επιτροπή βλέπει πρόβλημα, ο τομέας εξετάζει δυνατότητες ανάπτυξης με την κατάλληλη προώθηση του προϊόντος, του οποίου η τιμή θα γίνει πιο λογική, λόγω της προβλεπόμενης αύξησης της προσφοράς. Τα κάθε είδους πλεονεκτήματα (για την απασχόληση, κοινωνικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά, τεχνολογικής υπεροχής, κλπ.) που προσφέρει αυτή τη στιγμή ο τομέας δεν πρέπει να χαθούν με μία περιοριστική αντιμετώπιση και με αδικαιολόγητα βεβιασμένες ενέργειες, δεδομένου ότι δεν υπάρχει αξιόπιστη βάση δεδομένων και ότι πρόκειται για προϊόν που δεν είναι διαρθρωτικά πλεονασματικό.

Βρυξέλλες, 28 Μαΐου 1998.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1. Άρθρο 4

Η ΟΚΕ φρονεί ότι δεν είναι σκόπιμη η τροποποίηση που περιλαμβάνεται στην ίδια θέση και σύμφωνα με την οποία ο μηχανισμός παρέμβασης πρέπει να διατηρηθεί με την παρούσα μορφή του προκειμένου να διασφαλιστεί η επιβίωση των ελαιώνων.

5.2. Άρθρο 5

Η ΟΚΕ δέχεται τις ΕΕΠ (Εθνικές Εγγυημένες Ποσότητες) που καθορίζονται στο άρθρο 5, υπό τον όρο να τροποποιηθούν μόλις η Επιτροπή διαθέτει τα πραγματικά στοιχεία όσον αφορά την παραγωγή, εκτάσεις και αριθμό δένδρων των κρατών μελών. Οι τροποποιήσεις θα γίνουν αμέσως, πριν από την περάτωση της μεταβατικής περιόδου.

5.2.1. Η ΟΚΕ φρονεί ότι η ΜΕΠ (Μέγιστη Εγγυημένη Ποσότητα) πρέπει να είναι ίση με το άθροισμα της συνολικής κοινοτικής κατανάλωσης συν τις εξαγωγές μείον τις εισαγωγές, συμπεριλαμβανομένης και της ποσότητας που θα εξασφαλίζει τη σύνδεση μεταξύ δύο διαδοχικών περιόδων εμπορίας. Η ποσότητα αυτή μπορεί να ανέρχεται περίπου στον αριθμό που συνιστά επίσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

5.3. Άρθρο 11

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι σημαντικό να τονιστεί ο ιδιαίτερος ρόλος του ελαιολάδου στην πρόληψη των καρδιαγγειακών παθήσεων στις εκστρατείες προώθησης που προβλέπονται στο άρθρο αυτό. Το τμήμα υπογραμμίζει την εξοικονόμηση πόρων του προϋπολογισμού που συνεπάγεται η κατανάλωση ελαιολάδου προκειμένου για τις δαπάνες για τη δημόσια υγεία.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα δράσης για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων»

(98/C 235/19)

Στις 2 Δεκεμβρίου 1997, η Επιτροπή αποφάσισε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 15 Μαΐου 1998 βάσει της εισηγητικής έκθεσης του εισηγητή κ. Vinay.

Κατά τη διάρκεια της 355ης συνόδου ολομέλειας της 27ης και 28ης Μαΐου 1988 (συνεδρίαση της 28ης Μαΐου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 85 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων αποτελεί ένα από τα κύρια στοιχεία της έννοιας της ενιαίας αγοράς και η πραγματική και πλήρης εφαρμογή του δικαιώματος αυτού θα αποκτήσει όλο και μεγαλύτερη σημασία με την οριστική εφαρμογή της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

1.2. Η ανακοίνωση της Επιτροπής, που παρουσιάζει πρόγραμμα δράσης, βασίζεται στην έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου υπό την προεδρία της κ. Simone Veil, σχετικά με την κυκλοφορία των ατόμων, που συγκροτήθηκε το 1996, και η οποία ολοκλήρωσε τις εργασίες της με την υποβολή των παρατηρήσεων και των προτάσεών της στις 18 Μαρτίου 1997.

1.3. Οι κανόνες που διέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία είναι ουσιαστικά, παρά τις επανειλημμένες ανανεώσεις, οι κανόνες του 1968, δεδομένου ότι οι προτάσεις τροποποίησης που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή το 1989 και 1990 δεν έγιναν δεκτές από το Συμβούλιο.

1.4. Σύμφωνα με την ομάδα υψηλού επιπέδου οι κανόνες αυτοί είναι πλέον ανεπαρκείς και ακατάλληλοι και χρειάζονται ευρύτερες αναθεωρήσεις και συμπληρώσεις, βάσει των επανειλημμένων αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, το οποίο τις τελευταίες δεκαετίες έχει παρουσιάσει μια διαρθρωμένη νομολογία στα θέματα αυτά.

1.5. Η στρατηγική που ορίζεται από το πρόγραμμα δράσης προτείνει την παρέμβαση σε πέντε κατευθύνσεις:

- βελτίωση και προσαρμογή των κανόνων
- προσπάθεια να καταστεί πιο διαφανής η αγορά εργασίας
- ενίσχυση της ευθύνης και της συνεργασίας
- βελτίωση της γνώσης και της ορατότητας του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας
- πραγματοποίηση καινοτόμων σχεδίων.

1.6. Μεταξύ των κανόνων που έχουν εφαρμοστεί και για τους οποίους είναι απαραίτητο να υπάρξει παρέμβαση προκει-

μένου να εξασφαλιστεί η δυνατότητα ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, ιδιαίτερη σημασία αποκτά ο διακανονισμός του δικαιώματος διαμονής, τα οικογενειακά δικαιώματα, τα ζητήματα σχετικά με την ισότητα μεταχείρισης γενικότερα και ειδικότερα από την φορολογική σκοπιά και τη σκοπιά της κοινωνικής πρόνοιας.

1.7. Η αγορά εργασίας, για να αναπτυχθεί πραγματικά σε μια οπτική εσωτερικής αγοράς της Ένωσης, θα πρέπει να συμπληρωθεί από μια ευρύτερη διάδοση των πληροφοριών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, όπως επίσης από την ενίσχυση της συνεργασίας με τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΔΥΑ) όλων των χωρών και με το δίκτυο Eures.

1.7.1. Ειδική προσοχή θα πρέπει να δοθεί στις μεθοριακές ζώνες, όπου είναι πιο έντονη η ανάπτυξη της κινητικότητας της εργασίας και όπου τα προβλήματα σχετικά με την εξεύρεση εργασίας, την πολιτική της πρόνοιας και το φορολογικό καθεστώς έχουν τις πιο διαδεδομένες επιπτώσεις.

1.8. Η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των κανόνων και για τη διευκόλυνση των προβλημάτων και διενέξεων στα θέματα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων θα πρέπει συνελώς να ενταθεί και να ενισχυθεί, διαμορφώνοντας προς το στόχο αυτό ειδικές διαρθρώσεις.

1.9. Για να διαδοθεί η καλύτερη γνώση και η καλύτερη επίγνωση των δικαιωμάτων, η Επιτροπή προτείνει ειδικές δράσεις, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται σεμινάρια και περιοδικά, που θα απευθύνονται στους πολίτες, στους φορείς απονομής του δικαίου και στις δημόσιες υπηρεσίες.

1.10. Τέλος, επιδιώκεται η ενθάρρυνση της υποβολής καινοτόμων σχεδίων που υποστηρίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, και τα οποία θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού του ΕΚΤ.

2. Γενικές θεωρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ δέχεται θετικά το «Πρόγραμμα δράσης» και καλεί την Επιτροπή να καθιερώσει ταχύτατα ειδικές διατάξεις σε συμφωνία με τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα της ομάδας υψηλού επιπέδου.

2.2. Πράγματι, μία όλο και πιο διεθνοποιημένη οικονομία, η ίδια η παγίωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως μία μεγάλη και χωρίς σύνορα περιοχή, η αναγκαιότητα εξεύρεσης εργασίας ή

βελτίωσης της σταδιοδρομίας εκτός της χώρας τους, ωθούν όλο και περισσότερους ανθρώπους να περάσουν ολόενα και μεγαλύτερες περιόδους της εργασιακής ζωής τους ή της περιόδου των σπουδών τους σε άλλες χώρες.

2.3. Στο κοινωνικό επίπεδο δεν μπορεί να παραγνωριστεί το τί σημαίνουν όλα αυτά, τόσο όσον αφορά τα δικαιώματα, τη φορολογία, τις δυνατότητες εργασίας, τα ασφαλιστικά συστήματα, αλλά επίσης και σε ό,τι αφορά το μέλλον των μελών της οικογένειας του μετανάστη εργαζομένου, που δεν μπορεί σίγουρα να υπόκειται σε δεσμεύσεις που αλλάζουν τη σύνθεση και τις σχέσεις τους.

2.4. Συνεπώς, υφίστανται μεγάλα και επιτακτικά προβλήματα, όμως ταυτόχρονα η καθυστέρηση εκσυγχρονισμού των κανόνων που αποβλέπουν στη βελτίωση της κινητικότητας των εργαζομένων και της αναγνώρισης των δικαιωμάτων και της προστασίας τους, αποδεικνύει την πολυπλοκότητα του ζητήματος. Επιβάλλεται συνεπώς από τη μια μεριά κοινή προσπάθεια βούλησης, και από την άλλη διαθεσιμότητα για την επίτευξη συγκεκριμένων και ικανοποιητικών για όλους λύσεων.

2.5. Η κυκλοφορία των εργαζομένων αφορά κυρίως υψηλά επαγγέλματα ή καθορισμένες κατηγορίες εργαζομένων, όπως για παράδειγμα προσωπικό για οικοδομές, εστιατόρια και ξενοδοχεία. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν πλέον νέα κίνητρα που συνδέονται τόσο με τις απαιτήσεις μαθητείας ή τις εμπειρίες εθελοντικής εργασίας, όσο και με την αναζήτηση απασχόλησης.

2.6. Μία συνεχώς μεγαλύτερη συγγέντρωση διακοινοτικής κινητικότητας αναπτύσσεται στις μεθοριακές περιοχές, που αναγκάζονται έτσι να αντιμετωπίσουν άμεσες προβληματικές καταστάσεις καθώς και ζητήματα μεγάλης σημασίας, όπως είναι τα προβλήματα που συνδέονται με την κοινωνική πρόνοια και τη φορολογία.

2.7. Επιπλέον θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η παρουσία εκατομμυρίων εργαζομένων από τρίτες χώρες σε ολόκληρη την Ένωση: γι' αυτούς επίσης τίθεται το ζήτημα των δικαιωμάτων και της προστασίας.

2.8. Στο φως των θεωρήσεων αυτών είναι σημαντικό ότι η ομάδα υψηλού επιπέδου εξέτασε την πραγματική εφαρμογή της θεμελιώδους αρχής της ελευθερίας της κυκλοφορίας των ατόμων. Συνεπώς μπορούν να φανούν υπέρμετρα περιοριστικοί, τόσο ο σκοπός όσο και ο στόχος του «Προγράμματος δράσης» της Επιτροπής για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Το «Πρόγραμμα δράσης» ωστόσο στρέφεται προς μια ευρύτερη αναγνώριση του όρου «εργαζόμενοι» κατ'εφαρμογήν της θεμελιώδους αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας που θεσπίζεται από τη Συνθήκη για την ΕΕ.

2.8.1. Η ΟΚΕ δείχνει κατανόηση για την προσέγγιση της Επιτροπής, η οποία επιχειρεί με πραγματιστικό τρόπο να επικεντρώσει και αναπτύξει τα κοινοτικά μέσα που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, θεωρεί όμως αναγκαία μια παράλληλη προσπάθεια για να συνδεθεί η πρωτοβουλία αυτή με μια πιο έντονη δέσμευση προς την κατεύθυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας στην Ένωση όλων των ευρωπαίων

πολιτών — με ιδιαίτερη προσοχή για τα προβλήματα που συναντούν τα ανάπηρα άτομα — και επιλέον των ατόμων που προέρχονται από εξωκοινοτικές χώρες και διαμένουν νομίμως σε ένα κράτος μέλος⁽¹⁾. Χρειάζεται να οικοδομηθεί μία γέφυρα μεταξύ των δικαιωμάτων των εργαζομένων, και των κεκτημένων τους, αφενός, και των δικαιωμάτων των πολιτών, αφετέρου, μεταξύ δηλαδή των κοινωνικών και των αστικών δικαιωμάτων.

2.9. Τέλος, η πλήρης εξάλειψη των εμποδίων που αφορούν την ελευθερία της κυκλοφορίας και διαμονής των ευρωπαίων πολιτών και όχι μόνον των εργαζομένων αποτελεί πολιτική, κοινωνική και οικονομική προτεραιότητα. Για το λόγο αυτό η ΟΚΕ ζητεί από το Συμβούλιο να λάβει το συντομότερο δυνατό όλες τις αναγκαίες αποφάσεις για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός.

2.9.1. Η ΟΚΕ επιπλέον εκφράζει την ευχή να επεκταθεί στο θέμα του συντονισμού των καθεστώτων κοινωνικής ασφάλισης κριτήριο της ειδικής πλειοψηφίας στο εσωτερικό του μηχανισμού λήψεως αποφάσεων του Συμβουλίου, όπως συμβαίνει και για τα άλλα ζητήματα που αφορούν την ενιαία αγορά.

2.9.2. Η ΟΚΕ εύχεται συνεπώς να συνοδευτεί η πρωτοβουλία της Επιτροπής από το ξεπέρασμα των διαφορών στις απόψεις που έχουν εκφραστεί στο παρελθόν από τα κράτη μέλη.

2.10. Θα πρέπει ωστόσο να υποστηριχθεί η προσπάθεια της Επιτροπής να διευρυνθεί η έννοια της εφαρμογής του άρθρου 48 της Συνθήκης ΕΚ για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Η ΟΚΕ εγκρίνει ιδιαίτερα την προσπάθεια της Επιτροπής να βελτιώσει και να επεκτείνει την αναγνώριση του δικαιώματος διαμονής των ατόμων που ψάχνουν εργασία σε άλλο κράτος μέλος και να ενισχύσει το δικαίωμα ενοποίησης των οικογενειών για όλους όσους έχουν εγκατασταθεί σε άλλη χώρα της ΕΕ. Οι διατάξεις αυτές θα πρέπει επίσης να συνοδεύονται από συμπληρωματικά αστικά δικαιώματα και υποχρεώσεις που θα επιτρέψουν στους ενδιαφερόμενους να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία και την κοινότητα στην οποία ζουν.

2.10.1. Ταυτόχρονα, η ΟΚΕ έχει επίγνωση του γεγονότος ότι το νομικό πλαίσιο που είναι απαραίτητο για να υποστηριχθεί αυτή η ελευθερία κυκλοφορίας αποτελεί κυρίως ένα πρώτο βήμα προς την εξάλειψη των φραγμών που αντιτίθενται στην κινητικότητα. Παρά την πρόοδο που έχει επιτελεσθεί σχετικά μ'αυτό στη διάρκεια των ετών, ορισμένες προστατευτικές συμπεριφορές που περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία μέσω της ΕΕ παραμένουν ακόμη ισχυρές. Συνεχίζουν να υπάρχουν εθνικές πρακτικές οι οποίες όπως υπογραμμίζει η ομάδα υψηλού επιπέδου, παρεμποδίζουν τους πολίτες που προέρχονται από άλλη χώρα ΕΕ να έχουν πρόσβαση στις απασχολήσεις στο δημόσιο τομέα, παρά τα δικαιώματα που προβλέπονται από τη Συνθήκη και τα οποία έχουν επιβεβαιωθεί από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Πρόκειται για καταστάσεις που θα πρέπει να ξεπεραστούν οριστικά.

2.10.2. Οι διοικητικές διατυπώσεις, η καταγραφή της διαμονής, η κοινωνική πρόνοια και η φορολογία συχνά αποτελούν

(1) Γνωμοδότηση «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα μετακίνησης στο εσωτερικό της Κοινότητας για τους πολίτες τρίτων χωρών» — ΕΕ C 153 της 25.5.1996.

αρονητικά κίνητρα στην ελεύθερη κυκλοφορία. Η χρονική περίοδος για την εξέταση των προσφυγών και το ξεπέρασμα των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία είναι κατά μέσο όρο 4 έτη και δεν επιτρέπει επιμέρους επιλύσεις στα προβλήματα, και για το λόγο αυτό θα ήταν σκόπιμο να υπάρξουν γρήγοροι μηχανισμοί επίλυσης των διενέξεων.

2.10.3. Συνεχίζουν να υπάρχουν ελλείψεις και καθυστερήσεις στην αμοιβαία αναγνώριση των προσόντων, της επιμόρφωσης και της επαγγελματικής εμπειρίας και επιπλέον οι «μεταφερόμενες» πλήρεις συντάξεις δεν αποτελούν καθόλου τον κανόνα. Δεν έχει ακόμη διαδοθεί η επίγνωση των δυνατοτήτων που παρουσιάζει η πολυπολιτισμική και πολυγλωσσική εργατική δύναμη η οποία αποτελεί ουσιαστικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, τόσο στην εσωτερική όσο και στην παγκόσμια αγορά. Θα πρέπει να αναγνωρισθεί ωστόσο ότι η πρόκληση των γλωσσικών γνώσεων αποτελεί σοβαρό εμπόδιο στην ελεύθερη ευρωπαϊκή κυκλοφορία.

2.11. Εάν δεν υπάρξει μια καλύτερα διαρθρωμένη, ρυθμισμένη και λειτουργική ελεύθερη κυκλοφορία σε κοινοτικό επίπεδο, υφίσταται ο κίνδυνος να υπάρξει ανταγωνισμός στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς που θα αποβεί αποσταθεροποιητικός. Έχουν εκδηλωθεί πράγματι παραδείγματα «κοινωνικού ντάμπινγκ» με τη χρήση, που δεν διέπεται από την οδηγία για τους απομακρυσμένους εργαζόμενους, εργατικού δυναμικού που μεταφέρεται από το ένα κράτος μέλος στο άλλο μέσω της πρακτικής των υπεργολαβικών αναθέσεων. Οι πρακτικές αυτές υπάρχουν κίνδυνος να προκαλέσουν εθνικά μέτρα που θα απειλήσουν το ατομικό δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία.

2.12. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι όσον αφορά τις μελλοντικές διευρύνσεις της ΕΕ, οι διακηρήσεις του εργατικού δυναμικού που μπορούν να προκύψουν τόσο στη φάση της προένταξης όσο και της μετάβασης, θα πρέπει να ρυθμιστούν μέσω της κατάλληλης αντιμετώπισης των θεμάτων στις αντίστοιχες συμφωνίες και συνθήκες.

2.13. Η ΟΚΕ επιπλέον υποστηρίζει την πρόταση της ομάδας υψηλού επιπέδου να παραχωρηθεί σε έναν μόνο Επίτροπο η εντολή για όλα τα ζητήματα σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία.

2.14. Θα πρέπει τέλος να υπογραμμισθεί ότι η εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία, μέσω της καταλληλότητας και της προσαρμογής των κοινοτικών μέσων και με την κατάλληλη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, όχι μόνο θα διευκολύνει την εμφάνιση μιας πιο αλληλέγγυας Ευρώπης, αλλά κυρίως θα αποτελέσει αποφασιστικό παράγοντα για την ενίσχυση των βάσεων της «κοινωνικής Ευρώπης».

3. Ειδικές παρατηρήσεις

α) Βελτίωση και προσαρμογή των κανόνων

3.1. Είναι πάνω από όλα αναγκαίο να ξεπεραστούν τα νομικά κενά που θέτουν σε αβέβαια διοικητική κατάσταση εκείνους τους πολίτες της Ένωσης που σκοπεύουν να αναζη-

τήσουν εργασία σε χώρα άλλη από αυτή της συνήθους διαμονής τους, όπως επίσης είναι σκόπιμο να ξεπεραστούν οι πρακτικές βραχυπρόθεσμων ανανεώσεων για όλους εκείνους που διαμένουν νομίμως σε ένα κράτος της Ένωσης για περισσότερες περιόδους, όταν το άθροισμα αυτών των διαμονών ξεπερνά τη διάρκεια ενός έτους. Αυτό είναι αναγκαίο όχι μόνο για να επιτευχθεί μια πιο διαφανής και συνεκτική ερμηνεία του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας, αλλά επίσης για να ενισχυθεί η καταπολέμηση της παραοικονομίας.

3.1.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί συνεπώς με την πρόταση της Επιτροπής να τροποποιήσει προς αυτή την έννοια την οδηγία 360/68, όπως άλλωστε τα τελευταία χρόνια έχει υποδειχτεί από την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

3.1.2. Γενικότερα, η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να αποφευχθεί η περίπτωση να αποδεικνύονται συνεχώς οι κοινοτικοί κανόνες ανεπαρκείς σε σχέση με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Η νομολογία που προκύπτει από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου θα πρέπει να αποτελέσει περαιτέρω ερέθισμα για την ταχεία ολοκλήρωση όλων των προσαρμογών και ενσωματώσεων που έχουν καταστεί αναγκαίες. Για το λόγο αυτό η έγκριση του εγγράφου της Επιτροπής λαμβάνει πολιτική αξία που ξεπερνά την έστω και σημαντική εξέταση των επιμέρους σημείων.

3.2. Ως προς το ζήτημα της ένωσης των οικογενειών από το οποίο προφανώς εξαρτάται η ισότητα μεταχείρισης και κοινωνικής ένταξης όλων εκείνων που συγκροτούν τον οικογενειακό πυρήνα, η πρόταση της Επιτροπής είναι στην ουσία η επέκταση της αναγνώρισης εκείνου του δικαιώματος που αναφέρεται ακριβώς στους οικογενειακούς πυρήνες και στη διατήρηση της ενότητάς τους, όχι για λόγους συναισθηματικούς αλλά επίσης και για τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις βοήθειας που προκύπτουν από την οικονομική αντάρχεια, και υπέρ της οποίας η ΟΚΕ έχει φυσικά εκδηλωθεί θετικά.

3.2.1. Πολλά ζητήματα που έχουν δημιουργηθεί προκύπτουν από τον κανονισμό 1612/68, του οποίου η αναθεώρηση είναι θεμελιώδης για να εφαρμοστεί πιο ολοκληρωμένα το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία. Περιμένοντας να γνωρίσουμε πώς θα διατυπώσει η Επιτροπή τους νέους κανόνες, η ΟΚΕ αποδίδει μεγάλη σημασία σε όσα θα ενσωματωθούν για να διασφαλισθεί στο μετανάστη εργαζόμενο και στην οικογένειά του η πλήρης ισότητα μεταχείρισης και η πλήρης ενσωμάτωση στο κράτος μέλος υποδοχής.

3.2.2. Η ΟΚΕ κρίνει ειδικότερα ότι θα πρέπει να μεταφραστεί σε τροποποιήσεις του εν λόγω κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 η σταθερή νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σχετικά με την ισότητα μεταχείρισης στο κοινωνικό, οικονομικό, φορολογικό και πολιτιστικό πεδίο για όλους τους διακινούμενους εργαζόμενους και τις οικογένειές τους, ως πλήρης εφαρμογή των δικαιωμάτων ιθαγένειας.

3.2.3. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει επίσης την ειδική κοινωνική αξία της πρότασης της ομάδας υψηλού επιπέδου υπέρ της κατάργησης των θεωρήσεων για τους πολίτες τρίτων χωρών

που αποτελούν τα μέλη της οικογένειας εργαζόμενου στην ΕΕ και υπενθυμίζει ότι έχει ήδη αποφανθεί προς την κατεύθυνση αυτή.

3.3. Για τους μεθοριακούς εργαζόμενους, ειδική σημασία έχουν τα προβλήματα που αφορούν:

- την κοινωνική ασφάλεια, λόγω του διαφορετικού κριτηρίου χορήγησης των παροχών, στην περίπτωση αναπηρίας, επιδόματος ανεργίας, υγειονομικής περίθαλψης στον εργαζόμενο και τα μέλη της οικογένειάς του, κ.λπ.
- τη φορολογική μεταχείριση, λόγω της επικάλυψης των αντίστοιχων καθεστώτων του κράτους διαμονής και του κράτους εργασίας.

3.3.1. Το έγγραφο της Επιτροπής δεν παρέχει σαφείς ενδείξεις για τα μέσα που θα πρέπει να υιοθετηθούν προκειμένου να δοθούν απαντήσεις στα θέματα των μεθοριακών εργαζομένων όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση, αλλά περιορίζεται στο να επιβεβαιώσει ότι «χρειάζεται να υιοθετηθούν ειδικοί κανόνες» και ότι στη διάρκεια του 1998 θα υποβληθεί πρόταση στο Συμβούλιο για τη μεταρρύθμιση και την απλοποίηση του κανονισμού 1408/71. Η ΟΚΕ αναμένει να γνωρίσει λεπτομερώς τις σχετικές προτάσεις της Επιτροπής.

3.3.2. Όσον αφορά τα φορολογικά καθεστάτα, λόγω έλλειψης σαφούς κοινοτικής αρμοδιότητας, οι κανονισμοί αποφασίζονται από διμερείς συμβάσεις μεταξύ των διαφόρων κρατών, με μοναδική ένδειξη αυτή που προέρχεται από το άρθρο 220 της Συνθήκης, να αποφευχθεί η διπλή φορολογία. Η ΟΚΕ υποδεικνύει στην Επιτροπή να επαληθεύσει με εμπειριστατωμένο τρόπο την λειτουργία των φορολογικών αυτών συμβάσεων, με σκοπό να καταρτιστεί πρότυπη σύμβαση που θα υποβληθεί στα κράτη μέλη.

3.4. Οι λόγοι για να επανεξεταστεί η μεταρρύθμιση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 είναι πάρα πολλοί και γενικότερα υπάρχει απαίτηση απλοποίησης και καλύτερου συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης της Ένωσης, αφού ληφθούν υπόψη οι μεταβαλλόμενες κοινωνικές, οικονομικές, συνθήκες και τα νέα έθιμα.

3.4.1. Η ΟΚΕ εκμεταλλεύεται την ευκαιρία αυτή για να υποδείξει ότι η απλοποίηση θα πρέπει να γίνει με πλήρη σεβασμό των κεκτημένων δικαιωμάτων κάθε εργαζόμενου και της ειδικότητας κάθε εθνικού και τομεακού κοινωνικοοικονομικού πλαισίου, επιτρέποντας στον εργαζόμενο να απολαμβάνει πλήρως τα δικαιώματα αρχαιότητας και προστασίας των επαγγελματικών προσόντων της εργατικής του σταδιοδρομίας. Τέλος, η απλοποίηση θα πρέπει να καταστήσει ευκολότερη την ελεύθερη κυκλοφορία, με στόχο την ισότητα μεταχείρισης όλων των πολιτών.

3.4.2. Στις πράξεις εκσυγχρονισμού, λαμβάνοντας υπόψη τον μεγάλο αριθμό συντονισμένων εθνικών συστημάτων και στα πλαίσια της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, οι διάφορες πτυχές του κανονισμού θα πρέπει να ξεπεράσουν τις δυσκολίες που υπάρχουν σήμερα σε σχέση με το μοναδικό

χαρακτήρα της εφαρμοζόμενης νομοθεσίας, θα πρέπει να επαναδιατυπωθούν ορισμένες διατάξεις όπως αυτή που αφορά την ανεργία, θα πρέπει να ενσωματωθούν κοινοτικά μέσα που λείπουν, όπως είναι τα σχετικά με τους αποδέκτες των οδηγιών για το δικαίωμα διαμονής, καθώς και για τομείς που έχουν αποκλειστεί έως σήμερα, όπως είναι όλα τα ζητήματα που συνδέονται με την πρόωγη συνταξιοδότηση και τα ειδικά καθεστάτα για τη δημόσια διοίκηση.

3.4.3. Το συντομότερο δυνατό θα πρέπει επίσης να υπάρξουν συμφωνίες μεταξύ ΕΕ και τρίτων χωρών ειδικότερα όσον αφορά την κινητικότητα των εργαζομένων, ξεκινώντας από την Έλβετία, αλλά και με όλες τις μικρότερες χώρες, προκειμένου να ξεπεραστούν τα κενά που παραμένουν ακόμη.

3.4.4. Η ΟΚΕ τονίζει επιπλέον όσα έχει δηλώσει πρόσφατα στη γνωμοδότησή της για την ανακοίνωση της Επιτροπής «Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της κοινωνικής προστασίας στην ΕΕ»⁽¹⁾, ότι δηλαδή μία καλύτερη και πιο αποτελεσματική κοινωνική προστασία μπορεί να συμβάλει στην προώθηση και την ενίσχυση των οικονομικών αποτελεσμάτων.

3.5. Η ΟΚΕ υποστηρίζει επίσης την πρόταση της Επιτροπής για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 προκειμένου να ενισχυθεί και βελτιωθεί το νομικό καθεστώς των εργαζομένων τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στην Ένωση, η οποία υποβλήθηκε επίσημως τον περασμένο Νοέμβριο στα πλαίσια του προγράμματος δράσης⁽²⁾.

3.5.1. Η ΟΚΕ έχει εκφραστεί ήδη θετικά⁽³⁾ ως προς αυτό, επιστημονώντας ότι η έγκριση του κανονισμού, πέρα από το ότι θα εφαρμόσει τις αρχές της μη διάκρισης, αντιπροσωπεύει και μέσον για την καταπολέμηση της παράνομης εργασίας.

3.6. Η Επιτροπή υπενθυμίζει την πρόταση οδηγίας για τις πλήρεις συντάξεις. Ως προς αυτή η ΟΚΕ έχει ήδη εκφράσει θετική γνώμη⁽⁴⁾ μολονότι το θεωρεί ως ένα πρώτο βήμα προς το στόχο της πλήρους ελευθερίας της κυκλοφορίας στο πεδίο της πλήρους σύνταξης.

3.6.1. Είναι σκόπιμο πράγματι να τονιστεί ότι η πρόταση αφορά κυρίως τους εργαζόμενους που μετακινούνται προσωρινά. Δεν επιλύει τα διάφορα σημαντικά προβλήματα της πλήρους μεταφοράς συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, όπως

(1) ΕΕ C 73 της 9.3.1998.

(2) ΕΕ C 6 της 10.1.1998.

(3) Γνωμοδότηση για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 όσον αφορά την επέκτασή του στους πολίτες τρίτων χωρών» — ΕΕ C 157 της 25.5.1998.

(4) Γνωμοδότηση για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων πλήρους σύνταξης των εξηρημένων εργαζομένων και των αυτόνομων εργαζομένων που μετακινούνται στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης» — ΕΕ C 157 της 25.5.1998.

είναι το δικαίωμα των ελάχιστων εισφορών, τη δυσκολία μεταφοράς συγκεκριμένων δικαιωμάτων, τη φορολογική μεταχείριση.

3.6.2. Η ΟΚΕ λαμβάνει υπόψη τη μεγάλη ποικιλία εθνικών κανόνων στο θέμα αυτό, θεωρεί όμως τις πλήρεις συντάξεις ως μία πραγματικότητα που ισχύει στο σύνολο των χωρών ΕΕ λόγω επίσης των συμπιέσεων που έχουν πραγματοποιηθεί στα δημόσια συνταξιοδοτικά συστήματα.

3.7. Η πιο εύκολη και εντατική κυκλοφορία των εργαζομένων μπορεί να εξασφαλιστεί επίσης από την καλύτερη εκπαίδευση και επιμόρφωση. Η δέμευση της Επιτροπής προς την κατεύθυνση αυτή έχει ήδη εκφραστεί σε Πράσινο Βιβλίο⁽¹⁾ που προσδιορίζει τα «εμπόδια στην υπερεθνική κινητικότητα» από την γλωσσική σκοπιά, την έλλειψη πληροφοριών και την περιορισμένη διαθεσιμότητα των επιχειρήσεων να δεχτούν επιμορφούμενους νέους και για τα οποία έχει ήδη εκφραστεί η ΟΚΕ⁽²⁾.

3.7.1. Θα πρέπει να δοθεί μεγάλη σημασία στη βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων κάθε πολίτη και με την ευκαιρία αυτή τονίζεται η αναγκαιότητα ενίσχυσης όλων των κοινοτικών προγραμμάτων που έχουν ως στόχο τη διάδοση της πολυγλωσσίας και τις πολιτιστικές αλλαγές, ειδικότερα τα προγράμματα Σώκρτης και Leonardo.

3.7.2. Όσον αφορά τα μέσα που θα διευκολύνουν την ευρωπαϊκή κινητικότητα των μαθητευομένων, η ΟΚΕ είναι υπέρ, όπως έχει ήδη δηλώσει, της προώθησης των «ευρωπαϊκών διαδρομών επιμόρφωσης»⁽³⁾.

3.7.3. Συνεπώς, υποδεικνύεται στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη να λάβουν κάθε μέτρο για την υλοποίηση της πραγματικής κινητικότητας όχι μόνο των σπουδαστών, αλλά επίσης και των μαθητευόμενων και όσων παρακολουθούν επιμορφωτικά μαθήματα και τα οποία αξιοποιούν την υπερεθνική διάσταση, με αντίστοιχα δικαιώματα με αυτά που ασκούνται ήδη για την ελεύθερη κυκλοφορία, βάσει του άρθρου 48 της Συνθήκης.

3.7.4. Ως συμπέρασμα των παρατηρήσεων αυτών δεν μπορεί να παραγνωρισθεί η επιτακτική ανάγκη των μέτρων για το ξεπέρασμα των εμποδίων και των ελλείψεων που παραμένουν ακόμη στην αναγνώριση των διπλωμάτων, των επαγγελματικών και τεχνικών προσόντων, των επαγγελματικών εμπειριών και της δυνατότητας σταθερής εργασίας παρακολούθησης των εξελίξεων στο κάθε κράτος μέλος και στο κοινότιχο επίπεδο, με τη συμβολή επίσης των κοινωνικών εταίρων.

β) *Αγορά εργασίας: διαχείριση, συνεργασία, ενημέρωση*

3.8. Το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας θα πρέπει να εξεταστεί επίσης και στα πλαίσια μιας κοινής στρατηγικής για την απασχόληση και στα πλαίσια μιας ενεργού πολιτικής για

την αγορά εργασίας. Από το 1994 δρα το δίκτυο Eures και ο ρόλος του, βάσει επίσης της τεχνικής και επιχειρησιακής εξέλιξης που έχει σημειωθεί ως τώρα, εμφανίζεται σημαντικό, ως ερέθισμα και μέσο για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ δημόσιων οργανισμών απασχόλησης εργασίας στις διάφορες χώρες, και ως συλλέκτης στοιχείων από ένα ευρύτατο φάσμα φορέων, και τέλος ως παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών. Το δίκτυο Eures θα πρέπει να επεκταθεί και να ενισχυθεί, και να γίνει γνωστό καλύτερα, αυξάνοντας την ποιότητα και την ποσότητα των πληροφοριών που παρέχονται, όπως για παράδειγμα προκειμένου να παρέχονται στους εργαζόμενους ανακοινώσεις και μέσα που θα διευκολύνουν την ενσωμάτωσή τους στα πλαίσια στα οποία ασκούν την δραστηριότητά τους, ανοίγοντας δηλαδή με ειδικές διαδικασίες τη δυνατότητα να θέτουν στο δίκτυο οι εργαζόμενοι τα επαγγελματικά βιογραφικά τους στοιχεία.

3.8.1. Το Eures δεν μπορεί να περιοριστεί στην ανταλλαγή πληροφοριών για την προσφορά και έρευνα εργασίας, αλλά θα πρέπει επίσης να έχει δραστήριο ρόλο προώθησης, στην επαγγελματική επιμόρφωση, ειδικότερα για τους μεθοριακούς εργαζόμενους, πρόσβαση στην αγορά εργασίας και στις θεματικές της κοινωνικής πρόνοιας.

3.8.2. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει το σημαντικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το Eures για το ξεπέρασμα των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Επιμένει επίσης στο ότι θα πρέπει, στο δίκτυο, να αξιοποιηθεί και ενισχυθεί ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων, που αποτελούν απαραίτητους φορείς διάλογου και συνεννόησης για τα προβλήματα της απασχόλησης. Οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να συμβάλουν ειδικότερα στις διαμεθοριακές περιοχές, στην επίλυση των προβλημάτων που αφορούν τους εργαζόμενους οι οποίοι μεταβαίνουν εκτός της χώρας τους, αλλά είναι σκόπιμο να δεχθεί η Επιτροπή το αίτημα που προωθείται από πολυάριθμους ΔΣΣ⁽⁴⁾ για μια πιο αποτελεσματική και συνεχή χρήση των συμβουλευτικών επιτροπών που υπάρχουν. Ως προς το ρόλο των κοινωνικών εταίρων σε αυτά και σε άλλα θέματα, η ΟΚΕ έχει ήδη εκφράσει την υπόδειξη ότι είναι σκόπιμο να ανανεωθεί το δίκτυο αυτό, ζητώντας τη μη ευκαιριακή συμμετοχή του στα προγράμματα και στις κοινοτικές πρωτοβουλίες⁽⁵⁾.

3.8.3. Η Επιτροπή προτίθεται να προωθήσει ειδικές ενημερωτικές δράσεις που θα απευθύνονται στους πολίτες, τους φορείς της αγοράς εργασίας, τους νομικούς φορείς και τις δημόσιες διοικήσεις, για να καταστεί πιο γνωστό το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας. Σχετικά με αυτό τίθεται επίσης το πρόβλημα ενίσχυσης του δικτύου Eures, όπως επίσης του ορισμού και του ρόλου των ευρωσυμβούλων.

3.8.4. Μεταξύ των διαφόρων προτάσεων του προγράμματος δράσης για την ενίσχυση και τη βελτίωση της ενημέρωσης σχετικά με τις ευκαιρίες εργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κρίνεται σκόπιμη η ενίσχυση της συνεργασίας των υπηρεσιών εξεύρεσης εργασίας μέσω επίσης του Internet.

3.8.4.1. Όπως υποδεικνύεται επίσης από την ομάδα υψηλού επιπέδου, η καλύτερη συνεργασία μεταξύ των εθνικών διοικήσεων μπορεί να επιλύσει πολλά προβλήματα σχετικά με την

⁽¹⁾ COM(96) 462.

⁽²⁾ Γνωμοδότηση «Πράσινο Βιβλίο — Εκπαίδευση — Επιμόρφωση — Έρευνα: τα εμπόδια στην υπερεθνική κινητικότητα» — ΕΕ C 133 της 28.4.1997.

⁽³⁾ CES 635/98 της 29ης Απριλίου 1998.

⁽⁴⁾ Διαπεριφερειακά Συνδικαλιστικά Συμβούλια.

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση για το «Ρόλο των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων στο πρόγραμμα Interreg και στο δίκτυο Eures» — ΕΕ C 335 της 21.11.1997.

κυκλοφορία των εργαζομένων. Η Επιτροπή προτίθεται να προτείνει στα κράτη μέλη τη θέσπιση «επαφών» με τις διοικήσεις, που αποτελούν άμεσους συζητητές της Επιτροπής για τα ειδικά και πιο επιτακτικά προβλήματα που παρεμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία. Η ΟΚΕ συμφωνεί, κρίνει όμως ότι η ενδεχόμενη θέσπιση ειδικών επαφών για τους μετανάστες εργαζομένους θα πρέπει να υλοποιηθεί στο εσωτερικό του δικτύου Eures για να αποφευχθεί ο κίνδυνος επικαλύψεων. Ζητήματα που προκύπτουν από την πρόσβαση στη δημόσια εργασία, ή σχετίζονται με τις κοινωνικές παροχές και το δικαίωμα συνένωσης των εισφορών μπορούν να βρουν στο όργανο αυτό ταχύτατες και αποτελεσματικές λύσεις.

3.8.4.2. Η Επιτροπή προτείνει τη συγχώνευση σε ενιαία δομή των δύο συμβουλευτικών επιτροπών για την ελεύθερη κυκλοφορία και την κοινωνική ασφάλεια των μεταναστών εργαζομένων, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και η δράση τους. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση υπό την προϋπόθεση ότι θα συνοδεύεται από ενισχυμένη λειτουργική ικανότητα και θα καταστήσει συγκεκριμένα πιο αποτελεσματική τη σχέση μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και της Επιτροπής.

3.8.5. Είναι χωρίς αμφιβολία σκόπιμο να αναληφθούν οι πρωτοβουλίες για να διαδοθεί μεταξύ των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μια πιο βασική και εμπειριστατωμένη γνώση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας, αλλά θα ήταν σκόπιμο επίσης να υπάρξει και καλύτερη ποιοτική επίγνωση του πώς ασκείται αυτό το δικαίωμα. Συνεπώς, θα ήταν σκόπιμο να εμβαθύνει η Επιτροπή με τις κατάλληλες αναλύσεις την κατάσταση της κυκλοφορίας των εργαζομένων, με ειδική προσοχή στα επίπεδα των προσόντων, των εισφορών, της τυπολογίας των δραστηριοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη ότι και η έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου επιβεβαιώνει αυτό το σημαντικό στοιχείο της αξιολόγησης, υπογραμμίζοντας την ανάγκη μιας προληπτικής διαχείρισης των προσόντων που η πορεία της αγοράς εργασίας θα καταστήσει αναγκαία⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου για την ελεύθερη κυκλοφορία των ατόμων υπό την προεδρία της κ. Simone Veil, σ. 42.

3.8.6. Για να αναπτυχθούν οι δυνατότητες απασχόλησης μέσω της κινητικότητας των εργαζομένων, το πρόγραμμα δράσης προβλέπει τη χρήση χρηματοδοτήσεων εκ μέρους του ΕΚΤ, άρθρ. 6, για καινοτόμα σχέδια υποστήριξης στην επιμόρφωση και την επαγγελματική αναπροσαρμογή καθώς και την ενίσχυση στους νέους που αναζητούν εργασία.

3.8.7. Εγκρίνοντας αυτή την πρωτοβουλία, που επιδιώκει να προσφέρει ευκαιρίες προώθησης της απασχόλησης αίροντας ταυτόχρονα τα εμπόδια στην κυκλοφορία, η ΟΚΕ υποδεικνύει ότι τα σχέδια αυτά δεν είναι από μόνα τους πρωτοβουλίες αλλά θα πρέπει να καταρτισθούν στο εσωτερικό μιας οργανικής και ολοκληρωμένης στρατηγικής με τρόπο ώστε να έχουν διαρθρωτικές επιπτώσεις στα εθνικά συστήματα. Ωστόσο, επισημαίνει ότι δραστηριοποιώντας τις συνεργίες μεταξύ των προγραμμάτων Eures και Interreg, θα επιτευχθούν ήδη αποτελεσματικές διασυνδέσεις μεταξύ επιμόρφωσης και αγοράς εργασίας. Επίσης σημαντικές ευκαιρίες μπορούν να προκύψουν από την ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ Eures και άλλων κοινοτικών προγραμμάτων.

4. Η ΟΚΕ, έχοντας πλήρη επίγνωση της σημασίας που έχει η ουσιαστική επιβεβαίωση του δικαιώματος στην ελεύθερη κυκλοφορία, προτίθεται να συμβάλει ενεργώς επίσης στην προετοιμασία της ευρωπαϊκής Διάσκεψης για την κυκλοφορία των εργαζομένων που προβλέπεται να οργανωθούν φέτος με την ευκαιρία της τριακοστής επετείου του κανονισμού του 1968.

4.1. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να συνεχίσουν να βοηθούν με αποφασιστικότητα κάθε πρωτοβουλία που συμβάλει στο να καταστεί το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας συγκεκριμένα και ολοκληρωμένα ευέλικτο, μέσω όλων των νέων πρωτοβουλιών που θα κριθούν σκόπιμες, προκειμένου να καταστεί ένα πραγματικό δικαίωμα για το σύνολο των πολιτών.

4.2. Τέλος η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων και των πολιτών, μέσω των αναγκαίων μέτρων τόσο στο κανονιστικό επίπεδο όσο και στην αγορά εργασίας, θα πρέπει να αποτελέσει ενάν από τους στόχους που θα πρέπει να επιτευχθεί σε μια πλήρως λειτουργούσα ενιαία αγορά.

Βρυξέλλες, 28 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS